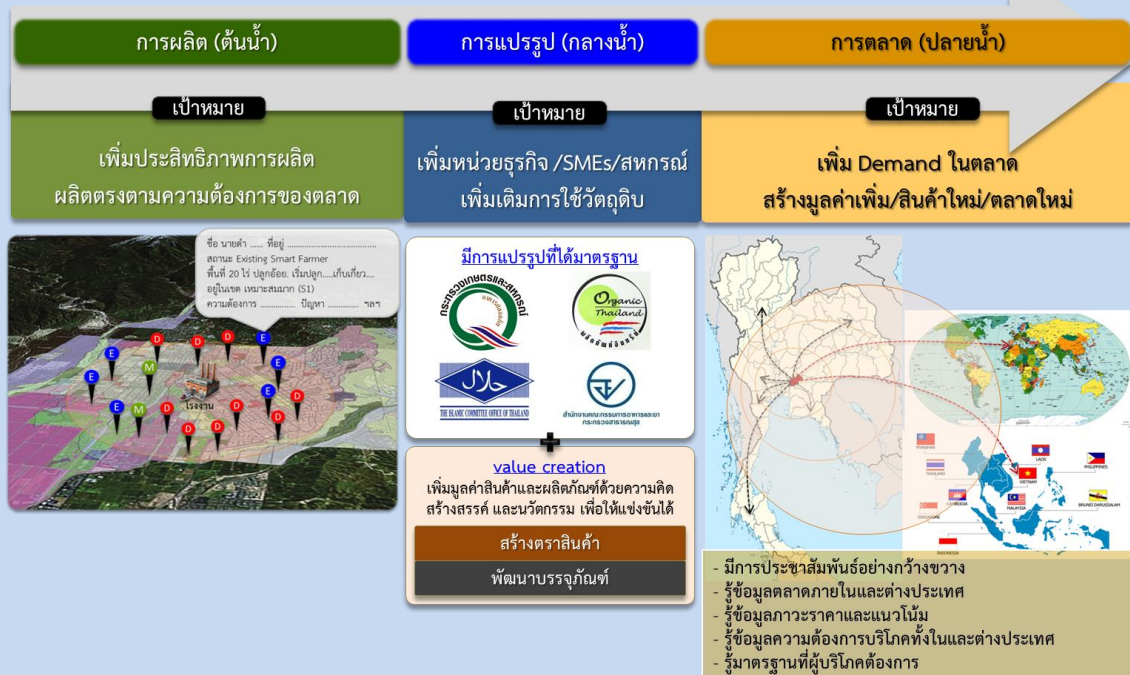

คู่มือ

การบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตร
ตามแนวทางการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม

Zoning

กรอบแนวทางการขับเคลื่อนนโยบาย Zoning ภาคเกษตรสำหรับหน่วยงานส่วนกลางและจังหวัด

Zoning = Area + Commodity + Human Resource

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

พฤษภาคม 2557

เรื่อง คู่มือการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแนวทางการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning)

เรียน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ตามที่ได้โปรดมอบหมายให้คณะทำงานโครงการบริหารจัดการเขตเกษตรเศรษฐกิจสำหรับสินค้าเกษตรที่สำคัญพิจารณาจัดทำคู่มือการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแนวทางการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning) เพื่อเป็นกรอบแนวทางและสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการขับเคลื่อนนโยบาย Zoning ภาคเกษตรของหน่วยงานส่วนกลางและจังหวัด นั้น

คณะทำงานโครงการบริหารจัดการเขตเกษตรเศรษฐกิจสำหรับสินค้าเกษตรที่สำคัญได้ดำเนินการจัดทำคู่มือฯ ดังกล่าวแล้ว รายละเอียดตามเอกสารที่แนบ โดยมีองค์ประกอบที่สำคัญดังนี้

๑. ส่วนที่ ๑ นโยบายการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning) ประกอบด้วย ความเป็นมา เป้าหมายการพัฒนา แผนที่นำทางการพัฒนา (Road Map) กลไกการขับเคลื่อนนโยบายในปัจจุบัน และกรอบแนวคิดและหลักการสำคัญของนโยบาย Zoning

๒. ส่วนที่ ๒ แนวทางการขับเคลื่อนนโยบาย Zoning ของหน่วยงานส่วนกลาง ประกอบด้วย การพัฒนาเครื่องมือและกลไกเพื่อบริหารจัดการส่วนต้นน้ำ แนวทางการบริหารจัดการกลไกส่วนต้นน้ำอย่างบูรณาการ และการพัฒนาความร่วมมือเครือข่ายกลางน้ำและปลายน้ำ

๓. ส่วนที่ ๓ แนวทางการขับเคลื่อนนโยบาย Zoning ของจังหวัด ประกอบด้วย การเตรียมการเพื่อการขับเคลื่อนนโยบาย Zoning ของจังหวัด แนวทางการกำหนดปริมาณการผลิตและพื้นที่เป้าหมายการผลิตสินค้าเกษตรของจังหวัด การผลักดันมาตรการ โครงการและกิจกรรมที่กำหนดสู่การปฏิบัติ และการติดตามและการประเมินผลการขับเคลื่อนนโยบาย Zoning

๔. ส่วนที่ ๔ ตัวอย่างรูปแบบการขับเคลื่อนนโยบาย Zoning ของจังหวัด

๕. ภาคผนวก ประกอบด้วย คำสั่งคณะกรรมการ คณะทำงาน ที่เกี่ยวข้อง หลักเกณฑ์การประเมินความเหมาะสมของพื้นที่ในการผลิตสินค้าเกษตร สรุปผลการสำรวจความต้องการพัฒนาการเกษตรภายใต้การบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning) จากจังหวัด และ Zoning Information Matrix

ทั้งนี้ เพื่อให้การขับเคลื่อนนโยบายฯ ดังกล่าว เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องตามอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการ และเป็นไปตามพระราชบัญญัติเศรษฐกิจการเกษตร พ.ศ. ๒๕๖๒ เห็นควรให้มีการเผยแพร่คู่มือฯ ดังกล่าวให้คณะกรรมการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบและพิจารณาดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

๑. ให้ความเห็นชอบคู่มือการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแนวทางการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning) ตามเอกสารที่แนบ

๒. ให้ความเห็นชอบในการเผยแพร่คู่มือฯ ดังกล่าว ให้คณะกรรมการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ และพิจารณาดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

[illegible]

- $\log_2 1000 \approx 9.97$

11. 10. 2020

$\frac{1}{\sqrt{2}} \begin{pmatrix} 1 & i \\ 0 & 1 \end{pmatrix}$

1. The number of ways in which 11 different objects can be arranged in a row is $11!$

2022.11.11

(นายยศล ลิ้มแหลมทอง)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

(นายสวัสดิ์ ชูขจร)

ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

สาร

จากรองนายกรัฐมนตรี
และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
(นายยุคล ลิ้มแหลมทอง)

การบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning) เป็นหัวใจสำคัญของการจัดการผลผลิตทางการเกษตรให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด ซึ่งเป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่งในการดูแลเกษตรกรของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยต้องยึดหลักการของพื้นที่ที่เกษตรกรใช้เป็นฐานการผลิตว่าสภาพดิน น้ำ ฝน อากาศ แสงแดด ลม ฯลฯ เป็นอย่างไร พืช ปศุสัตว์ ประมง ที่เกษตรกรจะปลูกจะเลี้ยงต้องการอาหาร อุณหภูมิ แสง อย่างไร ตลอดฤดูกาลผลิต หรือตลอดปีมีสภาพฝนตก น้ำท่วม แล้ง อย่างละกี่วัน แล้วนำมาจับคู่ให้เหมาะสมกันที่สุด หรืออาจใช้เกณฑ์ของ Soil Suitability และ Crop Requirement มาจับคู่กัน ทั้งนี้ ต้องมีการตลาดรองรับอย่างแน่นอนด้วย เพื่อให้ต้นทุนของเกษตรกรต่ำสุด ประสิทธิภาพการผลิตสูงสุด เมื่อผลิตแล้วต้องขายได้ในราคาที่เหมาะสมอยู่ได้อย่างมีความสุข ไม่ทำลายธรรมชาติและภูมิสังคม ซึ่งถือว่านักเกษตรทุกคนต้องรู้ต้องเข้าใจพื้นที่ของตัวเอง จึงจะดูแลและส่งเสริมเกษตรกรแต่ละรายได้อย่างเห็นผล

คู่มือเล่มนี้จึงมีความสำคัญสำหรับนักส่งเสริมและเจ้าหน้าที่เกษตร รวมทั้งเกษตรกรทุกคนที่ต้องทำความเข้าใจหลักการของการจัดพื้นที่เกษตรกรรม ซึ่งเป็นรากฐานของการพัฒนาการเกษตร โดยยึด Area Commodity และ Human Resource ซึ่งเป็นเรื่องทางวิชาการโดยเฉพาะ เมื่อวางฐานได้แล้วก็พร้อมต่อยอดได้อย่างหลากหลายต่อไป จึงขอขอบคุณผู้ที่เกี่ยวข้องตามรายชื่อผู้จัดทำท้ายเล่มที่ได้จัดทำคู่มือเล่มนี้ขึ้น รวมทั้งขอบคุณกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่จะขับเคลื่อนเรื่องนี้ต่อไป โดยเฉพาะการจัดน้ำเข้าพื้นที่เกษตรกรรม จัดแผนพัฒนาที่ดิน จัดศูนย์รวบรวมกระจายสินค้าเกษตร โรงงานแปรรูป โรงงานอุตสาหกรรมเกษตรและอาหาร รวมถึงการจัดระบบ Logistic เข้าไปเสริมให้เกษตรกรมีความเข้มแข็ง และอาชีพเกษตรกรรมยังคงเป็นอาชีพหลักของประเทศ คนไทยมีความมั่นคงและปลอดภัยในด้านอาหาร และเป็นครัวของโลกตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

ยุคล ลิ้มแหลมทอง

(นายยุคล ลิ้มแหลมทอง)

รองนายกรัฐมนตรี

และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

คำนำ

เมื่อวันที่ 5 พฤศจิกายน 2555 รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (นายยุคล ลิ้มแหลมทอง) ได้มอบนโยบายและแนวทางการปฏิบัติงานให้กับผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยกำหนดนโยบายเฉพาะที่มีเป้าหมายสำคัญในการพัฒนาให้ “เกษตรกรไทยเป็น Smart Farmer โดยมี Smart Officer เป็นเพื่อนคู่คิด” ต่อมาได้กำหนดเป้าหมายการปฏิรูปภาคเกษตรกรรมของประเทศ (Agriculture Revolution) โดยมีกรอบแนวคิดสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนา คือ Zoning = Area + Commodity + Human Resource กล่าวคือ การบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning) เป็นการใช้ประโยชน์ที่ดินของประเทศให้เกิดประโยชน์และมีประสิทธิภาพสูงสุด ต้องอาศัยปัจจัยหลักทั้ง 3 ด้าน ทั้งด้านพื้นที่และทรัพยากร (Area & Resource) ด้านสินค้า (Commodity) และด้านคน (Human Resource: Smart Farmer & Smart Officer) ร่วมกันขับเคลื่อนนโยบายดังกล่าวให้ประสบความสำเร็จ

การขับเคลื่อนนโยบาย Zoning ที่ผ่านมา กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้มีประกาศเขตเหมาะสมต่อการปลูกพืช ปศุสัตว์ และประมง ในระหว่างวันที่ 5 กุมภาพันธ์ - 9 พฤษภาคม 2556 พร้อมจัดทำแผนที่ประกอบจำนวน 20 ชนิดสินค้า ได้แก่ พืช 13 ชนิด (ข้าว มันสำปะหลัง ยางพารา ปาล์มน้ำมัน อ้อยโรงงาน ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ สับปะรดโรงงาน ลำไย เงาะ ทุเรียน มังคุด มะพร้าว และกาแฟ) ปศุสัตว์ 5 ชนิด (โคเนื้อ โคนม สุกร ไก่เนื้อ และไก่ไข่) และประมง 2 ชนิด (กุ้งทะเล และสัตว์น้ำจืด) และได้ขอความร่วมมือให้ทุกจังหวัดตรวจสอบยืนยันข้อมูลการจัดพื้นที่ตามประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และจัดทำแผนซึ่งรวมถึงการบริหารจัดการสินค้าเกษตรที่สำคัญในแต่ละจังหวัด

จากการขับเคลื่อนนโยบายในระยะเริ่มต้น พบปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานพอสมควร ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ซึ่งเป็นเรื่องปกติของการขับเคลื่อนนโยบายต่างๆ แต่อย่างไรก็ตาม การขับเคลื่อนนโยบายตามกรอบแนวคิด Zoning = Area + Commodity + Human Resource สามารถนำไปใช้เป็นหลักการในการพัฒนาด้านการเกษตรในพื้นที่ได้ในทุกนโยบายไม่ว่าในอนาคตจะมีการกำหนดนโยบายการพัฒนาโดยใช้ชื่อนโยบายเป็นชื่อใดๆ ก็ตาม

ในการนี้ เพื่อให้หน่วยงานและผู้ที่เกี่ยวข้องในการขับเคลื่อนนโยบายฯ ดังกล่าว ได้มีความเข้าใจกรอบแนวคิดและวิธีการที่ตรงกัน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์จึงได้จัดทำ “คู่มือการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแนวทางการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning)” เพื่อเป็นตัวอย่างแนวทางในการดำเนินงาน ให้สอดคล้องตามกรอบแนวคิด Zoning = Area + Commodity + Human Resource รวมทั้งเป็นแนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการเกษตรในพื้นที่ของจังหวัดต่อไป

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

พฤษภาคม 2557

สารบัญ

	หน้า
ส่วนที่ 1 นโยบายการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning)	1
1. ความเป็นมา	1
2. เป้าหมายการพัฒนา	6
3. แผนที่นำทางการพัฒนา (Road Map)	6
4. กลไกการขับเคลื่อนนโยบายในปัจจุบัน	11
5. กรอบแนวคิดและหลักการสำคัญของนโยบาย Zoning	12
5.1 กรอบแนวคิด zoning = area + commodity + human resource	12
5.2 ห่วงโซ่คุณค่า (value chain) การผลิตสินค้าเกษตร	16
5.3 แนวทางการบริหารจัดการห่วงโซ่คุณค่าการผลิตสินค้าเกษตร	17
ส่วนที่ 2 แนวทางการขับเคลื่อนนโยบาย Zoning ของหน่วยงานส่วนกลาง	19
1. การพัฒนาเครื่องมือและกลไกเพื่อบริหารจัดการส่วนต้นน้ำ	20
2. แนวทางการบริหารจัดการกลไกส่วนต้นน้ำอย่างบูรณาการ	22
3. การพัฒนาความร่วมมือเครือข่ายกลางน้ำและปลายน้ำ	24
ส่วนที่ 3 แนวทางการขับเคลื่อนนโยบาย Zoning ของจังหวัด	25
1. การเตรียมการเพื่อการขับเคลื่อนนโยบาย Zoning ของจังหวัด	25
2. แนวทางการกำหนดปริมาณการผลิตและพื้นที่เป้าหมายการผลิตสินค้าเกษตรของจังหวัด	27
3. การผลักดันมาตรการ โครงการและกิจกรรมที่กำหนดสู่การปฏิบัติ	32
4. การติดตามและการประเมินผลการขับเคลื่อนนโยบาย Zoning	33
ส่วนที่ 4 ตัวอย่างรูปแบบการขับเคลื่อนนโยบาย Zoning ของจังหวัด	34
ภาคผนวก	50
ภาคผนวก ก คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการปฏิรูปภาคเกษตรกรรมและคณะกรรมการขับเคลื่อนโครงการสำคัญ (Flagship Project) คณะที่ 1 และคณะที่ 2	51
ภาคผนวก ข คำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานโครงการบริหารจัดการเขตเกษตรเศรษฐกิจสำหรับสินค้าเกษตรที่สำคัญ	55
ภาคผนวก ค คำสั่งแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเขตเกษตรเศรษฐกิจ	59

	<u>หน้า</u>
ภาคผนวก ง คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารการผลิตรายกลุ่มสินค้าเกษตร จำนวน 11 คณะ	61
ภาคผนวก จ หลักเกณฑ์การประเมินความเหมาะสมของที่ดิน	68
ภาคผนวก ฉ หลักเกณฑ์การกำหนดเขตเหมาะสมสำหรับการเลี้ยงปศุสัตว์	78
ภาคผนวก ช หลักเกณฑ์การกำหนดเขตเหมาะสมสำหรับการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	95
ภาคผนวก ซ สรุปผลการสำรวจความต้องการพัฒนาการเกษตรภายใต้การบริหาร จัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning) จากจังหวัด	98
ภาคผนวก ฌ Zoning Information Matrix	100
ภาคผนวก ญ รายชื่อผู้จัดทำคู่มือ	101

ส่วนที่ 1 นโยบายการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning)

1. ความเป็นมา

เมื่อวันที่ 5 พฤศจิกายน 2555 รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (นายยุคล ลิ้มแหลมทอง) ได้มอบนโยบายและแนวทางการปฏิบัติงานให้กับผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยกำหนดนโยบายเฉพาะที่มีเป้าหมายสำคัญในการพัฒนาให้ “เกษตรกรไทยเป็น Smart Farmer โดยมี Smart Officer เป็นเพื่อนคู่คิด” โดยกำหนดแนวทางหนึ่งในการพัฒนา คือ กำหนดให้ทุกจังหวัด โดยเกษตรและสหกรณ์จังหวัดทำแผนการพัฒนาการเกษตรระดับจังหวัด โดยมีข้อมูล Zoning สินค้าเกษตรทุกชนิดในจังหวัด มีทะเบียนเกษตรกร ที่ตั้งฟาร์ม แหล่งรวบรวมผลผลิต และกระจายสินค้าการตลาด ภายในภายนอกจังหวัด แหล่งแปรรูป ต้นทุน ราคา การตลาด สภาพดิน แหล่งน้ำ ฤดูกาล ฯลฯ เพื่อวางแผน Zoning สินค้าเกษตรต่อไป และแนวทางการดำเนินงานอื่นๆ ที่ต้องดำเนินการร่วมกันอย่างบูรณาการ

○ นโยบายปฏิรูปการเกษตรประเทศไทย (ปี 2556-2561)

คณะรัฐมนตรีได้กำหนด 4 ยุทธศาสตร์เพื่อขับเคลื่อนประเทศในปี 2557 และการรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี 2558 ประกอบด้วย 1) สร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศ 2) สร้างโอกาสบนความเสมอภาคและเท่าเทียมกันทางสังคม 3) การเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และ 4) ปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์จึงมีนโยบายปฏิรูปการเกษตรประเทศไทย (ปี 2556-2561) เพื่อขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ประเทศดังกล่าว (ภาพที่ 1) โดยกำหนดโครงการที่เป็น Flagship Project จำนวน 8 โครงการเพื่อดำเนินการตามยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย ยุทธศาสตร์ที่ 1 จำนวน 7 โครงการ คือ 1) โครงการบริหารจัดการเขตเกษตรเศรษฐกิจสำหรับสินค้าเกษตรที่สำคัญ (Zoning) 2) โครงการเมืองเกษตรสีเขียว (Green Agriculture City) 3) โครงการพัฒนาเกษตรกรสู่ Smart Farmer 4) โครงการพัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตรสู่มาตรฐาน 5) โครงการเพิ่มศักยภาพด้านสินค้าเกษตรชายแดนเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน 6) โครงการพัฒนาเป็นศูนย์กลางการผลิตเมล็ดพันธุ์รองรับประชาคมอาเซียน (Seed Hub Center) 7) โครงการส่งเสริมการใช้เครื่องจักรกลการเกษตรทดแทนแรงงานเกษตร และยุทธศาสตร์ที่ 3 จำนวน 1 โครงการ คือ โครงการเพิ่มพื้นที่ชลประทาน โดยดำเนินงานตามนโยบายและโครงการต่างๆ อย่างบูรณาการเพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาทั้งนโยบาย Smart Farmer และ Smart Officer นโยบาย Zoning นโยบาย Commodity และนโยบายอื่นๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาทั้งประโยชน์ในการบริหารจัดการด้านการเกษตรและประโยชน์เพื่อเกษตรกรที่จะได้รับการพัฒนาที่เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการ ซึ่งจะส่งผลให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น (ไม่ต่ำกว่า 180,000 บาท/ครัวเรือน/ปี) และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

ทั้งนี้ รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีความมุ่งหวังให้การพัฒนาเกษตรกรเกิดผลเป็นรูปธรรม และให้มีการบูรณาการการทำงานร่วมกันของส่วนราชการในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค รวมทั้งภาคีเครือข่ายจากภายนอก ในการพัฒนากลไกต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป้าหมายการปฏิรูปภาคเกษตรกรรมให้ประสบความสำเร็จต่อไป

ภาพที่ 1 การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ประเทศของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

○ นโยบายการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรมของประเทศ (Zoning)

การขับเคลื่อนนโยบายการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรมของประเทศ (Zoning) ได้ดำเนินการมาอย่างต่อเนื่อง คณะรัฐมนตรีได้กำหนดให้การจัดทำ Zoning ภาคเกษตร เป็นนโยบายสำคัญในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาด้านการเกษตรของประเทศ โดยรองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ให้หลักการการขับเคลื่อนแนวทางการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning) ว่า การบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning) เป็นการใช้ประโยชน์ที่ดินของประเทศให้เกิดประโยชน์และมีประสิทธิภาพสูงสุด เนื่องจากพื้นที่ประมาณครึ่งหนึ่งของประเทศเป็นพื้นที่เกษตรกรรม และกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้มีการประกาศเขตเหมาะสมต่อการปลูกพืช ปศุสัตว์ และประมงแล้ว จำนวน 20 ชนิดสินค้า ได้แก่ พืช 13 ชนิด ปศุสัตว์ 5 ชนิด ประมง 2 ชนิด โดยหลักการของการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรมเป้าหมายที่สำคัญ คือ ต้องการปรับสมดุลของอุปสงค์ (Demand) และอุปทาน (Supply) ของสินค้าเกษตรในแต่ละพื้นที่ ซึ่งการประกาศเขตเหมาะสมในการปลูกพืช ปศุสัตว์ และประมงจะอาศัยข้อมูลทางวิชาการ ศักยภาพ กายภาพ ในพื้นที่ ซึ่งเป็นการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับภูมิอากาศ ดิน น้ำ ความชื้น แสงแดด สภาพแวดล้อมด้านต่างๆ นำมาประกอบกับข้อมูลพืช สัตว์ ประมง ในแต่ละชนิด รวมทั้งวิเคราะห์ร่วมกับความต้องการของตลาด เพื่อหาความเหมาะสมของการทำการเกษตรในแต่ละพื้นที่ ทำให้เกิดประสิทธิภาพในการผลิตสูง ซึ่งจะทำให้เกษตรกรมีผลกำไรที่สูงกว่าการทำการเกษตรในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสม โดยรัฐบาลมีมาตรการสนับสนุน จูงใจ ให้ข้อมูลและคำแนะนำทางวิชาการแก่เกษตรกรในการปรับเปลี่ยนการทำการเกษตร ภายใต้เงื่อนไขว่าต้องเป็นความสมัครใจและความพึงพอใจของเกษตรกรเป็นหลัก

การขับเคลื่อนนโยบาย Zoning ที่ผ่านมา กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้มีประกาศเขตเหมาะสมต่อการปลูกพืช ปศุสัตว์ และประมง ในระหว่างวันที่ 5 กุมภาพันธ์ - 9 พฤษภาคม 2556 พร้อมจัดทำแผนที่ประกอบจำนวน 20 ชนิดสินค้า ได้แก่ พืช 13 ชนิด (ข้าว มันสำปะหลัง ยางพารา ปาล์มน้ำมัน อ้อยโรงงาน ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ สับปะรดโรงงาน ลำไย เงาะทุเรียน มังคุด มะพร้าว และกาแฟ) ปศุสัตว์ 5 ชนิด (โคเนื้อ ไก่เนื้อ สุกร ไก่ไข่ และไข่ไก่) และประมง 2 ชนิด (กุ้งทะเล และสัตว์น้ำจืด) และได้ขอความร่วมมือให้ทุกจังหวัดตรวจสอบยืนยันข้อมูลการจัดพื้นที่ตามประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และจัดทำแผนซึ่งรวมถึงการบริหารจัดการสินค้าเกษตรที่สำคัญในแต่ละจังหวัด โดยมีการสื่อสารและมีความก้าวหน้าในการดำเนินงานเป็นลำดับ ดังนี้

1) วันที่ 25 มิถุนายน 2556 ได้มีการสื่อสารกับผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด โดยจัดประชุมสัมมนาเพื่อรับทราบถึงการประกาศเขตพื้นที่เหมาะสมสำหรับการผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญ รวมทั้งแนวทางการขับเคลื่อนการใช้ประโยชน์ที่ดิน และการจัดทำโครงการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตในเขตพื้นที่เหมาะสม และการปรับเปลี่ยนระบบการผลิตในเขตพื้นที่ไม่เหมาะสมในระดับพื้นที่ ตลอดจนสาระสำคัญที่เกี่ยวข้องอื่นๆ อาทิ (1) การใช้ประโยชน์ที่ดินต้องเป็นแบบ Maximization เนื่องจากทรัพยากรที่ดินมีจำกัด (2) การบริหารจัดการต้องเป็นแบบ Modernization ต้องมีการปฏิรูปให้ทันสมัยและมีคุณภาพสูง โดยใช้เทคโนโลยีต่างๆ เข้ามาช่วย (3) การผลิตต้องเป็นแบบ Precision farming Systems คือ มีความแม่นยำทั้งปริมาณ คุณภาพมาตรฐาน และเวลาที่ได้รับผลผลิตออกสู่ตลาด (4) ต้องมีการบริหารจัดการพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพ (Land based Activity) โดยผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้นำในการบริหารจัดการพื้นที่ (5) การผลิตต้องคำนึงถึง Demand และ Supply โดยเน้นย้ำให้จังหวัดตรวจสอบพื้นที่เกษตรกรรมที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ประกาศเขตพื้นที่เหมาะสม เพื่อทำโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ตรวจสอบพื้นที่เกษตรกรรมที่อยู่ในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมหรือเหมาะสมน้อย ความต้องการปรับเปลี่ยนไปทำการเกษตรชนิดอื่นที่มีความเหมาะสมกว่าและ

ร่วมกันดำเนินงานตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ มอบหมายให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ สรุปรูปพื้นที่เขตเพาะปลูกในเรื่องข้าวว่ามีพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมอยู่ในโซนใดบ้าง และพื้นที่ดังกล่าวมีความเหมาะสมที่จะปรับเปลี่ยนไปปลูกพืชชนิดอื่น เช่น พืชพลังงาน หรือสินค้าเกษตรอื่น โดยมอบหมายกระทรวงพลังงาน กระทรวงพาณิชย์ และกระทรวงอุตสาหกรรม สนับสนุนการดำเนินการในเรื่องข้อมูลความต้องการพืชพลังงาน ข้อมูลโรงงานอุตสาหกรรม โดยให้สรุปเป็นรายจังหวัด นอกจากนี้มีการพิจารณาดำเนินการในกรณีของสินค้าอ้อย การคำนวณต้นทุน รายได้ เพื่อประกอบการตัดสินใจในการปรับเปลี่ยนจากพื้นที่ปลูกข้าวไม่เหมาะสมเพื่อผลิตอ้อยของเกษตรกรตามความสมัครใจ และมอบหมายกระทรวงการคลัง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงพาณิชย์ ร่วมกันหามาตรการจูงใจต่างๆ รวมทั้งมอบสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ประสานกระทรวงอุตสาหกรรมในการรับซื้อผลผลิตจากเกษตรกรและข้อมูลความต้องการของโรงงานเป็นรายจังหวัด

2) วันที่ 1 กรกฎาคม 2556 ได้มีการจัดทำข้อเสนอเพิ่มเติมตามนโยบายของนายกรัฐมนตรี ในการปรับลดพื้นที่ปลูกข้าว ซึ่งต่อมาคณะกรรมการนโยบายข้าวแห่งชาติ (กขช.) ได้เห็นชอบแนวทางการบริหารจัดการในเขต Zoning สินค้าเกษตร และพื้นที่นอก Zoning (1) พื้นที่เขต Zoning ที่มีความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว บริหารจัดการโดยเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ลดต้นทุนการผลิต เพิ่มผลผลิตต่อไร่ พัฒนาคุณภาพข้าวให้มีคุณภาพดีสอดคล้องกับความต้องการของตลาด จัดทำแปลงต้นแบบ จัดระบบการปลูกข้าวในเขตพื้นที่ชลประทาน เพื่อป้องกันการระบาดของศัตรูข้าว (2) พื้นที่นอกเขต Zoning หมายถึง พื้นที่เหมาะสมเล็กน้อยและไม่เหมาะสมสำหรับปลูกข้าว (ได้ผลผลิตต่ำประมาณ 35 ถึงต่อไร่ หรือ 350 กิโลกรัมต่อไร่ ต้นทุนการปลูกบำรุงดูแลรักษาสูง ทำให้เกษตรกรมีรายได้ไม่เพียงพอ) โดยส่งเสริมทางเลือกในการปลูกพืชอื่น ได้แก่ อ้อยโรงงาน ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปาล์มน้ำมัน เกษตรผสมผสาน การปลูกพืชผักผลไม้ หนุ่ยเนเปียร์ เพื่อเลี้ยงโคเนื้อ และการเลี้ยงปลาในพื้นที่ปลูกข้าว โดยใช้ขบวนการขับเคลื่อน ดังนี้ (1) การจัดทำข้อตกลงร่วมกัน (MOU) ระหว่างกระทรวงที่เกี่ยวข้อง และผู้ประกอบการ (2) การประกาศเขตส่งเสริมการปลูกพืชต่างๆ พร้อมการวิเคราะห์เชิงผลตอบแทนการผลิต การตลาด ฯลฯ เพื่อให้เกษตรกรพิจารณาเป็นทางเลือกในการตัดสินใจปรับเปลี่ยนตามความต้องการของเกษตรกร เป็นต้น

3) วันที่ 28 กรกฎาคม 2556 ได้มีการประชุม Video Conference โดยมีกระทรวงมหาดไทย ร่วมกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ โดยที่ประชุมได้มอบหมาย 1) สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ จัดทำแบบสำรวจความต้องการปรับเปลี่ยนพื้นที่ปลูกข้าวที่ไม่เหมาะสมของจังหวัด 2) ผู้ว่าราชการจังหวัดรับไปดำเนินการในด้านการสื่อสารกับเกษตรกรเกี่ยวกับแนวคิดในการจัดโซนนิ่งเกษตรผลประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นและการดำเนินงานของรัฐบาล การเสนอแนะทางเลือกแก่เกษตรกรในการปรับเปลี่ยนพื้นที่เพื่อปลูกพืชชนิดอื่นที่ไม่ใช่ข้าว เช่น อ้อยโรงงาน ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เป็นต้น

4) วันที่ 21 กันยายน 2556 รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้มอบนโยบายให้รองผู้ว่าราชการจังหวัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคได้รับทราบกระบวนการขับเคลื่อนแนวทางการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรมไปสู่การปฏิบัติ วิธีการและขั้นตอนการปฏิบัติงานระหว่างกระทรวงเกษตรและสหกรณ์และกระทรวงมหาดไทย ให้หน่วยงานในภูมิภาคปฏิบัติงานในพื้นที่ได้อย่างถูกต้องและเกิดผลสัมฤทธิ์ โดยมอบหมายให้คณะกรรมการฯ ในแต่ละจังหวัดตรวจสอบพื้นที่เกษตรกรรมตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ประกาศเขตความเหมาะสมอีกครั้งหนึ่ง เพื่อจัดทำแผนงาน/โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตในเขตพื้นที่ที่มีความเหมาะสม และโครงการ

ปรับเปลี่ยนผลิตในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมไปทำการผลิตสินค้าเกษตรชนิดอื่นที่ให้ผลตอบแทนที่ดีกว่า โดยให้จัดส่งแผนปฏิบัติงาน Zoning ปี 2557 และกรอบแผนงบประมาณสำหรับ Zoning ปี 2558 ให้ กษ. ภายในวันที่ 15 พฤศจิกายน 2556

5) วันที่ 25 ตุลาคม 2556 รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้ชี้แจงแนวทางการปฏิบัติงาน เรื่อง การปรับเปลี่ยนพื้นที่ปลูกข้าวที่ไม่เหมาะสมเป็นอ้อยโรงงาน ภายใต้โครงการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning) ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ต่อบรรดาผู้ว่าราชการจังหวัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค เพื่อให้ใช้แนวทางการบริหารสินค้าเกษตรในภาพรวมของคณะกรรมการบริหารการผลิตรายกลุ่มสินค้าเกษตร และจังหวัดสามารถใช้แผนที่ของกรมพัฒนาที่ดินในการจัดเขตพื้นที่การเกษตรในจังหวัด เพื่อเป็นฐานวางแผนในระดับจังหวัด รวมทั้งข้อเสนอของจังหวัดมาบูรณาการในการจัดทำแผนงาน/โครงการ ปีงบประมาณ 2558

6) จังหวัดได้มีการเสนอแผนการบริหารจัดการพื้นที่และสินค้าเกษตรระดับจังหวัด ซึ่งครอบคลุมการบริหารจัดการผลผลิตตามปฏิทินผลผลิตเกษตร โดยได้รายงานผลการจัดทำข้อมูลการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรมเบื้องต้น ข้อมูล ณ วันที่ 15 พฤศจิกายน 2556 พบว่าในปี 2557 มีสินค้าเกษตรสำคัญตามประกาศฯ 20 ชนิด พื้นที่ที่สำรวจแล้ว 94.87 ล้านไร่ มีปริมาณผลผลิตสินค้าเกษตรที่สามารถบริหารจัดการได้ 148.27 ล้านตัน คงเหลือตกค้างในจังหวัด 11.76 ล้านตัน และมีการพัฒนาการผลิตด้วยวิธีเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต 17.84 ล้านไร่ และปรับเปลี่ยนการผลิต 1.95 ล้านไร่ ทั้งนี้ได้เตรียมการจัดทำค่าของงบประมาณสำหรับโครงการ Zoning ปี 2558 ในวงเงินรวมทั้งสิ้น 10,151 ล้านบาท

อย่างไรก็ตาม การขับเคลื่อนนโยบายในระยะเริ่มต้น พบปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานพอสมควร ซึ่งเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค โดยเฉพาะความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการ กระบวนการ ขั้นตอนในการขับเคลื่อนนโยบายฯ ดังกล่าว ถือเป็นเรื่องปกติของการขับเคลื่อนนโยบายต่างๆ แต่อย่างไรก็ตาม การขับเคลื่อนนโยบายต้องเดินหน้าต่อไป เพื่อให้บรรลุเป้าหมายการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรมของประเทศให้เกิดประสิทธิผลสูงสุดต่อไป

ดังนั้น เพื่อให้หน่วยงานและผู้ที่เกี่ยวข้องในการขับเคลื่อนนโยบายฯ ดังกล่าว ได้มีความเข้าใจรอบแนวคิดและวิธีการที่ตรงกัน และสามารถนำกรอบแนวคิดดังกล่าว ไปใช้เป็นหลักการในการพัฒนาด้านการเกษตรในพื้นที่ได้ในทุกนโยบายไม่ว่าในอนาคตจะมีการกำหนดนโยบายการพัฒนาโดยใช้ชื่อนโยบายเป็นชื่อใดๆ ก็ตาม กระทรวงเกษตรและสหกรณ์จึงได้จัดทำ “คู่มือการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแนวทางการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning)” เพื่อเป็นตัวอย่างแนวทางในการดำเนินงาน ให้สอดคล้องตามกรอบแนวคิด Zoning = Area + Commodity + Human Resource รวมทั้งเป็นแนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการเกษตรในพื้นที่ของจังหวัด รวมทั้งการจัดตั้งคณะทำงานโครงการบริหารจัดการเขตเกษตรเศรษฐกิจสำหรับสินค้าเกษตรที่สำคัญ ภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการปฏิรูปภาคเกษตรกรรมและคณะกรรมการขับเคลื่อนโครงการสำคัญ (Flagship Project) คณะที่ 2 ให้รับผิดชอบในการขับเคลื่อนโครงการบริหารจัดการเขตเกษตรเศรษฐกิจสำหรับสินค้าเกษตรที่สำคัญซึ่งเป็นโครงการสำคัญ (Flagship Project) ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ให้มีประสิทธิภาพต่อไป

2. เป้าหมายการพัฒนา

2.1 การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ประเทศของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุผลตามเป้าหมายของรัฐบาล เพื่อร่วมผลักดันการพัฒนาประเทศตามวิสัยทัศน์ “ประเทศมีขีดความสามารถในการแข่งขัน คนไทยอยู่ดีกินดี มีความเสมอภาคและเป็นธรรม” ตามที่รัฐบาลกำหนด

2.2 เกษตรกรทำการผลิตทางการเกษตรอย่างเหมาะสม โดยเกษตรกรมีการปรับเปลี่ยนชนิดสินค้าและรูปแบบการผลิตในเขตพื้นที่ที่มีความเหมาะสมน้อยหรือไม่เหมาะสม และเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตในเขตพื้นที่ที่มีความเหมาะสม เพื่อการลดต้นทุนและเพิ่มรายได้แก่เกษตรกร ซึ่งจะส่งผลให้เกษตรกรมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นต่อไป

2.3 การบริหารจัดการด้านการเกษตรและสหกรณ์ในจังหวัดมีประสิทธิภาพ โดยจังหวัดมีกลไกการพัฒนาเกษตรกรและสหกรณ์ของจังหวัดที่เหมาะสม ทั้งการบริหารจัดการพื้นที่และทรัพยากร มีการผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญของจังหวัดโดยคำนึงถึงความต้องการของตลาด และการพัฒนาเกษตรกรตามศักยภาพของแต่ละกลุ่ม เป็นต้น และมีการกำหนดมาตรการ โครงการ กิจกรรม มีความเหมาะสมสำหรับการพัฒนาด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด โดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับข้อมูลข้อเท็จจริงในพื้นที่ สอดคล้องตามกรอบแนวคิด $Zoning = Area + Commodity + Human Resource$ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของจังหวัดโดยมีเป้าหมายเพื่อให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคการเกษตรในจังหวัด (GPP ภาคการเกษตร) เพิ่มขึ้น

2.4 กระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีการทำงานอย่างบูรณาการทั้งภายในกระทรวงและขยายผลความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายจากภายนอกให้มากขึ้น ในการร่วมกันพัฒนาระบบและกลไกต่างๆ ในการขับเคลื่อนนโยบายดังกล่าว การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรมของประเทศให้เกิดประสิทธิผลสูงสุด

3. แผนที่นำทางการพัฒนา (Roadmap)

เนื่องจากการขับเคลื่อนนโยบายการจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning) ต้องอาศัยระยะเวลาในการดำเนินงาน เนื่องจากมีปัจจัยหลายด้านยังไม่มีความพร้อมเท่าที่ควร ทั้งความรู้ความเข้าใจของผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติ ความพร้อมด้านระบบฐานข้อมูลและข้อมูล เครื่องมือและกลไกต่างๆ ของหน่วยงาน รวมทั้งความเข้าใจของเกษตรกรเกี่ยวกับนโยบายดังกล่าวยังไม่ดีเพียงพอที่จะขับเคลื่อนให้สำเร็จได้ในระยะเวลาสั้น กระทรวงเกษตรและสหกรณ์จึงกำหนดขอบเขตระยะเวลาการพัฒนาในช่วง 20 ปี (พ.ศ. 2556-2575) โดยระบุเป้าหมายและแนวทาง/มาตรการหลัก ในแต่ละช่วงเวลาการขับเคลื่อน รวมทั้งหน่วยงานหลักในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่รับผิดชอบตามอำนาจหน้าที่หรือตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องได้ระบุไว้ เพื่อพัฒนาและเตรียมความพร้อมของปัจจัยต่างๆ ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นโดยมีแผนที่นำทางการพัฒนาในช่วง 20 ปี (พ.ศ. 2556-2575) ตามภาพที่ 2

ทั้งนี้ ในการขับเคลื่อนการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดนั้น มีเงื่อนไขสำคัญหลายประการ โดยเฉพาะ ต้องได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลโดยการกำหนดเป็นนโยบายหลักและมีความต่อเนื่อง หน่วยงานต่างๆ ในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ต้องกำหนดแผนงานโครงการให้สอดคล้องกับแนวทาง/มาตรการหลัก และต้องได้รับการจัดสรรงบประมาณเพื่อดำเนินการโครงการต่างๆ รวมทั้งต้องได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องตลอดระยะเวลาของการขับเคลื่อนนโยบายดังกล่าวด้วย จึงจะประสบความสำเร็จ

3.1 เป้าหมายการพัฒนาในแต่ละช่วงเวลา

ภาพที่ 2 แผนที่นำทางการพัฒนา (Road Map)

ช่วงที่ 1 (พ.ศ. 2556-2560)	ช่วงที่ 2 (พ.ศ. 2561-2565)	ช่วงที่ 3 (พ.ศ. 2566-2570)	ช่วงที่ 4 (พ.ศ. 2571-2575)
เป้าหมาย - แนวทางการขับเคลื่อนนโยบายในภาพรวมและวิธีการปฏิบัติในพื้นที่ที่มีความชัดเจน - ระบบฐานข้อมูลและการเชื่อมโยงข้อมูลได้รับการปรับปรุง - กลไกการทำงานระหว่างหน่วยงานได้รับการปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น - จังหวัดมีความเข้าใจและสามารถวิเคราะห์ตามกรอบแนวคิด Zoning ได้ - มีการประกาศเขตเกษตรเศรษฐกิจในสินค้าเกษตรที่สำคัญอย่างน้อย 10 ชนิด (ข้าว อ้อย โรงงาน มันสำปะหลัง โคนม กุ้งทะเล เงาะ ทุเรียน มังคุด ลิ้นจี่ ลำไย) - มีแผนพัฒนาบุคลากรในด้านที่จำเป็นต่อการขับเคลื่อนนโยบาย Zoning ภาคเกษตรและบุคลากรเป้าหมายได้รับการพัฒนาตามแผนแล้วไม่ต่ำกว่าร้อยละ 25 - ระบบโครงสร้างพื้นฐานด้านชลประทานในพื้นที่ตามประกาศเขตเกษตรเศรษฐกิจเพิ่มขึ้นร้อยละ 10 - จังหวัดมีแผนพัฒนาด้านการเกษตรของจังหวัดที่ผ่านการวิเคราะห์ตามกรอบแนวคิด Zoning แล้ว - ร้อยละ 10 ของพื้นที่ไม่เหมาะสมถูกปรับเปลี่ยนไปผลิตสินค้าที่เหมาะสม	เป้าหมาย - ระบบฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องทั้งหมดมีความพร้อมในการใช้งาน - มีระบบการทำงานในพื้นที่สำหรับการสำรวจและบันทึกข้อมูลที่ดินสมัย - มีการสำรวจ ตรวจสอบปรับปรุงข้อมูลให้มีความถูกต้องทันสมัย พร้อมใช้งาน - มีการประกาศเขตเกษตรเศรษฐกิจในสินค้าเกษตรที่สำคัญอย่างน้อย 11 ชนิด (ยางพารา ปาล์มน้ำมัน ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ สับปะรด โรงงาน มะพร้าว กาแฟ โคนม สุกร ไก่เนื้อ ไก่ไข่ สัตว์น้ำจืด) - บุคลากรเป้าหมายได้รับการพัฒนาตามแผนพัฒนาบุคลากรในด้านที่จำเป็นไม่ต่ำกว่าร้อยละ 50 - ระบบโครงสร้างพื้นฐานด้านชลประทานในพื้นที่ตามประกาศเขตเกษตรเศรษฐกิจเพิ่มขึ้นร้อยละ 20 - ร้อยละ 25 ของพื้นที่ไม่เหมาะสมถูกปรับเปลี่ยนไปผลิตสินค้าที่เหมาะสม - ผลผลิตถั่วลิสงรวมจังหวัด (GPP) ภาคเกษตรสูงขึ้นไม่ต่ำกว่าร้อยละ 20 (เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2556) - ผลผลิตสินค้าสำคัญตกค้างไม่เกินร้อยละ 15 และสามารถบริหารจัดการได้	เป้าหมาย - การบริหารจัดการผ่านศูนย์ข้อมูลของกระทรวง (War Room) และศูนย์ข้อมูลของจังหวัดมีประสิทธิภาพและคล่องตัว - มีการประกาศเขตเกษตรเศรษฐกิจในสินค้าเกษตรที่สำคัญเพิ่มเติมตามความเหมาะสม โดยเฉพาะสินค้าประจำถิ่น - บุคลากรเป้าหมายได้รับการพัฒนาตามแผนพัฒนาบุคลากรในด้านที่จำเป็นไม่ต่ำกว่าร้อยละ 75 - ระบบโครงสร้างพื้นฐานด้านชลประทานในพื้นที่ตามประกาศเขตเกษตรเศรษฐกิจเพิ่มขึ้นร้อยละ 30 - ร้อยละ 50 ของพื้นที่ไม่เหมาะสมถูกปรับเปลี่ยนไปผลิตสินค้าที่เหมาะสม - ผลผลิตถั่วลิสงรวมจังหวัด (GPP) ภาคเกษตรสูงขึ้นไม่ต่ำกว่าร้อยละ 30 (เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2556) - ผลผลิตสินค้าสำคัญตกค้างไม่เกินร้อยละ 10 และสามารถบริหารจัดการได้	เป้าหมาย - บุคลากรเป้าหมายได้รับการพัฒนาตามแผนพัฒนาบุคลากรในด้านที่จำเป็นครบทุกคน - ระบบโครงสร้างพื้นฐานด้านชลประทานในพื้นที่ตามประกาศเขตเกษตรเศรษฐกิจเพิ่มขึ้นร้อยละ 40 - ดำเนินการเข้าสู่กลไกปกติ และพื้นที่ไม่เหมาะสมไม่ต่ำกว่าร้อยละ 75 ถูกปรับเปลี่ยนไปผลิตสินค้าที่เหมาะสม - ผลผลิตถั่วลิสงรวมจังหวัด (GPP) ภาคเกษตรสูงขึ้นไม่ต่ำกว่าร้อยละ 40 (เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2556) - มีการปรับสมดุลการผลิตสอดคล้องกับความต้องการของตลาด ทั้งตลาดในประเทศและตลาดต่างประเทศ - ผลผลิตสินค้าสำคัญตกค้างไม่เกินร้อยละ 5 และสามารถบริหารจัดการได้

3.2 แนวทาง/มาตรการ และผู้รับผิดชอบหลัก

ช่วงเวลา/เป้าหมาย	แนวทาง/มาตรการหลัก	ผู้รับผิดชอบหลัก
ช่วงที่ 1 (พ.ศ. 2556-2560)		
■ แนวทางการขับเคลื่อนนโยบายในภาพรวมและวิธีการปฏิบัติในพื้นที่ที่มีความชัดเจน ■ ระบบฐานข้อมูลและการเชื่อมโยงข้อมูลได้รับการปรับปรุง ■ กลไกการทำงานระหว่างหน่วยงานได้รับการปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น	■ กำหนดแนวทางและจัดทำคู่มือการขับเคลื่อนนโยบายในภาพรวมและวิธีการปฏิบัติในพื้นที่ที่ชัดเจน ■ หรือ จัดทำข้อเสนอ และปรับปรุงระบบฐานข้อมูลรวมทั้งการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงาน ให้สามารถนำเสนอในรูปแบบแผนที่ได้ ■ หรือ จัดทำข้อเสนอและปรับปรุงกลไกการทำงานระหว่างหน่วยงานภายในและ	■ คณะทำงานฯ Zoning/สป.กษ. ■ คณะทำงานฯ Zoning/คณะกรรมการด้าน ICT กษ./หน่วยงานด้าน ICT ของกรม ■ คณะทำงานฯ Zoning/สป.กษ.

ช่วงเวลา/เป้าหมาย	แนวทาง/มาตรการหลัก	ผู้รับผิดชอบหลัก
■ จังหวัดมีความเข้าใจและสามารถวิเคราะห์ตามกรอบแนวคิด Zoning ได้ ■ มีการประกาศเขตเกษตรเศรษฐกิจในสินค้าเกษตรที่สำคัญอย่างน้อย 10 ชนิด (ข้าว อ้อยโรงงาน มันสำปะหลัง โคนม กุ้งทะเล เงาะ พุเรียน มังคุด ลิ้นจี่ ลำไย) ■ มีแผนพัฒนาบุคลากรในด้านที่จำเป็นต่อการขับเคลื่อนนโยบาย Zoning ภาคเกษตรและบุคลากรเป้าหมายได้รับการพัฒนาตามแผนแล้วไม่ต่ำกว่าร้อยละ 25 ■ ระบบโครงสร้างพื้นฐานด้านชลประทานในพื้นที่ตามประกาศเขตเกษตรเศรษฐกิจเพิ่มขึ้นร้อยละ 10 ■ จังหวัดมีแผนพัฒนาด้านการเกษตรของจังหวัดที่ผ่านการวิเคราะห์ตามกรอบแนวคิด Zoning แล้ว ■ ร้อยละ 10 ของพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมถูกปรับเปลี่ยนไปผลิตสินค้าที่เหมาะสม	ภายนอก กษ. เพื่อขับเคลื่อนนโยบาย Zoning ให้มีประสิทธิภาพและคล่องตัวขึ้น ■ สื่อสารแนวทางและวิธีการวิเคราะห์ผ่านช่องทางต่างๆ อย่างต่อเนื่อง ■ สำรวจ ตรวจสอบ และดำเนินการประกาศเขตเกษตรเศรษฐกิจให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติเศรษฐกิจการเกษตร พ.ศ. 2522 (มาตรา 5 (2) มาตรา 9 (2) มาตรา 15) ■ ศึกษา วิเคราะห์และจัดทำแผนพัฒนาบุคลากรในด้านที่จำเป็นต่อการขับเคลื่อนนโยบาย Zoning ภาคเกษตรของ กษ. และเร่งรัดพัฒนาบุคลากรตามแผน ■ เร่งรัดพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านชลประทานในพื้นที่ตามประกาศเขตเกษตรเศรษฐกิจ ■ จังหวัดปรับปรุงแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดตามผลการวิเคราะห์จากกรอบแนวคิด Zoning ■ สำรวจ ตรวจสอบ วิเคราะห์พื้นที่ที่ไม่เหมาะสมของสินค้าที่มีปัญหาด้านการตลาดเปรียบเทียบกับสินค้าที่อยู่ในพื้นที่เหมาะสมวางแผนและส่งเสริมจูงใจให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนไปผลิตสินค้าที่มีรายได้สูงขึ้น	■ คณะทำงานฯ Zoning/สป.กษ./ฝ่ายประชาสัมพันธ์กรม/จังหวัด ■ คณะกรรมการนโยบายฯ/คณะอนุเขตฯ/คณะอนุฯ 11 คณะ/สศก./พด./กสก./ปม./ปศ./คณะทำงานฯ Zoning ■ ทุกส่วนราชการในสังกัด กษ. ■ ขป./คณะกรรมการนโยบายฯ/คณะอนุเขตฯ/คณะอนุฯ 11 คณะ/สศก. ■ จังหวัด/สป.กษ./สศก. ■ คณะกรรมการฯ Zoning ของจังหวัด/คณะทำงานฯ Zoning/ส่วนราชการใน กษ./เครือข่ายภายนอก
ช่วงที่ 2 (พ.ศ. 2561-2565)		
■ ระบบฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องทั้งหมดมีความพร้อมในการใช้งาน ■ มีระบบการทำงานในพื้นที่สำหรับการสำรวจและบันทึกข้อมูลที่ดินสมัย ■ มีการสำรวจ ตรวจสอบปรับปรุงข้อมูลให้มีความถูกต้องทันสมัย พร้อมใช้งาน ■ มีการประกาศเขตเกษตรเศรษฐกิจในสินค้าเกษตรที่สำคัญอย่างน้อย 11 ชนิด (ยางพารา ปาล์มน้ำมัน ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ สับปะรดโรงงาน มะพร้าว กาแฟ โคเนื้อ สุกร ไก่เนื้อ ไก่ไข่ สัตว์น้ำจืด) ■ บุคลากรเป้าหมายได้รับการพัฒนาตามแผนพัฒนาบุคลากรในด้านที่จำเป็นฯ ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 50	■ พัฒนาระบบฐานข้อมูลและการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงาน ให้สามารถนำเสนอในรูปแบบแผนที่ ประมวลและนำเสนอแบบ Real Time ได้ ■ พัฒนาระบบการทำงานและจัดหาอุปกรณ์สำหรับการสำรวจและบันทึกข้อมูลที่ดินสมัยให้กับเจ้าหน้าที่ในพื้นที่ ■ หน่วยงานในพื้นที่มีแผนและดำเนินการสำรวจ ตรวจสอบปรับปรุงข้อมูลให้มีความถูกต้องทันสมัย พร้อมใช้งาน ■ สำรวจ ตรวจสอบ และดำเนินการประกาศเขตเกษตรเศรษฐกิจในสินค้าสำคัญเพิ่มเติมให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติเศรษฐกิจการเกษตร พ.ศ. 2522 (มาตรา 5 (2) มาตรา 9 (2) มาตรา 15) ■ เร่งรัดพัฒนาบุคลากรในสาขาที่จำเป็นต่อการขับเคลื่อนนโยบาย Zoning ให้เป็นไปตามแผนที่กำหนด	■ คณะทำงานฯ Zoning/คณะกรรมการด้าน ICT กษ./หน่วยงานด้าน ICT ของกรม ■ คณะกรรมการด้าน ICT กษ./หน่วยงานด้าน ICT ของกรม ■ คณะกรรมการฯ Zoning ของจังหวัด/ส่วนราชการใน กษ./เครือข่ายภายนอก ■ คณะกรรมการนโยบายฯ/คณะอนุเขตฯ/คณะอนุฯ 11 คณะ/สศก./พด./กสก./ปม./ปศ./คณะทำงานฯ Zoning ■ ทุกส่วนราชการในสังกัด กษ.

ช่วงเวลา/เป้าหมาย	แนวทาง/มาตรการหลัก	ผู้รับผิดชอบหลัก
■ ระบบโครงสร้างพื้นฐานด้านชลประทานในพื้นที่ตามประกาศเขตเกษตรเศรษฐกิจเพิ่มขึ้นร้อยละ 20 ■ ร้อยละ 25 ของพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมถูกปรับเปลี่ยนไปผลิตสินค้าที่เหมาะสม ■ ผลิตรวมมวลรวมจังหวัด (GPP) ภาคเกษตรสูงขึ้นไม่ต่ำกว่าร้อยละ 20 (เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2556) ■ ผลผลิตสินค้าสำคัญตกค้างไม่เกินร้อยละ 15 และสามารถบริหารจัดการได้	■ เร่งรัดพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านชลประทานในพื้นที่ตามประกาศเขตเกษตรเศรษฐกิจ ■ สำรวจ ตรวจสอบ วิเคราะห์พื้นที่ที่ไม่เหมาะสมของสินค้าที่มีปัญหาด้านการตลาด เปรียบเทียบกับสินค้าที่อยู่ในพื้นที่เหมาะสม ปรับปรุงแผนและการส่งเสริมจูงใจให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนไปผลิตสินค้าที่มีรายได้สูงขึ้น ■ จังหวัดขับเคลื่อนการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดและผลักดันให้ทุกภาคส่วนในจังหวัดร่วมขับเคลื่อนและดำเนินการติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง ■ มีการวางแผนบริหารความเสี่ยงการบริหารจัดการสินค้าเกษตรและดำเนินการตามแผนเพื่อจัดการสินค้าสำคัญตกค้างได้ตามเป้าหมาย	■ ขป./คณะกรรมการนโยบายฯ/คณะอนุเขตฯ/คณะอนุฯ 11 คณะ/สศก. ■ คณะกรรมการฯ Zoning ของจังหวัด/คณะทำงานฯ Zoning/ส่วนราชการใน กษ./เครือข่ายภายนอก ■ คณะกรรมการฯ Zoning ของจังหวัด/คณะทำงานฯ Zoning/ส่วนราชการใน กษ./เครือข่ายภายนอก ■ คณะกรรมการนโยบายฯ/คณะอนุฯ 11 คณะ/สศก./คณะกรรมการฯ Zoning จังหวัด
ช่วงที่ 3 (พ.ศ. 2566-2570)		
■ การบริหารจัดการผ่านศูนย์ข้อมูลของกระทรวง (War Room) และศูนย์ข้อมูลของจังหวัดมีประสิทธิภาพและคล่องตัว ■ มีการประกาศเขตเกษตรเศรษฐกิจในสินค้าเกษตรที่สำคัญเพิ่มเติมตามความเหมาะสม โดยเฉพาะสินค้าประจำถิ่น ■ บุคลากรเป้าหมายได้รับการพัฒนาตามแผนพัฒนาบุคลากรในด้านที่จำเป็นฯ ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 75 ■ ระบบโครงสร้างพื้นฐานด้านชลประทานในพื้นที่ตามประกาศเขตเกษตรเศรษฐกิจเพิ่มขึ้นร้อยละ 30 ■ ร้อยละ 50 ของพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมถูกปรับเปลี่ยนไปผลิตสินค้าที่เหมาะสม ■ ผลิตรวมมวลรวมจังหวัด (GPP) ภาคเกษตรสูงขึ้นไม่ต่ำกว่าร้อยละ 30 (เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2556)	■ พัฒนาระบบการบริหารจัดการผ่านศูนย์ข้อมูลของกระทรวง (War Room) และศูนย์ข้อมูลของจังหวัดให้พร้อมใช้งานแบบ Real Time ได้ ■ สำรวจ ตรวจสอบ และดำเนินการประกาศเขตเกษตรเศรษฐกิจในสินค้าสำคัญเพิ่มเติมให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติเศรษฐกิจการเกษตร พ.ศ. 2522 (มาตรา 5 (2) มาตรา 9 (2) มาตรา 15) ■ เร่งรัดพัฒนาบุคลากรในสาขาที่จำเป็นต่อการขับเคลื่อนนโยบาย Zoning ให้เป็นไปตามแผนที่กำหนด ■ เร่งรัดพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านชลประทานในพื้นที่ตามประกาศเขตเกษตรเศรษฐกิจ ■ สำรวจ ตรวจสอบ วิเคราะห์พื้นที่ที่ไม่เหมาะสมของสินค้าที่มีปัญหาด้านการตลาด เปรียบเทียบกับสินค้าที่อยู่ในพื้นที่เหมาะสม ประเมินผล ปรับปรุงแผนและการส่งเสริมจูงใจให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนไปผลิตสินค้าที่มีรายได้สูงขึ้น ■ จังหวัดขับเคลื่อนการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดและผลักดันให้ทุกภาคส่วนในจังหวัดร่วมขับเคลื่อนและดำเนินการ	■ คณะกรรมการด้าน ICT กษ./หน่วยงานด้าน ICT ของกรม/สป.กษ. ■ คณะกรรมการนโยบายฯ/คณะอนุเขตฯ/คณะอนุฯ 11 คณะ/สศก./พด./กสท./ปม./ปศ./ส่วนราชการอื่นในสังกัด กษ./คณะทำงานฯ Zoning ■ ทุกส่วนราชการในสังกัด กษ. ■ ขป./คณะกรรมการนโยบายฯ/คณะอนุเขตฯ/คณะอนุฯ 11 คณะ/สศก. ■ คณะกรรมการฯ Zoning ของจังหวัด/คณะทำงานฯ Zoning/ส่วนราชการใน กษ./เครือข่ายภายนอก ■ คณะกรรมการฯ Zoning ของจังหวัด/คณะทำงานฯ Zoning/ส่วนราชการใน กษ./เครือข่ายภายนอก

ช่วงเวลา/เป้าหมาย	แนวทาง/มาตรการหลัก	ผู้รับผิดชอบหลัก
■ ผลผลิตสินค้าสำคัญตกค้างไม่เกินร้อยละ 10 และสามารถบริหารจัดการได้	ติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง ■ มีการทบทวนและปรับปรุงแผนบริหารความเสี่ยงการบริหารจัดการสินค้าเกษตร และดำเนินการตามแผนเพื่อจัดการสินค้าสำคัญตกค้างได้ตามเป้าหมาย	■ คณะกรรมการนโยบายฯ/คณะอนุฯ 11 คณะ/สศก./คณะกรรมการฯ Zoning จังหวัด
ช่วงที่ 4 (พ.ศ. 2571-2575)		
■ บุคลากรเป้าหมายได้รับการพัฒนาตามแผนพัฒนาบุคลากรในด้านที่จำเป็นฯ ครบทุกคน ■ ระบบโครงสร้างพื้นฐานด้านชลประทานในพื้นที่ตามประกาศเขตเกษตรเศรษฐกิจเพิ่มขึ้นร้อยละ 40 ■ ดำเนินการเข้าสู่กลไกปกติ และพื้นที่ไม่เหมาะสมไม่ต่ำกว่าร้อยละ 75 ถูกปรับ เปลี่ยนไปผลิตสินค้าที่เหมาะสม ■ ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP) ภาคเกษตรสูงขึ้นไม่ต่ำกว่าร้อยละ 40 (เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2556) ■ มีการปรับสมดุลการผลิตสอดคล้องกับความต้องการของตลาด ทั้งตลาดในประเทศและตลาดต่างประเทศ ■ ผลผลิตสินค้าสำคัญตกค้างไม่เกินร้อยละ 5 และสามารถบริหารจัดการได้	■ เร่งรัดพัฒนาบุคลากรในสาขาที่จำเป็นต่อการขับเคลื่อนนโยบาย Zoning ให้เป็นไปตามแผนที่กำหนด ■ เร่งรัดพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านชลประทานในพื้นที่ตามประกาศเขตเกษตรเศรษฐกิจ ■ สำรวจ ตรวจสอบ วิเคราะห์พื้นที่ที่ไม่เหมาะสมของสินค้าที่มีปัญหาด้านการตลาดที่เหลือ เปรียบเทียบกับสินค้าที่อยู่ในพื้นที่เหมาะสม ประเมินผล ปรับปรุงแผนและการส่งเสริมจูงใจให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนไปผลิตสินค้าที่มีรายได้สูงขึ้น ■ จังหวัดขับเคลื่อนการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดและผลักดันให้ทุกภาคส่วนในจังหวัดร่วมขับเคลื่อนและดำเนินการติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง ■ มีการทบทวนและปรับปรุงแผนบริหารความเสี่ยงการบริหารจัดการสินค้าเกษตร พัฒนาระบบการแจ้งเตือนแนวโน้มความต้องการและราคาสินค้าเกษตร และดำเนินการตามแผนเพื่อจัดการสินค้าสำคัญตกค้างได้ตามเป้าหมาย	■ ทุกส่วนราชการในสังกัด กษ. ■ ขป./คณะกรรมการนโยบายฯ/คณะอนุเขตฯ/คณะอนุฯ 11 คณะ/สศก. ■ คณะกรรมการนโยบายฯ/คณะอนุเขตฯ/คณะอนุฯ 11 คณะ/สศก./พต./กสก./ปม./ปศ./ส่วนราชการอื่นในสังกัด กษ./คณะทำงานฯ Zoning ■ คณะกรรมการฯ Zoning ของจังหวัด/คณะทำงานฯ Zoning/ส่วนราชการใน กษ./เครือข่ายภายนอก ■ คณะกรรมการนโยบายฯ/คณะอนุฯ 11 คณะ/สศก./คณะกรรมการฯ Zoning จังหวัด

หมายเหตุ :

1. ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP) ภาคเกษตร คำนวณตามวิธีการที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติกำหนด
2. ความหมายชื่อย่อ
 - คณะทำงานฯ Zoning หมายถึง คณะทำงานโครงการบริหารจัดการเขตเกษตรเศรษฐกิจสำหรับสินค้าเกษตรที่สำคัญ
 - คณะกรรมการด้าน ICT กษ. หมายถึง คณะกรรมการจัดทำแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กษ.
 - คณะกรรมการนโยบายฯ หมายถึง คณะกรรมการนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์
 - คณะอนุเขตฯ หมายถึง คณะอนุกรรมการเขตเกษตรเศรษฐกิจ
 - คณะอนุฯ 11 คณะ หมายถึง คณะอนุกรรมการบริหารการผลิตรายกลุ่มสินค้าเกษตร จำนวน 11 คณะ
 - คณะกรรมการฯ Zoning ของจังหวัด หมายถึง คณะกรรมการขับเคลื่อนการใช้ประโยชน์ที่ดินด้านการเกษตรกรรมของจังหวัด
3. ผู้รับผิดชอบที่อยู่ในรูปแบบ คณะกรรมการ/คณะทำงาน อาจมีการเปลี่ยนแปลงตามนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

4. กลไกการขับเคลื่อนนโยบายในปัจจุบัน

4.1 กลไกการทำงานระดับประเทศ

1) คณะรัฐมนตรีได้มอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) เป็นหน่วยงานในการประสานการดำเนินงานเรื่อง Zoning โดยบูรณาการทั้งในส่วนกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงพาณิชย์ และกระทรวงพลังงาน เป็นต้น เพื่อให้มีการพิจารณาที่ครอบคลุมในเรื่อง Demand Supply การแปรรูป การสร้างมูลค่าเพิ่ม ฯลฯ เป็นต้น

2) การกำหนดหน่วยงานรับผิดชอบด้านการจัดทำแผนที่ (Master Map) ได้มอบหมายให้สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (GISTDA) รับผิดชอบในการจัดทำแผนที่ทางอากาศในการ Monitor พื้นที่เกษตรเมื่อมีการปลูกในแต่ละฤดูกาล

4.2 กลไกการทำงานของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

1) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้แต่งตั้งคณะกรรมการปฏิรูปภาคเกษตรกรรมตามคำสั่งที่ 853/2556 ลงวันที่ 11 ตุลาคม 2556 โดยมีปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นประธาน หัวหน้าส่วนราชการในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นกรรมการ เลขาธิการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรเป็นกรรมการและเลขานุการ มีอำนาจหน้าที่หลักในการอำนวยความสะดวกนโยบายปฏิรูปภาคเกษตรกรรมของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ตามโครงการสำคัญ (Flagship Project) ที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ประเทศ (Country Strategy) ให้เกิดการดำเนินงานอย่างบูรณาการและเกิดผลสำเร็จเป็นรูปธรรม

ในคำสั่งเดียวกันได้แต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนโครงการสำคัญ (Flagship Project) คณะที่ 1 และคณะที่ 2 สำหรับคณะที่ 2 มีรองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (นายเลอศักดิ์ รุ่งตระกูลไพบูลย์) เป็นประธาน ผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นรองประธาน รองหัวหน้าส่วนราชการในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นกรรมการ และรองอธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตรเป็นกรรมการและเลขานุการ มีอำนาจหน้าที่บูรณาการจัดทำแผนปฏิบัติการ แผนงบประมาณ และขับเคลื่อนการดำเนินงานตามโครงการบริหารจัดการเขตเกษตรเศรษฐกิจสำหรับสินค้าเกษตรที่สำคัญ โครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง และโครงการส่งเสริมการใช้เครื่องจักรกลการเกษตรทดแทนแรงงานเกษตร โดยคณะกรรมการขับเคลื่อนโครงการสำคัญ (Flagship Project) คณะที่ 2 ได้มีการประชุมเมื่อวันที่ 14 พฤศจิกายน 2556 มีมติแต่งตั้งคณะทำงานขับเคลื่อนโครงการ flagship จำนวน 3 คณะ ตามคำสั่งคณะกรรมการที่ 1/2556 ลงวันที่ 20 พฤศจิกายน 2556 ประกอบด้วย คณะทำงานโครงการบริหารจัดการเขตเกษตรเศรษฐกิจสำหรับสินค้าเกษตรที่สำคัญ คณะทำงานโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง และคณะทำงานโครงการส่งเสริมการใช้เครื่องจักรกลการเกษตรทดแทนแรงงานเกษตร

โดยคณะทำงานโครงการบริหารจัดการเขตเกษตรเศรษฐกิจสำหรับสินค้าเกษตรที่สำคัญ มีรองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (นายเลอศักดิ์ รุ่งตระกูลไพบูลย์) เป็นประธาน ผู้อำนวยการสำนัก/กอง ด้านแผนงาน ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องเป็นคณะทำงาน ผู้อำนวยการสำนักแผนงานและโครงการพิเศษและผู้อำนวยการกองบริหารราชการส่วนภูมิภาคเป็นคณะทำงานและเลขานุการร่วม มีอำนาจหน้าที่บูรณาการจัดทำแผนปฏิบัติการ แผนงบประมาณ และขับเคลื่อนการดำเนินงานตามโครงการบริหารจัดการเขตเกษตรเศรษฐกิจสำหรับสินค้าเกษตรที่สำคัญให้เกิดการดำเนินงานอย่างบูรณาการ เกิดผลสำเร็จเป็นรูปธรรม

2) คณะกรรมการนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ ได้แต่งตั้งคณะกรรมการที่เกี่ยวข้อง 2 คณะ ประกอบด้วย

2.1) คณะอนุกรรมการเขตเกษตรเศรษฐกิจ มีอำนาจหน้าที่ ศึกษาวิเคราะห์การวางแผนการผลิตทางการเกษตร พื้นที่การเพาะปลูก และการเลี้ยงสัตว์ให้สอดคล้องกับสภาพดินฟ้าอากาศ แหล่งน้ำประเภทของเกษตรกรรม รายได้หลักของเกษตรกรและความต้องการของตลาดทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อเสนอแนะนโยบาย มาตรการ ขั้นตอนและแนวทางการดำเนินงานจัดทำเขตเกษตรเศรษฐกิจให้สอดคล้องกับสถานการณ์และสภาพแวดล้อมของเศรษฐกิจและสังคมการเกษตรที่เปลี่ยนแปลงไป และให้เกิดการบูรณาการอย่างเป็นรูปธรรม รวมทั้งกำกับ ดูแล ติดตามการปฏิบัติงานและรายงานผลการดำเนินงานต่อคณะกรรมการนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์

2.2) คณะอนุกรรมการบริหารการผลิตรายกลุ่มสินค้าเกษตร จำนวน 11 คณะ คือ คณะอนุกรรมการบริหารการผลิตกลุ่มสินค้าข้าว กลุ่มสินค้าอ้อย สับปะรด และพืชไร่อื่นๆ กลุ่มสินค้ามันสำปะหลัง และปาล์มน้ำมัน กลุ่มสินค้าประมง กลุ่มสินค้าปศุสัตว์ กลุ่มสินค้ายางพารา กลุ่มสินค้าผลไม้ กลุ่มสินค้าลำไย กลุ่มสินค้ากล้วยไม้ ไม้ดอกไม้ประดับ กลุ่มสินค้าพืชหัว และกลุ่มสินค้าพืชผัก มีอำนาจหน้าที่ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลสินค้าเกษตรทั้งภาพรวม และกำหนดแนวทางเพื่อวางแผนการผลิตให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด รวมทั้งประสานการดำเนินงานให้เชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัดและจังหวัด เพื่อขับเคลื่อนแนวทางพัฒนาสินค้าเกษตร

4.3 กลไกการทำงานของจังหวัด กระทรวงมหาดไทยได้มอบหมายให้ทุกจังหวัดแต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนการใช้ประโยชน์ที่ดินด้านการเกษตรกรรมของจังหวัด เพื่อขับเคลื่อนนโยบายการใช้ประโยชน์ที่ดินด้านการเกษตรไปสู่การปฏิบัติ โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน โดยใช้ข้อมูลตามประกาศเขตพื้นที่เหมาะสมสำหรับผลิตสินค้าพืช ปศุสัตว์ และประมง ประกอบการจัดทำโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตในเขตพื้นที่เหมาะสมและโครงการปรับเปลี่ยนระบบการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสม ส่งให้ส่วนกลาง ซึ่งถือเป็นการจัดทำโครงการตามความต้องการของพื้นที่ (bottom-up) ที่สอดคล้องกับผลการวิเคราะห์เขตความเหมาะสมในการผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญ

5. กรอบแนวคิดและหลักการสำคัญของนโยบาย Zoning

5.1 กรอบแนวคิด zoning = area + commodity + human resource

กรอบแนวคิด Zoning = Area + Commodity + Human Resource มีสาระสำคัญ คือ การขับเคลื่อนนโยบายการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning) ในพื้นที่หนึ่งให้ประสบความสำเร็จต้องอาศัยความพร้อมของปัจจัยหลัก 3 ด้านในการขับเคลื่อน ประกอบด้วย การบริหารจัดการพื้นที่และทรัพยากรที่เหมาะสม ผลิตสินค้าได้ตรงตามความต้องการของตลาด รวมทั้งการมีบุคลากรด้านการเกษตรทั้งเกษตรกรและเจ้าหน้าที่ที่จะทำหน้าที่บริหารจัดการการผลิตทางการเกษตรตลอดห่วงโซ่คุณค่าได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่อย่างไรก็ตาม พบว่าข้อมูลข้อเท็จจริงเกี่ยวกับปัจจัยทั้ง 3 ด้านที่เกิดขึ้นในพื้นที่ต่างๆ นั้น มีความแตกต่างกัน โดยในบางพื้นที่มีความพร้อมสำหรับการพัฒนา เช่น พื้นที่ที่มีความเหมาะสมและโครงสร้างพื้นฐานเอื้ออำนวยสินค้าหลักในพื้นที่มีราคาดีมีตลาดรองรับ มีบุคลากรทั้ง Smart Farmer และ Smart Officer ที่มีความพร้อมในการบริหารจัดการการผลิตทางการเกษตรตลอดห่วงโซ่คุณค่าของสินค้าเกษตรต่างๆ ในพื้นที่นั้น เป็นต้น แต่ในบางพื้นที่อยู่ในเขตยังขาดความพร้อมในบางเรื่อง หรือมีปัญหาที่ต้องเร่งแก้ไขก่อน การพัฒนาในแต่ละพื้นที่จึงไม่สามารถใช้รูปแบบ วิธีการเหมือนกันได้ หน่วยงานในพื้นที่และคณะกรรมการระดับจังหวัดจะต้องกำหนด

มาตรการ โครงการและกิจกรรมในการพัฒนาที่เหมาะสมและสอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมาย พื้นที่และสินค้าโดยคำนึงถึงข้อมูลข้อเท็จจริงจากปัจจัยทั้ง 3 ด้านที่ดำเนินการสำรวจ รวบรวม ตรวจสอบข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องมาแล้วเป็นสำคัญ

สำหรับชนิดของข้อมูลที่เป็นองค์ประกอบสำคัญในปัจจัยหลักทั้ง 3 ด้าน ได้ประมวลไว้เป็นตัวอย่างตามภาพที่ 3 ซึ่งหน่วยงานทั้งในส่วนกลางและจังหวัดจำเป็นต้องทราบเพื่อนำมาพิจารณากำหนดแนวทางการพัฒนาหรือตัดสินใจในการแนะนำและส่งเสริมแก่เกษตรกรอย่างเหมาะสม

ภาพที่ 3 ข้อมูลและปัจจัยที่ควรพิจารณาในรอบแนวคิด Zoning = Area + Commodity + Human Resource

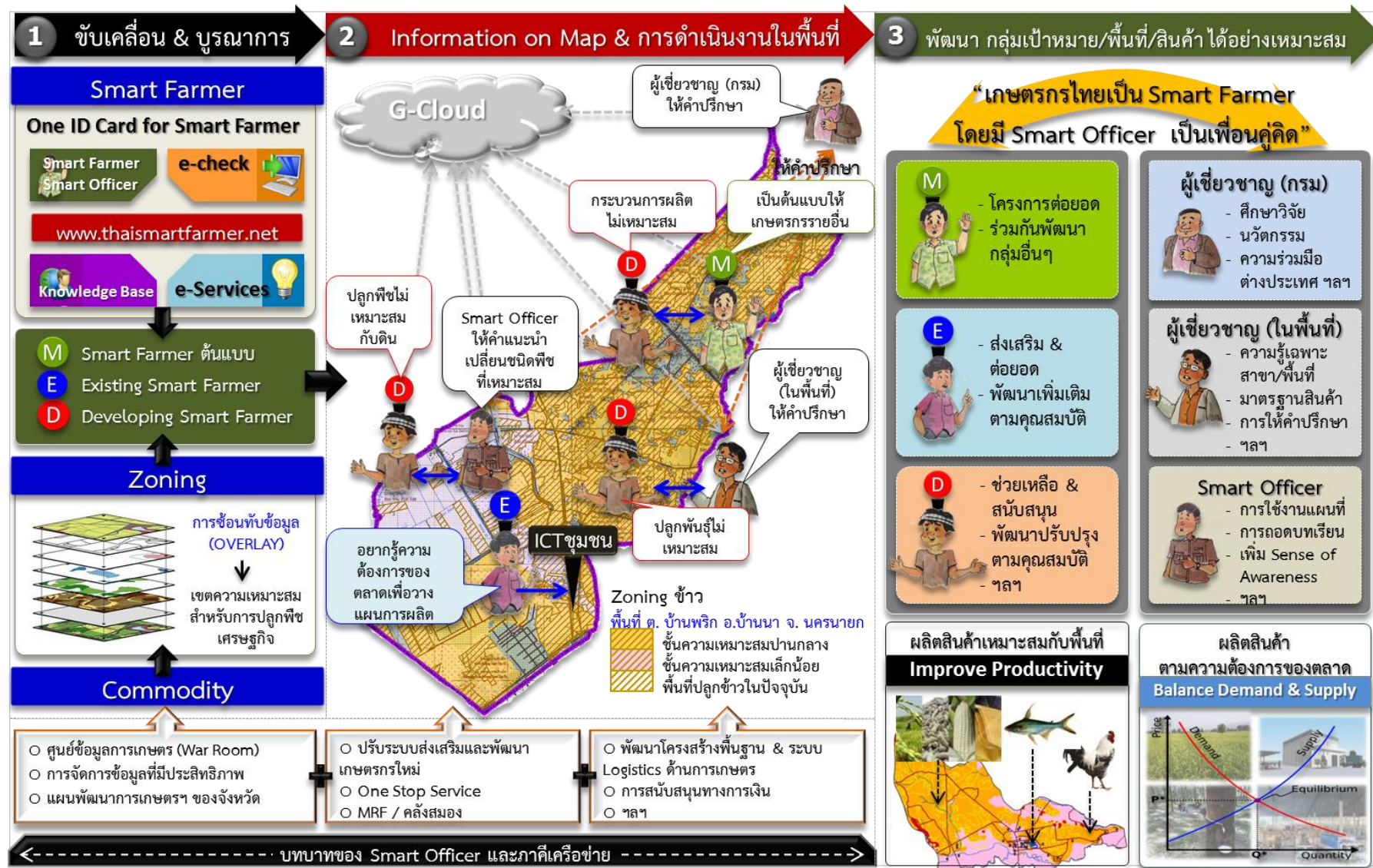
Zoning	Area	Commodity	Human Resource
	- พื้นที่เพาะปลูกที่เหมาะสม - พื้นที่ชลประทาน - การคมนาคมและโลจิสติกส์ - ที่ตั้งของโรงงานแปรรูป/ตลาด - ปัญหาภัยพิบัติด้านการเกษตร - ปัญหาเกี่ยวกับสภาพดิน - ความเหมาะสมในการเกษตรกรรม - ฯลฯ	- อุปสงค์และอุปทาน - ราคา ต้นทุน/ผลตอบแทน - ความต้องการของ แหล่งแปรรูป/ตลาด - ระยะเวลาการออกผลผลิต/ปฏิทินการเพาะปลูก - พื้นที่ปลูก&ผลผลิตต่อไร่ - ฤดูกาลและดินฟ้าอากาศ - เทคโนโลยีในการผลิต - โลจิสติกส์และระบบห่วงโซ่อุปทานภาคการเกษตร - ภาวะเศรษฐกิจ - จำนวนประชากร&รสนิยม - ปริมาณและราคาสินค้าชนิดอื่นๆ ที่ทดแทนกันได้ - แนวโน้มปริมาณความต้องการสินค้าในตลาดต่างประเทศ - ฯลฯ	- จำนวนเกษตรกร - กลุ่มเป้าหมาย (Developing/Existing/ต้นแบบ) - ความพร้อม/ศักยภาพ/ความสนใจ - ความรู้ ประสบการณ์ ทักษะการประกอบอาชีพ - Smart Officer/Smart Officer ต้นแบบ - เครื่องมือ&อุปกรณ์ทั่วไปสำหรับ Smart Officer - ระบบและอุปกรณ์ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับ Smart Officer - การทำงานร่วมกับองค์กรเครือข่ายของ Smart Officer - ฯลฯ

การให้ได้ว่ามาของข้อมูลที่สำคัญดังกล่าว กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ขอความร่วมมือให้หน่วยงานในและนอกสังกัดกระทรวง โดยเฉพาะหน่วยงานในระดับจังหวัดดำเนินการสำรวจ รวบรวม ตรวจสอบ ข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องจากในพื้นที่มาเป็นระยะ ซึ่งการบริหารจัดการข้อมูลดังกล่าวมีความสำคัญและส่งผลต่อความสำเร็จในการขับเคลื่อนนโยบาย Zoning เป็นอย่างมาก ซึ่งข้อมูลต่างๆ เหล่านี้ จะเป็นปัจจัยในการพิจารณา กำหนดมาตรการ โครงการ กิจกรรม เพื่อพัฒนาการเกษตรให้ตรงตามศักยภาพและเหมาะสมกับพื้นที่ ให้บรรลุเป้าหมายของการพัฒนาตามกรอบแนวคิด Zoning = Area + Commodity + Human Resource ซึ่งต้องมีการบูรณาการนโยบายต่างๆ เข้าด้วยกัน โดยเฉพาะการพิจารณาความเชื่อมโยงของกรณีที่เกิดจากข้อมูล/ข้อเท็จจริงในพื้นที่และข้อมูลจากส่วนกลาง ทั้งด้านพื้นที่และทรัพยากร (Area & Resource) ด้านสินค้า (Commodity) และด้านทรัพยากรบุคคลากร (Human Resource: Smart Farmer & Smart Officer) โดยจับคู่กรณีต่างๆ แล้วกำหนด โครงการ/กิจกรรม แนวทางการตอบสนองต่อกรณี รวมทั้งช่วงเวลาในการดำเนินการที่เหมาะสม เป็นต้น

ดังตัวอย่างการขับเคลื่อนนโยบายตามกรอบแนวคิด Zoning = Area + Commodity + Human Resource (ภาพที่ 4) กล่าวคือ การบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning) เป็นการใช้ประโยชน์ที่ดินของประเทศให้เกิดประโยชน์และมีประสิทธิภาพสูงสุด ต้องอาศัยปัจจัยหลักทั้ง 3 ด้าน ทั้งด้านพื้นที่และทรัพยากร (Area & Resource) ด้านสินค้า (Commodity) และด้านคน (Human Resource: Smart Farmer & Smart

Officer) ร่วมกันขับเคลื่อนนโยบายดังกล่าวให้ประสบความสำเร็จ โดยดำเนินการขับเคลื่อนและบูรณาการนโยบายต่างๆ ประกอบด้วย โครงการ One ID Card for Smart Farmer เพื่อตรวจสอบสิทธิของเกษตรกรและบริการ e-services ด้านต่างๆ ของกระทรวง การสำรวจ คัดกรองเกษตรกรและแบ่งเกษตรกรออกเป็น 3 กลุ่ม ประกอบด้วย Smart Farmer ต้นแบบ Existing Smart Farmer และ Developing Smart Farmer ว่าในพื้นที่มีแต่ละกลุ่มเท่าไร และนโยบาย Zoning เป็นเครื่องมือที่สำคัญในการพิจารณาความเหมาะสมของการผลิตสินค้าเกษตรชนิดต่างๆ ในพื้นที่ รวมทั้งนโยบาย Commodity เพื่อเป็นข้อพิจารณาในการกำหนดปริมาณการผลิตสินค้าเกษตรชนิดต่างๆ ในพื้นที่เช่นกัน หลังจากนั้นนำข้อมูลทั้งหมดนำเสนอในรูปแบบแผนที่และเจ้าหน้าที่ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในพื้นที่ ไปดำเนินการ สำหรับตัวอย่างที่ได้นำเสนอ คือ พื้นที่ ต. บ้านพริก อ.บ้านนา จ. นครนายก จากข้อมูลพื้นที่เขตความเหมาะสมในการปลูกข้าว พบว่าตำบลนี้อยู่ในเขตชั้นความเหมาะสมปานกลางและเหมาะสมน้อย เมื่อนำข้อมูลเกษตรกรแต่ละรายลงแผนที่ก็จะทราบได้ว่าเกษตรกรที่ยังเป็น Developing Smart Farmer เนื่องจากสาเหตุใด เช่น ปลูกพืชในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสม มีกระบวนการผลิตที่ไม่ดี ทำให้สามารถกำหนดโครงการและกิจกรรมเพื่อพัฒนาและส่งเสริมเกษตรกรรายนั้นๆ ได้ตรงตามความต้องการ รวมทั้งการดำเนินงานและการติดต่อประสานงานของ Smart Officer ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในพื้นที่และองค์ความรู้ทางด้านการเกษตรสาขาต่าง ๆ ของกรมเป็นผู้ให้คำแนะนำ และประสานงานกับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องภายในพื้นที่ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน โดยใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการช่วยเหลือ ให้คำปรึกษากับเกษตรกรในพื้นที่ รวมทั้งการเรียนรู้และถ่ายทอดบทเรียนซึ่งกันและกันระหว่าง Smart Farmer ต้นแบบกับเกษตรกรรายอื่นๆ ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาเกษตรกรพื้นที่ และสินค้าได้อย่างเหมาะสม และสามารถบริหารจัดการการผลิตทางการเกษตรตลอดห่วงโซ่คุณค่าได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยใช้การตลาดเป็นตัวชี้้นำในการส่งเสริมการผลิต ซึ่งตั้งเป้าหมายว่าผลิตออกมาแล้วต้องขายได้ในราคาที่เกษตรกรอยู่ได้

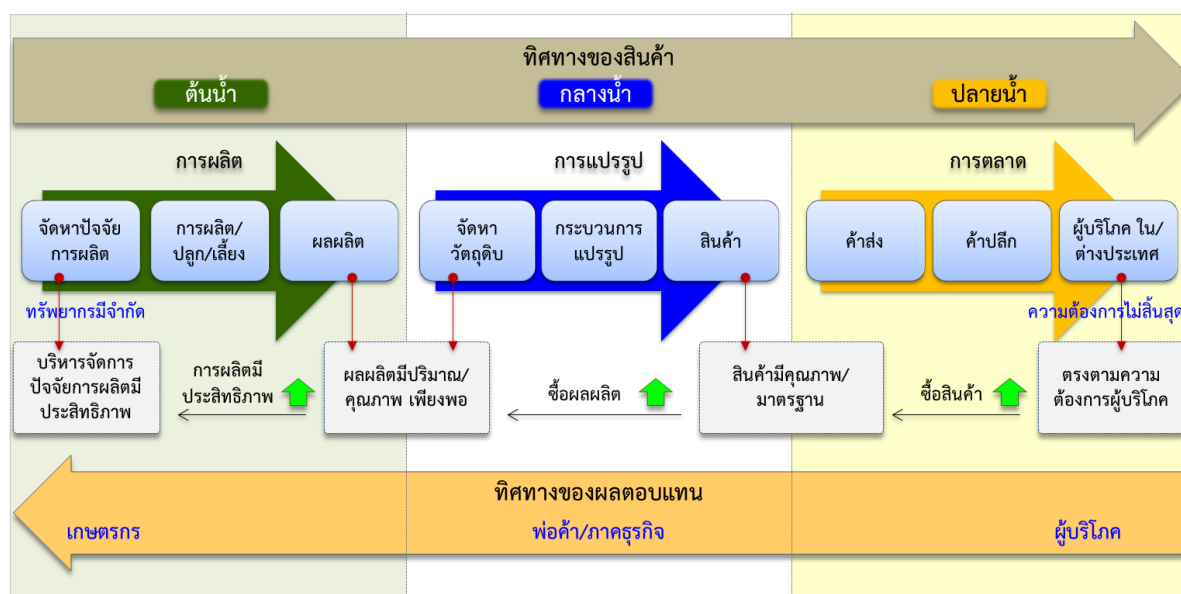
ภาพที่ 4 กรอบแนวคิด Zoning = Area + Commodity + Human Resource

5.2 กรอบแนวคิดห่วงโซ่คุณค่า (value chain) การผลิตสินค้าเกษตร

ห่วงโซ่คุณค่า (value chain) การผลิตสินค้าเกษตร เป็นอีกหลักการหนึ่งที่มีผู้ร่วมดำเนินการจากทุกภาคส่วน ทั้งหน่วยงานภาครัฐ เอกชน และเกษตรกรในพื้นที่ควรทำความเข้าใจให้ตรงกัน เนื่องจากภายใต้ห่วงโซ่คุณค่าการผลิตสินค้าเกษตรมีกระบวนการและขั้นตอนรวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้องอยู่เป็นจำนวนมาก และการพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรให้มีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลต่อทรัพยากรให้มากที่สุดต้องมีการดำเนินการอย่างสอดคล้องกันตั้งแต่ต้นน้ำจนถึงปลายน้ำ

ภาพที่ 5 กรอบแนวคิดห่วงโซ่คุณค่า (value chain) การผลิตสินค้าเกษตร

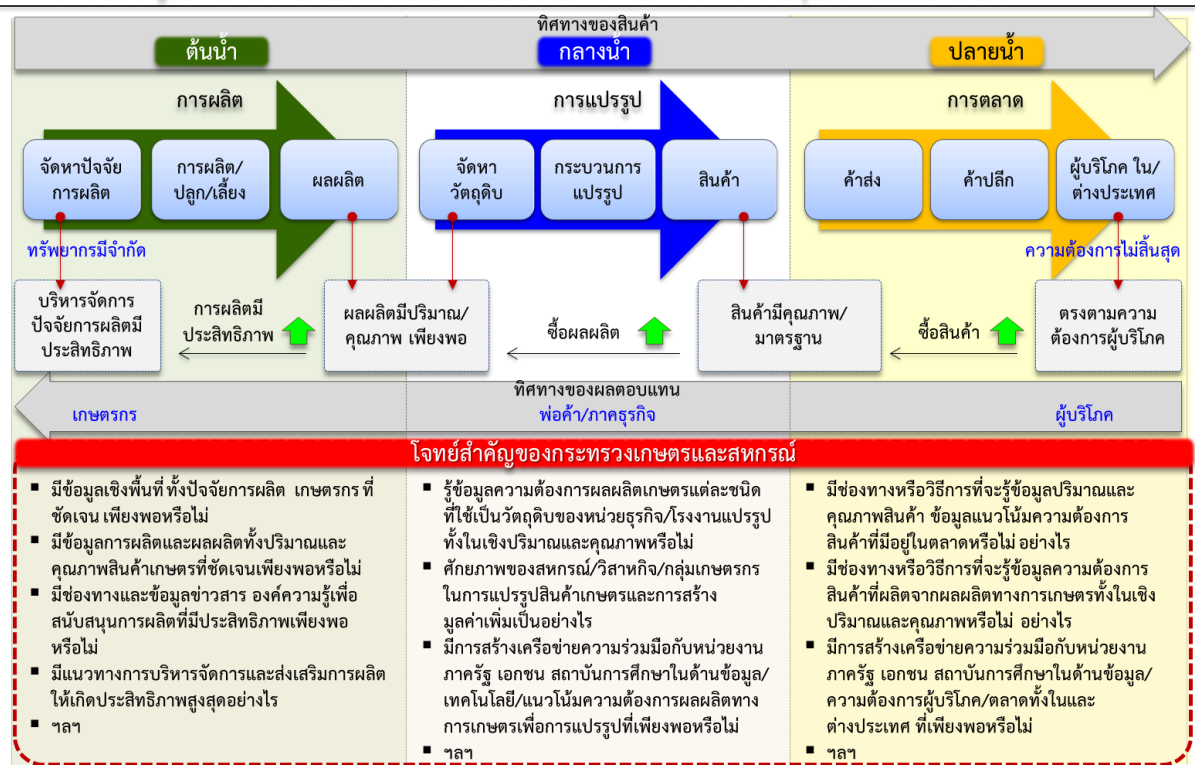
จากภาพที่ 5 กรอบแนวคิดห่วงโซ่คุณค่า (Value chain) การผลิตสินค้าเกษตร อุตสาหกรรมอาหารและพลังงาน โดยทั่วไปทิศทางของสินค้าเกษตรจะเคลื่อนจากต้นน้ำสู่ปลายน้ำ โดย **ต้นน้ำ** จะเป็นด้านการผลิตจากการจัดหาปัจจัยการผลิตเพื่อทำการผลิต การปลูกเลี้ยงจนได้เป็นผลผลิตออกมาส่งต่อไปที่ **กลางน้ำ** เป็นส่วนของ การแปรรูปซึ่งต้องจัดหาวัตถุดิบ ตามความต้องการป้อนสู่กระบวนการแปรรูปให้เป็นสินค้าแต่ละชนิด เพื่อเข้าสู่กลไก **ปลายน้ำ** ซึ่งเป็นกระบวนการด้านการตลาดสู่ผู้บริโภคทั้งในและต่างประเทศ

สำหรับทิศทางของผลตอบแทนจะเป็นในทิศทางตรงข้าม กล่าวคือ ผู้บริโภคจะเป็นต้นทางของผลตอบแทนให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องในห่วงโซ่คุณค่าการผลิตสินค้าเกษตรชนิดนั้นๆ โดยจ่ายผลตอบแทนให้กับพ่อค้า/นักธุรกิจที่เป็นผู้นำเสนอสินค้าและบริการที่ตรงตามความต้องการของผู้บริโภค โดยพ่อค้า/นักธุรกิจ จะเลือกซื้อสินค้าที่มีคุณภาพ/มาตรฐานจากแหล่งแปรรูปซึ่งอยู่กลางน้ำ ตามปริมาณที่ผู้บริโภคต้องการซึ่งเป็นไปตามกลไกตลาด ซึ่งหากมีปริมาณเพิ่มมากขึ้นแหล่งแปรรูปก็จะซื้อผลผลิตทางการเกษตรซึ่งเป็นวัตถุดิบในการแปรรูปมากขึ้นให้เกษตรกรสามารถขายผลผลิตทางการเกษตรได้เพิ่มขึ้น

ทั้งนี้ ปัจจัยสำคัญในการบริหารจัดการให้ห่วงโซ่คุณค่าการผลิตสินค้าเกษตรแต่ละชนิดมีประสิทธิภาพคือ การสร้างสมดุลระหว่างอุปสงค์และอุปทานของสินค้าเกษตรแต่ละชนิดในตลาดตั้งแต่ต้นน้ำถึงปลายน้ำ ในสภาพปัจจุบันประเทศไทยยังประสบปัญหาการผลิตที่ไม่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดในสินค้าเกษตรหลายๆ ชนิด ซึ่งเป็นปัญหาสำคัญที่สร้างความสูญเสียโอกาสในการพัฒนาต่างๆ ส่งผลต่อความสามารถในการแข่งขันของประเทศ รวมทั้ง ก่อให้เกิดปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคมตามมาในหลายกรณี

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ซึ่งเป็นหน่วยงานรับผิดชอบในการขับเคลื่อนการผลิตสินค้าเกษตรส่วนต้นน้ำเป็นหลักและสนับสนุนการขับเคลื่อนส่วนกลางน้ำและปลายน้ำให้กับหน่วยงานต่างๆ ต้องทำความเข้าใจโจทย์สำคัญที่ต้องเร่งดำเนินการทั้งในส่วนต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ โดยในเบื้องต้นสามารถสรุปได้ตามภาพที่ 6

ภาพที่ 6 โจทย์สำคัญของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการห่วงโซ่คุณค่าการผลิตสินค้าเกษตร

5.3 แนวทางการบริหารจัดการห่วงโซ่คุณค่าการผลิตสินค้าเกษตร

จากโจทย์สำคัญของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการห่วงโซ่คุณค่าการผลิตสินค้าเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ควรกำหนดแนวทางและหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการประสานขอความร่วมมือในการบริหารจัดการห่วงโซ่คุณค่าการผลิตสินค้าเกษตรให้เกิดประสิทธิภาพ โดยในเบื้องต้นมีแนวทางและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

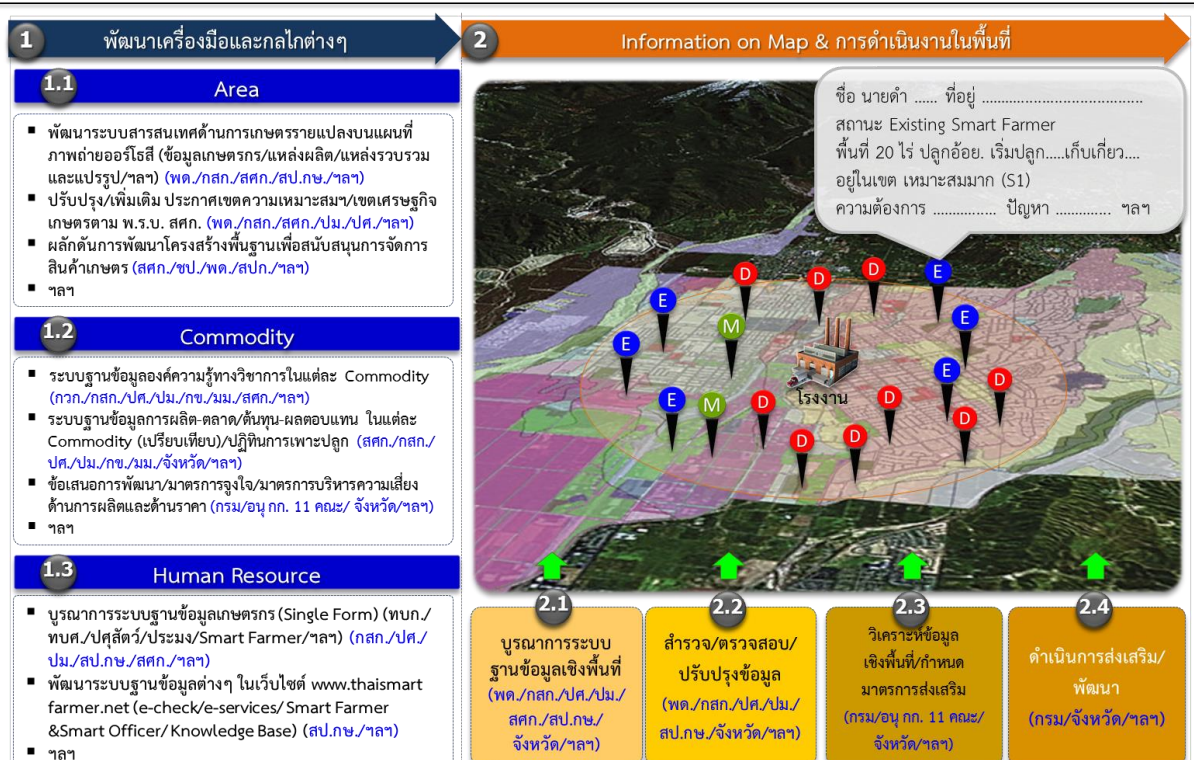
เป้าหมาย	โจทย์	แนวทาง	หน่วยงาน
ส่วนต้นน้ำ			
- เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต - ผลิตตรงตามความต้องการของตลาด	- มีข้อมูลเชิงพื้นที่ ทั้งปัจจัยการผลิต เกษตรกร ที่ชัดเจนเพียงพอหรือไม่ - มีข้อมูลการผลิตและผลผลิตทั้งปริมาณและคุณภาพสินค้าเกษตรที่ชัดเจนเพียงพอหรือไม่ - มีช่องทางและข้อมูลข่าวสาร องค์ความรู้เพื่อสนับสนุนการผลิตที่มีประสิทธิภาพเพียงพอหรือไม่	- ปรับปรุงโครงสร้างระบบบูรณาการข้อมูลสารสนเทศเชิงพื้นที่ - สำรวจ ปรับปรุง ข้อมูลสารสนเทศรายแปลงบนแผนที่/ข้อมูลเกษตรกร/ข้อมูลการผลิต - ตรวจสอบและปรับปรุงข้อมูลเขตความเหมาะสมสำหรับการผลิต/ปรับปรุงประกาศ - พัฒนาช่องทาง เครื่องมือเพื่อสร้างองค์ความรู้ให้กับเกษตรกร	- กษ. - มท. - วท. - สถาบันการศึกษา - ภาคเอกชน - เกษตรกร - อปท. - ฯลฯ

เป้าหมาย	โจทย์	แนวทาง	หน่วยงาน
	- มีแนวทางการบริหารจัดการและส่งเสริมการผลิตให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดอย่างไร - ฯลฯ	เพื่อจูงใจการพัฒนา/ปรับเปลี่ยน/ขยายโอกาสในการผลิต ฯลฯ	
ส่วนกลางน้ำ			
- เพิ่มหน่วยธุรกิจ/SMEs/สหกรณ์ - เพิ่มเติมการใช้วัตถุดิบ	- รู้ข้อมูลความต้องการผลผลิตเกษตรแต่ละชนิด ที่ใช้เป็นวัตถุดิบของหน่วยธุรกิจ/โรงงานแปรรูป ทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพหรือไม่ - ศักยภาพของสหกรณ์/วิสาหกิจ/กลุ่มเกษตรกรในการแปรรูปสินค้าเกษตรและการสร้างมูลค่าเพิ่มเป็นอย่างไร - มีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐ เอกชน สถาบันการศึกษาในด้านข้อมูล/เทคโนโลยี/แนวโน้มความต้องการผลผลิตทางการเกษตรเพื่อการแปรรูปที่เพียงพอหรือไม่ - ฯลฯ	- สร้างช่องทางหรือวิธีการที่จะรู้ข้อมูลความต้องการทั้งปริมาณ/คุณภาพมาตรฐานของวัตถุดิบเพื่อการแปรรูปสินค้าและบริการที่เกี่ยวข้อง - ร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อหามาตรการสนับสนุนการสร้าง/ขยายโรงงาน/แหล่งแปรรูป เพื่อผลักดันการพัฒนาและเพิ่มการใช้วัตถุดิบที่เป็นผลผลิตทางการเกษตรให้มากขึ้น - พัฒนาสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร/กลุ่มธุรกิจต่างๆ เพื่อการแปรรูปเป็นสินค้า/ผลิตภัณฑ์ต่างๆ - ฯลฯ	- อก. - วท. - กษ. - พล. - สถาบันการศึกษา - ภาคเอกชน/สมาคมโรงงานที่เกี่ยวข้อง - กลุ่มเกษตรกร/สหกรณ์ - ฯลฯ
ส่วนปลายน้ำ			
- เพิ่ม Demand ในตลาด - สร้างมูลค่าเพิ่ม/สินค้าใหม่/ตลาดใหม่	- มีช่องทางหรือวิธีการที่จะรู้ข้อมูลปริมาณและคุณภาพสินค้า ข้อมูลแนวโน้มความต้องการสินค้าที่มีอยู่ในตลาดหรือไม่อย่างไร - มีช่องทางหรือวิธีการที่จะรู้ข้อมูลความต้องการสินค้าที่ผลิตจากผลผลิตทางการเกษตรทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพหรือไม่อย่างไร - มีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐ เอกชน สถาบันการศึกษาในด้านข้อมูล/ความต้องการผู้บริโภค/ตลาดทั้งในและต่างประเทศ ที่เพียงพอหรือไม่ - ฯลฯ	- สร้างช่องทางหรือวิธีการที่จะรู้ข้อมูลแนวโน้มความต้องการสินค้าเดิมที่มีอยู่ในตลาด - แสวงหาความร่วมมือ/วิธีการเพิ่ม Demand ในตลาด/หาตลาดใหม่ - แสวงหาความร่วมมือ/สนับสนุนวิธีการคิดค้นสินค้าใหม่/ความหลากหลายของสินค้าที่แปรรูป/สร้างมูลค่าเพิ่มจากสินค้าเกษตรที่สำคัญ (เช่น Commodity ทั้ง 20 ชนิด) - พัฒนาตลาดชุมชน/การจัดกลุ่มผู้ผลิตและผู้บริโภค - ฯลฯ	- พณ. - กต. - วท. - สถาบันการศึกษา - ภาคเอกชน - สถาบันวิจัย - หอการค้า - สหกรณ์/ร้านค้า - ฯลฯ

ส่วนที่ 2 แนวทางการขับเคลื่อนนโยบาย Zoning ของหน่วยงานส่วนกลาง

จากโจทย์สำคัญของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการห่วงโซ่คุณค่าการผลิตสินค้าเกษตร เพื่อขับเคลื่อนนโยบาย Zoning กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในฐานะหน่วยงานที่รับผิดชอบหลักดูแลภาคการผลิตสินค้าเกษตรในส่วนต้นน้ำ ได้มีการพัฒนาเครื่องมือและกลไกการทำงานมาอย่างต่อเนื่อง ทั้งการพัฒนาด้านพื้นที่ โดยทำการศึกษาศักยภาพของเหมาะสมทางกายภาพ (ชนิดดิน/ชุดดิน สภาพน้ำฝน/แหล่งน้ำ/เขตพื้นที่ชลประทาน/ระดับความสูงของพื้นที่ ฯลฯ) และทางเศรษฐกิจ (เส้นทางคมนาคม/แหล่งตลาด/ที่ตั้งโรงงาน) เพื่อจำแนกเขตการใช้ที่ดิน และจัดทำแผนที่แสดงความเหมาะสมสำหรับการเพาะปลูกพืชเศรษฐกิจแต่ละชนิด โดยแบ่งเป็น เขตพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S1) เหมาะสมปานกลาง (S2) เหมาะสมน้อย (S3) และไม่เหมาะสม (N) นำไปสู่การประกาศเขตเหมาะสมสำหรับการผลิตแล้วรวม 20 ชนิด ตามที่ได้กล่าวไปแล้ว มีการพัฒนาองค์ความรู้และเทคนิคต่างๆ ในการผลิตสินค้าเกษตรแต่ละชนิด รวมทั้งการพัฒนาทรัพยากรบุคคลด้านการเกษตรโดยการขับเคลื่อนนโยบาย Smart Farmer และ Smart Officer ที่มีการกำหนดคุณสมบัติและจำแนกเกษตรกรออกเป็น 3 กลุ่ม ประกอบด้วย เกษตรกรที่เป็น Smart Farmer อยู่แล้ว (Existing Smart Farmer) เกษตรกรเป้าหมายที่จะพัฒนาเป็น Smart Farmer (Developing Smart Farmer) และเกษตรกรที่มีวิถีปฏิบัติที่ดีมีความโดดเด่นในแต่ละสาขา (Smart Farmer ต้นแบบ) และกำหนดแนวทางการพัฒนาที่สอดคล้องกับความต้องการในแต่ละกลุ่ม ทั้งนี้ การพัฒนาเครื่องมือและกลไกต่างๆ ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์สามารถบริหารจัดการส่วนต้นน้ำได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ภาพที่ 7 แนวทางการพัฒนาเครื่องมือและกลไกเพื่อบริหารจัดการส่วนต้นน้ำ (กษ.)

1. การพัฒนาเครื่องมือและกลไกเพื่อบริหารจัดการส่วนต้นน้ำ

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญต่อการพัฒนาเครื่องมือและกลไกเพื่อบริหารจัดการส่วนต้นน้ำตามกรอบแนวคิด Zoning = Area + Commodity + Human Resource โดยมีแนวทางการพัฒนาในแต่ละด้าน (ตามภาพที่ 7) ดังนี้

1.1 ด้านพื้นที่ (Area) เช่น

1) พัฒนาระบบการบริหารจัดการข้อมูลสารสนเทศด้านการเกษตรเชิงพื้นที่ โดยจัดทำฐานข้อมูลสารสนเทศด้านการเกษตรรายแปลงบนแผนที่ภาพถ่ายออร์โธรี เพื่อสามารถบริหารจัดการสินค้าเกษตรระดับครัวเรือน โดยบูรณาการงานจัดทำฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกร (พืช ประมง ปศุสัตว์) ให้เป็นข้อมูลเกษตรกรรายแปลงบนแผนที่ โดยการจัดทำแผนที่ดังกล่าวจะครอบคลุมข้อมูลด้านเศรษฐกิจ เช่น โรงงาน ศูนย์รวบรวม/กระจายผลผลิต เป็นต้น เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับการพัฒนาการเกษตรแก่เกษตรกรรายครัวเรือนตามภารกิจของแต่ละหน่วยงาน รวมถึงการดำเนินงานในระดับจังหวัด ตลอดจนเพื่อการบริหารจัดการในการช่วยเหลือเกษตรกรตามนโยบายรัฐบาลในกรณีต่างๆ เช่น โครงการรับจำนำ และการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ เป็นต้น โดยหน่วยงานที่มีส่วนสำคัญในการดำเนินงานเรื่องนี้ คือ กรมพัฒนาที่ดิน กรมส่งเสริมการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ฯลฯ

2) ปรับปรุงประกาศเขตความเหมาะสมสำหรับการผลิตให้เป็นปัจจุบัน และประกาศเขตความเหมาะสมเพิ่มเติม โดยการสำรวจและวิเคราะห์ข้อมูลทรัพยากรดินในเขตการใช้ที่ดินเพื่อผลิตสินค้าเกษตรรายพืช ใช้เป็นฐานข้อมูลทางด้านทรัพยากรดินสำหรับการประเมินศักยภาพของดินในเขตการใช้ที่ดินเพื่อผลิตสินค้าเกษตรรายพืช ซึ่งจะเป็เครื่องมือสำคัญในการพิจารณาดำเนินการส่งเสริมและสนับสนุนให้เกษตรกรสามารถพัฒนาการผลิตให้เหมาะสมกับพื้นที่ต่อไป โดยหน่วยงานที่มีส่วนสำคัญในการดำเนินงานเรื่องนี้ คือ กรมพัฒนาที่ดิน กรมส่งเสริมการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กรมประมง กรมปศุสัตว์ ฯลฯ

3) ผลักดันการประกาศเขตเกษตรเศรษฐกิจ โดยผลักดันการดำเนินงานจากการประกาศเขตความเหมาะสมพิจารณาร่วมกับปัจจัยอื่นๆ ที่จำเป็น ตามแนวทางที่คณะกรรมการเขตเกษตรเศรษฐกิจกำหนด เพื่อดำเนินการประกาศเขตเกษตรเศรษฐกิจตามพระราชบัญญัติเศรษฐกิจการเกษตร พ.ศ. 2522 รวมทั้งออกกฎกระทรวงหรือกฎหมายอื่นรองรับการดำเนินงานภายใต้การขับเคลื่อนนโยบายบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning) ต่อไป ทั้งนี้ ในการดำเนินการควรพิจารณาทบทวนรูปแบบ แนวทางการวิเคราะห์และกระบวนการจัดทำประกาศฯ ต่างๆ ที่ได้ดำเนินการไปแล้วในอดีต เช่น ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เรื่องกำหนดเขตเกษตรเศรษฐกิจสำหรับอ้อย (ฉบับที่ 1) พ.ศ. 2523 ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เรื่องกำหนดเขตเกษตรเศรษฐกิจสำหรับสับปะรดส่งโรงงาน (ฉบับที่ 1) พ.ศ. 2524 ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เรื่องกำหนดเขตเกษตรเศรษฐกิจสำหรับมันสำปะหลัง (ฉบับที่ 1) พ.ศ. 2526 ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เรื่องกำหนดเขตเกษตรเศรษฐกิจสำหรับการปลูกปาล์มน้ำมัน พ.ศ. 2529 เป็นต้น โดยคณะกรรมการและหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่และมีส่วนสำคัญในการดำเนินงานเรื่องนี้ คือ คณะกรรมการนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ คณะอนุกรรมการเขตเกษตรเศรษฐกิจ คณะอนุกรรมการบริหารการผลิตรายกลุ่มสินค้าเกษตร จำนวน 11 คณะ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กรมพัฒนาที่ดิน กรมส่งเสริมการเกษตร กรมประมง กรมปศุสัตว์ ฯลฯ

4) ผลักดันการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อสนับสนุนการจัดการสินค้าเกษตร โดยประสานหน่วยงานที่รับผิดชอบหลัก เพื่อเร่งพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นต่อการพัฒนา รวมทั้งผลักดันให้หน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่อยู่ในกลุ่มภารกิจด้านการจัดการทรัพยากรการเกษตรเร่งดำเนินการ เช่น

การเพิ่มพื้นที่ชลประทานและบริหารจัดการน้ำ การพัฒนาและแก้ไขปัญหาเรื่องดิน เป็นต้น โดยหน่วยงานที่มีส่วนสำคัญในการดำเนินงานเรื่องนี้ คือ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กรมชลประทาน กรมพัฒนาที่ดิน สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ฯลฯ

1.2 ด้านสินค้า (Commodity) เช่น

1) พัฒนาระบบฐานข้อมูลองค์ความรู้ทางวิชาการในแต่ละ Commodity และพัฒนาชุดความรู้เพื่อการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญ (Commodity) ทั้งข้อมูลในเชิงวิชาการ ข้อมูลความรู้ประสบการณ์ของเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จ (Smart Farmer ต้นแบบ) ในการผลิตแต่ละสินค้า ข้อมูลการผลิต การตลาด ข้อมูลต้นทุน-ผลตอบแทนในการผลิตสินค้าแต่ละชนิด เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจและการผลิตสินค้าเกษตรแต่ละชนิด โดยหน่วยงานที่มีส่วนสำคัญในการดำเนินงานเรื่องนี้ คือ กรมวิชาการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร กรมปศุสัตว์ กรมประมง กรมการข้าว กรมหม่อนไหม สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ฯลฯ

2) พัฒนาระบบฐานข้อมูลการผลิต-ตลาด/ต้นทุน-ผลตอบแทนในแต่ละ Commodity โดยดำเนินการสำรวจ วิเคราะห์ และประมวลข้อมูลเกี่ยวกับการผลิต การตลาด ข้อมูลต้นทุน-ผลตอบแทน ในลักษณะเปรียบเทียบระหว่างสินค้าในแต่ละพื้นที่ เชื่อมโยงกับปฏิทินการเพาะปลูก เพื่อเป็นข้อมูลให้เกษตรกรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปประกอบการพิจารณาตัดสินใจดำเนินการ หรือกำหนดมาตรการส่งเสริมเชิงรุกแก่เกษตรกรให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยหน่วยงานที่มีส่วนสำคัญในการดำเนินงานเรื่องนี้ คือ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร กรมปศุสัตว์ กรมประมง กรมการข้าว กรมหม่อนไหม และจังหวัดต่างๆ ในการดำเนินการสำรวจข้อมูล ฯลฯ

3) จัดทำข้อเสนอการพัฒนา/มาตรการจูงใจ/มาตรการบริหารความเสี่ยงด้านการผลิตและด้านราคา รวมทั้งปัจจัยสนับสนุนการขับเคลื่อนนโยบายอื่นๆ เพื่อเป็นข้อเสนอทางเลือกให้กับเกษตรกรและผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้อง โดยหน่วยงานที่มีส่วนสำคัญในการดำเนินงานเรื่องนี้ คือ กรมในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ คณะอนุกรรมการบริหารการผลิตรายกลุ่มสินค้าเกษตร จำนวน 11 คณะ และจังหวัดต่างๆ ให้เหมาะสมกับข้อมูลข้อเท็จจริงของแต่ละจังหวัด ฯลฯ

1.3 ด้านทรัพยากรบุคคล (Human Resource) เช่น

1) บูรณาการระบบฐานข้อมูลเกษตรกร โดยผลักดันการบูรณาการฐานข้อมูลของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์โดยใช้แบบฟอร์มร่วมกัน (Single Form) เพื่อทำให้ระบบฐานข้อมูลและข้อมูลเกษตรกรของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นเอกภาพ ตรงกัน สำหรับการวางแผนการพัฒนา การช่วยเหลือ การตรวจสอบในกรณีต่างๆ โดยหน่วยงานที่มีส่วนสำคัญในการดำเนินงานเรื่องนี้ คือ กรมส่งเสริมการเกษตร กรมประมง กรมปศุสัตว์ สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ฯลฯ

2) พัฒนาระบบฐานข้อมูลต่างๆ ในเว็บไซต์ www.thaismartfarmer.net ซึ่งจัดทำขึ้นสำหรับเป็นศูนย์กลางการบริการด้านอิเล็กทรอนิกส์สำหรับเกษตรกรและประชาชนทั่วไป รวมทั้งการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ ตามแนวทางการขับเคลื่อนนโยบาย Smart Farmer และ Smart Officer ซึ่งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ควรพัฒนาให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น รองรับการทำงานต่างๆ ในอนาคตอย่างเพียงพอ โดยเว็บไซต์ดังกล่าว แบ่งออกเป็น 4 ส่วน ประกอบด้วย

(1) การบริหารจัดการข้อมูลเพื่อการบริการตรวจสอบสถานภาพและสิทธิของเกษตรกร (e-Check) เช่น การตรวจสอบสถานภาพการขึ้นทะเบียน การร้องทุกข์และขอความช่วยเหลือ เป็นต้น โดยให้เกษตรกรนำบัตรประชาชนมาเสียบบัตรเครื่องอ่านบัตรประชาชน ซึ่งจะปรากฏภาพหน้าบัตรประชาชนและจะปรากฏข้อมูลต่างๆ เช่น บุคคลนั้นเป็นเกษตรกรหรือไม่ ข้อมูลรายละเอียดการประกอบอาชีพเกษตรกรรม

ข้อมูลการประเมิน Smart Farmer แผนที่ Zoning แสดงที่ตั้งแปลงและที่ตั้งบ้านเกษตรกร ซึ่งแสดงพื้นที่เหมาะสมในการทำเกษตร ภาพถ่ายดาวเทียมแสดงที่ตั้งแปลงและที่ตั้งบ้านเกษตรกร เป็นต้น

(2) การบริการภาครัฐด้านการเกษตร (e-Services) โดยเกษตรกรสามารถขอรับบริการทั้งด้านพืช ปศุสัตว์ ประมง การขอรับรองมาตรฐานด้านการเกษตรต่างๆ เช่น การยื่นคำร้องขอรับบริการผ่อนปรน เมื่อเกษตรกรกรอกข้อมูลในระบบ คำร้องดังกล่าวจะส่งไปที่กรมผ่อนปรนและการบินเกษตรทันที ทำให้กรมสามารถวางแผนการให้บริการผ่อนปรนได้ตรงตามความต้องการและรวดเร็วยิ่งขึ้น เป็นต้น

(3) ฐานความรู้การผลิตเพื่อเกษตรกรปราชญ์ (Smart Farmer Knowledge Base) เช่น ข้อมูลเขตเหมาะสมสำหรับการผลิต (Zoning Information) ข้อมูลดิน น้ำ พันธุ์พืชและสัตว์ โรคระบาด ปุ๋ย ราคาผลผลิต ข้อมูลการตลาด เป็นต้น

(4) ข้อมูลองค์ความรู้และบทเรียนของ Smart Farmer และ Smart Officer ต้นแบบ เป็นการนำเสนอข้อมูลองค์ความรู้และบทเรียนที่เป็นเทคนิคในการทำเกษตรที่ดีในแต่ละด้าน แต่ละชนิดสินค้าเกษตร รวมทั้งที่อยู่และการติดต่อของ Smart Farmer ต้นแบบ เพื่อให้เกษตรกรรายอื่นๆ สามารถติดต่อสอบถามหรือขอเข้าดูงานในฟาร์มของ Smart Farmer ต้นแบบได้ รวมทั้ง เจ้าหน้าที่ Smart Officer ที่มีความเชี่ยวชาญในพื้นที่ และที่มีความเชี่ยวชาญในแต่ละสาขาของกรม เพื่อให้เกษตรกรสามารถติดต่อปรึกษา ขอคำแนะนำในการประกอบอาชีพเกษตรกรรมตามที่ต้องการได้ เป็นต้น

สำหรับหน่วยงานที่มีส่วนสำคัญในการดำเนินงานเรื่องนี้ คือ กรมส่งเสริมการเกษตร สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ฯลฯ

2. แนวทางการบริหารจัดการกลไกส่วนต้นน้ำอย่างบูรณาการ

นอกจากการพัฒนาเครื่องมือสำหรับการบริหารจัดการส่วนต้นน้ำให้มีความพร้อมสำหรับการขับเคลื่อนนโยบายแล้ว การบริหารจัดการกลไกส่วนต้นน้ำอย่างบูรณาการ ทั้งจากหน่วยงานภายในและภายนอกกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รวมทั้งภาคีเครือข่ายต่างๆ มีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากการขับเคลื่อนนโยบาย Zoning ในพื้นที่ที่มีความจำเป็นต้องได้รับความร่วมมือในทุกกระบวนการ/ขั้นตอน สำหรับแนวทางเบื้องต้นในการบริหารจัดการกลไกส่วนต้นน้ำอย่างบูรณาการ มีดังนี้

2.1 บูรณาการระบบฐานข้อมูลเชิงพื้นที่ ระหว่างหน่วยงานที่เป็นเจ้าของฐานข้อมูลและหน่วยงานหรือคณะกรรมการ/คณะทำงานที่เกี่ยวข้องที่เป็นผู้ใช้ข้อมูล เนื่องจากในปัจจุบันหน่วยงานทั้งในและนอกสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีระบบฐานข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับภาคการเกษตรหลายหน่วยงาน ซึ่งอาจมีความซ้ำซ้อนหรือแยกส่วน ไม่สอดคล้องกัน จึงยังไม่สามารถนำข้อมูลจากหน่วยงานต่างๆ มาใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มที่ ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงควรหาข้อสรุปร่วมกัน ทั้งเรื่องความเชื่อมโยงของระบบต่างๆ การนำเสนอข้อมูลเป็น Layer ต่างๆ บนแผนที่ เพื่อให้นำเสนอได้ตามภาพที่ 7 ข้อ 2 และเชื่อมโยงกับ War Room ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เพื่อประกอบการตัดสินใจของผู้บริหาร โดยมีแนวทางการดำเนินงานในประเด็นสำคัญ ดังนี้

1) รายการข้อมูล หน่วยงานที่เป็นเจ้าของฐานข้อมูลและหน่วยงานหรือคณะกรรมการ/คณะทำงานที่เกี่ยวข้องที่เป็นผู้ใช้ข้อมูล ต้องหาข้อสรุปร่วมกันเกี่ยวกับรายการข้อมูลต่างๆ ที่สำคัญในการขับเคลื่อนนโยบาย Zoning ซึ่งสามารถใช้ Zoning Information Matrix (ภาคผนวก ฅ) เป็นตัวอย่างในการระบุนรายการข้อมูลที่สำคัญในแต่ละสินค้าให้ตรงกัน โดยหน่วยงานที่จะเป็นผู้ใช้ประโยชน์จากข้อมูลและหน่วยงานที่รับผิดชอบฐานข้อมูลและร่วมกันประเมินระดับความสมบูรณ์ของรายการข้อมูลต่างๆ ใน 5 ระดับ ได้แก่ ระดับที่ 1 ไม่มีข้อมูล ระดับที่ 2 มีข้อมูลเบื้องต้นและไม่เพียงพอต่อการใช้งาน ระดับที่ 3 มีข้อมูลแต่เป็นข้อมูลเก่า ต้องปรับปรุง

ระดับที่ 4 มีข้อมูลสำหรับใช้งานได้ และระดับที่ 5 ข้อมูลครบถ้วน ถูกต้อง และมีการปรับปรุงอยู่เสมอ หลังจากนั้นจึงนำข้อสรุป ไปออกแบบโครงสร้างและการเชื่อมโยงระบบฐานข้อมูลต่อไป

2) **โครงสร้างและการเชื่อมโยง** ภายหลังจากได้ข้อสรุปรายการข้อมูลที่สำคัญ แล้วให้หน่วยงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารต่างๆ ร่วมกันออกแบบโครงสร้างและรูปแบบของระบบฐานข้อมูลของทุกหน่วยงานให้มีมาตรฐานเดียวกันที่สามารถเชื่อมโยงกันได้ โดยเน้นให้หน่วยงานเจ้าของฐานข้อมูลเป็นผู้ดูแลรับผิดชอบฐานข้อมูลและข้อมูลของตนเองเป็นหลัก

3) **การนำเสนอข้อมูลและสารสนเทศ** ให้คณะกรรมการ/คณะทำงาน หรือหน่วยงานที่เป็นผู้ใช้ข้อมูลร่วมกันกำหนดรูปแบบการนำเสนอข้อมูลและสารสนเทศที่สามารถนำไปวิเคราะห์ต่อได้ง่าย เช่น การประมวลผลและนำเสนอในรูปแบบแผนที่ที่เกิดจากการซ้อนทับเป็นชั้นๆ (Layer) เสนอเป็นภาพ 3 มิติ เป็นกราฟหรือตารางต่างๆ และนำไปหารือร่วมกับหน่วยงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารต่างๆ เพื่อจัดทำระบบที่มีประสิทธิภาพและสามารถเชื่อมโยงกับศูนย์ข้อมูลกลาง (War Room) ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เพื่อประกอบการตัดสินใจของผู้บริหาร และศูนย์ข้อมูลจังหวัดเพื่อใช้ในการวางแผนการทำงาน การบริหารจัดการในพื้นที่ของจังหวัดต่อไป

2.2 สํารวจ/ตรวจสอบ/ปรับปรุงข้อมูลด้านการเกษตร เนื่องจากมีหลายหน่วยงานที่มีการสำรวจข้อมูลด้านการเกษตรซึ่งดำเนินการตามภารกิจของหน่วยงาน แต่เพื่อให้การดำเนินงานตามนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์และการใช้ประโยชน์จากสารสนเทศด้านการเกษตรจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเป็นไปอย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ หน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่รับผิดชอบการสำรวจและบันทึกข้อมูลด้านการเกษตรตามภารกิจของกรมหรือตามพื้นที่ของจังหวัด ควรมีการหารือร่วมกันเพื่อกำหนดกลไกหรือการดำเนินการสำรวจไปพร้อมกัน โดยผลักดันการใช้แบบฟอร์มข้อมูลพื้นฐานเดียวกัน (Single Form) ที่ได้มีการหารือร่วมกันไปแล้ว เพื่อปรับปรุงข้อมูลให้ถูกต้องทันสมัยอยู่เสมอ โดยอาจกำหนดรอบเวลาสำหรับการสำรวจและปรับปรุงข้อมูล ซึ่งควรสอดคล้องกับชนิดของข้อมูล ได้แก่ ข้อมูลพื้นฐาน เช่น ด้านกายภาพ ด้านปกครอง ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ข้อมูลรายแปลง และข้อมูลเกษตรกร เป็นต้น อาจมีการปรับปรุงทุก 6 เดือนหรือ 1 ปี และข้อมูลที่เคลื่อนไหว เช่น ปริมาณผลผลิต ราคาสินค้าเกษตร ความเคลื่อนไหวด้านการตลาด จุติรับซื้อ เป็นต้น อาจมีการปรับปรุงเป็นรายสัปดาห์ รายเดือนตามความเคลื่อนไหวของข้อมูลแต่ละชนิด เพื่อนำข้อมูลทุกชนิดไปวิเคราะห์และนำเสนอบนแผนที่สำหรับวางแผนและดำเนินการต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สำหรับหน่วยงานที่มีส่วนสำคัญในการดำเนินงานเรื่องนี้ คือ กรมพัฒนาที่ดิน กรมส่งเสริมการเกษตร กรมปศุสัตว์ กรมประมง สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ฯลฯ

2.3 วิเคราะห์ข้อมูลเชิงพื้นที่/กำหนดมาตรการส่งเสริม ภายหลังจากการสำรวจ/ตรวจสอบ/ปรับปรุงข้อมูลด้านการเกษตร และประมวลข้อมูลนำเสนอบนแผนที่ (กรณีดำเนินการตามข้อ 2.1 และ 2.2 ได้แล้ว) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์จะสามารถกำหนดมาตรการส่งเสริมได้อย่างชัดเจนมากขึ้น ตามกรอบแนวคิด Zoning = Area + Commodity + Human Resource กล่าวคือ ข้อมูลข้อเท็จจริงเกี่ยวกับปัจจัยทั้ง 3 ด้านที่เกิดขึ้นในพื้นที่ต่างๆ นั้น มีความแตกต่างกัน โดยในบางพื้นที่มีความพร้อมสำหรับการพัฒนา เช่น พื้นที่ที่มีความเหมาะสมและโครงสร้างพื้นฐานเอื้ออำนวย สินค้าหลักในพื้นที่มีราคาดีมีตลาดรองรับ มี Smart Farmer และ Smart Officer ที่มีความพร้อมในการบริหารจัดการการผลิตทางการเกษตรตลอดห่วงโซ่คุณค่าของสินค้าเกษตรต่างๆ ในพื้นที่นั้น เป็นต้น แต่ในบางพื้นที่ยังขาดความพร้อมในบางเรื่อง หรือมีปัญหาที่ต้องเร่งแก้ไขก่อนการพัฒนาในแต่ละพื้นที่จึงไม่สามารถใช้รูปแบบ วิธีการเหมือนกันได้ หน่วยงานต้องร่วมกับจังหวัดกำหนด

มาตรการ โครงการและกิจกรรมในการพัฒนาที่เหมาะสมและสอดคล้องกับข้อมูลข้อเท็จจริงเพื่อพัฒนาปัจจัยหลักทั้ง 3 ด้าน ทั้งพื้นที่และทรัพยากร (Area & Resource) ด้านสินค้า (Commodity) และด้านทรัพยากรบุคคล (Human Resource: Smart Farmer & Smart Officer) ตามศักยภาพของพื้นที่ต่อไป ทั้งนี้ ให้ยึดหลักการสำคัญ 2 แนวทาง คือ เพิ่มประสิทธิภาพในเขตเหมาะสม และปรับเปลี่ยนชนิดสินค้าในเขตไม่เหมาะสมเป็นสำคัญ โดยหน่วยงานที่มีส่วนสำคัญในการดำเนินงานเรื่องนี้ คือ กรมในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ คณะอนุกรรมการบริหารการผลิตกลุ่มสินค้าเกษตร จำนวน 11 คณะ และจังหวัดต่างๆ ให้เหมาะสมกับข้อมูลข้อเท็จจริงของแต่ละจังหวัด ฯลฯ

2.4 ดำเนินการส่งเสริม/พัฒนา ในการส่งเสริมและพัฒนาตามนโยบาย Zoning หน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ประสานกับจังหวัดรวมทั้งภาคีเครือข่ายต่างๆ ดำเนินการส่งเสริมและพัฒนาตามแผนงาน/มาตรการที่กำหนด สนับสนุนทรัพยากรต่างๆ ในการพัฒนา เช่น การสนับสนุนปัจจัยการผลิต จัดทำหลักสูตรการอบรมให้ความรู้ด้านการผลิต การแปรรูป การตลาด สนับสนุนเครื่องมือและอุปกรณ์ต่างๆ รวมทั้งการอำนวยความสะดวกในการบริหารโครงการและกิจกรรมต่างๆ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งสร้างความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายจากทุกภาคส่วน โดยทุกหน่วยงานดำเนินการตามมาตรการ/แผนงาน/โครงการที่กำหนดต่อไป

3. การพัฒนาความร่วมมือเครือข่ายกลางน้ำและปลายน้ำ

3.1 พัฒนาช่องทางหรือวิธีการที่จะรู้ข้อมูลความต้องการทั้งปริมาณ/คุณภาพมาตรฐานของวัตถุดิบเพื่อการแปรรูปสินค้าและบริการที่เกี่ยวข้อง โดยสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างและพัฒนาช่องทางหรือวิธีการที่จะรู้ข้อมูลความต้องการทั้งปริมาณ/คุณภาพมาตรฐานของวัตถุดิบเพื่อการแปรรูปสินค้าและบริการที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการหาตลาดการสนับสนุนการสร้าง/ขยายโรงงาน แหล่งแปรรูป เพื่อผลักดันให้อุตสาหกรรมเกษตรมีการพัฒนาและการเพิ่มการใช้วัตถุดิบที่เป็นผลผลิตทางการเกษตรให้มากขึ้น รวมทั้งความร่วมมือในการสร้างช่องทางหรือวิธีการที่จะรู้ข้อมูลแนวโน้มความต้องการสินค้าเดิมที่มีอยู่ในตลาด และการศึกษาวิเคราะห์ความต้องการสินค้าในตลาดใหม่ๆ ทั้งตลาดภายในประเทศและตลาดต่างประเทศ โดยหน่วยงานที่มีส่วนสำคัญในการดำเนินงานเรื่องนี้ คือ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร และกรมอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ คณะอนุกรรมการบริหารการผลิตรายกลุ่มสินค้าเกษตร จำนวน 11 คณะ และจังหวัดต่างๆ ให้เหมาะสมกับข้อมูลข้อเท็จจริงของแต่ละจังหวัด ฯลฯ

3.2 ส่งเสริมให้หน่วยธุรกิจพัฒนาสินค้าให้ตรงตามความต้องการของตลาด โดยร่วมกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง ในการส่งเสริมให้สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร/กลุ่มธุรกิจต่างๆ พัฒนาการแปรรูปและมาตรฐานของสินค้า/ผลิตภัณฑ์ต่างๆ ให้ตรงตามความต้องการของตลาดให้มากขึ้น รวมทั้งการคิดค้นสินค้าใหม่/เพิ่มความหลากหลายของสินค้าที่แปรรูป เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มจากผลผลิตทางการเกษตรที่สำคัญต่อไป โดยหน่วยงานที่มีส่วนสำคัญในการดำเนินงานเรื่องนี้ คือ กรมส่งเสริมสหกรณ์ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ฯลฯ

ส่วนที่ 3 แนวทางการขับเคลื่อนนโยบาย Zoning ของจังหวัด

แนวทางการขับเคลื่อนนโยบายบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning) มีประเด็นหลักๆ ที่ผู้ดำเนินการต้องทำความเข้าใจให้ตรงกัน ประกอบด้วย การเตรียมการเพื่อการขับเคลื่อนนโยบาย Zoning ของจังหวัด แนวทางการกำหนดปริมาณการผลิตและพื้นที่เป้าหมายการผลิตสินค้าเกษตรของจังหวัด การผลักดันมาตรการโครงการและกิจกรรมที่กำหนดสู่การปฏิบัติ และการติดตามและการประเมินผลการขับเคลื่อนนโยบาย Zoning โดยแต่ละประเด็นมีรายละเอียด ดังนี้

1. การเตรียมการเพื่อการขับเคลื่อนนโยบาย Zoning ของจังหวัด

1.1 การกำหนดโครงสร้างการทำงานของจังหวัด

เนื่องจากในปี 2556 กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ขอความร่วมมือกระทรวงมหาดไทยให้แต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนการใช้ประโยชน์ที่ดินด้านเกษตรกรรมของจังหวัด เพื่อขับเคลื่อนนโยบายการใช้ประโยชน์ที่ดินด้านการเกษตรไปสู่การปฏิบัติ โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน และคณะกรรมการที่มีองค์ประกอบจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยใช้ข้อมูลตามประกาศเขตพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับผลิตสินค้าพืชปศุสัตว์ และประมง ประกอบการจัดทำโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตในเขตพื้นที่เหมาะสมและโครงการปรับเปลี่ยนระบบการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสม

นอกจากคณะกรรมการชุดนี้ ทุกจังหวัดจะมี คณะกรรมการ/คณะทำงาน ที่ทำหน้าที่ขับเคลื่อนนโยบายภาคการเกษตรหลายคณะ ซึ่งจังหวัดอาจพิจารณาปรับปรุงคำสั่งเพื่อกำหนดให้มีคณะกรรมการขับเคลื่อนนโยบายด้านการเกษตรคณะเดียวที่มีองค์ประกอบที่ครบถ้วนจากทุกภาคส่วน ดำเนินการขับเคลื่อนนโยบายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกันอย่างบูรณาการ เพื่อให้ประหยัดเวลาและทรัพยากรในการบริหารจัดการ เนื่องจากองค์ประกอบของคณะกรรมการชุดต่างๆ เป็นกลุ่มบุคคลและหน่วยงานเดียวกันโดยส่วนใหญ่ ซึ่งจังหวัดอาจพิจารณากำหนดคณะทำงานย่อยเพื่อดำเนินการในแต่ละด้านที่มีความเฉพาะเจาะจง หรือคณะทำงานย่อยในระดับพื้นที่เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานก็ได้

1.2 การบริหารจัดการข้อมูลด้านการเกษตรของจังหวัด

การบริหารจัดการข้อมูลด้านการเกษตรของจังหวัดมีความสำคัญอย่างยิ่ง ซึ่งการพัฒนาด้านการเกษตรต้องใช้ข้อมูลประกอบการตัดสินใจในทุกขั้นตอน ที่ผ่านมาผู้บริหารของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้เน้นย้ำมาอย่างต่อเนื่องให้จังหวัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สำรวจ ตรวจสอบปรับปรุงข้อมูลให้ถูกต้องทันสมัยอยู่เสมอ โดยแนะนำให้มีการดำเนินการเป็นช่วงเวลา ซึ่งขึ้นอยู่กับชนิดของข้อมูลว่ามีความจำเป็นที่ต้องมีความถี่อย่างไรในการจัดเก็บข้อมูลแต่ละชนิด

สำหรับข้อมูลที่เป็นในการขับเคลื่อนนโยบาย Zoning มิติของข้อมูลจะมีความกว้างขวางมาก เนื่องจากต้องครอบคลุมข้อมูลและปัจจัยต่างๆ ตามภาพที่ 3 ข้อมูลและปัจจัยที่ควรพิจารณาในกรอบแนวคิด Zoning = Area + Commodity + Human Resource (หน้า 13) จังหวัดต้องมีการวางแผนที่ดีในการบริหารจัดการข้อมูลทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ พื้นที่ สินค้า และทรัพยากรบุคคลด้านการเกษตร โดยข้อมูลในแต่ละด้านสามารถจำแนกได้อีก 2 ลักษณะ ตามการเคลื่อนไหวของข้อมูล คือ 1) ข้อมูลพื้นฐานที่มักไม่เคลื่อนไหวในระยะเวลาอันสั้น

เช่น ด้านกายภาพ ด้านการปกครอง ด้านโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ 2) ข้อมูลที่มีความเคลื่อนไหวอยู่เสมอ เช่น ปริมาณผลผลิต ราคาขายผลผลิต ราคาตลาด จุติรับซื้อ เป็นต้น

ซึ่งข้อมูลทั้ง 2 ประเภท เป็นข้อมูลที่มีความสำคัญและส่งผลต่อการตัดสินใจในการวางแผนการทำงาน การเกษตรทั้งในระดับบุคคลคือเกษตรกรแต่ละราย รวมไปถึงการตัดสินใจในการกำหนดนโยบายเพื่อพัฒนา ด้านการเกษตรทั้งในระดับพื้นที่และในภาพรวมของประเทศ โดยหน่วยงานทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ที่รับผิดชอบการบริหารจัดการฐานข้อมูลด้านการเกษตรต่างๆ ต้องดำเนินการสำรวจ ตรวจสอบปรับปรุงข้อมูล ต่างๆ ให้มีความถูกต้องและทันสมัยอยู่เสมอ

ดังนั้น คณะกรรมการฯ ระดับจังหวัดจึงควรประสานกับหน่วยงานในส่วนกลางที่รับผิดชอบฐานข้อมูล แต่ละชนิด ซึ่งถ้าในกรณีที่หน่วยงานในส่วนกลางมีระบบฐานข้อมูลไว้ให้แล้ว ก็มอบหมายเจ้าหน้าที่รับผิดชอบ ดำเนินการสำรวจและปรับปรุงข้อมูลลงในระบบฐานข้อมูลดังกล่าวนั้น หากในกรณีที่ยังไม่มีระบบฐานข้อมูล ของหน่วยงานกลาง หรือยังไม่ได้รับการประสานจากหน่วยงานกลางให้ดำเนินการ ให้คณะกรรมการฯ ระดับ จังหวัดมอบหมายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับผิดชอบข้อมูลแต่ละชุดแล้วนำเข้ามาพิจารณาวางแผนและดำเนินการ ร่วมกันอย่างบูรณาการต่อไป

1.3 การประสานเครือข่ายการดำเนินงานในพื้นที่

คณะกรรมการฯ ระดับจังหวัด รวมทั้งคณะทำงานระดับพื้นที่ ควรมีบุคคล/องค์กรต่างๆ ในพื้นที่เป็น เครือข่ายในการทำงาน เนื่องจากมีความใกล้ชิดกับเกษตรกรในพื้นที่สามารถขอความร่วมมือในการสื่อสาร และการ ดำเนินงานต่างๆ ในการขับเคลื่อนนโยบายได้ โดยนอกเหนือจากส่วนราชการต่างๆ ในจังหวัดแล้ว ยังมีเครือข่ายที่ สำคัญ เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อาสาสมัครเกษตรด้านต่างๆ สมาชิกสภา เกษตรกร โรงเรียน/สถาบันการศึกษา สหกรณ์การเกษตร ผู้รวบรวมสินค้าเกษตร และภาคเอกชน เป็นต้น

1.4 การเตรียมการเกี่ยวกับช่องทางการสื่อสาร

การดำเนินงานในพื้นที่ที่ผ่านมามักประสบปัญหาเรื่องการสื่อสารให้ผู้ปฏิบัติได้รับทราบข้อมูล เป้าหมาย แนวทางและวิธีการปฏิบัติ ในการขับเคลื่อนนโยบาย ซึ่งคณะกรรมการฯ ระดับจังหวัด ควรเตรียมการ เรื่องช่องทางการสื่อสารสร้างความเข้าใจที่หลากหลายและเข้าถึงได้ง่าย เช่น จัดประชุมชี้แจงแนวทางการ ปฏิบัติงานให้กับหน่วยงานในพื้นที่ การจัดทำคลิปวิดีโออธิบายวิธีปฏิบัติในพื้นที่และนำลงเว็บไซต์ต่างๆ ให้ สามารถดูซ้ำได้หลายครั้งเพื่อให้เกิดความเข้าใจได้ง่าย รวดเร็วและทั่วถึง รวมทั้งการสื่อสารทำความเข้าใจ เกี่ยวกับผลประโยชน์ที่เกษตรกรจะได้รับจากนโยบายนี้ ต้องนำเสนอให้ชัดเจน ในเบื้องต้นต้องให้เจ้าหน้าที่มี ความเข้าใจที่ตรงกันและเห็นเป้าหมายร่วมกันในการพัฒนา รวมทั้งแนวทางและวิธีปฏิบัติงานแก่เจ้าหน้าที่ของ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้ถูกต้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

โดยมีช่องทางการสื่อสารที่สามารถหาได้ในท้องถิ่น ประกอบด้วย ช่องทางการสื่อสารผ่านบุคคล เช่น เกษตรตำบล กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อาสาสมัครเกษตร สมาชิกสภาเกษตรกร ผู้รวบรวมสินค้าเกษตร นักเรียน/ นักศึกษา เป็นต้น ช่องทางการสื่อสารผ่านองค์กร เช่น หน่วยงานของรัฐ ที่ทำการกำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน สหกรณ์ การเกษตร สถานศึกษา แหล่งกระจายสินค้า ร้านค้าชุมชน เป็นต้น และอุปกรณ์การสื่อสารต่างๆ เช่น หอ กระจายข่าว วิทยุชุมชน รถแห่/รถกระจายเสียง เคเบิลท้องถิ่น โทรศัพท์ และ e-mail รวมทั้งการสื่อสารผ่าน ระบบ Social Network และ Application บน Smart Phone ต่างๆ เช่น Facebook twitter line เป็นต้น

2. แนวทางการกำหนดปริมาณการผลิตและพื้นที่เป้าหมายการผลิตสินค้าเกษตรของจังหวัด

นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2546 เป็นต้นมา ประเทศไทยได้มีการแบ่งออกเป็น 18 กลุ่มจังหวัด หลังจากนั้นจึงมีการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดและกลุ่มจังหวัด เป็นกรอบในการพัฒนาจังหวัดและกลุ่มจังหวัดของตน มุ่งเน้นการทำงานแบบเครือข่ายร่วมกันทุกภาคส่วน โดยคำนึงถึงความพร้อมของทุกภาคส่วน ทั้งส่วนราชการในส่วนกลางและภูมิภาค องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตลอดจนถึงภาคเอกชน มุ่งการพัฒนาจังหวัดแบบองค์รวมที่ครอบคลุมทุกมิติในด้านเศรษฐกิจ สังคมทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความมั่นคง เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต สร้างโอกาสและอาชีพซึ่งตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในจังหวัด โดยกระบวนการจัดทำแผนมีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่นในจังหวัด โดยใช้กระบวนการประชาคมชุมชน เพื่อพิจารณาปัญหาและความต้องการของประชาชน รวมทั้งนำข้อมูลตามชุมชนมาประกอบการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดและแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดด้วย

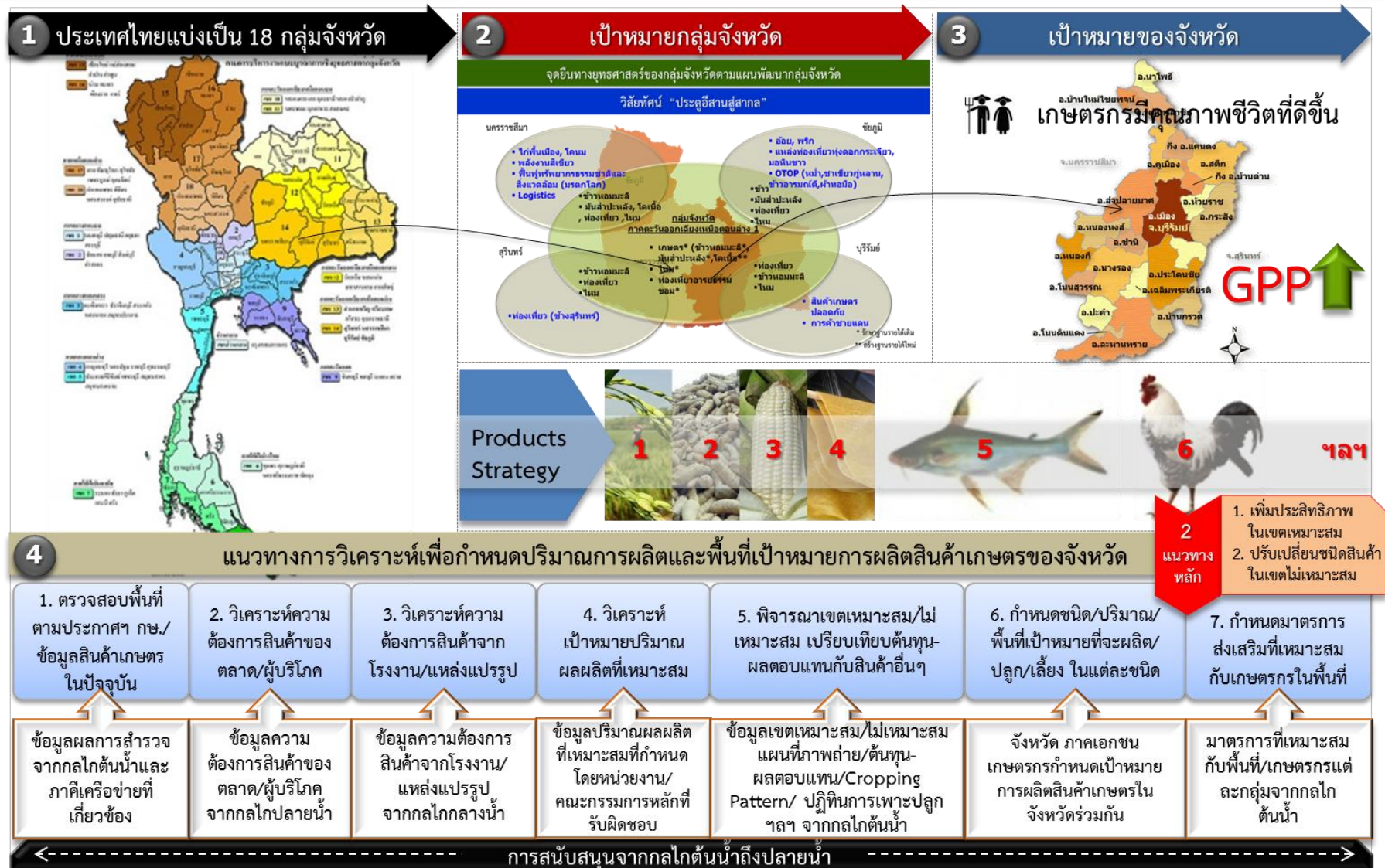
ซึ่งจากการพิจารณาข้อมูลและเป้าหมายการพัฒนาจังหวัดและกลุ่มจังหวัด พบว่า โดยส่วนใหญ่มีเป้าหมายการพัฒนาสินค้าเกษตร อุตสาหกรรมอาหาร และพืชพลังงานเป็นยุทธศาสตร์หลักในการพัฒนา ซึ่งสอดคล้องกับผลผลิตสินค้าเกษตรของจังหวัดต่างๆ ที่เป็นรายได้สำคัญของจังหวัดและกลุ่มจังหวัดและมีจำนวนเกษตรกรผู้ผลิตเป็นจำนวนมาก

แต่ข้อเท็จจริงที่ผ่านมาพบว่า การผลิตสินค้าเกษตรยังประสบปัญหาปริมาณการผลิตไม่สอดคล้องกับความต้องการของตลาด การผลิตยังไม่เหมาะสมกับพื้นที่และเขตความเหมาะสมของการผลิตตามประกาศของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์จึงทำให้มีผลผลิตต่อหน่วยต่ำ ผลผลิตบางชนิดจำหน่ายเป็นสินค้าขั้นปฐมเป็นส่วนใหญ่ทำให้สูญเสียโอกาสในการเพิ่มมูลค่าจากการแปรรูป บางส่วนมีปัญหาด้านการตลาดที่ไม่สามารถระบายสินค้าที่มีปริมาณมากได้ ซึ่งปัญหาเหล่านี้ส่วนใหญ่เกิดขึ้นเพราะไม่สามารถรักษาสมดุลของอุปสงค์และอุปทานของสินค้าสำคัญของจังหวัดหรือกลุ่มจังหวัดนั้นๆ ทำให้ภาครัฐต้องสูญเสียงบประมาณจำนวนมากเพื่อแก้ไขปัญหา ซึ่งส่งผลกระทบต่อปัญหาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในภาพรวม

จังหวัดและกลุ่มจังหวัดจึงควรได้มีการทบทวนการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาสินค้าเกษตร อุตสาหกรรมอาหาร และพืชพลังงานของจังหวัดหรือกลุ่มจังหวัด โดยวิเคราะห์ข้อมูล/ข้อเท็จจริง และหลักวิชาการอย่างรอบด้านให้มากขึ้น ซึ่งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีนโยบายการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning) ที่มุ่งเน้นการผลิตสินค้าเกษตรที่เหมาะสมกับพื้นที่และผลิตตามความต้องการของตลาดทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ เพื่อขยายโอกาสการสร้างรายได้ที่เพิ่มขึ้นให้กับเกษตรกรในจังหวัด โดยการประกาศเขตเหมาะสมในการผลิตสินค้าเกษตรเพื่อเป็นเครื่องมือสำคัญในการพิจารณาบริหารจัดการพื้นที่ มีแนวทางการบริหารจัดการห่วงโซ่คุณค่าการผลิตสินค้าเกษตรแต่ละชนิดให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด รวมทั้งแนวทางการพัฒนาทรัพยากรบุคคลทางการเกษตรด้วยการขับเคลื่อนนโยบาย Smart Farmer และ Smart Officer ซึ่งเป็นไปตามกรอบแนวคิด Zoning = Area + Commodity + Human Resource และแนวทางการบริหารจัดการห่วงโซ่คุณค่าการผลิตสินค้าเกษตรตั้งแต่ต้นน้ำจนถึงปลายน้ำ เพื่อสร้างสมดุลทางการตลาดตามแนวทางที่ได้อธิบายไว้ในส่วนที่ 1

สำหรับคู่มือในส่วนนี้ เป็นการนำเสนอแนวทางการวิเคราะห์เพื่อกำหนดปริมาณการผลิตและพื้นที่เป้าหมายการผลิตสินค้าเกษตรของจังหวัดให้เหมาะสม เพื่อให้การกำหนดเป้าหมายการพัฒนาสินค้าเกษตรมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยมีแนวทางการวิเคราะห์ตามภาพที่ 8

ภาพที่ 8 แนวทางการกำหนดปริมาณการผลิตและพื้นที่เป้าหมายการผลิตสินค้าเกษตรของจังหวัด

2.1 ตรวจสอบพื้นที่ตามประกาศเขตเหมาะสมในการผลิตสินค้าเกษตรของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์และตรวจสอบข้อมูลสินค้าเกษตรของจังหวัดในปัจจุบัน

1) ตรวจสอบข้อมูลการผลิตสินค้าเกษตรในปัจจุบันของจังหวัดว่ามีชนิดใดบ้าง ซึ่งอาจพิจารณากลุ่มสินค้าที่มีปริมาณและมูลค่าสูงสุดของจังหวัด (5-10 ลำดับแรกก็ได้) เป็นสินค้าเกษตรเป้าหมาย โดยพิจารณาข้อมูลที่ได้รวบรวม และตรวจสอบไว้แล้ว ซึ่งหากมีข้อมูลที่แสดงบนแผนที่การผลิตสินค้าแต่ละชนิดของจังหวัดได้จะทำให้สามารถทำการวิเคราะห์ได้ชัดเจน โดยหน่วยงานส่วนกลางที่สามารถสนับสนุนข้อมูลได้ คือ กรมพัฒนาที่ดิน กรมส่งเสริมการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กรมประมง กรมปศุสัตว์ ฯลฯ

2) ตรวจสอบพื้นที่ตามประกาศเขตเหมาะสมในการผลิตสินค้าเกษตรของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่ประกาศแล้วในระหว่างวันที่ 5 กุมภาพันธ์ - 9 พฤษภาคม 2556 จำนวน 20 ชนิดสินค้า ได้แก่ พืช 13 ชนิด (ข้าว มันสำปะหลัง ยางพารา ปาล์มน้ำมัน อ้อยโรงงาน ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ สับปะรดโรงงาน ลำไย เงาะทุเรียน มังคุด มะพร้าว และกาแฟ) ปศุสัตว์ 5 ชนิด (โคเนื้อ โคนม สุกร ไก่เนื้อ และไก่ไข่) และประมง 2 ชนิด (กุ้งทะเล และสัตว์น้ำจืด) รวมทั้งอาจจะมีการประกาศเพิ่มเติมในอนาคต โดยเฉพาะแผนที่แสดงความเหมาะสมสำหรับการเพาะปลูกพืชเศรษฐกิจแต่ละชนิด ที่แบ่งเป็น เขตพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S1) เหมาะสมปานกลาง (S2) เหมาะสมน้อย (S3) และไม่เหมาะสม (N) โดยในเบื้องต้นอาจพิจารณาตรวจสอบพื้นที่ในกลุ่มสินค้าเป้าหมายที่กำหนดก่อน ซึ่งหากตรวจสอบแล้วหากต้องการปรับปรุงหรือยืนยันข้อมูลให้แจ้งที่หน่วยงานสังกัดกรมพัฒนาที่ดินในพื้นที่ เพื่อรวบรวมและปรับปรุงข้อมูล

3) สรุปข้อมูลในมิติพื้นที่ โดยเปรียบเทียบข้อมูลพื้นที่การผลิตสินค้าในปัจจุบันกับแผนที่ตามประกาศเขตเหมาะสมในการผลิตสินค้าเป้าหมายในแต่ละชนิดแล้วสรุปข้อมูลว่าในสินค้าเป้าหมายแต่ละชนิดทำการผลิตในพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S1) เหมาะสมปานกลาง (S2) จำนวนเท่าใด ผลิตในพื้นที่ที่มีความเหมาะสมน้อย (S3) และไม่เหมาะสม (N) จำนวนเท่าใด (หากดำเนินการโดยใช้การซ้อนทับบนแผนที่จะสามารถรู้ได้ทันทีว่าอยู่ในพื้นที่บริเวณใดบ้าง)

2.2 วิเคราะห์ความต้องการสินค้าของตลาด/ผู้บริโภค

1) พิจารณาวิเคราะห์ข้อมูลปริมาณความต้องการสินค้าของตลาดในระดับต่างๆ (ตั้งแต่ระดับโลก จนถึงระดับจังหวัด) ทั้งความต้องการในปัจจุบันและแนวโน้มความต้องการในอนาคต จากผลการวิเคราะห์ความสามารถในการแข่งขันโดยเปรียบเทียบและแนวโน้มของสินค้าเป้าหมายแต่ละชนิด และจัดลำดับความโดดเด่นโดยเรียงลำดับสินค้าเป้าหมายไว้ โดยหน่วยงานส่วนกลางที่สามารถสนับสนุนข้อมูลได้ คือ กรมส่งเสริมการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กรมประมง กรมปศุสัตว์ กระทรวงพาณิชย์ และบทวิเคราะห์ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และธนาคารแห่งประเทศไทย ฯลฯ

2) พิจารณาเปรียบเทียบข้อมูลปริมาณผลผลิตสินค้าเป้าหมายในปัจจุบัน (ข้อมูลที่ได้จากข้อ 2.1 1)) กับข้อมูลปริมาณแนวโน้มความต้องการของสินค้าเป้าหมายแต่ละชนิดในตลาดตั้งแต่ตลาดต่างประเทศและตลาดภายในประเทศว่ายังมีความต้องการสินค้าในปริมาณเท่าใด และวิเคราะห์ต่อว่ายังมีจังหวัดที่ทำการผลิตสินค้าเป้าหมายชนิดเดียวกันนั้นในปริมาณเท่าใดอยู่และปริมาณผลผลิตสินค้าเป้าหมายของจังหวัดมีสัดส่วนเท่าใดของทั้งประเทศ คำนวณส่วนต่างและคาดการณ์ปริมาณผลผลิตที่จังหวัดสามารถเพิ่มปริมาณผลผลิตของสินค้าเป้าหมายนั้นๆ โดยหน่วยงานส่วนกลางที่สามารถสนับสนุนข้อมูลได้ คือ กรมส่งเสริมการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กรมประมง กรมปศุสัตว์ กระทรวงพาณิชย์ ฯลฯ

3) สรุปข้อมูลในมิติความต้องการของตลาดปลายทาง โดยจัดลำดับข้อมูลปริมาณผลผลิตสินค้าเป้าหมายแต่ละชนิดที่สามารถเพิ่มเติมปริมาณการผลิตได้มากขึ้นหรือควรลดปริมาณการผลิตลง เพื่อนำไปพิจารณาประกอบกับข้อมูลในมิติอื่นๆ

2.3 วิเคราะห์ความต้องการสินค้าจากโรงงาน/แหล่งแปรรูป (กรณีเป็นผลผลิตที่ต้องแปรรูป)

1) พิจารณาข้อมูลปริมาณการใช้วัตถุดิบของโรงงาน/แหล่งแปรรูปที่ใช้ผลผลิตสินค้าเป้าหมายเป็นวัตถุดิบในการผลิตสินค้าต่างๆ ในรัศมีที่สามารถบริหารจัดการต้นทุนด้านโลจิสติกส์ได้ ที่ได้มีการรวบรวมตรวจสอบไว้แล้ว ของจังหวัดและจังหวัดใกล้เคียง ในประเด็นสำคัญ เช่น กำลังการผลิตในปัจจุบัน กำลังการผลิตที่ยังเพิ่มเติมได้ โอกาสหรือแผนการขยายโรงงาน/แหล่งแปรรูป คุณภาพวัตถุดิบที่ต้องการภายหลังการเก็บเกี่ยว เป็นต้น โดยหน่วยงาน/องค์กรที่สามารถสนับสนุนข้อมูลได้ คือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในสังกัดกระทรวงอุตสาหกรรม สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร หอการค้า ภาคธุรกิจเอกชน สหกรณ์การเกษตร กลุ่มวิสาหกิจที่เกี่ยวข้อง ฯลฯ

2) พิจารณาเปรียบเทียบข้อมูลปริมาณผลผลิตสินค้าเป้าหมายในปัจจุบัน (ข้อมูลที่ได้จากข้อ 2.1 1)) กับข้อมูลความต้องการของโรงงาน/แหล่งแปรรูป ทั้งความต้องการในปัจจุบัน และความต้องการภายหลังการขยายกำลังการผลิตตามแผนและระยะเวลาที่การขยายโรงงาน/แหล่งแปรรูปแล้วเสร็จ โดยจัดลำดับสินค้าเป้าหมายตามปริมาณที่โรงงาน/แหล่งแปรรูป ต้องการ สรุปเป็นข้อมูลในมิติความต้องการของโรงงาน/แหล่งแปรรูปกลางน้ำ เพื่อนำไปพิจารณาประกอบกับข้อมูลในมิติอื่นๆ

2.4 กำหนดขอบเขตเป้าหมายปริมาณผลผลิตที่เหมาะสม (เปรียบเทียบเป้าหมายโดยรวม)

1) ให้คณะกรรมการฯ ระดับจังหวัด พิจารณาผลการวิเคราะห์ข้อมูลปริมาณผลผลิตที่เหมาะสมของสินค้าเป้าหมายของจังหวัดที่ได้ตามข้อ 2.2 และข้อ 2.3 แล้วจัดลำดับความเป็นไปได้ในการหรือโอกาสในการเพิ่มปริมาณการผลิตสินค้าเป้าหมาย โดยมีแนวทางการพิจารณาเช่น สินค้าเป้าหมายชนิดหนึ่งมีผลสรุปข้อมูลในมิติความต้องการของตลาดปลายทาง ว่ามีความต้องการปริมาณสินค้ามากที่สุด และมีผลสรุปข้อมูลในมิติความต้องการของโรงงาน/แหล่งแปรรูปกลางน้ำ ว่ามีความต้องการผลผลิตทางการเกษตรในปัจจุบันมากที่สุด และมีโอกาสที่จะมีความต้องการวัตถุดิบดังกล่าวเพิ่มเติมในอนาคต ให้สรุปปริมาณผลผลิตสินค้าชนิดนั้นที่มีโอกาสเพิ่มได้และจัดลำดับสินค้าชนิดนั้นในลำดับต้นที่จะดำเนินการส่งเสริมและเรียงลำดับสินค้าอื่นๆ ในกลุ่มสินค้าเป้าหมายของจังหวัด

2) ทำการเปรียบเทียบเป้าหมายปริมาณผลผลิตที่เหมาะสม จากผลการวิเคราะห์ในข้อ 2.4 1) กับเป้าหมายของปริมาณผลผลิตที่เหมาะสมของสินค้าชนิดเดียวกันที่กำหนดโดย หน่วยงาน/คณะกรรมการที่รับผิดชอบดูแลสินค้าชนิดนั้น เช่น คณะอนุกรรมการบริหารการผลิตกลุ่มสินค้าเกษตร จำนวน 11 คณะ สำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาล เป็นต้น โดยแบ่งเป็น 2 กรณี คือ 1) กรณีที่หน่วยงาน/คณะกรรมการต่างๆ ได้กำหนดเป้าหมายการผลิตที่เหมาะสมในภาพรวมและในแต่ละจังหวัดไว้แล้ว ให้คณะกรรมการฯ ระดับจังหวัด พิจารณาว่าสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ของจังหวัดหรือไม่ ถ้าแตกต่างให้ประสานหน่วยงาน/คณะกรรมการนั้นๆ เพื่อหาข้อสรุปขอบเขตปริมาณผลผลิตที่เหมาะสมที่จังหวัดสามารถดำเนินการการผลิตได้ 2) กรณีที่หน่วยงาน/คณะกรรมการต่างๆ ไม่ได้กำหนดเป้าหมายการผลิตที่เหมาะสมในภาพรวมและในแต่ละจังหวัดไว้ ให้คณะกรรมการฯ ระดับจังหวัดกำหนดขอบเขตปริมาณผลผลิตที่เหมาะสมจากผลการวิเคราะห์ดังกล่าว และแจ้งให้หน่วยงาน/คณะกรรมการนั้นๆ ทราบ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการวางแผนและการบริหารจัดการสินค้าเกษตรชนิดนั้นๆ ในภาพรวมของประเทศต่อไป

3) พิจารณาจัดลำดับขอบเขตเป้าหมายปริมาณการผลิตที่เหมาะสมของสินค้าต่างๆ ในกลุ่มสินค้าเป้าหมายของจังหวัด เพื่อนำข้อมูลไปประกอบการพิจารณาในขั้นตอนต่อไป

2.5 พิจารณาเปรียบเทียบการผลิตในเขตเหมาะสม/ไม่เหมาะสม และเปรียบเทียบต้นทุน-ผลตอบแทนกับสินค้าอื่นๆ ในกลุ่มสินค้าเป้าหมาย

1) พิจารณาข้อมูลผลผลิตต่อหน่วยและกำไรต่อหน่วยที่จากการเปรียบเทียบต้นทุน-ผลตอบแทน ของสินค้าในกลุ่มสินค้าเป้าหมายของจังหวัด และจัดกลุ่มสินค้าที่มีวงรอบการผลิตหรือปฏิทินการเพาะปลูกในลักษณะเดียวกัน เพื่อเป็นทางเลือกในการพิจารณาปรับเปลี่ยนเป็นสินค้าอื่นๆ ในกลุ่มเดียวกัน และมีผลต่อการกำหนดมาตรการส่งเสริมและจูงใจเกษตรกร

2) จากข้อมูลผลการวิเคราะห์ในข้อ 2.1 3) ให้คณะกรรมการฯ ระดับจังหวัดพิจารณาเปรียบเทียบข้อมูลจำนวนพื้นที่การผลิตในเขตเหมาะสมมาก (S1) รวมกับเหมาะสมปานกลาง (S2) (พื้นที่ตามประกาศเขตเหมาะสมฯ ของ กษ.) กับจำนวนพื้นที่การผลิตในเขตเหมาะสมน้อย (S3) รวมกับไม่เหมาะสม (N) ระหว่างสินค้าในกลุ่มสินค้าเป้าหมายที่ได้จัดลำดับขอบเขตเป้าหมายปริมาณการผลิตที่เหมาะสมไว้ในข้อ 2.4 3) โดยเปรียบเทียบแผนที่เขตเหมาะสมน้อย (S3) รวมกับไม่เหมาะสม (N) ของสินค้าลำดับต่ำสุดจากข้อ 2.4 3) เปรียบเทียบกับแผนที่เขตเหมาะสมมาก (S1) รวมกับเหมาะสมปานกลาง (S2) ของสินค้าในลำดับที่สูงกว่าสินค้านั้นจากข้อ 2.4 3) ทำเช่นนี้ให้ครบทุกชนิดในกลุ่มสินค้าเป้าหมายของจังหวัด

3) นำข้อมูลพื้นที่ที่ได้จากข้อ 2.5 2) มาคำนวณร่วมกับข้อมูลกำไรต่อหน่วยที่ได้จากข้อ 2.5 1) โดยพิจารณาจัดลำดับผลตอบแทนของการผลิตสินค้าในกลุ่มสินค้าที่มีวงรอบการผลิตหรือปฏิทินการเพาะปลูกในลักษณะเดียวกัน เพื่อกำหนดพื้นที่และข้อเสนอทางเลือกให้กับเกษตรกร

2.6 กำหนดชนิด/ปริมาณ/พื้นที่เป้าหมายที่จะผลิต/ปลูก/เลี้ยง ในแต่ละชนิด

1) ให้คณะกรรมการฯ ระดับจังหวัด พิจารณากำหนดชนิด/ปริมาณสินค้าที่จะทำการส่งเสริมและพัฒนาภายในจังหวัดโดยต้องไม่เกินขอบเขตเป้าหมายปริมาณการผลิตที่เหมาะสมของสินค้าต่างๆ ในกลุ่มสินค้าเป้าหมายของจังหวัด (เนื่องจากหากมีปริมาณสินค้าเกินขอบเขตที่เหมาะสมจะทำให้ราคาสินค้าชนิดนั้นตกต่ำได้ในอนาคต)

2) พิจารณาแผนที่ที่แสดงพื้นที่ที่จะส่งเสริมพัฒนาการผลิตสินค้าแต่ละชนิดจากผลการวิเคราะห์ในข้อ 2.5 1) เปรียบเทียบกับแผนที่ที่แสดงพื้นที่ที่ทำการผลิตสินค้าชนิดนั้นๆ ในปัจจุบัน เพื่อกำหนดพื้นที่ในการส่งเสริมการผลิต ดังนี้

2.1) กรณีมีการผลิตสินค้าชนิดนั้นๆ อยู่ในเขตเหมาะสมอยู่แล้ว ให้ส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต โดยการให้องค์ความรู้/ข้อมูลด้านการผลิตทางการเกษตรและเทคโนโลยีที่เหมาะสมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ลดต้นทุนการผลิต การดำเนินงานเรื่องพันธุ์ดี การจัดทำเขตปลอดโรค การค้นหาผู้ประสบความสำเร็จในการทำอาชีพการเกษตรแต่ละด้านในมิติประสิทธิภาพ ผลตอบแทน และผลผลิตต่อไร่ เพื่อเป็นแปลงต้นแบบที่ใช้เป็นแหล่งเรียนรู้จากผู้มีประสบการณ์จริงของเกษตรกรใกล้เคียง รวมถึงการนำพาเกษตรกรเรียนรู้จากแปลงต้นแบบ เพื่อพัฒนาการผลิตให้ได้มาตรฐาน GAP และเกษตรสีเขียว (Green Agriculture) เป็นต้น

2.2) กรณีมีการผลิตสินค้าชนิดอื่นๆ อยู่ในเขตเหมาะสมน้อยหรือไม่เหมาะสม ให้ปรับเปลี่ยนมาผลิตสินค้าเกษตรที่ให้ผลตอบแทนสูงกว่า โดยจูงใจให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนชนิดสินค้าด้วยความสมัครใจ โดยส่งเสริมแนะนำข้อมูลที่วิเคราะห์มาแล้ว และเสนอเป็นเมนูทางเลือกที่แสดงโอกาสที่เกษตรกรจะได้รับรายได้ที่เพิ่มขึ้น และความเป็นไปได้ในการปรับเปลี่ยนมาเป็นการผลิตที่ได้ผลตอบแทนสูงกว่าและสอดคล้องกับความรู้

ต้องการของตลาด อาทิ การปลูกพืชเศรษฐกิจที่ตลาดมีความต้องการสูง เช่น อ้อย ไม้ผล พืชผัก หรือ พืชสมุนไพร ตลอดจนพืชพลังงาน รวมทั้งการทำปศุสัตว์ ได้แก่ โคเนื้อ สุกร ไก่เนื้อ ไก่ไข่ และการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ได้แก่ ปลานิล ปลาน้ำจืด รวมถึงการปรับเปลี่ยนการทำการผลิตแบบเกษตรผสมผสานเพื่อลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ และลดผลกระทบจากการเปิดการค้าเสรี รวมทั้งการสร้างความมั่นคงด้านอาหาร เป็นต้น

2.7 กำหนดมาตรการส่งเสริมที่เหมาะสมกับเกษตรกรในพื้นที่

การพิจารณากำหนดมาตรการส่งเสริมเกษตรกรในพื้นที่ให้ดูด้วยว่าเกษตรกรที่อยู่ในเขตส่งเสริม เป็นเกษตรกรที่อยู่ในกลุ่มใดใน 3 กลุ่ม จากผลการประเมินคุณสมบัติของเกษตรกรตามนโยบาย Smart Farmer ประกอบด้วย Smart Farmer ต้นแบบ Existing Smart Farmer และ Developing Smart Farmer ซึ่งแต่ละกลุ่มต้องใช้วิธีการส่งเสริม ช่องทางการสื่อสารและระดับเทคโนโลยีที่แตกต่างกัน เพื่อให้การบริการจากหน่วยงานหรือการพัฒนาในแต่ละกลุ่มมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลให้มากที่สุด (ศึกษารายละเอียดเพิ่มเติมได้ในคู่มือแนวทางการขับเคลื่อนนโยบาย Smart Farmer และ Smart Officer ตอนที่ 2 การขับเคลื่อนนโยบาย Smart Farmer ของจังหวัด ส่วนที่ 3 การพัฒนาเกษตรกรของจังหวัดตามนโยบาย Smart Farmer โดย Download ได้ที่ http://www.opsmoac.go.th/more_news.php?cid=912)

3. การผลักดันมาตรการ โครงการและกิจกรรมที่กำหนดสู่การปฏิบัติ

ภายหลังจากการกำหนดมาตรการ โครงการและกิจกรรมต่างๆ แล้ว คณะกรรมการฯ ระดับจังหวัด และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องผลักดันมาตรการ โครงการและกิจกรรมที่กำหนดสู่การปฏิบัติโดยมีแนวทางดังนี้

3.1 ปรับปรุงแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดและแผนพัฒนาจังหวัด

ให้คณะกรรมการฯ จังหวัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และภาคีเครือข่ายต่างๆ ทบทวนและนำเสนอโครงการและกิจกรรมต่างๆ และประสานคณะกรรมการหรือคณะทำงานที่ดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดทำการปรับปรุงแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดให้มีความเหมาะสม รวมทั้งนำเสนอโครงการและกิจกรรมต่างๆ เพื่อปรับปรุงแผนพัฒนาจังหวัดเนื่องจากจะมีมาตรการ โครงการอื่นๆ ที่อยู่นอกภาคการเกษตร ซึ่งต้องอาศัยการดำเนินการจากหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องในภาพรวมของจังหวัดด้วย

3.2 การเตรียมการของงบประมาณประจำปี

โดยการผลักดันมาตรการ โครงการและกิจกรรมต่างๆ เข้าสู่กระบวนการจัดทำคำของบประมาณประจำปีของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ของส่วนราชการในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รวมทั้งผลักดันเข้าสู่การจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด/กลุ่มจังหวัด โดยพิจารณาถึงกรอบระยะเวลาหรือความเร่งด่วน จัดลำดับความสำคัญของโครงการและกิจกรรม และเตรียมการเกี่ยวกับรายละเอียดของโครงการต่างๆ พร้อมทั้งประมาณการงบประมาณ และทรัพยากรต่างๆ ที่จะต้องใช้ ระยะเวลาดำเนินการ และการติดตามประเมินผล เพื่อให้กระทรวง/กรมใช้เป็นกรอบการจัดทำแผนปฏิบัติราชการ 4 ปี และแผนปฏิบัติราชการประจำปีและดำเนินการตามระบบบริหารแผนงานโครงการปกติต่อไป

3.3 ส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมผลักดันมาตรการ โครงการและกิจกรรม

คณะกรรมการฯ ระดับจังหวัดควรส่งเสริมให้ภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการผลักดันมาตรการ โครงการและกิจกรรม เช่น ความร่วมมือภาคธุรกิจเอกชนและสหกรณ์การเกษตรในการสนับสนุนการ

สร้าง/ขยายโรงงาน/แหล่งแปรรูป เพื่อผลักดันการพัฒนาและเพิ่มการใช้วัตถุดิบที่เป็นผลผลิตทางการเกษตรให้มากขึ้น การแสวงหาตลาดเพิ่มเติม ความร่วมมือกับสถาบันการศึกษาในการพัฒนาเทคโนโลยีการผลิต การพัฒนาสินค้า ความร่วมมือกับเกษตรกรในการนำเสนอโอกาสในการเพิ่มรายได้จากผลผลิตทางการเกษตรหรือสินค้าที่มีผลตอบแทนที่สูงกว่าให้เกษตรกรได้ทราบและสนใจให้มีการปรับเปลี่ยน ซึ่งจังหวัดจะเป็นผู้สนับสนุนและอำนวยความสะดวกให้กับภาคส่วนต่างๆ ต่อไป

4. การติดตามและการประเมินผลการขับเคลื่อนนโยบาย Zoning

คณะกรรมการฯ ระดับจังหวัด ควรแต่งตั้งคณะทำงานย่อยในการติดตามและประเมินผล เพื่อทำหน้าที่ในการติดตาม ตรวจสอบ รายงานผล และประเมินผลในเชิงผลผลิตและผลลัพธ์ของการพัฒนาตามการขับเคลื่อนนโยบายการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning) ตามรอบระยะเวลาที่คณะกรรมการฯ ระดับจังหวัดกำหนด ดังนี้

4.1 สำรวจ รวบรวมผลการดำเนินงานในพื้นที่

ภายหลังจากการดำเนินการส่งเสริมแก่เกษตรกรกลุ่มเป้าหมายตามมาตรการ โครงการ กิจกรรม ที่กำหนดแล้ว ให้คณะทำงานย่อยที่ได้รับการแต่งตั้ง สำรวจผลการพัฒนาหรือการเปลี่ยนแปลงของเกษตรกรกลุ่มเป้าหมายแต่ละราย รวมทั้งผลการพัฒนาในด้านพื้นที่ และด้านสินค้าโดยกำหนดตัวชี้วัดและประเด็นการวัดที่เหมาะสม (ซึ่งอาจเป็นตัวชี้วัดที่กำหนดในแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดหรือแผนพัฒนาจังหวัด) จากการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมต่างๆ และรวบรวมผลการดำเนินงาน ปัญหาและอุปสรรค ในพื้นที่ที่รับผิดชอบ รายงานต่อคณะกรรมการฯ ระดับจังหวัด เพื่อประเมินผลการขับเคลื่อนนโยบายฯ ดังกล่าว และนำผลการพัฒนาไปพิจารณาปรับปรุงโครงการและกิจกรรมต่างๆ ให้มีความเหมาะสมมากขึ้นต่อไป

4.2 ประสานและสนับสนุนการติดตามและประเมินผลการขับเคลื่อนนโยบายในภาพรวม

1) คณะกรรมการฯ ระดับจังหวัด ติดตามและรวบรวมผลการขับเคลื่อนนโยบาย Zoning ในภาพรวม และรายงานผลการขับเคลื่อนนโยบาย Zoning ต่อผู้ว่าราชการจังหวัดและนำเสนอผลการพัฒนาให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ทราบ

2) ประสานและสนับสนุนการติดตามและประเมินผลจากส่วนกลาง ให้กับศูนย์ประเมินผล¹ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ซึ่งมีหน้าที่ดำเนินการติดตามและประเมินผลสัมฤทธิ์ของการขับเคลื่อนนโยบาย Zoning ในภาพรวม และรายงานผลการขับเคลื่อนนโยบาย Zoning ต่อคณะกรรมการฯ ที่เกี่ยวข้อง และผู้บริหารระดับสูงต่อไป

¹ อำนาจหน้าที่ตามกฎหมายกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. 2554 ข้อ 7 (2) และ (3)

ส่วนที่ 4 ตัวอย่างรูปแบบการขับเคลื่อนนโยบาย Zoning ของจังหวัด

จากแนวทางการขับเคลื่อนนโยบายการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning) ที่ได้นำเสนอไปในส่วนที่ 3 แนวทางการขับเคลื่อนนโยบาย Zoning ของจังหวัด เป็นลักษณะขั้นตอนและลำดับวิธีคิดให้กับคณะกรรมการฯ ระดับจังหวัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งอาจมีการตีความวิธีการขั้นตอนแตกต่างกันไป ในส่วนที่ 4 ตัวอย่างรูปแบบการขับเคลื่อนนโยบาย Zoning ของจังหวัด จะเป็นการจำลองวิธีการในการขับเคลื่อนนโยบายฯ เพื่อให้เกิดความเข้าใจต่อประเด็นที่เป็นข้อสงสัยต่อการดำเนินงานในแต่ละขั้นตอน นอกจากนี้ การอธิบายในแต่ละประเด็นข้อสงสัยจะนำไปสู่การพัฒนาการดำเนินงานในพื้นที่ให้มีประสิทธิภาพและมีวิธีการที่มีความหลากหลายมากขึ้น ซึ่งจะเป็นประโยชน์สำหรับการขับเคลื่อนนโยบายดังกล่าวและนโยบายอื่นๆ ในพื้นที่ของจังหวัดให้กับหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ต่อไป

ทั้งนี้ ภาพจำลองที่ได้นำเสนอนั้นเป็นข้อมูลที่ได้สมมุติขึ้น อาจมีความเหมาะสมกับการดำเนินงานในหลายพื้นที่ แต่อาจไม่เหมาะสมในหลายพื้นที่ ซึ่งคณะกรรมการฯ ระดับจังหวัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องพิจารณาและประยุกต์ใช้ให้เกิดความเหมาะสมกับพื้นที่และกลไกการทำงานภายในจังหวัด เพื่อให้การขับเคลื่อนนโยบายเกิดประสิทธิภาพสูงสุดต่อไป โดยมีรายละเอียดดังนี้

จังหวัด A เป็นจังหวัดหนึ่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีการผลิตสินค้าเกษตรเป็นอาชีพหลักที่สำคัญของประชากรในจังหวัด ผลผลิตหลายชนิดเป็นการจำหน่ายเพื่อบริโภคสด หลายชนิดมีการนำไปแปรรูปในอุตสาหกรรมอาหารเป็นสินค้าจำหน่ายภายในเขตจังหวัดและจังหวัดใกล้เคียง รวมทั้งพืชพลังงานที่สำคัญหลายชนิด แต่จากอดีตถึงปัจจุบัน มักประสบปัญหาการบริหารจัดการการผลิตให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด บางชนิดมีปริมาณผลผลิตมากเกินไปความต้องการทำให้ปริมาณผลผลิตล้นตลาด บางชนิดมีไม่พอสำหรับส่งโรงงานแปรรูปเพื่อผลิตสินค้า และโดยส่วนใหญ่การผลิตในแต่ละพื้นที่ยังมีผลผลิตต่อไร่ต่ำ ทำให้ภาครัฐต้องให้ความช่วยเหลือเกษตรกรในรูปแบบต่างๆ อย่างต่อเนื่อง แต่ก็ไม่สามารถช่วยเหลือเกษตรกรได้อย่างแท้จริง

ที่ผ่านมา จังหวัดได้มีความพยายามแก้ไขปัญหาและพัฒนาจังหวัด ด้วยการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด และกำหนดสินค้าเป้าหมายเพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรได้ทำการผลิตให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ดังกล่าว แต่อย่างไรก็ตาม ปัญหาที่ได้รับการแก้ไขเพียงบางส่วนในระยะเวลาสั้น

ต่อมากระทรวงเกษตรและสหกรณ์โดยรองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (นายยุคล ลิ้มแหลมทอง) ได้กำหนดนโยบายการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning) ซึ่งต่อมาได้รับการผลักดันนโยบายหลักของรัฐบาล โดยได้มีการขอความร่วมมือให้จังหวัดจัดตั้ง **คณะกรรมการขับเคลื่อนการใช้ประโยชน์ที่ดินด้านการเกษตรกรรมของจังหวัด** จังหวัด A ก็ได้ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการฯ ดังกล่าว และได้ดำเนินการสำรวจ ปรับปรุง ข้อมูลด้านการเกษตรของจังหวัด และทำการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อกำหนดปริมาณการผลิตและพื้นที่เป้าหมายการผลิตสินค้าเกษตรของจังหวัดเพื่อนำไปปรับปรุงเป้าหมายการผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญของจังหวัดในแผนพัฒนาจังหวัด รวมทั้งการดำเนินงานในหลายเรื่องเพื่อปรับปรุงการบริหารจัดการด้านการเกษตรและปัจจัยสนับสนุนอื่นๆ ของจังหวัดด้วย ดังนี้

หมายเหตุ : ความหมายของสัญลักษณ์ที่ใช้ในภาพ

คือ Smart Farmer ต้นแบบ

คือ Existing Smart Farmer เป็นเกษตรกรที่เป็น Smart Farmer อยู่แล้ว

คือ Developing Smart Farmer เกษตรกรที่ต้องได้รับการพัฒนาให้เป็น Smart Farmer

ทั้งนี้สามารถ Download คำอธิบายเพิ่มเติมได้ที่ http://www.opsmoac.go.th/more_news.php?cid=912

1. ปรับปรุงโครงสร้างการทำงานของจังหวัดให้เหมาะสม

ประธาน

ตอนนี้จังหวัดของเรามีคณะกรรมการ/คณะทำงาน ที่ทำงานด้านเกษตรหลายคณะ ผมว่าเราน่าจะปรับปรุงหน่อยนะ ดูแล้วองค์กรประกอบจะเหมือนๆ กัน

ใช้ครับท่าน เรื่องนี้ฝ่ายเลขานุการได้พิจารณาเบื้องต้นแล้ว ขอเสนอปรับปรุงโครงสร้างการทำงานด้านการเกษตรของจังหวัด ดังนี้ครับ

เลขานุการ

1

ใช้กลไกคณะกรรมการขับเคลื่อนการใช้ประโยชน์ที่ดินด้านการเกษตรกรรมของจังหวัด

แต่งตั้ง

2

คณะทำงานย่อยเฉพาะด้าน

ทำหน้าที่ศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดทำข้อเสนอแนะทางการพัฒนาในด้านที่รับผิดชอบ ฯลฯ

ด้านพื้นที่

ด้านสินค้า

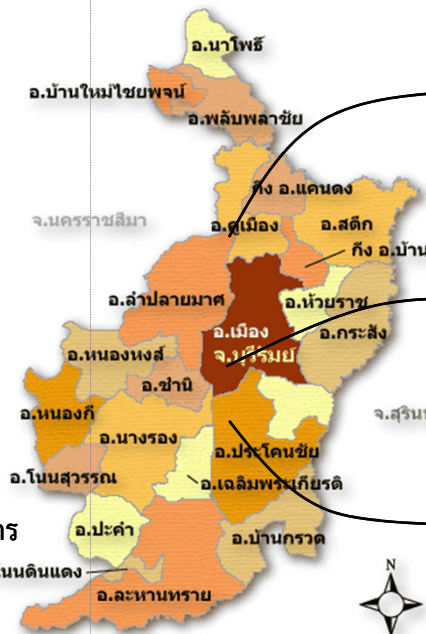

ด้านทรัพยากร
บุคคล อ.โนนดินแดง

3

คณะทำงานย่อยระดับพื้นที่

ทำหน้าที่สำรวจ ตรวจสอบ รวบรวมข้อมูลด้านพื้นที่ ด้านสินค้า และข้อมูลเกษตรกรเป็นรายแปลง การส่งเสริมจูงใจ ให้คำปรึกษาแก่เกษตรกร รวมทั้งการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานด้านต่างๆ ในพื้นที่

คณะทำงานย่อย
ระดับพื้นที่

2. รวบรวมเครือข่ายการทำงานในพื้นที่

ประธาน

ผมอยากให้การทำงาน มีภาคส่วนต่างๆ เข้ามามีส่วนร่วม มาช่วยกันให้มากๆ เราควรจะหาใครมาเป็นเครือข่ายการทำงานบ้างครับ ?

เกษตร
จังหวัด

งานส่งเสริมการเกษตรที่ผ่านมามีได้รับความร่วมมือจากเครือข่ายต่างๆ เป็นอย่างดี ตอนนี้เราก็มีเครือข่ายการทำงานที่สำคัญ ดังนี้ครับ

1

โครงสร้างเครือข่าย

2

คณะทำงานย่อยระดับพื้นที่ควรมีบุคคล/องค์กรเหล่านี้เป็นเครือข่ายในการทำงาน เนื่องจากมีความใกล้ชิดกับเกษตรกรในพื้นที่สามารถขอความร่วมมือในการสื่อสารและการสำรวจ ตรวจสอบและส่งเสริมด้านต่างๆ แก่เกษตรกรได้

กำนัน/
ผู้ใหญ่บ้าน/
ผู้นำชุมชน

โรงเรียน/สถาบันการศึกษา

องค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่น

อาสาสมัคร
เกษตร
ด้านต่างๆ

สมาชิก
สภาเกษตรกร

สหกรณ์การเกษตร

ผู้รวบรวมสินค้าเกษตร

ฯลฯ

3. แสวงหาช่องทางการสื่อสารให้เข้าถึงเกษตรกรในพื้นที่

ประธาน

ที่ผ่านมา ผมว่าเราสื่อสารงานต่างๆ ของเราไปไม่ถึงเกษตรกรในพื้นที่เท่าไร ใครพอมีวิธีการหรือช่องทางในการสื่อสารกับเกษตรกรแนะนำบ้าง ?

นอกจากช่องทางการสื่อสารที่ส่วนกลาง เช่น ทีวีเกษตร โทรทัศน์ วิทยุ รวมทั้งสื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ แล้ว สามารถขอความร่วมมือเครือข่ายในพื้นที่ได้หลายวิธีครับ แต่ต้องปรับปรุงข้อมูลช่องทางและผู้ดูแลรับผิดชอบในแต่ละช่องทางให้เป็นปัจจุบันครับ เพื่อขอความร่วมมือในการใช้ช่องทางต่างๆ เหล่านั้น

เกษตรกร
จังหวัด

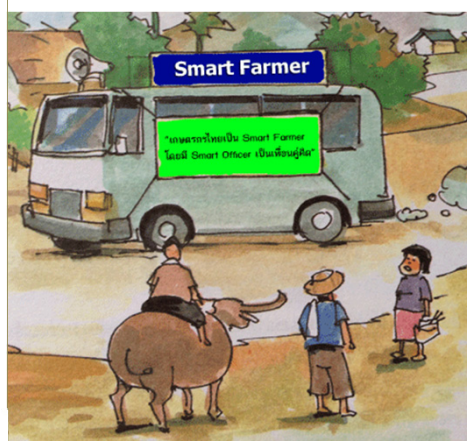
หอกระจายข่าว

วิทยุชุมชน

รถแท็กซี่/รถกระจายเสียง

เคเบิลท้องถิ่น

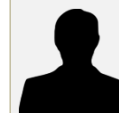

โทรศัพท์/e-mail

ฯลฯ

สื่อสารผ่านบุคคล/องค์กร

- เกษตรตำบล
- กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน
- อาสาสมัครเกษตร
- สมาชิกสภาเกษตรกร
- ผู้รวบรวมสินค้าเกษตร
- นักเรียน/นักศึกษา
- ฯลฯ

- หน่วยงานของรัฐ
- ที่ทำการกำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน
- สหกรณ์การเกษตร
- สถานศึกษา
- แหล่งกระจายสินค้า
- ร้านค้าชุมชน
- ฯลฯ

ป้ายประกาศ

4. ตรวจสอบข้อมูลสินค้าเกษตรของจังหวัดในปัจจุบันให้ถูกต้อง

ประธาน

ถ้าดูตามคู่มือฯ ผมว่าเราต้องรู้ก่อนว่าตอนนี้จังหวัดของเรามีสินค้าเกษตรที่สำคัญอะไรอยู่บ้าง ข้อมูลเป็นอย่างไร ?

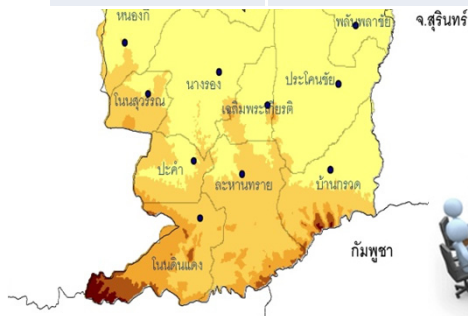

เลขานุการ

จากการรวบรวมข้อมูลที่ผ่านมา จังหวัดของเรามีสินค้าเกษตรที่สำคัญ ซึ่งได้กำหนดในแผนพัฒนาจังหวัด ดังนี้ครับ

สินค้า	พื้นที่ผลิต (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิต/ไร่ (กก.)
1. ข้าว	3,050,000	1,050,000	346
2. อ้อยโรงงาน	210,000	2,420,000	12,000
3. มันสำปะหลัง	198,000	718,000	3,616
4. ยางพารา	178,000	37,000	210
5. โคเนื้อ	166,000	26,000	
6.ๆ			

จากพื้นที่เกษตรกรรมของจังหวัดราว 5 ล้านไร่ เกษตรกรประมาณ 235,000 ครัวเรือน ใช้พื้นที่ในการปลูกข้าวมากที่สุด มีปลูกประมาณ 3 ล้านไร่ ซึ่งมีข้าวเหนียวประมาณร้อยละ 30 ข้าวหอมมะลิร้อยละ 50 และมีข้าวหอมมะลิแบบอินทรีย์อยู่ด้วยประมาณร้อยละ 20 ผลผลิตรวมประมาณ 1 ล้านตัน เกษตรกร 150,000 ครัวเรือน รองลงไปเป็นอ้อยโรงงาน ประมาณ 210,000 ไร่ ผลผลิต 2.4 ล้านตัน เกษตรกร 20,000 ราย ลำดับที่ 3 เป็นมันสำปะหลังประมาณ 198,000 ไร่ ผลผลิตประมาณ 718,000 ตัน เกษตรกร 20,000 ราย ลำดับที่ 4 ยางพารา 178,000 ไร่ ผลผลิต 37,000 ตัน เกษตรกรประมาณ 10,000 ราย ลำดับที่ 5 คือ โคเนื้อ เลี้ยงในพื้นที่ 166,000 ไร่ ประมาณ 26,000 ตัน เกษตรกรประมาณ 10,000 ราย นอกจากนั้น ยังมีการผลิตสินค้าอื่นๆ เช่น ผัก ผลไม้ พืชสมุนไพร เลี้ยงสุกร เลี้ยงปลาน้ำจืด เป็นต้น

ที่ประชุมได้พิจารณาข้อมูลสินค้าเกษตรที่สำคัญของจังหวัดแล้ว มีมติเลือกสินค้า 5 ชนิดเป็นสินค้าเป้าหมาย ที่จะทำการวิเคราะห์ต่อไป

5. ตรวจสอบพื้นที่ตามประกาศเขตเหมาะสมในการผลิตสินค้าเกษตรของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

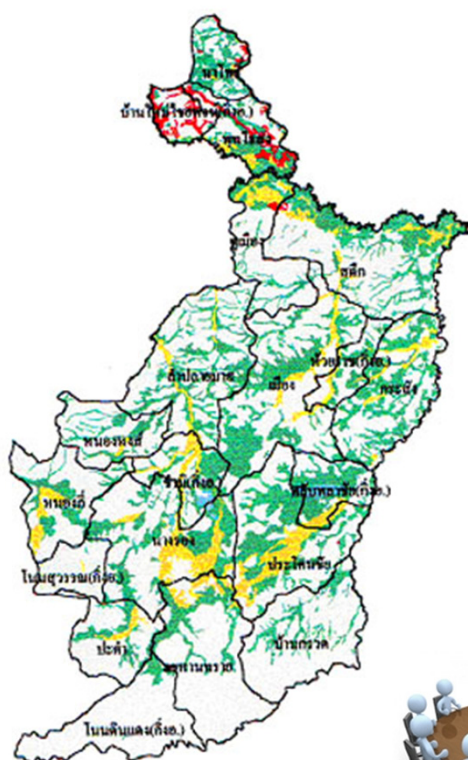
ประธาน

แล้วจังหวัดของเรามีข้อมูลพื้นที่เขตเหมาะสมหรือไม่เหมาะสมของสินค้าสำคัญ 5 ชนิดนี้อย่างไรเมื่อเทียบกับพื้นที่เกษตรกรรมของจังหวัด ที่มีอยู่ประมาณ 5 ล้านไร่ ?

จากการสำรวจและวิเคราะห์ข้อมูลทรัพยากรดินในเขตการใช้ที่ดินสามารถประเมินศักยภาพของดินเพื่อผลิตสินค้าเกษตรในแต่ละชนิด และ กษ. ได้ประกาศเขตเหมาะสมในการผลิตสินค้าแต่ละชนิดให้จังหวัดตรวจสอบแล้ว มีผลดังนี้ครับ

พัฒนาที่ดิน

สินค้า	พื้นที่เขตเหมาะสม ทั้งหมด (S1+S2) (ไร่)	พื้นที่เขตไม่เหมาะสม ทั้งหมด (S3+N) (ไร่)	พื้นที่ผลิตปัจจุบัน (ไร่)
1. ข้าว	3,000,000	2,000,000	3,050,000
2. อ้อยโรงงาน	1,800,000	3,200,000	210,000
3. มันสำปะหลัง	500,000	4,500,000	198,000
4. ยางพารา	500,000	4,500,000	178,000
5. โคเนื้อ	600,000	4,400,000	166,000
6. ... ฯลฯ...			

ที่ประชุมได้พิจารณาข้อมูลแล้วพบว่าผลผลิตข้าวอยู่ในเขตไม่เหมาะสมจำนวนมาก ทำให้ผลผลิตต่อไร่ต่ำ สำหรับสินค้าอื่นๆ ส่วนใหญ่ทำการผลิตในพื้นที่ที่มีความเหมาะสมแล้ว นอกจากนี้ที่ประชุมได้พิจารณาแผนที่ประกอบเพื่อระบุตำแหน่งพื้นที่ให้มีความชัดเจน หลังจากนั้น ที่ประชุมจึงทำการวิเคราะห์ในขั้นตอนต่อไป

6. วิเคราะห์ความต้องการสินค้าของตลาด/ผู้บริโภค (ตลาดปลายน้ำ)

ประธาน

ผมว่าผลผลิตข้าวของเราโดยเฉพาะข้าวหอมมะลิของเราไม่น่าเป็นห่วง เพราะตลาดยุโรปยังต้องการอีกมาก แต่สินค้าอื่นๆ ความต้องการของตลาดเป็นยังไงบ้าง ?

ใช่ครับ ผลผลิตข้าวหอมมะลิของเราเป็นที่ต้องการของตลาดมาก โดยเฉพาะข้าวหอมมะลินทรีย์สำหรับแนวโน้มน้ำตาลของสินค้าต่างๆ มีดังนี้ครับ

สศก. เขต /
พณ.จว.

ที่ประชุมได้กำหนดระดับแนวโน้มความต้องการของตลาดและโอกาสของสินค้าเป็น 5 ระดับ ดังนี้

5 สดใส

4 ยังดีอยู่

3 เผื่อระวัง

2 น่าเป็นห่วง

1 มีปัญหาแน่

ข้าว

■ ข้าวหอมมะลินทรีย์ 5

เป็นที่ต้องการของตลาดต่างประเทศในระดับสูง และตลาดภายในประเทศขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในช่วงหลายปีที่ผ่านมา ราคาส่งออกเฉลี่ยประมาณ 45,000 บาท/ตัน

■ ข้าวหอมมะลิ 4

ยังคงเป็นที่ต้องการของตลาดต่างประเทศส่วนใหญ่เป็นตลาดเดิม ส่วนตลาดในประเทศมีแนวโน้มสูงขึ้นเล็กน้อย ราคาจำหน่ายเฉลี่ยประมาณ 34,000 บาท/ตัน

■ ข้าวเหนียวและข้าวอื่นๆ 1

แนวโน้มความต้องการของตลาดค่อนข้างคงที่แต่เนื่องจากมีปริมาณสินค้าคงค้างอยู่จำนวนมากและผลผลิตที่จะออกในรอบต่อไปด้วย แนวโน้มราคาตลาดจึงลดลงอย่างต่อเนื่อง ราคาเฉลี่ยประมาณ 9,500 – 13,500 บาท/ตัน

อ้อยโรงงาน 4

ยังมีความต้องการผลผลิตอ้อยอย่างต่อเนื่อง ในอุตสาหกรรมน้ำตาล รวมทั้งแนวโน้มความต้องการในอุตสาหกรรมพลังงานและอุตสาหกรรมอื่นๆ น่าจะเพิ่มสูงขึ้นได้ในอนาคต

มันสำปะหลัง 3

มีแนวโน้มความต้องการทรงตัว ตลาดใหญ่ยังคงเป็นประเทศจีน ถึงแม้จะราคากลางเล็กน้อยแต่ก็สามารถระบายสินค้าได้อย่างต่อเนื่อง

ยางพารา 1

มีแนวโน้มผลผลิตล้นตลาด ในอนาคตเนื่องจากประเทศเพื่อนบ้านเพิ่มพื้นที่ปลูกและมีผลผลิตออกสู่ตลาดเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง แต่ความต้องการของตลาดโลกยังทรงตัวเนื่องจากภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ ซึ่งคาดว่าจะประสบปัญหาราคาตกต่ำอย่างแน่นอน

โคเนื้อ 3

มีแนวโน้มความต้องการทรงตัว แหล่งระบายสินค้าหลักยังคงเป็นตลาดภายในประเทศ และอาจจะมีตลาดในประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งยังสามารถระบายสินค้าได้อย่างต่อเนื่อง

7. วิเคราะห์ความต้องการสินค้าจากโรงงาน/แหล่งแปรรูป (แหล่งแปรรูปกลางน้ำ)

ประธาน

ดูแนวโน้มตลาดแล้วสินค้าบางตัวต้องมามองที่แหล่งแปรรูปว่า ต้องการผลผลิตมากน้อยแค่ไหน มีกำลังการผลิตรองรับผลผลิตเพียงพอหรือเปล่า หรือเราจะเพิ่มแหล่งแปรรูปเพื่อรองรับผลผลิตได้ยังไงบ้าง ?

จากข้อมูลที่มีอยู่พบว่าแต่ละสินค้าจะมีแหล่งรวบรวมและแหล่งแปรรูปสินค้าอย่างทั่วถึงอยู่แล้วยกเว้นอ้อยโรงงานที่ยังไม่เพียงพอครับ

สศก. เขต/
อก.จว.

ที่ประชุมได้กำหนดระดับแนวโน้มความต้องการที่สามารถบริหารจัดการได้ของแหล่งแปรรูปสินค้าเป็น 4 ระดับ ดังนี้

4 ต้องการเพิ่มขึ้น 3 ต้องการเท่าเดิม 2 ต้องการลดลง 1 แหล่งแปรรูปไม่พอ

สินค้า	หน่วยรวบรวม/ แปรรูป (แห่ง)	ปริมาณการผลิต ปัจจุบัน (ตัน)	กำลังการผลิต ที่ได้รับ (ตัน)	แผนการแปรรูปที่ต้องการ ใน 4 ปี (ตัน)	สรุปแนวโน้ม ความต้องการ
1. ข้าว					
1.1 ข้าวหอมมะลิอินทรีย์	สหกรณ์ (20)	15,000	20,000	60,000	4
1.2 ข้าวหอมมะลิ	โรงสี/สหกรณ์ (20)	17,500	30,000	60,000	4
1.3 ข้าวเหนียวและอื่นๆ	โรงสี/สหกรณ์ (30)	1,017,500	1,100,000	900,000	2
2. อ้อยโรงงาน	โรงงาน (1)	1,800,000	1,800,000	2,000,000	1
3. มันสำปะหลัง	ลานมัน (3)	718,000	720,000	720,000	3
4. ยางพารา	โรงงาน (2)	37,000	38,000	35,000	3
5. โคเนื้อ	โรงเชือด/สหกรณ์ (9)	26,000	27,000	27,000	3
6. ... ฯลฯ...					

8. กำหนดขอบเขตเป้าหมายปริมาณผลผลิตที่เหมาะสม

ประธาน

จากข้อมูลที่วิเคราะห์กันมา ผมว่าเราสามารถกำหนดขอบเขตเป้าหมายปริมาณผลผลิตที่เหมาะสมในแต่ละชนิดได้แล้วนะ

ใช้ครับ นอกจากนี้เราควรกำหนดเงื่อนไขหรือกรอบเป้าหมายปริมาณผลผลิตที่เหมาะสมให้สอดคล้องกับที่หน่วยงานหรือคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องได้กำหนดไว้ด้วย ดังนี้ครับ

เลขาธิการ

สินค้า	ระดับประเมินตลาดและแหล่งแปรรูป	ปริมาณผลผลิตปัจจุบัน (ตัน)	เป้าหมายการแปรรูปใน 4 ปี ข้างหน้า (ตัน)	ปริมาณหรือเงื่อนไขที่หน่วยงานหรือคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องกำหนด	ขอบเขตเป้าหมายปริมาณการผลิตของจังหวัด (ปริมาณที่เปลี่ยนแปลง) (ตัน)
1. ข้าว					
1.1 ข้าวหอมมะลิอินทรีย์	5 4	15,000	60,000	ขยายตามความต้องการของตลาด	60,000 (+45,000)
1.2 ข้าวหอมมะลิ	4 4	17,500	60,000	ขยายตามความต้องการของตลาด	60,000 (+42,500)
1.3 ข้าวเหนียวและอื่นๆ	1 2	1,050,000	900,000	ลดปริมาณผลผลิตที่ออกสู่ตลาด	900,000 (-150,000)
2. อ้อยโรงงาน	4 1	2,420,000	2,000,000	ผลิตตามกำลังการผลิตโรงงาน	2,000,000 (-420,000)*
3. มันสำปะหลัง	3 3	718,000	720,000	ควบคุมปริมาณเพื่อรักษาระดับราคา	720,000 (+2,000)
4. ยางพารา	1 3	37,000	35,000	ลดปริมาณผลผลิตที่ออกสู่ตลาด	35,000 (-2,000)
5. โคเนื้อ	3 3	26,000	27,000	ควบคุมปริมาณเพื่อรักษาระดับราคา	27,000 (+1,000)
6. ...ฯลฯ...					

ที่ประชุมได้พิจารณาและเห็นสอดคล้องกันว่าจะกำหนดขอบเขตเป้าหมายปริมาณการผลิตตามที่ได้ร่วมกันวิเคราะห์ สำหรับสินค้าอ้อยโรงงาน* เนื่องจากตลาดยังมีความต้องการแต่มีโรงงานแปรรูปแห่งเดียวผลผลิตที่เหลือต้องส่งไปโรงงานในจังหวัดใกล้เคียงต้นทุนค่าขนส่งจึงเพิ่มขึ้น จึงได้มอบหมายให้อุตสาหกรรมจังหวัดหารือกับ สอน. เพื่อเพิ่มโรงงานผลิตน้ำตาลในพื้นที่ รวมทั้งหอการค้าจังหวัดเพื่อเชิญชวนภาคเอกชนสร้างโรงงานแปรรูปพลังงาน และโรงงานผลิตสินค้าอื่นๆ ที่ใช้ส่วนประกอบของอ้อยโรงงานเป็นวัตถุดิบหลักต่อไป

9. เปรียบเทียบต้นทุน-ผลตอบแทนในกลุ่มสินค้าเป้าหมายของจังหวัด

ประธาน

ถ้าจะให้การใช้พื้นที่เกษตรเกิดประโยชน์สูงสุด ผมว่าเราต้องเปรียบเทียบต้นทุน-ผลตอบแทนในกลุ่มสินค้าเป้าหมายของเราดูหน่อย แล้วถ้าทำได้จะต้องมีเงื่อนไขมาตรฐานการผลิตหรือคุณภาพผลผลิตอย่างไรบ้าง

จากการเปรียบเทียบต้นทุน-ผลตอบแทน ในกลุ่มสินค้าเป้าหมายของเราพบว่า ข้าวหอมมะลิอินทรีย์เป็นสินค้าที่น่าส่งเสริมให้เกษตรกรทำการผลิตมากที่สุดครับ สำหรับสินค้าอื่นๆ มีดังนี้

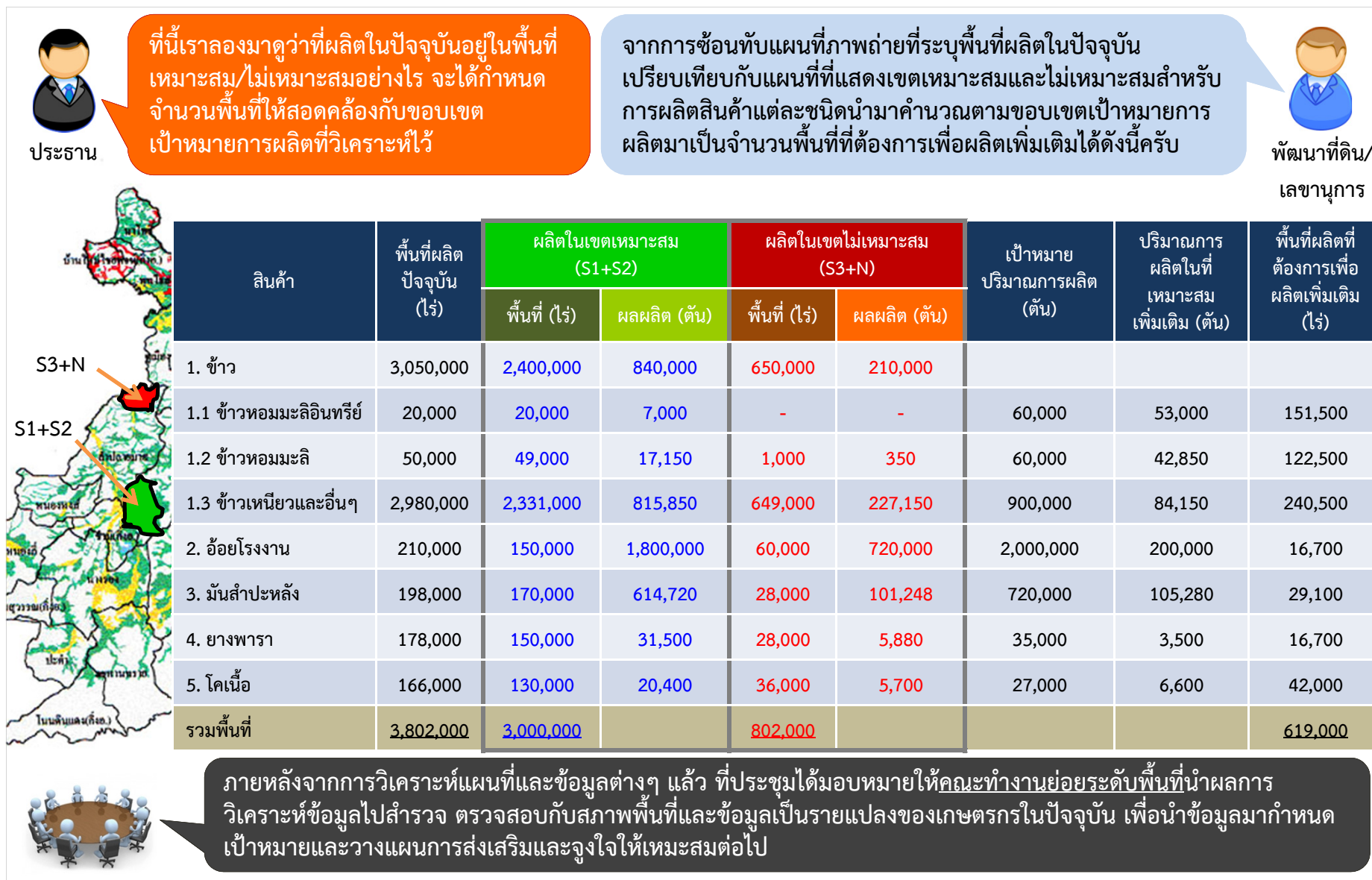
สศก. เขต

สินค้า	ต้นทุนต่อหน่วยพื้นที่ (บาท/ไร่)	รายได้ต่อหน่วยพื้นที่ (บาท/ไร่)	กำไรต่อหน่วยพื้นที่ (บาท/ไร่)	เงื่อนไขของมาตรฐานการผลิต/คุณภาพผลผลิต
1. ข้าว				
1.1 ข้าวหอมมะลิอินทรีย์	3,000	15,750	12,750	ผลิตตามมาตรฐานเกษตรอินทรีย์อย่างเคร่งครัด ฯลฯ
1.2 ข้าวหอมมะลิ	5,000	11,900	6,900	ใช้พันธุ์ข้าวหอมมะลิคุณภาพ ฯลฯ
1.3 ข้าวเหนียวและอื่นๆ	4,400	5,500	1,100	ใช้พันธุ์คุณภาพ/มีเปอร์เซ็นต์ความชื้นเป็นไปตามที่กำหนด ฯลฯ
2. อ้อยโรงงาน	10,600	12,000	1,400	มีเปอร์เซ็นต์น้ำตาลตามเกณฑ์ที่กำหนด ฯลฯ
3. มันสำปะหลัง	5,500	7,300	1,800	มีเปอร์เซ็นต์แป้งตามเกณฑ์ที่กำหนด ฯลฯ
4. ยางพารา	13,000	16,000	3,000	ผลิตตามมาตรฐานที่คณะกรรมการนโยบายยางธรรมชาติกำหนด ฯลฯ
5. โคเนื้อ	25,000 บาท/ตัน	35,000 บาท/ตัน	10,000 บาท/ตัน	ผ่านการรับรองคุณภาพมาตรฐานจากกรมปศุสัตว์ ฯลฯ
6. ..ฯลฯ...				

ที่ประชุมได้พิจารณาข้อมูลกำไรต่อหน่วยในกลุ่มสินค้าเป้าหมายแล้วทำให้สามารถทราบถึงผลตอบแทนของสินค้าที่น่าส่งเสริมได้ชัดเจนยิ่งขึ้น นอกจากนี้ได้มอบหมายคณะทำงานย่อยด้านสินค้าประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรวบรวมและจัดทำแนวทางการผลิตสินค้าให้ได้มาตรฐานในแต่ละชนิดเพื่อให้ความรู้แก่เกษตรกรด้วย

10. พิจารณาพื้นที่การผลิตในเขตเหมาะสมและไม่เหมาะสม

11. กำหนดเป้าหมายการผลิต และแนวทางการดำเนินการในแต่ละชนิด

ประธาน

หลังจากเราได้ข้อสรุปเรื่องพื้นที่แล้ว เรามา กำหนดปริมาณการผลิตในแต่ละพื้นที่กัน แต่ถ้ามีพื้นที่นอกเหนือจากที่เราวิเคราะห์กัน เราจะส่งเสริมให้เกษตรกรให้ผลิตอะไรกันดี ?

คณะทำงานย่อยระดับพื้นที่ได้สำรวจข้อมูลต่างๆ และส่งข้อมูลให้คณะทำงานย่อยทั้ง 3 ด้านวิเคราะห์ข้อมูลและหารือร่วมกันแล้วมีข้อเสนอแนวทางในสินค้าหลักทั้ง 5 ชนิด สำหรับในพื้นที่ที่เหลือคณะทำงานเสนอทางเลือกให้เกษตรกรทำการเกษตรแบบผสมผสาน เกษตรทฤษฎีใหม่ เป็นหลักครับ

เลขานุการ

ข้าว

เป้าหมาย

แนวทางการดำเนินการเชิงพื้นที่

■ ข้าวหอมมะลิอินทรีย์

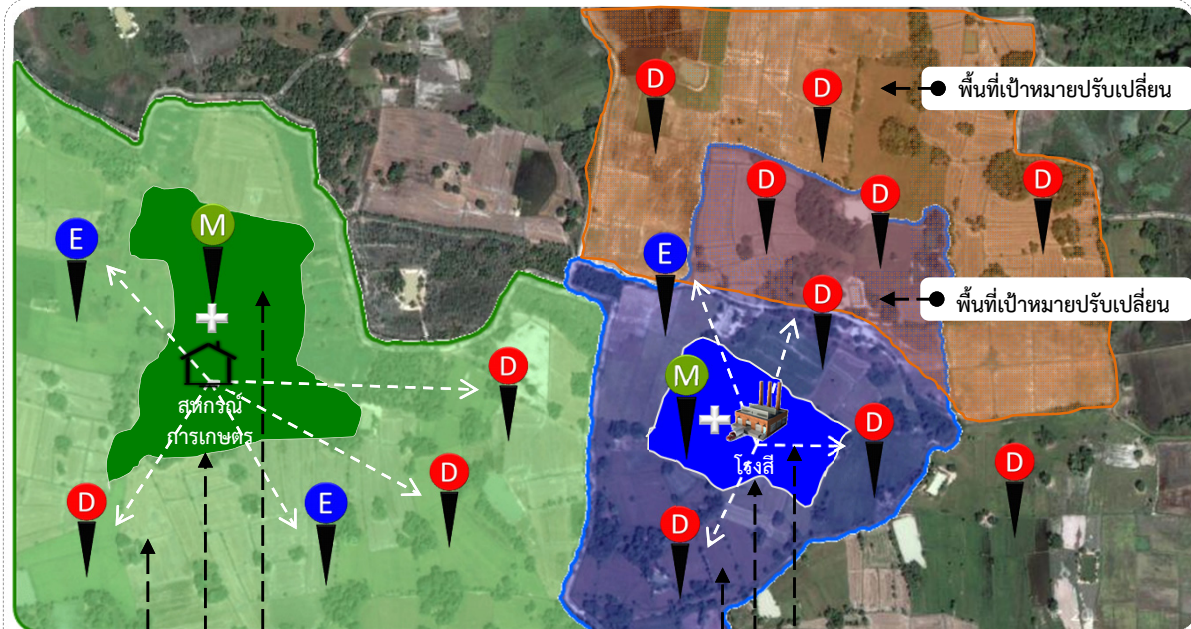
เพิ่มพื้นที่ปลูกอีก 151,500 ไร่ เพื่อเพิ่มปริมาณผลผลิตจาก 7,000 ตันเป็น 60,000 ตัน โดยเน้นจูงใจให้กลุ่มเกษตรกรที่ปลูกข้าวหอมมะลิอยู่แล้วใช้วิธีอินทรีย์ในการผลิตให้มากขึ้น และมีสหกรณ์การเกษตรทำหน้าที่บริหารจัดการด้านการตลาดให้กับเกษตรกร

■ ข้าวหอมมะลิ

เพิ่มพื้นที่ปลูกอีก 122,500 ไร่ เพื่อเพิ่มปริมาณผลผลิตจาก 17,150 ตันเป็น 60,000 ตัน โดยเน้นจูงใจให้กลุ่มเกษตรกรที่ปลูกข้าวเหนียวและข้าวอื่นๆ หันมาผลิตข้าวพันธุ์ที่ตลาดต้องการให้มากขึ้นเพื่อยกระดับราคาข้าวและเพิ่มรายได้เกษตรกร

■ ข้าวเหนียวและข้าวอื่นๆ

ลดพื้นที่ปลูกในเขตไม่เหมาะสมลง 649,000 ไร่ โดยปรับเปลี่ยนไปผลิตสินค้าชนิดอื่น เช่น ปลูกหญ้าเลี้ยงสัตว์เพื่อเลี้ยงโคเนื้อ เป็นต้น และเพิ่มพื้นที่ปลูกในเขตเหมาะสม 240,500 ไร่ เพื่อให้ได้เป้าหมายการผลิตที่เพียงพอคือ 900,000 ตัน ในอนาคตจังหวัดจะมุ่งเน้นการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตโดยการเพิ่มผลผลิตต่อไร่ ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 20 ภายใน 3 ปีข้างหน้า และลดพื้นที่การปลูกข้าวลงอีกและนำพื้นที่เหล่านั้นไปผลิตสินค้าอื่นๆ ที่ให้ผลตอบแทนสูงกว่าตามความสมัครใจของเกษตรกร

- พื้นที่ปลูกข้าวหอมมะลิอินทรีย์เดิม
- จังหวัดร่วมกับสหกรณ์การเกษตรและเกษตรกรต้นแบบร่วมกันจูงใจให้ความรู้ และเป็นตัวอย่างให้เกษตรกรรายอื่นปรับเปลี่ยนมาปลูกข้าวหอมมะลิแบบอินทรีย์
- พื้นที่เป้าหมายปลูกข้าวหอมมะลิอินทรีย์เพิ่มเติมที่จะส่งเสริมเกษตรกร

- พื้นที่ปลูกข้าวหอมมะลิเดิม
- จังหวัดร่วมกับโรงสีและเกษตรกรต้นแบบร่วมกันจูงใจให้ความรู้ และเป็นตัวอย่างให้เกษตรกรรายอื่นปรับเปลี่ยนมาปลูกข้าวพันธุ์หอมมะลิ
- พื้นที่เป้าหมายปลูกข้าวหอมมะลิเพิ่มเติมที่จะส่งเสริมเกษตรกร

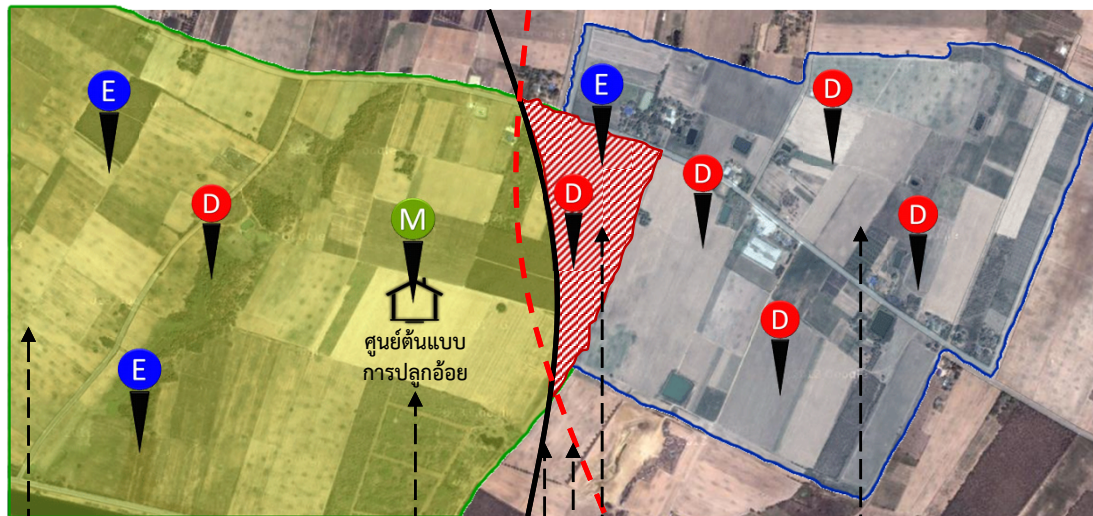
11. กำหนดเป้าหมายการผลิต และแนวทางการดำเนินการในแต่ละชนิด (ต่อ)

อ้อยโรงงาน

เป้าหมาย

- 1) เนื่องจากการก่อสร้างโรงงานน้ำตาลแห่งใหม่จะใช้เวลาประมาณ 2 ปี ดังนั้น ในช่วงปีแรกจังหวัดจะมุ่งใจให้เกษตรกรที่ปลูกอ้อยนอกเขตรัศมี 50 กม. ของโรงงาน ให้ปลูกพืชอายุสั้นชนิดอื่นๆ ทดแทนไปก่อนซึ่งหากยังปลูกอ้อยจะต้องเสียค่าใช้จ่ายในการขนส่งมาก และมุ่งใจให้เกษตรกรที่ปลูกอ้อยในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมจำนวน 60,000 ไร่ ปรับเปลี่ยนไปผลิตสินค้าชนิดอื่นๆ ที่ได้เปรียบเทียบกับพื้นที่ที่เหมาะสมแล้ว และส่งเสริมให้ผลิตในเขตเหมาะสม 16,700 ไร่ ในปีที่จะถึงนี้ เพื่อให้ได้ปริมาณผลผลิตตามความต้องการของโรงงาน 2,000,000 ตัน
- 2) สำหรับในปีถัดไป จังหวัดจะส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกอ้อยในเขตเหมาะสมที่อยู่ในรัศมี 50 กม. ของโรงงานใหม่เพิ่มเติมโดยเฉพาะพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมสำหรับการปลูกข้าวที่มีอยู่ โดยนำมาเปรียบเทียบกับพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับการปลูกอ้อย หลังจากนั้นจึงลงพื้นที่สำรวจความต้องการของเกษตรกรในการปรับเปลี่ยนมาปลูกอ้อยต่อไป

แนวทางดำเนินการเชิงพื้นที่

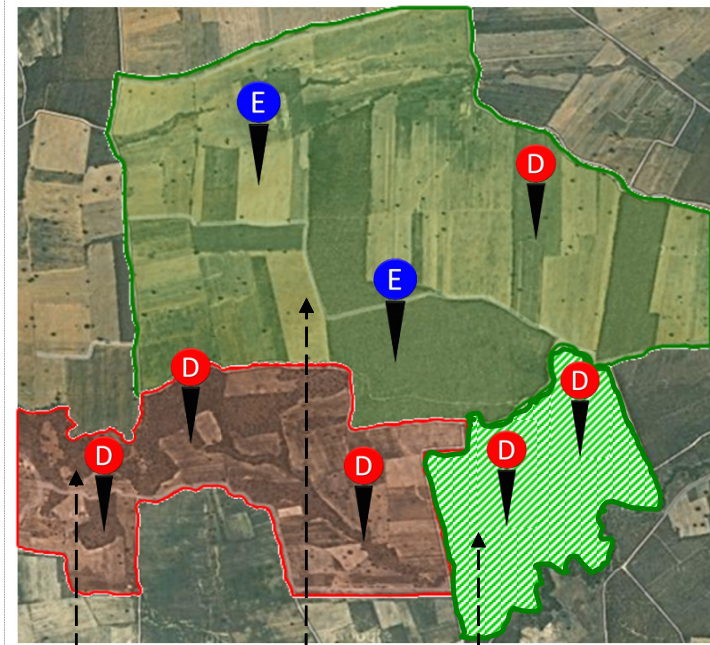
- พื้นที่ปลูกอ้อย
- ส่งโรงงานปัจจุบัน เน้นเพิ่มประสิทธิภาพ
- จังหวัดร่วมกับเกษตรกรต้นแบบ ทำศูนย์ต้นแบบเพื่อเป็นตัวอย่างแก่เกษตรกรรายอื่นๆ
- พื้นที่ชะลอการปลูกอ้อย โรงงานใหม่
- รัศมี 50 กม. โรงงานใหม่
- รัศมี 50 กม. โรงงานปัจจุบัน
- พื้นที่เป้าหมายส่งเสริมการปลูกอ้อยเพิ่มเติมในพื้นที่ไม่เหมาะสมปลูกข้าวรองรับโรงงานใหม่ (เริ่มปีถัดไป)

มันสำปะหลัง

เป้าหมาย

เพิ่มพื้นที่ปลูกในเขตเหมาะสมอีก 29,100 ไร่ โดยเปรียบเทียบกับพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมในการผลิตสินค้าชนิดอื่นเปรียบเทียบกับพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับการปลูกมันสำปะหลัง และลดการปลูกในเขตไม่เหมาะสม 28,000 ไร่ โดยมีเป้าหมายการผลิตตามความต้องการของโรงงานที่ 720,000 ตัน

แนวทางดำเนินการเชิงพื้นที่

- พื้นที่ไม่เหมาะสม ปลูกมันสำปะหลัง เป็นเป้าหมายปรับเปลี่ยน
- พื้นที่ปลูก ปัจจุบันเน้นเพิ่มประสิทธิภาพ
- พื้นที่เป้าหมายปลูกมันสำปะหลังเพิ่มเติม ในเขตไม่เหมาะสมปลูกข้าว

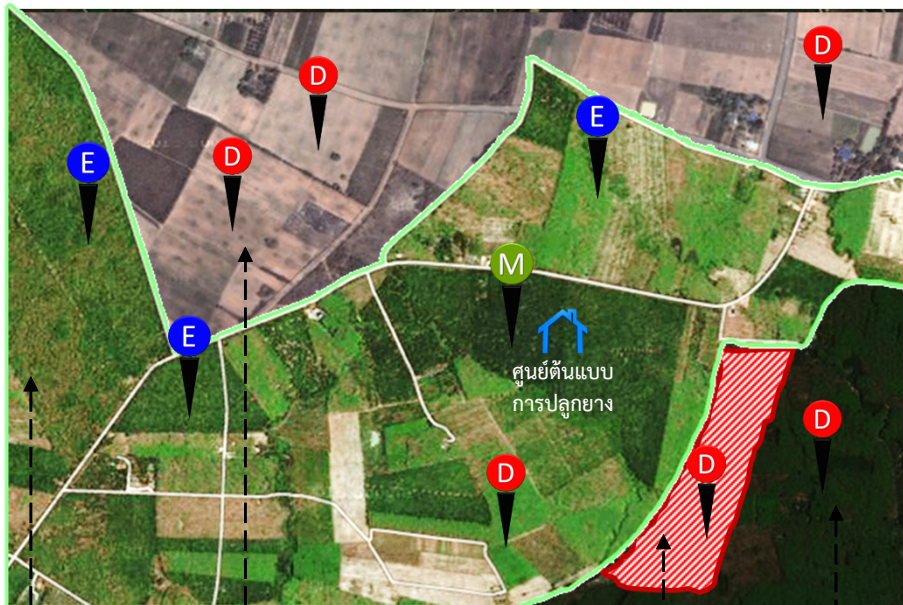
11. กำหนดเป้าหมายการผลิต และแนวทางการดำเนินการในแต่ละชนิด (ต่อ)

ยางพารา

เป้าหมาย

ลดพื้นที่ปลูกยางในเขตไม่เหมาะสมให้ได้ 28,000 ไร่ โดยขอความร่วมมือเกษตรกรในแปลงที่มีต้นยางอายุ 25 ปีขึ้นไป ขยายไม้ยางพาราให้อุตสาหกรรมทำเฟอร์นิเจอร์ และขอความร่วมมือให้เกษตรกรที่กำลังจะปลูกยางในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมให้ปลูกพืชชนิดอื่นแทน นอกจากนี้จังหวัดจะสนับสนุนให้เกษตรกรที่อยู่ในเขตเหมาะสมปลูกยางพาราแต่ปลูกพืชชนิดอื่นที่ไม่เหมาะสมอยู่หันมาทำการปลูกยางพาราเพิ่มเติม 16,700 ไร่ เพื่อให้ได้ตามเป้าหมายปริมาณการผลิตยางพาราที่จังหวัดกำหนดไว้ 35,000 ตันต่อปี

แนวทางการดำเนินการเชิงพื้นที่

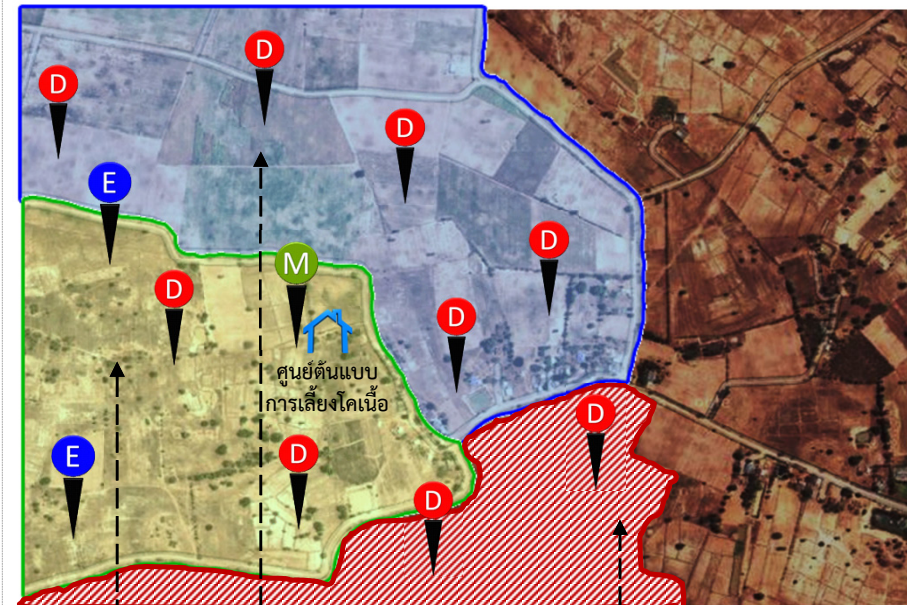
- พื้นที่ปลูกยางพาราปัจจุบัน เน้นเพิ่มประสิทธิภาพ
- พื้นที่เป้าหมายเป็นเขตไม่เหมาะสมปลูกข้าวแต่เหมาะสมปลูกยางพารา เป็นพื้นที่ส่งเสริมการปลูก
- ในพื้นที่เขตไม่เหมาะสมที่มีต้นยางอายุ 25 ปี
- ในพื้นที่เขตไม่เหมาะสม

โคเนื้อ

เป้าหมาย

จากพื้นที่เลี้ยงโคเนื้อ 166,000 ไร่ อยู่ในพื้นที่ที่เหมาะสม 130,000 ไร่ แต่ผลิตโคเนื้อได้เพียง 20,400 ตัน จังหวัดจึงเน้นการเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตให้สามารถเลี้ยงในปริมาณที่เพิ่มขึ้นเป็น 24,000 ตัน ในพื้นที่เท่าเดิม และจะสนับสนุนเกษตรกรที่อยู่ในเขตเหมาะสมสำหรับการเลี้ยงโคเนื้อที่อยู่ในเขตไม่เหมาะสมสำหรับการผลิตสินค้าชนิดอื่นๆ ทำการผลิตโคเนื้อเพิ่มเติมในพื้นที่ประมาณ 19,000 ไร่ เพื่อให้ได้ตามเป้าหมายปริมาณการผลิตโคเนื้อที่จังหวัดกำหนดไว้ 27,000 ตันต่อปี

แนวทางการดำเนินการเชิงพื้นที่

- พื้นที่ปลูกหญ้าเลี้ยงโคเนื้อปัจจุบัน เน้นเพิ่มประสิทธิภาพ
- พื้นที่เป้าหมายเป็นเขตไม่เหมาะสมปลูกข้าวแต่เหมาะสมปลูกหญ้าเลี้ยงสัตว์เป็นพื้นที่ส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อ
- ในพื้นที่เขตไม่เหมาะสมจังหวัดส่งเสริมให้ปลูกหญ้าเนเปียร์แปรรูปเป็นพลังงาน

12. กำหนดมาตรการส่งเสริมที่เหมาะสมกับพื้นที่ สินค้า และเกษตรกร และปรับแผนพัฒนาจังหวัดที่เกี่ยวข้อง

ประธาน

ตอนนี้เรารู้แล้วว่าเราจะส่งเสริมให้เกษตรกรคนไหนให้เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตหรือปรับเปลี่ยนไปปลูกอย่างอื่น แต่เราจะมีวิธีเข้าไปส่งเสริมเกษตรกรอย่างไรบ้าง ?

จากผลการสำรวจความต้องการของเกษตรกรในพื้นที่และทางคณะทำงานย่อยทั้ง 3 คณะได้หารือกันแล้วมีข้อเสนอเป็นมาตรการ โครงการที่จะส่งเสริมเกษตรกรในพื้นที่ดังนี้ครับ

เกษตรจังหวัด

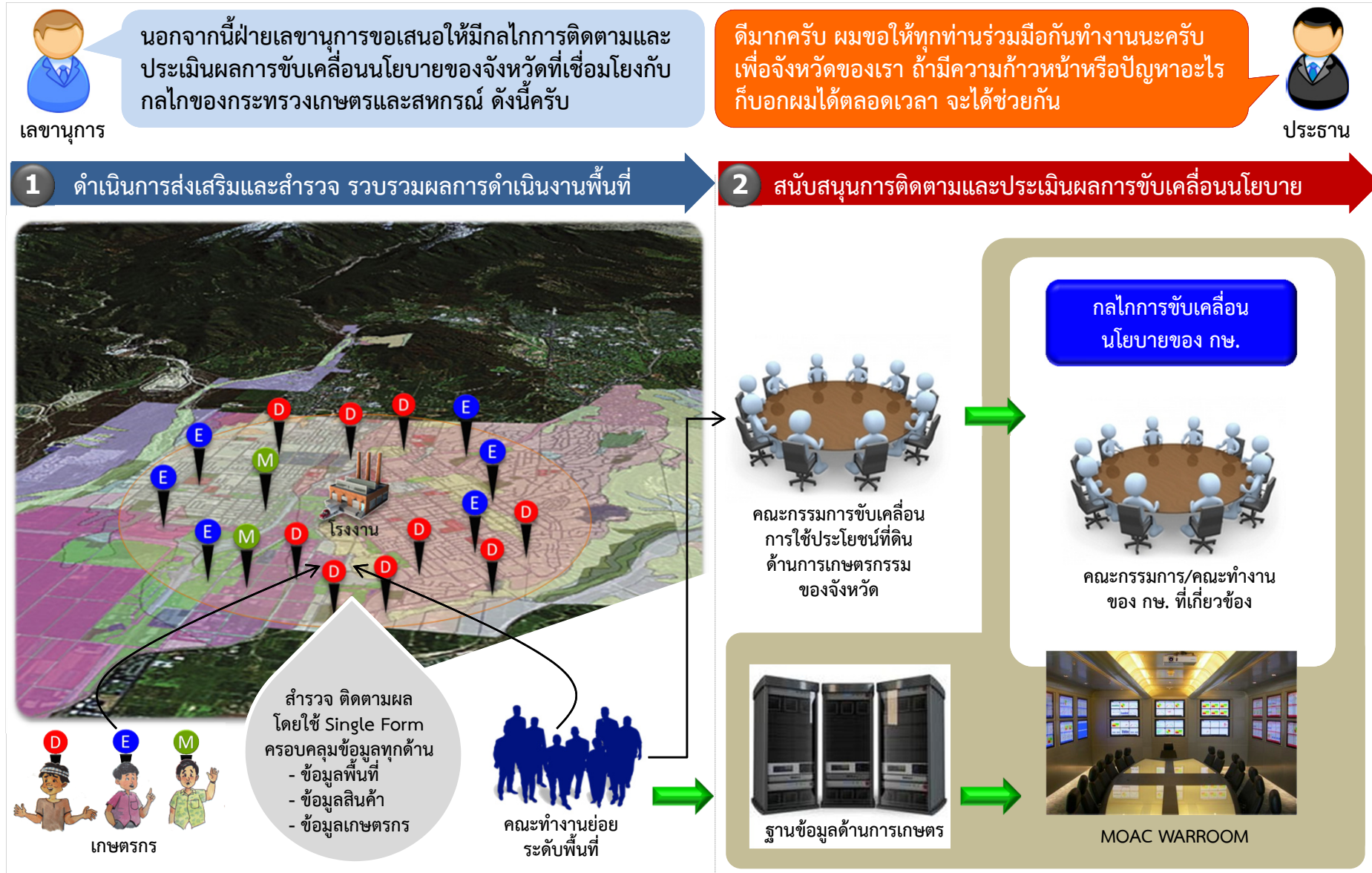
ด้าน	มาตรการ/โครงการ พัฒนาในพื้นที่เขต Zoning	หน่วยงานที่จะร่วมดำเนินการ
1. พื้นที่	1.1 ตัดถนนขนาดเล็กเพิ่มเติมรวมระยะทาง 30 กม. 1.2 เพิ่มแหล่งน้ำขนาดเล็ก 100 แห่ง 1.3 เจาะบ่อบาดาล 1,000 บ่อ 1.4 พัฒนาระบบบริหารจัดการน้ำในพื้นที่ 700 หมู่บ้าน 1.5 ฯลฯ	- ขอความร่วมมือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น - ขอความร่วมมือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชลประทานในพื้นที่ - ประสานกรมทรัพยากรน้ำบาดาล พัฒนาที่ดินและชลประทานในพื้นที่ - หน่วยงานของ กษ. ร่วมกับกำนันผู้ใหญ่บ้านและสภาเกษตรกรในพื้นที่ - ฯลฯ
2. สินค้า	2.1 สนับสนุนพันธุ์ในกลุ่มสินค้าสำคัญรวม 14,000 กก. 2.2 สนับสนุนภาคเอกชนสร้างโรงงานแปรรูปอ้อยฯ 1 แห่ง 2.3 เพิ่มตลาดชุมชน 150 แห่ง 2.4 พัฒนาระบบมาตรฐานให้กับสหกรณ์การเกษตร 50 แห่ง 2.5 ฯลฯ	- หน่วยงานของ กษ. ที่รับผิดชอบสินค้าสำคัญแต่ละชนิด - อุตสาหกรรมจังหวัดหรือ สอน. และภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง - ขอความร่วมมือสถานศึกษาและวัดในพื้นที่ชุมชน - หน่วยงานของ กษ. ร่วมมือกับสหกรณ์การเกษตร - ฯลฯ
3. เกษตรกร	3.1 ร่วมกับ Smart Farmer ต้นแบบทำศูนย์ต้นแบบ 50 ราย 3.2 สนับสนุนองค์ความรู้และให้คำแนะนำแก่เกษตรกร 20,000 ราย ในพื้นที่เหมาะสมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต 3.3 สนับสนุนองค์ความรู้และให้คำแนะนำแก่เกษตรกร 10,000 ราย ที่ปรับเปลี่ยนการผลิตสินค้าใหม่ 3.4 สนับสนุนสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ 3.5 ฯลฯ	- หน่วยงานของ กษ. ร่วมมือกับ Smart Farmer ต้นแบบ - หน่วยงานของ กษ. และคณะทำงานย่อยระดับพื้นที่ลงพื้นที่ให้คำปรึกษาแนะนำเกษตรกร (Field Service) - หน่วยงานของ กษ. และคณะทำงานย่อยระดับพื้นที่ลงพื้นที่ให้คำปรึกษาแนะนำเกษตรกร (Field Service) - ทำข้อตกลงความร่วมมือกับสถาบันการเงินในจังหวัดดำเนินการ - ฯลฯ

ประธาน

ดีเลย ตอนนี้เราได้เป้าหมายการพัฒนาและมาตรการ โครงการที่ชัดเจนมากขึ้นแล้ว ฝากผู้ที่เกี่ยวข้องนำข้อมูลไปปรับปรุงแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด และแผนพัฒนาจังหวัดในประเด็นที่เกี่ยวข้องด้วย

13. ดำเนินการส่งเสริมและติดตามประเมินผล

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
คำสั่งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ที่ ๘๕๓ /๒๕๕๖

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนนโยบายปฏิรูปภาคเกษตรกรรม
และคณะกรรมการขับเคลื่อนโครงการสำคัญ (Flagship Project)

.....

ด้วยรัฐบาลได้มีการจัดทำยุทธศาสตร์ประเทศ (Country Strategy) โดยมีวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความสามารถในการแข่งขัน คนไทยอยู่ดีกินดี มีความเสมอภาคและเป็นธรรม” กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จึงได้จัดทำโครงการเพื่อดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ประเทศในโครงการสำคัญ (Flagship Project) ต่าง ๆ ซึ่งต้องบูรณาการดำเนินงานระหว่างหน่วยงานทั้งในและนอกสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานตามโครงการข้างต้น บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม จึงแต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนนโยบายปฏิรูปภาคเกษตรกรรม และคณะกรรมการขับเคลื่อนโครงการสำคัญ (Flagship Project) คณะที่ ๑ และคณะที่ ๒ รวม ๓ คณะ ดังนี้

๑. คณะกรรมการขับเคลื่อนนโยบายปฏิรูปภาคเกษตรกรรม ประกอบด้วย

(๑) ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	ประธานกรรมการ
(๒) รองปลัดกระทรวงมหาดไทย (ที่ได้รับมอบหมาย)	รองประธานกรรมการ
(๓) รองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ทุกท่าน	รองประธานกรรมการ
(๔) หัวหน้าผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	กรรมการ
(๕) ประธานสภาเกษตรกรแห่งชาติ	กรรมการ
(๖) ผู้แทนกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	กรรมการ
(๗) ผู้แทนกระทรวงพาณิชย์	กรรมการ
(๘) ผู้แทนกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	กรรมการ
(๙) ผู้แทนกระทรวงอุตสาหกรรม	กรรมการ
(๑๐) ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	กรรมการ
(๑๑) ผู้แทนสำนักงานงบประมาณ	กรรมการ
(๑๒) ผู้แทนสำนักงานสถิติแห่งชาติ	กรรมการ
(๑๓) ผู้แทนศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ	กรรมการ
(๑๔) ผู้แทนธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร	กรรมการ
(๑๕) ผู้แทนสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย	กรรมการ
(๑๖) อธิบดีกรมการข้าว	กรรมการ
(๑๗) อธิบดีกรมชลประทาน	กรรมการ
(๑๘) อธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์	กรรมการ
(๑๙) อธิบดีกรมประมง	กรรมการ

/(๒๐) อธิบดีกรม...

(๒๐) อธิปไตยกรรมปศุสัตว์	กรรมการ
(๒๑) อธิปไตยกรรมฝนหลวงและการบินเกษตร	กรรมการ
(๒๒) อธิปไตยกรรมพัฒนาที่ดิน	กรรมการ
(๒๓) อธิปไตยกรรมวิชาการเกษตร	กรรมการ
(๒๔) อธิปไตยกรรมส่งเสริมการเกษตร	กรรมการ
(๒๕) อธิปไตยกรรมส่งเสริมสหกรณ์	กรรมการ
(๒๖) อธิปไตยกรรมหม่อนไหม	กรรมการ
(๒๗) เลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	กรรมการ
(๒๘) เลขาธิการสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ	กรรมการ
(๒๙) เลขาธิการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร	กรรมการและ เลขานุการ
(๓๐) ผู้แทนสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	กรรมการและ ผู้ช่วยเลขานุการ
(๓๑) ผู้แทนสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร	กรรมการและ ผู้ช่วยเลขานุการ

ให้คณะกรรมการดังกล่าวมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

๑) อำนาจการขับเคลื่อนนโยบายปฏิรูปภาคเกษตรกรรมของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ตามโครงการสำคัญ (Flagship Project) ที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ประเทศ (Country Strategy) ให้เกิดการดำเนินงานอย่างบูรณาการ และเกิดผลสำเร็จเป็นรูปธรรม

๒) รายงานผลการดำเนินงานต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

๓) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการ และ/หรือ คณะทำงาน และ/หรือ มอบหมายเจ้าหน้าที่ เพื่อปฏิบัติงานตามที่เห็นสมควร

๔) เชิญผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ข้อมูล ความเห็นและข้อเสนอแนะในประเด็นต่างๆ ได้ตามที่คณะกรรมการเห็นสมควร

๕) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์มอบหมาย

๒. คณะกรรมการขับเคลื่อนโครงการสำคัญ (Flagship Project) คณะที่ ๑ ประกอบด้วย

(๑) รองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	ประธานกรรมการ
กลุ่มภารกิจด้านพัฒนาการผลิต	
(๒) ผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	รองประธานกรรมการ
ที่รับผิดชอบจังหวัดเป้าหมายตามโครงการเมืองเกษตรสีเขียว	
(๓) รองอธิบดีกรมการข้าว	กรรมการ
(๔) รองอธิบดีกรมชลประทาน	กรรมการ
(๕) รองอธิบดีกรมประมง	กรรมการ
(๖) รองอธิบดีกรมปศุสัตว์	กรรมการ
(๗) รองอธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์	กรรมการ
(๘) รองอธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน	กรรมการ
(๙) รองอธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร	กรรมการ
(๑๐) รองอธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์	กรรมการ

/(๑๑) รองอธิบดี...

(๑๑) รองอธิบดีกรมหม่อนไหม	กรรมการ
(๑๒) รองเลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	กรรมการ
(๑๓) รองเลขาธิการสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ	กรรมการ
(๑๔) รองเลขาธิการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร	กรรมการ
(๑๕) รองผู้อำนวยการองค์การตลาดเพื่อเกษตรกร	กรรมการ
(๑๖) รองผู้อำนวยการองค์การสะพานปลา	กรรมการ
(๑๗) รองอธิบดีกรมวิชาการเกษตร	กรรมการและ เลขานุการ
(๑๘) ผู้แทนสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ	กรรมการและ ผู้ช่วยเลขานุการ
(๑๙) ผู้แทนกรมส่งเสริมการเกษตร	กรรมการและ ผู้ช่วยเลขานุการ
(๒๐) ผู้แทนสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร	กรรมการและ ผู้ช่วยเลขานุการ

ให้คณะกรรมการดังกล่าวมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

๑) บูรณาการจัดทำแผนปฏิบัติการ แผนงบประมาณ และขับเคลื่อนการดำเนินงานตามโครงการพัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตรสู่มาตรฐาน โครงการเมืองเกษตรสีเขียว โครงการเพิ่มศักยภาพด้านสินค้าเกษตรชายแดน เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน และโครงการพัฒนาเป็นศูนย์กลางการผลิตเมล็ดพันธุ์รองรับประชาคมอาเซียน ของส่วนราชการในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ให้เกิดการดำเนินงานอย่างบูรณาการ และเกิดผลสำเร็จเป็นรูปธรรม

๒) รายงานความก้าวหน้าผลการดำเนินงาน ปัญหาอุปสรรค พร้อมทั้งเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาในการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ทราบเป็นระยะ

๓) แต่งตั้งคณะทำงาน เพื่อช่วยเหลือการปฏิบัติงานได้ตามความจำเป็นและเหมาะสม

๔) ปฏิบัติงานอื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมายจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

๓. คณะกรรมการขับเคลื่อนโครงการสำคัญ (Flagship Project) คณะที่ ๒ ประกอบด้วย

(๑) รองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	ประธานกรรมการ
กลุ่มภารกิจด้านบริหารจัดการทรัพยากรเพื่อการผลิต	
(๒) ผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่ได้รับมอบหมาย	รองประธานกรรมการ
(๓) รองอธิบดีกรมการข้าว	กรรมการ
(๔) รองอธิบดีกรมชลประทาน	กรรมการ
(๕) รองอธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์	กรรมการ
(๖) รองอธิบดีกรมประมง	กรรมการ
(๗) รองอธิบดีกรมปศุสัตว์	กรรมการ
(๘) รองอธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน	กรรมการ
(๙) รองอธิบดีกรมวิชาการเกษตร	กรรมการ
(๑๐) รองอธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์	กรรมการ
(๑๑) รองอธิบดีกรมหม่อนไหม	กรรมการ

/(๑๒) รองเลขา...

(๑๒) รองเลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	กรรมการ
(๑๓) รองเลขาธิการสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตร และอาหารแห่งชาติ	กรรมการ
(๑๔) รองเลขาธิการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร	กรรมการ
(๑๕) รองอธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร	กรรมการและ เลขานุการ
(๑๖) ผู้แทนสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	กรรมการและ ผู้ช่วยเลขานุการ
(๑๗) ผู้แทนกรมพัฒนาที่ดิน	กรรมการและ ผู้ช่วยเลขานุการ
(๑๘) ผู้แทนกรมส่งเสริมสหกรณ์	กรรมการและ ผู้ช่วยเลขานุการ
(๑๙) ผู้แทนสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร	กรรมการและ ผู้ช่วยเลขานุการ

ให้คณะกรรมการดังกล่าวมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

๑) บูรณาการจัดทำแผนปฏิบัติการ แผนงบประมาณ และขับเคลื่อนการดำเนินงานตามโครงการบริหารจัดการเขตเกษตรเศรษฐกิจสำหรับสินค้าเกษตรที่สำคัญ โครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง และโครงการส่งเสริมการใช้เครื่องจักรกลการเกษตรทดแทนแรงงานเกษตร ของส่วนราชการในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ให้เกิดการดำเนินงานอย่างบูรณาการ เกิดผลสำเร็จเป็นรูปธรรม

๒) รายงานความก้าวหน้าผลการดำเนินงาน ปัญหาและอุปสรรค พร้อมทั้งเสนอแนวทางแก้ไข ปัญหาในการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ทราบเป็นระยะ

๓) แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อช่วยเหลือการปฏิบัติงานได้ตามความจำเป็นและเหมาะสม

๔) ปฏิบัติงานอื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมายจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และ ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๑๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๖

๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๖
(นายยุคล ลิ้มแหลมทอง)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ภาคผนวก ข

คำสั่งคณะกรรมการขับเคลื่อนโครงการสำคัญ (Flagship Project) คณะที่ ๒

ที่ ๑ /๒๕๕๖

เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานขับเคลื่อนโครงการสำคัญ (Flagship Project)

ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนโครงการสำคัญ (Flagship Project) คณะที่ ๒ เพื่อบูรณาการจัดทำแผนปฏิบัติการ แผนงบประมาณ และขับเคลื่อนการดำเนินงานตามโครงการบริหารจัดการเขตเกษตรเศรษฐกิจสำหรับสินค้าเกษตรที่สำคัญ โครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง และโครงการส่งเสริมการใช้เครื่องจักรกลการเกษตรทดแทนแรงงานเกษตร ของส่วนราชการในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ให้เกิดการดำเนินงานอย่างบูรณาการ เกิดผลสำเร็จเป็นรูปธรรม นั้น

ในการนี้ เพื่อเป็นการสนับสนุนการดำเนินงานของคณะกรรมการขับเคลื่อนโครงการสำคัญ (Flagship Project) คณะที่ ๒ ให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุตามวัตถุประสงค์ จึงแต่งตั้งคณะทำงานโครงการบริหารจัดการเขตเกษตรเศรษฐกิจสำหรับสินค้าเกษตรที่สำคัญ คณะทำงานโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง และคณะทำงานโครงการส่งเสริมการใช้เครื่องจักรกลการเกษตรทดแทนแรงงานเกษตร รวม ๓ คณะ ดังนี้

๑. คณะทำงานโครงการบริหารจัดการเขตเกษตรเศรษฐกิจสำหรับสินค้าเกษตรที่สำคัญ ประกอบด้วย
 - (๑) รองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (นายเลอศักดิ์ รี้วตระกูลไพบูลย์) ประธานคณะทำงาน
 - (๒) ผู้อำนวยการกองแผนงาน กรมชลประทาน คณะทำงาน
 - (๓) ผู้อำนวยการศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กรมชลประทาน คณะทำงาน
 - (๔) ผู้อำนวยการกองแผนงาน กรมพัฒนาที่ดิน คณะทำงาน
 - (๕) ผู้อำนวยการกองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน คณะทำงาน
 - (๖) เลขาธิการกรม กรมฝนหลวงและการบินเกษตร คณะทำงาน
 - (๗) ผู้อำนวยการสำนักวิชาการและแผนงาน สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม คณะทำงาน
 - (๘) ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ข้าว กรมการข้าว คณะทำงาน
 - (๙) ผู้อำนวยการกองแผนงาน กรมประมง คณะทำงาน
 - (๑๐) ผู้อำนวยการกองแผนงาน กรมปศุสัตว์ คณะทำงาน
 - (๑๑) ผู้อำนวยการกองแผนงานและวิชาการ กรมวิชาการเกษตร คณะทำงาน
 - (๑๒) ผู้อำนวยการสำนักบริหารกลาง กรมหม่อนไหม คณะทำงาน
 - (๑๓) ผู้อำนวยการสำนักแผนงานและโครงการพิเศษ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ คณะทำงาน
 - (๑๔) ผู้อำนวยการกองแผนงาน กรมส่งเสริมการเกษตร คณะทำงาน
 - (๑๕) ผู้อำนวยการศูนย์สารสนเทศ กรมส่งเสริมการเกษตร คณะทำงาน
 - (๑๖) ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร คณะทำงาน
 - (๑๗) ผู้อำนวยการกองแผนงาน กรมส่งเสริมสหกรณ์ คณะทำงาน

(๑๘) ผู้อำนวยการ...

(๑๘) ผู้อำนวยการกองนโยบายมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหาร สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ	คณะทำงาน
(๑๙) ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร	คณะทำงาน
(๒๐) ผู้อำนวยการศูนย์สารสนเทศการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร	คณะทำงาน
(๒๑) ผู้อำนวยการศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	คณะทำงาน
(๒๒) ผู้อำนวยการฝ่ายวิจัยและแผน สำนักงานกองทุนสงเคราะห์ การทำสวนยาง	คณะทำงาน
(๒๓) ผู้อำนวยการสำนักแผนงานและโครงการพิเศษ สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	คณะทำงานและ เลขานุการร่วม
(๒๔) ผู้อำนวยการกองพัฒนาและส่งเสริมการบริหารราชการ ส่วนภูมิภาค สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	คณะทำงานและ เลขานุการร่วม

๒. คณะทำงานโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง ประกอบด้วย

(๑) รองอธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร ฝ่ายส่งเสริมและฝึกอบรม	ประธานคณะทำงาน
(๒) ผู้เชี่ยวชาญด้านส่งเสริมการผลิตและการจัดการผลิตภัณฑ์ หม่อนไหม กรมหม่อนไหม	คณะทำงาน
(๓) ผู้อำนวยการกองแผนงาน กรมส่งเสริมการเกษตร	คณะทำงาน
(๔) ผู้อำนวยการกองแผนงาน กรมชลประทาน	คณะทำงาน
(๕) ผู้อำนวยการกองแผนงาน กรมพัฒนาที่ดิน	คณะทำงาน
(๖) ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ข้าว กรมการข้าว	คณะทำงาน
(๗) หัวหน้ากลุ่มพัฒนาระบบและถ่ายทอดเทคโนโลยี กรมการข้าว	คณะทำงาน
(๘) ผู้อำนวยการกลุ่มนโยบายแผนงานและงบประมาณ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	คณะทำงาน
(๙) ผู้อำนวยการกองแผนงาน กรมประมง	คณะทำงาน
(๑๐) ผู้อำนวยการสำนักวิจัยและพัฒนาประมงชายฝั่ง กรมประมง	คณะทำงาน
(๑๑) ผู้อำนวยการสำนักวิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืด กรมประมง	คณะทำงาน
(๑๒) ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมและพัฒนาการปศุสัตว์ กรมปศุสัตว์	คณะทำงาน
(๑๓) ผู้อำนวยการกองแผนงานและวิชาการ กรมวิชาการเกษตร	คณะทำงาน
(๑๔) ผู้อำนวยการสำนักแผนงานและโครงการพิเศษ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์	คณะทำงาน
(๑๕) ผู้อำนวยการกองแผนงาน กรมส่งเสริมสหกรณ์	คณะทำงาน
(๑๖) ผู้อำนวยการกลุ่มวิจัยและพัฒนาสหกรณ์ กรมส่งเสริมสหกรณ์	คณะทำงาน
(๑๗) ผู้อำนวยการกองนโยบายมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหาร สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ	คณะทำงาน
(๑๘) ผู้อำนวยการส่วนนโยบายและแผนพัฒนาเกษตรกร และองค์กรเกษตรกร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร	คณะทำงาน
(๑๙) หัวหน้าฝ่ายแผนงาน สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร	คณะทำงาน
(๒๐) ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาเกษตรกร กรมส่งเสริมการเกษตร	คณะทำงานและ เลขานุการ

(๒๑) ผู้อำนวยการ...

(๒๑) ผู้อำนวยการกลุ่มงานพัฒนากลุ่มเกษตรกร
กรมส่งเสริมการเกษตร	คณะทำงานและ
ผู้ช่วยเลขานุการ
(๒๒) ผู้อำนวยการกลุ่มโครงการและงบประมาณ
กรมส่งเสริมการเกษตร	คณะทำงานและ
ผู้ช่วยเลขานุการ

๓. คณะทำงานโครงการส่งเสริมการใช้เครื่องจักรกลการเกษตรทดแทนแรงงานเกษตร ประกอบด้วย

(๑) รองอธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์	ประธานคณะทำงาน
(๒) ผู้อำนวยการกองแผนงาน กรมส่งเสริมการเกษตร	คณะทำงาน
(๓) ผู้อำนวยการกองส่งเสริมวิศวกรรมเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร	คณะทำงาน
(๔) ผู้อำนวยการกองแผนงานและวิชาการ กรมวิชาการเกษตร	คณะทำงาน
(๕) ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยเกษตรวิศวกรรม กรมวิชาการเกษตร	คณะทำงาน
(๖) ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตร
สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร	คณะทำงาน
(๗) ผู้อำนวยการส่วนแผนงานและงบประมาณ
สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร	คณะทำงาน
คณะทำงาน
(๘) ผู้อำนวยการสำนักแผนงานและโครงการพิเศษ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์	
(๙) ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมพัฒนาการบัญชีและถ่ายทอดเทคโนโลยี
กรมตรวจบัญชีสหกรณ์	คณะทำงาน
(๑๐) ผู้อำนวยการกองแผนงาน กรมชลประทาน	คณะทำงาน
(๑๑) ผู้อำนวยการกองแผนงาน กรมประมง	คณะทำงาน
(๑๒) ผู้แทนสำนักพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยีการประมง กรมประมง	คณะทำงาน
(๑๓) ผู้อำนวยการกองแผนงาน กรมปศุสัตว์	คณะทำงาน
(๑๔) ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาอาหารสัตว์ กรมปศุสัตว์	คณะทำงาน
(๑๕) ผู้อำนวยการกลุ่มนโยบายแผนงานและงบประมาณ
สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	คณะทำงาน
(๑๖) ผู้แทนสำนักวิชาการและแผนงาน
สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	คณะทำงาน
(๑๗) ผู้อำนวยการกองแผนงาน กรมส่งเสริมสหกรณ์	คณะทำงาน
และเลขานุการ
(๑๘) ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยีการสหกรณ์
กรมส่งเสริมสหกรณ์	คณะทำงาน
และผู้ช่วยเลขานุการ
(๑๙) ผู้อำนวยการสถาบันเครื่องจักรกลและพื้นที่สหกรณ์
กรมส่งเสริมสหกรณ์	คณะทำงาน
และผู้ช่วยเลขานุการ

ให้คณะทำงานดังกล่าวมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

๑) บูรณาการจัดทำแผนปฏิบัติการ แผนงบประมาณ และขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการบริหารจัดการเขตเกษตรเศรษฐกิจสำหรับสินค้าเกษตรที่สำคัญ โครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง และโครงการส่งเสริมการใช้เครื่องจักรกลการเกษตรทดแทนแรงงานเกษตร ของส่วนราชการในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ให้เกิดการดำเนินงานอย่างบูรณาการ เกิดผลสำเร็จเป็นรูปธรรม

๒) รายงานความก้าวหน้าผลการดำเนินงาน ปัญหาอุปสรรคพร้อมทั้งเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาในการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

๓) เชิญผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ข้อมูล ความเห็นและข้อเสนอแนะในประเด็นต่างๆ ได้ตามที่คณะกรรมการเห็นสมควร

๔) ปฏิบัติการอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๐ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๖

(นายเลอศักดิ์ ร้วตระกูลไพบูลย์)

รองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ประธานคณะกรรมการขับเคลื่อนโครงการสำคัญ (Flagship Project) คณะที่ ๒

ภาคผนวก ค
คำสั่งคณะกรรมการนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์
ที่ ๓ /๒๕๕๕

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการเขตเกษตรเศรษฐกิจ

ตามคำสั่งคณะกรรมการนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ ที่ ๖/๒๕๕๐ ลงวันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๕๐ ได้แต่งตั้งคณะกรรมการกำหนดเขตเกษตรเศรษฐกิจ ไปแล้ว นั้น

เพื่อให้การดำเนินงานเรื่องเขตเกษตรเศรษฐกิจเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถประสาน การดำเนินงานทั้งภายในและภายนอกกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้อย่างเป็นระบบ อาศัยอำนาจตามความใน มาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติเศรษฐกิจการเกษตร พ.ศ. ๒๕๒๒ ประกอบกับมติคณะกรรมการนโยบายและ แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ ในคราวประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๕๕ เมื่อวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๕ จึงให้ยกเลิก คำสั่งคณะกรรมการนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ ที่ ๖/๒๕๕๐ ลงวันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๕๐ และแต่งตั้งคณะกรรมการเขตเกษตรเศรษฐกิจ ประกอบด้วย

๑. ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ หรือรองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่ได้รับมอบหมาย	ประธานอนุกรรมการ
๒. เลขาธิการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร	รองประธานอนุกรรมการ
๓. ผู้แทนกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	อนุกรรมการ
๔. ผู้แทนกระทรวงพาณิชย์	อนุกรรมการ
๕. ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย	อนุกรรมการ
๖. ผู้แทนกระทรวงอุตสาหกรรม	อนุกรรมการ
๗. ผู้แทนสำนักงานงบประมาณ	อนุกรรมการ
๘. ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ	อนุกรรมการ
๙. อธิบดีกรมการข้าว	อนุกรรมการ
๑๐. อธิบดีกรมชลประทาน	อนุกรรมการ
๑๑. อธิบดีกรมประมง	อนุกรรมการ
๑๒. อธิบดีกรมปศุสัตว์	อนุกรรมการ
๑๓. อธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน	อนุกรรมการ
๑๔. อธิบดีกรมวิชาการเกษตร	อนุกรรมการ
๑๕. อธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร	อนุกรรมการ
๑๖. อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์	อนุกรรมการ
๑๗. เลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	อนุกรรมการ
๑๘. อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น	อนุกรรมการ

/๑๙. ผู้อำนวยการ...

๑๙. ผู้อำนวยการสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง	อนุกรรมการ
๒๐. ผู้แทนธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร	อนุกรรมการ
๒๑. ประธานสภาเกษตรกรแห่งชาติ	อนุกรรมการ
๒๒. ประธานสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย	อนุกรรมการ
๒๓. ประธานชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย	อนุกรรมการ
๒๔. ผู้ทรงคุณวุฒิ ๓ คน ที่ประธานอนุกรรมการแต่งตั้ง	อนุกรรมการ
๒๕. รองเลขาธิการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ที่เลขาธิการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรมอบหมาย	อนุกรรมการและ เลขานุการ
๒๖. ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร	อนุกรรมการและ ผู้ช่วยเลขานุการ
๒๗. ผู้แทนกรมพัฒนาที่ดิน	อนุกรรมการและ ผู้ช่วยเลขานุการ

ให้คณะอนุกรรมการดังกล่าวมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

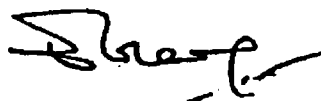
๑) ศึกษาและวิเคราะห์การวางแผนการผลิตทางการเกษตร พื้นที่การเพาะปลูก และการเลี้ยงสัตว์ ให้สอดคล้องกับสภาพดินฟ้าอากาศ แหล่งน้ำ ประเภทของเกษตรกรรม รายได้หลักของเกษตรกร และความต้องการของตลาดทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อเสนอแนะนโยบาย มาตรการ ขั้นตอนและแนวทางการดำเนินงานจัดทำเขตเกษตรเศรษฐกิจให้สอดคล้องกับสถานการณ์และสภาพแวดล้อมของเศรษฐกิจและสังคมการเกษตรที่เปลี่ยนแปลงไป และให้เกิดการบูรณาการอย่างเป็นรูปธรรม

๒) กำกับ ดูแล ติดตามการปฏิบัติงานและรายงานผลการดำเนินงานต่อคณะกรรมการนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์

๓) แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อดำเนินงานเกี่ยวกับเขตเกษตรเศรษฐกิจ ตามความจำเป็นและเหมาะสม

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๑๗/กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๕

(นายธีระ วงศ์สมุทร)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
ประธานกรรมการนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์

ภาคผนวก
คำสั่งคณะกรรมการนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์

ที่ ๔ / ๒๕๕๕

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารการผลิตรายกลุ่มสินค้าเกษตร

ด้วยคณะกรรมการนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ มีมติในการประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๕๕ เมื่อวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๕ เห็นชอบหลักการ แนวทาง และการบริหารจัดการเขตเกษตรเศรษฐกิจ ตามที่คณะอนุกรรมการกำหนดเขตเกษตรเศรษฐกิจเสนอ ซึ่งสาระสำคัญของการบริหารจัดการเขตเกษตรเศรษฐกิจ ที่เสนอคือให้มีการจัดตั้งคณะทำงานเพื่อรับผิดชอบแต่ละโครงการ/สินค้า ประกอบกับมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๕๕ ที่มอบหมายกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ศึกษาสินค้าเกษตรเป็นรายสินค้า โดยเฉพาะสินค้าเกษตร ที่มีความสำคัญ เพื่อให้เกิดความสมดุลระหว่างอุปทานและอุปสงค์ รวมทั้งใช้เป็นข้อมูลประกอบการประมาณ การผลิตสินค้าเกษตรที่จะออกสู่ท้องตลาดตามช่วงฤดูกาลต่างๆ และเผื่อไว้เพื่อหามาตรการรองรับได้ทันทั่วทั้งที่

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการตามภารกิจข้างต้นเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติเศรษฐกิจการเกษตร พ.ศ. ๒๕๒๒ ประกอบกับ มติคณะกรรมการนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ ในการประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๕๕ เมื่อวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๕ จึงแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารการผลิตรายกลุ่มสินค้าเกษตร จำนวน ๑๑ คณะ โดยมี องค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ ดังนี้

๑. องค์ประกอบ

๑.๑ คณะอนุกรรมการบริหารการผลิตกลุ่มสินค้าข้าว

๑.๑.๑	รองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กลุ่มภารกิจด้านพัฒนาการผลิต	ประธานอนุกรรมการ
๑.๑.๒	ผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่กำกับดูแลกรมการข้าว	รองประธานอนุกรรมการ
๑.๑.๓	รองอธิบดีกรมวิชาการเกษตร	อนุกรรมการ
๑.๑.๔	รองอธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร	อนุกรรมการ
๑.๑.๕	รองอธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์	อนุกรรมการ
๑.๑.๖	รองอธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน	อนุกรรมการ
๑.๑.๗	รองอธิบดีกรมชลประทาน	อนุกรรมการ
๑.๑.๘	ผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้แทนหน่วยงาน/ผู้แทนภาคเอกชน ที่ประธานอนุกรรมการแต่งตั้ง จำนวนไม่เกิน ๕ คน	อนุกรรมการ
๑.๑.๙	ผู้แทนเกษตรกร ที่ประธานอนุกรรมการแต่งตั้ง จำนวนไม่เกิน ๒ คน	อนุกรรมการ
๑.๑.๑๐	รองอธิบดีกรมการข้าว	อนุกรรมการและเลขานุการ
๑.๑.๑๑	ผู้แทนกรมการข้าว	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑.๑.๑๒	ผู้แทนสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

/๑.๒ คณะอนุกรรมการ...

๑.๒ คณะอนุกรรมการบริหารการผลิตกลุ่มสินค้าอ้อย สับปะรด และพืชไร่อื่น ๆ

๑.๒.๑	รองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กลุ่มภารกิจด้านส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรรมและระบบสหกรณ์	ประธานอนุกรรมการ
๑.๒.๒	ผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่กำกับดูแลกรมชลประทาน	รองประธานอนุกรรมการ
๑.๒.๓	รองอธิบดีกรมวิชาการเกษตร	อนุกรรมการ
๑.๒.๔	รองอธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์	อนุกรรมการ
๑.๒.๕	รองอธิบดีกรมชลประทาน	อนุกรรมการ
๑.๒.๖	รองอธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน	อนุกรรมการ
๑.๒.๗	รองเลขาธิการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร	อนุกรรมการ
๑.๒.๘	รองเลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	อนุกรรมการ
๑.๒.๙	ผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้แทนหน่วยงาน/ผู้แทนภาคเอกชน ที่ประธานอนุกรรมการแต่งตั้ง จำนวนไม่เกิน ๕ คน	อนุกรรมการ
๑.๒.๑๐	ผู้แทนเกษตรกร ที่ประธานอนุกรรมการแต่งตั้ง จำนวนไม่เกิน ๒ คน	อนุกรรมการ
๑.๒.๑๑	รองอธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร	อนุกรรมการและเลขานุการ
๑.๒.๑๒	ผู้แทนกรมส่งเสริมการเกษตร	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑.๒.๑๓	ผู้แทนสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

๑.๓ คณะอนุกรรมการบริหารการผลิตกลุ่มสินค้ามันสำปะหลัง และปาล์มน้ำมัน

๑.๓.๑	รองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กลุ่มภารกิจด้านพัฒนาการผลิต	ประธานอนุกรรมการ
๑.๓.๒	ผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่กำกับดูแลกรมพัฒนาที่ดิน	รองประธานอนุกรรมการ
๑.๓.๓	รองอธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร	อนุกรรมการ
๑.๓.๔	รองอธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์	อนุกรรมการ
๑.๓.๕	รองอธิบดีกรมชลประทาน	อนุกรรมการ
๑.๓.๖	รองอธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน	อนุกรรมการ
๑.๓.๗	รองเลขาธิการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร	อนุกรรมการ
๑.๓.๘	รองเลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	อนุกรรมการ
๑.๓.๙	ผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้แทนหน่วยงาน/ผู้แทนภาคเอกชน ที่ประธานอนุกรรมการแต่งตั้ง จำนวนไม่เกิน ๕ คน	อนุกรรมการ
๑.๓.๑๐	ผู้แทนเกษตรกร ที่ประธานอนุกรรมการแต่งตั้ง จำนวนไม่เกิน ๒ คน	อนุกรรมการ
๑.๓.๑๑	รองอธิบดีกรมวิชาการเกษตร	อนุกรรมการและเลขานุการ
๑.๓.๑๒	ผู้แทนกรมวิชาการเกษตร	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑.๓.๑๓	ผู้แทนสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

/๑.๔ คณะอนุกรรมการ...

๑.๔ คณะอนุกรรมการบริหารการผลิตกลุ่มสินค้าประมง

๑.๔.๑	รองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กลุ่มภารกิจด้านพัฒนาการผลิต	ประธานอนุกรรมการ
๑.๔.๒	หัวหน้าผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	รองประธานอนุกรรมการ
๑.๔.๓	รองอธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์	อนุกรรมการ
๑.๔.๔	รองผู้อำนวยการสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ	อนุกรรมการ
๑.๔.๕	รองผู้อำนวยการองค์การสะพานปลา	อนุกรรมการ
๑.๔.๖	ผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้แทนหน่วยงาน/ผู้แทนภาคเอกชน ที่ประธานอนุกรรมการแต่งตั้ง จำนวนไม่เกิน ๕ คน	อนุกรรมการ
๑.๔.๗	ผู้แทนเกษตรกร ที่ประธานอนุกรรมการแต่งตั้ง จำนวนไม่เกิน ๒ คน	อนุกรรมการ
๑.๔.๘	รองอธิบดีกรมประมง	อนุกรรมการและเลขานุการ
๑.๔.๙	ผู้แทนกรมประมง	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑.๔.๑๐	ผู้แทนสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

๑.๕ คณะอนุกรรมการบริหารการผลิตกลุ่มสินค้าปศุสัตว์

๑.๕.๑	รองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กลุ่มภารกิจด้านพัฒนาการผลิต	ประธานอนุกรรมการ
๑.๕.๒	ผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่กำกับดูแลกรมปศุสัตว์	รองประธานอนุกรรมการ
๑.๕.๓	รองอธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์	อนุกรรมการ
๑.๕.๔	รองผู้อำนวยการสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ	อนุกรรมการ
๑.๕.๕	รองผู้อำนวยการองค์การส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทย	อนุกรรมการ
๑.๕.๖	ผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้แทนหน่วยงาน/ผู้แทนภาคเอกชน ที่ประธานอนุกรรมการแต่งตั้ง จำนวนไม่เกิน ๕ คน	อนุกรรมการ
๑.๕.๗	ผู้แทนเกษตรกร ที่ประธานอนุกรรมการแต่งตั้ง จำนวนไม่เกิน ๒ คน	อนุกรรมการ
๑.๕.๘	รองอธิบดีกรมปศุสัตว์	อนุกรรมการและเลขานุการ
๑.๕.๙	ผู้แทนกรมปศุสัตว์ จำนวนไม่เกิน ๒ คน	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑.๕.๑๐	ผู้แทนสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

๑.๖ คณะอนุกรรมการบริหารการผลิตกลุ่มสินค้ายางพารา

๑.๖.๑	รองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กลุ่มภารกิจด้านพัฒนาการผลิต	ประธานอนุกรรมการ
๑.๖.๒	ผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่กำกับดูแลกรมวิชาการเกษตร	รองประธานอนุกรรมการ
๑.๖.๓	รองผู้อำนวยการสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง	อนุกรรมการ
๑.๖.๔	ผู้แทนองค์การสวนยางที่ได้รับมอบหมาย	อนุกรรมการ
๑.๖.๕	รองอธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์	อนุกรรมการ
		/๑.๖.๖ รองอธิบดี...

๑.๖.๖	รองอธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร	อนุกรรมการ
๑.๖.๗	รองอธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน	อนุกรรมการ
๑.๖.๘	รองเลขาธิการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร	อนุกรรมการ
๑.๖.๙	ผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้แทนหน่วยงาน/ผู้แทนภาคเอกชน ที่ประธานอนุกรรมการแต่งตั้ง จำนวนไม่เกิน ๕ คน	อนุกรรมการ
๑.๖.๑๐	ผู้แทนเกษตรกร ที่ประธานอนุกรรมการแต่งตั้ง จำนวนไม่เกิน ๒ คน	อนุกรรมการ
๑.๖.๑๑	รองอธิบดีกรมวิชาการเกษตร	อนุกรรมการและเลขานุการ
๑.๖.๑๒	ผู้แทนกรมวิชาการเกษตร	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑.๖.๑๓	ผู้แทนสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

๑.๗ คณะอนุกรรมการบริหารการผลิตกลุ่มสินค้าผลไม้

๑.๗.๑	รองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กลุ่มภารกิจด้านส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรและระบบสหกรณ์	ประธานอนุกรรมการ
๑.๗.๒	ผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่กำกับดูแลกรมส่งเสริมการเกษตร	รองประธานอนุกรรมการ
๑.๗.๓	รองอธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์	อนุกรรมการ
๑.๗.๔	รองอธิบดีกรมวิชาการเกษตร	อนุกรรมการ
๑.๗.๕	รองอธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์	อนุกรรมการ
๑.๗.๖	รองอธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน	อนุกรรมการ
๑.๗.๗	รองผู้อำนวยการสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ	อนุกรรมการ
๑.๗.๘	ผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้แทนหน่วยงาน/ผู้แทนภาคเอกชน ที่ประธานอนุกรรมการแต่งตั้ง จำนวนไม่เกิน ๕ คน	อนุกรรมการ
๑.๗.๙	ผู้แทนเกษตรกร ที่ประธานอนุกรรมการแต่งตั้ง จำนวนไม่เกิน ๒ คน	อนุกรรมการ
๑.๗.๑๐	รองอธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร	อนุกรรมการและเลขานุการ
๑.๗.๑๑	ผู้แทนกรมส่งเสริมการเกษตร	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑.๗.๑๒	ผู้แทนสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

๑.๘ คณะอนุกรรมการบริหารการผลิตกลุ่มสินค้าลำไย

๑.๘.๑	รองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กลุ่มภารกิจด้านบริหารจัดการทรัพยากรเพื่อการผลิต	ประธานอนุกรรมการ
๑.๘.๒	ผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่กำกับดูแลกรมตรวจบัญชีสหกรณ์	รองประธานอนุกรรมการ
๑.๘.๓	รองอธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์	อนุกรรมการ
๑.๘.๔	รองอธิบดีกรมวิชาการเกษตร	อนุกรรมการ
๑.๘.๕	รองอธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์	อนุกรรมการ
๑.๘.๖	รองอธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน	อนุกรรมการ
๑.๘.๗	รองผู้อำนวยการสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหาร แห่งชาติ	อนุกรรมการ

/๑.๘.๘ ผู้ทรงคุณวุฒิ...

๑.๘.๘	ผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้แทนหน่วยงาน/ผู้แทนภาคเอกชน ที่ประธานอนุกรรมการแต่งตั้ง จำนวนไม่เกิน ๕ คน	อนุกรรมการ
๑.๘.๙	ผู้แทนเกษตรกร ที่ประธานอนุกรรมการแต่งตั้ง จำนวนไม่เกิน ๒ คน	อนุกรรมการ
๑.๘.๑๐	รองอธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร	อนุกรรมการและเลขานุการ
๑.๘.๑๑	ผู้แทนกรมส่งเสริมการเกษตร	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑.๘.๑๒	ผู้แทนสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

๑.๙ คณะอนุกรรมการบริหารการผลิตกลุ่มสินค้ากล้วยไม้ ไม้ดอกไม้ประดับ และพืชต้นทุนสูง

๑.๙.๑	รองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กลุ่มภารกิจด้านส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรและระบบสหกรณ์	ประธานอนุกรรมการ
๑.๙.๒	ผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่กำกับดูแลกรมหม่อนไหม	รองประธานอนุกรรมการ
๑.๙.๓	รองอธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์	อนุกรรมการ
๑.๙.๔	รองอธิบดีกรมวิชาการเกษตร	อนุกรรมการ
๑.๙.๕	รองผู้อำนวยการสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ	อนุกรรมการ
๑.๙.๖	รองผู้อำนวยการองค์การตลาดเพื่อเกษตรกร	อนุกรรมการ
๑.๙.๗	ผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้แทนหน่วยงาน/ผู้แทนภาคเอกชน ที่ประธานอนุกรรมการแต่งตั้ง จำนวนไม่เกิน ๕ คน	อนุกรรมการ
๑.๙.๘	ผู้แทนเกษตรกร ที่ประธานอนุกรรมการแต่งตั้ง จำนวนไม่เกิน ๒ คน	อนุกรรมการ
๑.๙.๙	รองอธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร	อนุกรรมการและเลขานุการ
๑.๙.๑๐	ผู้แทนกรมส่งเสริมการเกษตร	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑.๙.๑๑	ผู้แทนสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

๑.๑๐ คณะอนุกรรมการบริหารการผลิตกลุ่มสินค้าพืชหัว

๑.๑๐.๑	รองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กลุ่มภารกิจด้านบริหารจัดการทรัพยากรเพื่อการผลิต	ประธานอนุกรรมการ
๑.๑๐.๒	ผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่กำกับดูแลกรมส่งเสริมสหกรณ์	รองประธานอนุกรรมการ
๑.๑๐.๓	รองเลขาธิการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร	อนุกรรมการ
๑.๑๐.๔	รองอธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร	อนุกรรมการ
๑.๑๐.๕	รองอธิบดีกรมวิชาการเกษตร	อนุกรรมการ
๑.๑๐.๖	รองอธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์	อนุกรรมการ
๑.๑๐.๗	รองอธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน	อนุกรรมการ
๑.๑๐.๘	รองผู้อำนวยการสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ	อนุกรรมการ
๑.๑๐.๙	รองผู้อำนวยการองค์การตลาดเพื่อเกษตรกร	อนุกรรมการ
๑.๑๐.๑๐	ผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้แทนหน่วยงาน/ผู้แทนภาคเอกชน ที่ประธานอนุกรรมการแต่งตั้ง จำนวนไม่เกิน ๕ คน	อนุกรรมการ

/ ๑.๑๐.๑๑ ผู้แทนเกษตรกร...

๑.๑๐.๑๑	ผู้แทนเกษตรกร ที่ประธานอนุกรรมการแต่งตั้ง จำนวนไม่เกิน ๒ คน	อนุกรรมการ
๑.๑๐.๑๒	รองอธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์	อนุกรรมการและเลขานุการ
๑.๑๐.๑๓	ผู้แทนกรมส่งเสริมสหกรณ์	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑.๑๐.๑๔	ผู้แทนสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

๑.๑๑ คณะอนุกรรมการบริหารการผลิตกลุ่มสินค้าพืชผัก

๑.๑๑.๑	รองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่กำกับดูแลกลุ่มอำนาจการ	ประธานอนุกรรมการ
๑.๑๑.๒	ผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่กำกับดูแลสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ	รองประธานอนุกรรมการ
๑.๑๑.๓	รองอธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร	อนุกรรมการ
๑.๑๑.๔	รองอธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์	อนุกรรมการ
๑.๑๑.๕	รองผู้อำนวยการสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหาร แห่งชาติ	อนุกรรมการ
๑.๑๑.๖	รองผู้อำนวยการองค์การตลาดเพื่อเกษตรกร	อนุกรรมการ
๑.๑๑.๗	ผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้แทนหน่วยงาน/ผู้แทนภาคเอกชน ที่ประธานอนุกรรมการแต่งตั้ง จำนวนไม่เกิน ๕ คน	อนุกรรมการ
๑.๑๑.๘	ผู้แทนเกษตรกร ที่ประธานอนุกรรมการแต่งตั้ง จำนวนไม่เกิน ๒ คน	อนุกรรมการ
๑.๑๑.๙	รองอธิบดีกรมวิชาการเกษตร	อนุกรรมการและเลขานุการ
๑.๑๑.๑๐	ผู้แทนกรมวิชาการเกษตร	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑.๑๑.๑๑	ผู้แทนสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

๒. อำนาจหน้าที่

๒.๑ วิเคราะห์สภาพแวดล้อม แนวโน้ม ดุลยภาพสินค้าเกษตร โดยคำนึงถึงดุลยภาพทางด้านการผลิต การแปรรูป การตลาดของกลุ่มสินค้าเกษตร และกำหนดกลยุทธ์ดำเนินการรองรับ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ของกลุ่มสินค้าเกษตรแต่ละชนิด ซึ่งรวมถึงการร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อศึกษาความต้องการซื้อสินค้าแล้ว นำมากำหนดนโยบายการส่งเสริมการผลิต และเพื่อการระบายวัตถุดิบทางการเกษตรกรณีสินค้าล้นตลาด ตลอดจนการบูรณาการประสานความร่วมมือ รับฟังความเห็นข้อเสนอแนะ เรื่องร้องเรียนร้องทุกข์เกี่ยวกับกลุ่มสินค้าเกษตร

๒.๒ กำหนดมาตรการส่งเสริมการลงทุนและมาตรการเชิงรุกเพื่อลดต้นทุนการประกอบการ ในเชิงพื้นที่ (Geographical base) ในสินค้าเกษตรหลักที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจและ/หรือมีมูลค่าส่งออกสูง อาทิ ข้าว อ้อย ยางพารา ปาล์มน้ำมัน มันสำปะหลัง สับปะรด ลำไย ถั่วลิสง ทุเรียน กุ้ง ไข่ไก่ สุนัข โคเนื้อ ให้มีข้อมูลที่ชัดเจนในประเด็นต่างๆ ได้แก่ จำนวนพื้นที่ที่ผลิต จำนวนเกษตรกร พื้นที่ที่มีการผลิตมาก มูลค่า การเพิ่มหรือลดปริมาณการผลิต การเพิ่มการใช้ในประเทศ โดยพิจารณาตลอดห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain) ครอบคลุมระบบ Logistic และการดำเนินงานเขตเกษตรเศรษฐกิจของสินค้าเกษตรนั้น รวมถึงสิทธิประโยชน์ที่ควรจะมีในการส่งเสริมการลงทุนในสินค้าเกษตรเพื่อเป็นภาพรวมระดับประเทศต่อไป

๒.๓ จัดทำรายละเอียดโครงการ มาตรการดำเนินงานขับเคลื่อนเขตเกษตรเศรษฐกิจเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์สินค้าเกษตรของกลุ่มจังหวัดที่สอดคล้องตามนโยบายรัฐบาล เพื่อนำเสนอคณะกรรมการเขตเกษตรเศรษฐกิจภายใต้คณะกรรมการนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ และคณะกรรมการนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ ต่อไป

๒.๔ ปฏิบัติงานอื่นตามที่คณะกรรมการนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ และคณะกรรมการเขตเกษตรเศรษฐกิจภายใต้คณะกรรมการนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์มอบหมาย

๒.๕ รายงานผลการดำเนินงานต่อคณะกรรมการเขตเกษตรเศรษฐกิจภายใต้คณะกรรมการนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ และคณะกรรมการนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ ทราบเป็นระยะ

๒.๖ แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อปฏิบัติงานได้ตามที่เห็นสมควร

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๗ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๕

๑๑๑ ลี้มหลมทง

(นายยุคล ลี้มหลมทง)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
ประธานกรรมการนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์

ภาคผนวก จ หลักเกณฑ์การประเมินความเหมาะสมของที่ดิน²

การจัดทำเขตเหมาะสมสำหรับการปลูกพืชเศรษฐกิจใช้หลักการประเมินความเหมาะสมที่ดิน (Qualitative Land Evaluation) ตามหลักการของ FAO Framework โดยการประเมินความเหมาะสมที่ดินเป็นการพิจารณาศักยภาพของหน่วยทรัพยากรที่ดินต่อการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทต่างๆ ในการจัดการที่แตกต่างกัน วิธีการประเมินใช้วิธีการจับคู่ (Matching) ระหว่างคุณภาพที่ดิน (Land Quality) และปัจจัยที่มีผลต่อการเจริญเติบโตของพืช (Crop Requirement) ทั้งนี้ สามารถจัดลำดับความเหมาะสมของพืชออกเป็น 4 ระดับ ได้แก่

- S1 : ชั้นที่มีความเหมาะสมสูง (Highly suitable)
- S2 : ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง (Moderately suitable)
- S3 : ชั้นที่มีความเหมาะสมเล็กน้อย (Marginally suitable)
- N : ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (Not suitable)

คุณภาพที่ดินเป็นคุณภาพของที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช โดยคุณภาพที่ดินประกอบด้วยคุณลักษณะของดิน (Soil Characteristic) ตัวเดียวหรือหลายตัว คุณภาพที่ดินในระบบของ FAO ได้กำหนดไว้ 25 ชนิด แต่ภายใต้เงื่อนไขการคัดเลือกคุณภาพที่ดินต้องประกอบด้วยเงื่อนไขครบ 3 ประการ ได้แก่ 1) สมบัติดินต้องมีผลต่อพืชนั้นๆ 2) ต้องมีค่าวิกฤตที่พบในพื้นที่ที่ปลูกพืช 3) เป็นข้อมูลที่สามารถรวบรวมได้ ซึ่งจากเงื่อนไขการคัดเลือกคุณภาพที่ดินดังกล่าว สามารถคัดเลือกคุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตของพืชได้ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 คุณลักษณะดินที่เป็นตัวแทนของคุณภาพที่ดิน

คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตของพืช (Land Quality)	คุณลักษณะดินที่เป็นตัวแทน (Soil Characteristic)
1. ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช (Moisture Availability : m)	- ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยในรอบปี - ความต้องการน้ำในช่วงการเจริญเติบโตของพืช - เนื้อดิน
2. ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (Oxygen Availability : o)	- สภาพการระบายน้ำของดิน
3. ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร (Nutrient Availability : s)	- ความอุดมสมบูรณ์ของดิน - ค่าความเป็นกรด-ด่างของดิน (pH)
4. ความจุในการดูดซับธาตุอาหาร (Nutrient Retention : n)	- ความจุในการแลกเปลี่ยนประจุบวก (Cation Exchange Capacity : C.E.C.) - ความอิ่มตัวด้วยด่าง (Base Saturation : B.S.)
5. ความเสียหายจากน้ำท่วม (Flood Hazard : f)	- จำนวนครั้งที่น้ำท่วมในรอบปีที่กำหนด
6.สภาวะการหยั่งลึกของรากพืช (Rooting Conditions : r)	- ความลึกของดิน - ชั้นการหยั่งลึกของรากพืช
7. การมีเกลือมากเกินไป (Excess of salts : x)	- ความเค็มของดินนิยมนวัดค่าการนำไฟฟ้า (Electrical Conductivity : EC.)
8. สารพิษ (Soil Toxicities : z)	- ระดับความลึกของจุดประสีเหลืองฟางข้าวซึ่งมีสารประกอบจาร์ไซต์ (jarosite) มีค่า pH ต่ำมาก
9. สภาวะการเขตกรรม (Soil workability :k)	- ชั้นความยากง่ายในการไถพรวน
10. ศักยภาพการใช้เครื่องจักร (Potential for Mechanization : w)	- ความลาดชันของพื้นที่ - ปริมาณหินโผล่ - ปริมาณก้อนหิน - การมีเนื้อดินเหนียวจัด
11. ความเสียหายจากการกัดกร่อน (Erosion Hazard : e)	- ความลาดชันของพื้นที่

ที่มา : กรมวางแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน (2542)

² ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน

กรมพัฒนาที่ดินได้จัดทำแผนที่กลุ่มชุดดินที่แสดงขอบเขตกลุ่มชุดดินพร้อมตารางคุณลักษณะของกลุ่มของดิน ตัวอย่างคุณลักษณะดินตามกลุ่มชุดดิน ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ตัวอย่างคุณลักษณะดินตามกลุ่มชุดดิน

คุณลักษณะดิน	หน่วย	กลุ่มชุดดิน						
		7	15	22	28	31B	33b	35B
เนื้อดินบน	-	cl	sil	sl	c	cl	sil	sil
เนื้อดินล่าง	-	c	sicl	sl	c	c	sicl	sicl
การระบายน้ำ	-	เลว	ค่อนข้างเลว	ค่อนข้างเลว	ดีปานกลาง	ดีปานกลาง	ดีปานกลางค่อนข้างเลว	ดี
อินทรีย์วัตถุ	-	ปานกลาง	ปานกลาง	ต่ำ	สูง	ปานกลาง	ต่ำ	ต่ำ
ความอุดมสมบูรณ์ของดิน	-	ปานกลาง	ปานกลาง	ต่ำ	สูง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง
ปฏิกิริยาดินบน	-	5.0-6.5	5.5-6.5	5.5-6.5	6.5-8.0	6.0-7.0	5.5-6.5	5.5-6.5
ปฏิกิริยาดินล่าง	-	6.0-7.0	6.5-8.0	5.5-6.5	8.0-8.5	5.5-7.0	7.0-8.5	4.5-5.0
ความจุในการแลกเปลี่ยนประจุบวก (C.E.C.)	%	10-20	10-20	<10	>20	>20	<10	<10
ความอิ่มตัวด้วยประจุบวกที่เป็นด่าง (B.S.)	%	>75	35-75	35-75	35-75	35-75	>75	<35
ความลึกของดิน	cm.	>150	>150	>150	>150	>150	>150	>150
ค่าการนำไฟฟ้า (E.C.)	mmho./cm.	<2	<2	<2	<2	<2	<2	<2
ความลาดชัน	%	0-2	0-2	0-2	0-2	2-5	0-2	2-5

ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน (2553)

ปัจจัยที่มีผลต่อการเจริญของพืช (Crop Requirement)

พืชแต่ละชนิดมีความต้องการปัจจัยและสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกัน ปัจจัยความต้องการด้านพืชประกอบด้วย ปริมาณน้ำฝนหรือความต้องการน้ำในช่วงการเจริญเติบโตของพืช การระบายน้ำของดิน ความอุดมสมบูรณ์ของดิน ความจุในการแลกเปลี่ยนประจุบวก ความอิ่มตัวด้วยประจุที่เป็นด่าง ฯลฯ

การกำหนดระดับความต้องการปัจจัยที่มีผลต่อการเจริญเติบโตของพืชกำหนดโดยอาศัยช่วงค่าความเหมาะสมจากการคาดคะเนปัจจัยร่วม หากมีช่วงค่าความเหมาะสมมากจะให้ค่าพิสัยสูง แต่ค่าปัจจัยใดที่มีช่วงที่มีผลต่อการหยุดชะงักการเจริญเติบโตของพืชจะให้ค่าพิสัยต่ำ เช่น อุณหภูมิที่เหมาะสมต่อการเจริญเติบโตของพืชชนิดหนึ่งจะถูกกำหนดให้มีค่าพิสัยสูง แต่ช่วงอุณหภูมิที่ทำให้พืชเจริญเติบโตช้าหรือหยุดชะงัก การเจริญเติบโตจะถูกกำหนดให้มีค่าพิสัยต่ำสุด

การกำหนดระดับความเหมาะสมของค่าพิสัยของคุณภาพที่ดินสำหรับพืชเศรษฐกิจ 13 ชนิด ตามประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์แสดงในตารางที่ 3 ถึงตารางที่ 15

ตารางที่ 3 การกำหนดระดับความเหมาะสมของค่าพิสัยของคุณภาพที่ดินสำหรับพืชเศรษฐกิจข้าว

ข้าว			ค่าพิสัย			
คุณภาพที่ดิน	คุณลักษณะดิน	หน่วย	S1	S2	S3	N
ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช (m)	ความต้องการน้ำในช่วงการเจริญเติบโตของพืช	mm.	700-800	550-700	400-550	<400
ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร (s)	ปริมาณธาตุอาหารพืชในดิน	class	สูงมาก สูงปานกลาง	ต่ำ	ต่ำมาก	-
ความจุในการดูดซับธาตุอาหาร (n)	C.E.C. ดินล่าง	meq./100g.	>15	3-15	<3	-
	B.S. ดินล่าง	%	>35	<35	-	-
สภาวะการหยั่งลึกของราก (r)	ความลึกของดิน	cm.	>50	25-50	15-25	<15
	ปริมาณกรวดหรือเศษหินที่พบในหน้าตัดดิน	%	<5	5-15	15-40	>40
ความเสียหายจากน้ำท่วม (f)	จำนวนครั้งที่น้ำท่วมในช่วงรอบปี	year/time	10	5-9	3-5	1-2
การมีเกลือมากเกินไป (x)	ค่าการนำไฟฟ้า (EC.)	mmho./cm.	<2	2-5	5-10	>10
สารพิษ (z)	ระดับความลึกของชั้นจุดประสีเหลืองฟางข้าวซึ่งจะมีอิทธิพลต่อปฏิกิริยาดิน	cm.	>150	100-150	50-100	<50

ที่มา : กองวางแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน (2542)

ตารางที่ 4 การกำหนดระดับความเหมาะสมของค่าพิสัยของคุณภาพที่ดินสำหรับพืชเศรษฐกิจข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์			ค่าพิสัย			
คุณภาพที่ดิน	คุณลักษณะดิน	หน่วย	S1	S2	S3	N
ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช (m)	ความต้องการน้ำในช่วงการเจริญเติบโตของพืช	mm.	500-800	400-500	300-400	<300
ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o)	สภาพการระบายน้ำของดิน	class	ดีมากเกินไป	ดีปานกลาง	ค่อนข้างเลว	เลวเลวมาก
ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร (s)	ปริมาณธาตุอาหารพืชในดิน	class	สูงมาก สูงปานกลาง	ต่ำ	-	-
ความจุในการดูดซับธาตุอาหาร (n)	C.E.C. ดินล่าง	meq./100g.	>15	3-15	<3	-
	B.S. ดินล่าง	%	>35	<35	-	-
สภาวะการหยั่งลึกของราก (r)	ความลึกของดิน	cm.	>100	50-100	25-50	<25
	ปริมาณกรวดหรือเศษหินที่พบในหน้าตัดดิน	%	<15	15-40	40-80	>80
ความเสียหายจากน้ำท่วม (f)	จำนวนครั้งที่น้ำท่วมในช่วงรอบปี	year/time	10	6-9	3-5	1-2
การมีเกลือมากเกินไป (x)	ค่าการนำไฟฟ้า (EC.)	mmho./cm.	<2	2-4	4-8	>8
สารพิษ (z)	ระดับความลึกของชั้นจุดประสีเหลืองฟางข้าวซึ่งจะมีอิทธิพลต่อปฏิกิริยาดิน	cm.	>150	100-150	50-100	<50
ศักยภาพการใช้เครื่องจักร (w)	ความลาดชันของพื้นที่	%	<12	12-20	20-35	>35
ความเสียหายจากการกัดกร่อน (e)	ความลาดชันของพื้นที่	%	<5	5-12	12-20	>20

ที่มา : กองวางแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน (2542)

ตารางที่ 5 การกำหนดระดับความเหมาะสมของค่าพิสัยของคุณภาพที่ดินสำหรับพืชเศรษฐกิจกาแฟ (โรบัสต้า)

กาแฟ			ค่าพิสัย			
คุณภาพที่ดิน	คุณลักษณะดิน	หน่วย	S1	S2	S3	N
ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช (m)	ความต้องการน้ำในช่วงการเจริญเติบโตของพืช	mm.	1900-2500	2500-4000 1500-1900	4000-5000 1000-1500	>5000 <1000
ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o)	สภาพการระบายน้ำของดิน	class	ดีมาก เกินไป ดี	ดีปานกลาง	-	ค่อนข้าง เลว เลว เลวมาก
ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร (s)	ปริมาณธาตุอาหารพืชในดิน	class	สูงมาก สูง	ปานกลาง ต่ำ	-	-
ความจุในการดูดซับธาตุอาหาร (n)	C.E.C. ดินล่าง	meq./100g.	>15	5-15	<5	-
	B.S. ดินล่าง	%	>35	<35	-	-
สภาวะการหยั่งลึกของราก (r)	ความลึกของดิน	cm.	>150	100-150	50-100	<50
	ปริมาณกรวดหรือเศษหินที่พบในหน้าตัดดิน	%	<15	15-40	40-80	>80
	ชั้นการหยั่งลึกของราก	class	1, 2	3	4	
ความเสียหายจากน้ำท่วม (f)	จำนวนครั้งที่น้ำท่วมในช่วงรอบปี	year/time	10	6-9		3-5
การมีเกลือมากเกินไป (x)	ค่าการนำไฟฟ้า (EC.)	mmho./cm.	1	1-3	3-4	>4
สภาวะการเขตกรรม (k)	ความยากง่ายในการไถพรวน	class	1, 2	3	4	
ศักยภาพการใช้เครื่องจักร (w)	ความลาดชันของพื้นที่	%	<12	12-20	20-35	>35
	ปริมาณหินโผล่	class	1	2, 3	4	5
	ปริมาณก้อนหิน	class	1	2	3	4
ความเสียหายจากการกัดกร่อน (e)	ความลาดชันของพื้นที่	%	<12	12-20	20-35	>35

ที่มา : กองวางแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน (2542)

ตารางที่ 6 การกำหนดระดับความเหมาะสมของค่าพิสัยของคุณภาพที่ดินสำหรับพืชเศรษฐกิจมันสำปะหลัง

มันสำปะหลัง			ค่าพิสัย			
คุณภาพที่ดิน	คุณลักษณะดิน	หน่วย	S1	S2	S3	N
ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช (m)	ปริมาณน้ำฝน	mm.	1,200-1,500	900-1,100 1,500-2,500	2,500-4,000 500-900	>400 <500
ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o)	การระบายน้ำ	class	ดีมาก-ดี	ดีปานกลาง		เลวมาก- ค่อนข้างเลว
ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร (s)	ความอุดมสมบูรณ์	class	สูงมาก-ปานกลาง	ต่ำ	-	-
ความจุในการดูดซับธาตุอาหาร (n)	C.E.C. ดินล่าง	meq./100g.	สูงมาก-ปานกลาง	ต่ำปานกลาง-ต่ำมาก	-	-
	B.S. ดินล่าง	class	สูง-ค่อนข้างต่ำ	ต่ำ	-	-
สภาวะการหยั่งลึกของราก (r)	ความลึกของดิน	cm.	ลึก-ลึกมาก	ลึกปานกลาง	ตื้น	ตื้นมาก
	ปริมาณก้อนหิน	%	<15	15-40	40-80	>80
ความเสียหายจากการกัดกร่อน (e)	ความลาดชัน	%	ราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาด	ลูกคลื่นลอนชัน	ชันปานกลาง	ชัน - ชันที่สุด

ที่มา : กองวางแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน (2542)

ตารางที่ 7 การกำหนดระดับความเหมาะสมของค่าพิสัยของคุณภาพที่ดินสำหรับพืชเศรษฐกิจอ้อยโรงงาน

อ้อยโรงงาน			ค่าพิสัย			
คุณภาพที่ดิน	คุณลักษณะดิน	หน่วย	S1	S2	S3	N
ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช (m)	ปริมาณน้ำฝน	มม.	1,600 – 2,500	1,200–1,600 2,500–3,000	800 – 1,200 3,000 – 4,000	<900 >4,000
ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o)	การระบายน้ำ	class	ดีมาก-ดี	ค่อนข้างเลว-ดีปานกลาง	เลว	เลวมาก
ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร (s)	ความอุดมสมบูรณ์	class	สูงมาก -สูง	ปานกลาง-ต่ำ	-	-
ความจุในการดูดซับธาตุอาหาร (n)	C.E.C. ดินล่าง	meq./100g.	ค่อนข้างสูง -สูงมาก	ต่ำปานกลาง-ปานกลาง	ต่ำมาก-ต่ำ	-
	B.S. ดินล่าง	%	ค่อนข้างต่ำ-สูง	ต่ำ	-	-
สภาวะการหยั่งลึกของราก (r)	ความลึกของดิน	class	ลึกมาก-ลึก	ลึกปานกลาง	ตื้น	ตื้นมาก
	ปริมาณก้อนหิน	%	<15	15-40	40-80	>80
ความเสียหายจากการกัดกร่อน (e)	ความลาดชัน	%	ราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาด	ลูกคลื่นลอนชัน	ชันปานกลาง	ชันถึงชันที่สูงสุด

ที่มา : กองวางแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน (2542)

ตารางที่ 8 การกำหนดระดับความเหมาะสมของค่าพิสัยของคุณภาพที่ดินสำหรับพืชเศรษฐกิจยางพารา

ยางพารา			ค่าพิสัย			
คุณภาพที่ดิน	คุณลักษณะดิน	หน่วย	S1	S2	S3	N
ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช (m)	ปริมาณน้ำฝน	มม.	1,500-2,500	2,500-4,500 1,200-1,500	4,500-5,000 1,100-1,200	>5,000 <1,100
ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o)	การระบายน้ำ	class	ดีถึงดีมาก	ดีปานกลาง	ค่อนข้างเลว	เลว เลวมาก
ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร (s)	ความอุดมสมบูรณ์	class	สูงมาก-ปานกลาง	ต่ำ	-	-
ความจุในการดูดซับธาตุอาหาร (n)	C.E.C. ดินล่าง	meq./100g.	>10	3-10	<3	-
	B.S. ดินล่าง	%	>35	<35	-	-
สภาวะการหยั่งลึกของราก (r)	ความลึกของดิน	cm.	>150	50-150	30-50	<30
	ปริมาณก้อนหิน	%	<15	15-40	40-80	>80
ความเสียหายจากการกัดกร่อน (e)	ความลาดชัน	%	ราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนชัน	ชันปานกลาง	ชัน	ชันมากถึงชันที่สุด

ที่มา : กองวางแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน (2542)

ตารางที่ 9 การกำหนดระดับความเหมาะสมของค่าพิสัยของคุณภาพที่ดินสำหรับพืชเศรษฐกิจปาล์มน้ำมัน

ปาล์มน้ำมัน			ค่าพิสัย			
คุณภาพที่ดิน	คุณลักษณะดิน	หน่วย	S1	S2	S3	N
ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช (m)	ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย	mm.	2,000-4,499	1,800-1,999	1,600-1,799	< 1600 > 4,500
	ความชื้นสัมพัทธ์	%	> 80	77-79	75-76	< 75
ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o)	สภาพการระบายน้ำของดิน	class	ดีปานกลางถึง ดี	ค่อนข้างเลว	เลว หรือ ต่ำมากเกินไป	เลวมาก
ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร (s)	ระดับของธาตุอาหาร	class	สูงมาก สูงปานกลาง	ต่ำ	-	-
สภาวะการหยั่งลึกของราก (r)	ความลึกของดิน	cm.	> 100	50-100	25-50	< 25
ความเสียหายจากน้ำท่วม (f)	ความถี่	year/time	> 10	6-9	3-5	< 3
สารพิษในดิน (z)	ความเป็นกรด-ด่าง (pH)	class	5.1-6.0	6.1-7.3 4.5-5.0	7.4-8.4 4.0-4.4	> 8.4 หรือ < 4.0
ศักยภาพการใช้เครื่องจักร (w)	ความลาดชัน	%	<5	5-12	12-20	>20
ความเสียหายจากการกัดกร่อน (e)	ความลาดชัน	%	<5	5-12	12-20	>20

ที่มา : กองวางแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน (2542)

ตารางที่ 10 การกำหนดระดับความเหมาะสมของค่าพิสัยของคุณภาพที่ดินสำหรับพืชเศรษฐกิจสับปะรดโรงงาน

สับปะรดโรงงาน			ค่าพิสัย			
คุณภาพที่ดิน	คุณลักษณะดิน	หน่วย	S1	S2	S3	N
ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช (m)	ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยรายปี	mm.	1000-1500	1500-2000 900-1000	2000-2500 700-900	>2500 <700
ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o)	การระบายน้ำ	class	ดีมาก ดี	ดีปานกลาง	ค่อนข้างเลว	เลว เลวมาก
ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร (s)	ความอุดมสมบูรณ์	class	ปานกลางสูง สูงมาก	ต่ำ		
ความจุในการดูดซับของธาตุอาหาร (n)	C.E.C. ดินล่าง	meq./100g.	>15	3-15	<3	
	B.S. ดินล่าง	%	>35	<35		
สภาวะการหยั่งลึกของราก (r)	ความลึกของดิน	cm.	>50	30-50	20-30	<20
	ปริมาณก้อนหิน	%	<15	15-40	40-80	>80
การมีเกลือมากเกินไป (x)	ค่าการนำไฟฟ้าของดิน	Mmho./cm.	<2	2-3	3-6	>6
สารพิษ (z)	ค่าความเป็นกรด-ด่าง(pH)	class	4.5-6.0	6.1-6.5 4.0-4.4	6.6-7.8 3.5-3.9	>7.8 <3.5
ความเสียหายจากการกัดกร่อน (e)	ความลาดชัน	%	<5	5-12	12-20	>20

ที่มา : กองวางแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน (2542)

ตารางที่ 11 การกำหนดระดับความเหมาะสมของค่าพิสัยของคุณภาพที่ดินสำหรับพืชเศรษฐกิจลำไย

ลำไย			ค่าพิสัย			
คุณภาพที่ดิน	คุณลักษณะดิน	หน่วย	S1	S2	S3	N
ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช (m)	ปริมาณน้ำฝน	mm.	1,200-1,800	1,800-2,000 1,100-1,200	1,000-1,100	>2,000 <1,000
ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร (s)	ปริมาณอินทรีย์วัตถุ	class	สูงมาก สูง	ปานกลาง ต่ำ	-	-
ความจุในการดูดซับธาตุอาหาร (n)	C.E.C. ดินล่าง	meq./100g.	ค่อนข้างสูง	ต่ำปานกลาง-ปานกลาง	ต่ำมาก	-
	B.S. ดินล่าง	%	ค่อนข้างต่ำ สูง	ต่ำ	-	-
สภาวะการหยั่งลึกของราก (r)	ความลึกของดิน	cm.	ลึกมาก	ลึก	ลึกปานกลาง	ตื้นมาก
	ปริมาณก้อนหิน	%	>15	15-40	40-80	>80
ศักยภาพการใช้เครื่องจักร (w)	ความลาดชัน	%	<12	12-20	20-35	>35
ความเสียหายจากการกัดกร่อน (e)	ความลาดชัน	%	<12	12-20	20-35	>35

ที่มา : กองวางแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน (2542)

ตารางที่ 12 การกำหนดระดับความเหมาะสมของค่าพิสัยของคุณภาพที่ดินสำหรับพืชเศรษฐกิจมะพร้าว

มะพร้าว			ค่าพิสัย			
คุณภาพที่ดิน	คุณลักษณะดิน	หน่วย	S1	S2	S3	N
ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช (m)	ปริมาณน้ำฝน	mm.	1,800-3,000	3,000-5,000 1,200-1,800	1,000-1,200	>5,000 <1,000
ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o)	การระบายน้ำ	class	ดีมาก ดี	ดีปานกลาง	ค่อนข้างเลว	เลว เลวมาก
ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร (s)	ปริมาณอินทรีย์วัตถุ	class	สูงมาก ปานกลาง	ต่ำ	-	-
ความจุในการดูดซับธาตุอาหาร (n)	C.E.C. ดินล่าง	meq./100g.	>15	3-15	<3	-
	B.S. ดินล่าง	%	>35	<35	-	-
สภาวะการหยั่งลึกของราก (r)	ความลึกของดิน	cm.	>150	100-150	50-100	<50
	ปริมาณก้อนหิน	%	<15	15-40	40-80	>80
ความเสียหายจากการกร่อนดิน (e)	ความลาดชัน	%	<5	5-12	12-20	>20

ที่มา : กองวางแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน (2542)

ตารางที่ 13 การกำหนดระดับความเหมาะสมของค่าพิสัยของคุณภาพที่ดินสำหรับพืชเศรษฐกิจทุเรียน มังคุด และเงาะ

ทุเรียน มังคุด และเงาะ			ค่าพิสัย			
ชนิดคุณภาพที่ดิน	คุณสมบัติดิน	หน่วย	เหมาะสมมาก (S1)	เหมาะสมปานกลาง (S2)	เหมาะสมเล็กน้อย (S3)	ไม่เหมาะสม (N)
ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช (m)	ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยรายปี	mm.	2,000-2,500	2,500-2,800 1,500-2,000	2,800-3,500	> 3,500 < 1,500
ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o)	การระบายน้ำ	class	ดี-ดีมาก	ดีปานกลาง	ค่อนข้างเลว	เลว เลวมาก
ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร (s)	ความอุดมสมบูรณ์ของดิน	class	สูง-สูงมาก	น้อย-ปานกลาง	-	-
ความจุในการดูดซับของธาตุอาหาร (n)	C.E.C. ดินล่าง	meq./100g.	>15	5-15	>5	-
	B.S.ดินล่าง	%	> 35	< 35	-	-
สภาวะการหยั่งลึกของราก (r)	ความลึกของดิน	cm.	> 150	100-150	50-100	< 50
	ปริมาณกรวดหรือหินในดิน	%	> 15	15 -40	40 -80	> 80
สารพิษในดิน (z)	ความเป็นกรดต่างของดิน (pH)	class	5.1-6.5	6.6-7.3 4.5-5.0	7.4-8.0 4.3-4.4	> 8.0 <4.3
	การมีเกลือมากเกินไป (x)	ค่าการนำไฟฟ้าของดิน	mmho/cm.	< 2	2-8	4-8 > 8
ศักยภาพการใช้เครื่องจักร(w) และความเสียหายจากการกัดกร่อน และ (e)	ความลาดชัน	%	<12	12-20	20-35	>35

ที่มา : กองวางแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน (2542)

วิธีการประเมิน

จากตารางสมบัติของดินในแต่ละกลุ่มชุดดินจะนำมาทำการประเมินความเหมาะสมของพืชแต่ละชนิดตามระดับความเหมาะสมของค่าพิสัยของคุณภาพที่ดินสำหรับพืชเศรษฐกิจแต่ละชนิด ยกตัวอย่างเช่น

กลุ่มชุดดิน\คุณสมบัติดิน	เนื้อดินบน	การระบายน้ำ	อินทรีย์วัตถุ	ความอุดมสมบูรณ์ของดิน	ปฏิกริยาดินบน	ความจุในการแลกเปลี่ยนประจุบวก (C.E.C.)	ความอิ่มตัวด้วยประจุบวกที่เป็นด่าง (B.S.)	ความลึกของดิน	ค่าการนำไฟฟ้า (E.C.)	ความลาดชัน
7	cl	เลว	ปานกลาง	ปานกลาง	5.0-6.5	0.-20	>75	>150	< 2	0-2
35B	si-cl	ดี	ต่ำ	ปานกลาง	5.5-6.5	<10	>75	>150	< 2	2-5

กลุ่มชุดดินที่ 7 พิจารณาการระบายน้ำเมื่อดูเทียบกับปัจจัยความต้องการของยางพาราแล้วพบว่า การระบายน้ำเลว อยู่ในระดับไม่เหมาะสม (N) มีปัจจัยที่ต้องแก้ไขในเรื่องความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช เมื่อพิจารณาเรื่องปริมาณอินทรีย์วัตถุและความอุดมสมบูรณ์ของดิน ในกลุ่มชุดดินที่ 7 มีปริมาณอินทรีย์วัตถุระดับปานกลาง เมื่อนำไปพิจารณาปัจจัยความต้องการของยางพารา พบว่า อยู่ในระดับความเหมาะสมสูง (S1)

เมื่อพิจารณาจนครบทุกปัจจัยแล้วนำความเหมาะสมที่ได้มาพิจารณาความเหมาะสมรวม ในระดับที่ส่งผลกระทบรุนแรงที่สุด ในกรณีตัวอย่างการประเมินความเหมาะสมของยางพารา ในกลุ่มชุดดินที่ 7 ที่ประเมินได้จะพบว่า

- ปัจจัยในเรื่องความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช อยู่ในระดับ ไม่เหมาะสม (N)
- ปัจจัยในเรื่องความอุดมสมบูรณ์ของดิน อยู่ในระดับเหมาะสมสูง (S1)

เมื่อพิจารณาความเหมาะสมรวมมีปัจจัยที่มีผลกระทบรุนแรงที่สุดในระดับไม่เหมาะสม (N) ดังนั้น ความเหมาะสมของยางพาราในกลุ่มชุดดินที่ 7 อยู่ในระดับไม่เหมาะสม (N)

กลุ่มชุดดินที่ 35B พิจารณาการระบายน้ำเมื่อดูเทียบกับปัจจัยความต้องการของยางพาราแล้ว พบว่าการระบายน้ำดีอยู่ในระดับเหมาะสมสูง (S1)

เมื่อพิจารณาเรื่องปริมาณอินทรีย์วัตถุและความอุดมสมบูรณ์ของดิน ในกลุ่มชุดดินที่ 35B มีปริมาณอินทรีย์วัตถุระดับต่ำ เมื่อนำไปพิจารณาปัจจัยความต้องการของยางพารา พบว่า อยู่ในระดับความเหมาะสมสูง (S1)

เมื่อพิจารณาเรื่องความจุในการแลกเปลี่ยนประจุบวก (C.E.C.) ในกลุ่มชุดดินที่ 35B มีปริมาณความจุในการแลกเปลี่ยนประจุบวก (C.E.C.) น้อยกว่า 10 คือ ระดับต่ำ เมื่อนำไปพิจารณาปัจจัยความต้องการของยางพารา พบว่า อยู่ในระดับความเหมาะสมปานกลาง (S2)

เมื่อพิจารณาจนครบทุกปัจจัยแล้วนำความเหมาะสมที่ได้มาพิจารณาความเหมาะสมรวม ในระดับที่ส่งผลกระทบรุนแรงที่สุดในกรณีตัวอย่างการประเมินความเหมาะสมของยางพาราในกลุ่มชุดดินที่ 35B ที่ประเมินได้จะพบว่า

- ปัจจัยในเรื่องความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช อยู่ในระดับเหมาะสมสูง (S1)
- ปัจจัยในเรื่องความอุดมสมบูรณ์ของดิน อยู่ในระดับเหมาะสมสูง (S1)
- ปัจจัยในเรื่องปริมาณความจุในการแลกเปลี่ยนประจุบวก (C.E.C.) อยู่ในระดับเหมาะสมปานกลาง (S2)

เมื่อพิจารณาความเหมาะสมรวมมีปัจจัยที่มีผลกระทบรุนแรงที่สุดในระดับเหมาะสมปานกลาง (S2) ดังนั้น ความเหมาะสมของยางพาราในกลุ่มชุดดินที่ 35B อยู่ในระดับเหมาะสมปานกลาง (S2) มีปัจจัยที่ต้องแก้ไขในเรื่องปริมาณความจุในการแลกเปลี่ยนประจุบวก (C.E.C.)

ปัจจัยที่มีผลต่อการเจริญเติบโตของพืช

1. ภูมิอากาศ (ปริมาณน้ำฝน แสงแดด อุณหภูมิ)
2. ที่ดิน

2.1 ลักษณะทางกายภาพ ประกอบด้วย 1) เนื้อดิน เช่น เนื้อดินหยาบ ดินเหนียวจัด และดินทราย 2) ความลึก ปริมาณกรวด หินพื้นผิว 3) การระบายน้ำ และ 4) ความลาดชันของพื้นที่

2.2 ลักษณะทางเคมีของดิน ประกอบด้วย 1) ความอุดมสมบูรณ์ของดิน 2) ความเค็มของดิน 3) ความเป็นกรด-ด่างของดิน

การจัดทำเขตเหมาะสมพืชเศรษฐกิจ

ฐานข้อมูลที่ใช้ในการกำหนดเขตความเหมาะสมพืชเศรษฐกิจ

1. ข้อมูลปริมาณน้ำฝน ใช้ข้อมูลจากกรมอุตุนิยมวิทยา
2. ข้อมูลป่าไม้ ใช้ข้อมูลจากกรมป่าไม้
3. ข้อมูลเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ใช้ข้อมูลจากสำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
4. ข้อมูลนิคมสหกรณ์เพื่อการเกษตร ใช้ข้อมูลจากกรมส่งเสริมสหกรณ์
5. ข้อมูลเขตชลประทาน ใช้ข้อมูลจากกรมชลประทาน
6. ข้อมูลขอบเขตการปกครอง ใช้ข้อมูลจากกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย
7. ข้อมูลดิน ใช้ข้อมูลจากกรมพัฒนาที่ดิน
8. ข้อมูลสภาพการใช้ที่ดิน ใช้ข้อมูลจากกรมพัฒนาที่ดิน

ขั้นตอนการซ้อนทับข้อมูลด้วยโปรแกรมสารสนเทศภูมิศาสตร์

1. นำแผนที่ดิน (Soil map) มาซ้อนทับกับข้อมูลเส้นน้ำฝน (isohyet map) เพื่อจัดทำข้อมูลสมบัติดินที่มีปริมาณน้ำฝนร่วมด้วย
2. วิเคราะห์ข้อมูลการประเมินความเหมาะสมของที่ดินตามเงื่อนไขภายใต้หลักเกณฑ์การจับคู่ (Matching) ระหว่างคุณลักษณะของดินและปัจจัยที่มีผลต่อการเจริญเติบโตของพืช
3. ได้แผนที่ความเหมาะสมของที่ดิน (land suitability map)
4. วิเคราะห์แผนที่เขตป่าไม้ตามกฎหมายโดยการซ้อนทับแผนที่เขตอุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตห้ามล่าสัตว์ป่า เขตป่าสงวนแห่งชาติ เขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม และนิคมสหกรณ์เพื่อการเกษตร ภายใต้เงื่อนไขพื้นที่ป่าไม้ที่ยกให้สำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมประกาศเป็นเขตปฏิรูปที่ดิน และพื้นที่ป่าไม้ที่นิคมสหกรณ์เพื่อการเกษตรขอใช้จะแยกเป็นพื้นที่เกษตรกรรม
5. ซ้อนทับแผนที่ความเหมาะสมของที่ดิน (land suitability map) กับเขตป่าไม้ตามกฎหมาย เพื่อกันขอบเขตป่าและเขตเกษตรกรรมออกจากกัน
6. ซ้อนทับข้อมูลที่ได้จากข้อ 5 กับข้อมูลสภาพการใช้ที่ดินและขอบเขตการปกครอง
7. คัดเลือกพื้นที่ประกาศตามแนบท้ายกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ภายใต้เงื่อนไข คัดเลือกพื้นที่ในเขตเกษตรกรรมที่มีความเหมาะสมสูง (S1) และเหมาะสมปานกลาง (S2) ที่ซ้อนทับกับพื้นที่ที่มีการปลูกพืชนั้นๆ อยู่โดยพื้นที่ปลูกต้องมากกว่า 40 ไร่ขึ้นไป ประกาศรายชื่อตามขอบเขตตำบล อำเภอและจังหวัด

ภาคผนวก ฉ หลักเกณฑ์การกำหนดเขตเหมาะสมสำหรับการเลี้ยงปลัสต์ว์³

1. รูปแบบและขั้นตอนในการตรวจสอบพื้นที่เหมาะสมในการเลี้ยงปลัสต์ว์

1.1 คณะกรรมการบริหารจัดการเขตเศรษฐกิจปลัสต์ว์ การตรวจสอบพื้นที่เหมาะสมในการเลี้ยงปลัสต์ว์ เป็นการดำเนินงานโดยผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการบริหารจัดการเขตเศรษฐกิจปลัสต์ว์ โดยมีรองอธิบดีกรมปลัสต์ว์ (นายอรรถ หรินทรานนท์) เป็นประธาน มีผู้เชี่ยวชาญในแต่ละชนิดปลัสต์ว์ เป็นคณะกรรมการ และมีกองแผนงาน เป็นฝ่ายเลขานุการ โดยในกระบวนการตรวจสอบพื้นที่เหมาะสมมีรายละเอียด ดังนี้

- 1) การกำหนดตัวชี้วัดและเกณฑ์การให้คะแนน โดยผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการ
- 2) การสำรวจและตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล
 - สำนักงานปลัสต์ว์อำเภอ ออกสำรวจและประเมินค่าคะแนนในระดับตำบล ทุกตำบล ตามแบบฟอร์มตรวจสอบและประเมินความเหมาะสมฯ ทั้ง 5 ชนิดปลัสต์ว์ (แบบ 001 – 005) และจัดส่งผลการสำรวจและประเมินค่าคะแนน ตามแบบสำรวจให้สำนักงานปลัสต์ว์จังหวัด โดยปลัสต์ว์อำเภอ จะต้องเซ็นชื่อกำกับผู้จัดเก็บข้อมูล
 - สำนักงานปลัสต์ว์จังหวัด ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล และปลัสต์ว์จังหวัดเซ็นชื่อกำกับผู้ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล ในแบบตรวจสอบและประเมินความเหมาะสมของพื้นที่ในการเลี้ยงปลัสต์ว์ทั้ง 5 ชนิด
 - สำนักงานปลัสต์ว์จังหวัด สรุปประมวลผลตามแบบรายงานสรุปผลการตรวจสอบและประเมินความเหมาะสมของพื้นที่ในการเลี้ยงปลัสต์ว์รายชนิด (แบบ 101 – 103) และปลัสต์ว์จังหวัดเซ็นชื่อกำกับผู้ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล
 - สำนักงานปลัสต์ว์จังหวัด นำเสนอผลการตรวจสอบและประเมินความเหมาะสมของพื้นที่ในการเลี้ยงปลัสต์ว์ทั้ง 5 ชนิด ให้กับคณะกรรมการขับเคลื่อนการใช้ประโยชน์ที่ดินด้านเกษตรกรรมของจังหวัด พิจารณาให้ความเห็นชอบ และเมื่อคณะกรรมการฯจังหวัดให้ความเห็นชอบแล้ว จัดส่งข้อมูลให้กรมปลัสต์ว์เพื่อนำเสนอคณะกรรมการบริหารจัดการเขตเศรษฐกิจปลัสต์ว์ พิจารณาให้ความเห็นชอบต่อไป
- 3) คณะกรรมการบริหารจัดการเขตเศรษฐกิจปลัสต์ว์ พิจารณาให้ความเห็นชอบผลการตรวจสอบพื้นที่เหมาะสมในการเลี้ยงปลัสต์ว์
- 4) เสนอให้รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เพื่อพิจารณาประกาศพื้นที่เหมาะสมในการเลี้ยงปลัสต์ว์

1.2 คณะกรรมการขับเคลื่อนการใช้ประโยชน์ที่ดินด้านเกษตรกรรมของจังหวัด การตรวจสอบพื้นที่เหมาะสมในการเลี้ยงปลัสต์ว์แต่ละชนิดในแต่ละจังหวัด จะต้องผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการขับเคลื่อนการใช้ประโยชน์ที่ดินด้านเกษตรกรรมของจังหวัด ซึ่งมีผู้ว่าราชการจังหวัดหรือรองผู้ว่าราชการจังหวัดที่ได้รับมอบหมายเป็นประธาน มีหัวหน้าส่วนราชการภายในจังหวัดเป็นคณะกรรมการ และมีเกษตรและสหกรณ์จังหวัดเป็นฝ่ายเลขานุการ โดยเมื่อสำนักงานปลัสต์ว์จังหวัดได้สรุปและประมวลผลเรียบร้อยแล้ว จะต้องนำเสนอให้คณะกรรมการฯระดับจังหวัด พิจารณาให้ความเห็นชอบ และจัดส่งข้อมูลให้กรมปลัสต์ว์เพื่อสรุปประมวลผลในภาพรวมทั่วประเทศ

2. กรอบแนวคิดการกำหนดตัวชี้วัดเขตเหมาะสมในการเลี้ยงปลัสต์ว์

การสำรวจตรวจสอบพื้นที่เหมาะสมในการเลี้ยงปลัสต์ว์ จะคำนึงถึงหลักวิชาการและหลักทางวิทยาศาสตร์เป็นสำคัญ และพิจารณาองค์ประกอบอื่นๆที่เอื้อต่อการเลี้ยงปลัสต์ว์ โดยคณะกรรมการบริหารจัดการเขตเศรษฐกิจปลัสต์ว์ ได้พิจารณาความเหมาะสมประกอบด้วย 6 ตัวชี้วัด มีรายละเอียด ดังนี้

2.1 สภาพภูมิอากาศ (ดัชนีความร้อนชื้น: Temperature Humidity Index-THI)

หมายถึง ค่าแสดงความสัมพันธ์ระหว่างอุณหภูมิกับความชื้นสัมพัทธ์ มาคำนวณเพื่อหาค่าสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมต่อการดำรงชีวิตของสัตว์ซึ่งค่าดัชนีความร้อนชื้นจะมีผลต่อการระบายความร้อนจากตัวสัตว์ โดยค่าดัชนีความร้อนชื้นที่มีความเหมาะสมต่อการเลี้ยงปลัสต์ว์มากที่สุดคือ ต่ำกว่า 74 และ ค่าดัชนีความร้อนชื้น ระหว่าง 75 – 78 จะเป็นช่วงที่ปลัสต์ว์เริ่มมีความเครียด ไม่สบายนักแต่ยังอาศัยอยู่ได้ และ ค่าดัชนีความร้อนชื้น ระหว่าง 79 – 83 เป็นช่วงที่ปลัสต์ว์มีความเครียดปานกลาง และ ถ้าหากมากกว่า 84 เป็นต้นไปจะเป็นจุดที่ปลัสต์ว์มีความเครียดสูงและอาจถึงตายได้ แต่สำหรับประเทศไทยซึ่งอยู่ในเขตร้อนชื้นพบว่าค่าดัชนีความร้อนชื้นอยู่ระหว่าง คือ 76.4 –86.3

ที่มา : ข้อมูลจากกรมอุตุนิยมวิทยา ระดับจังหวัด (ใช้ข้อมูลเฉลี่ยย้อนหลัง 10 ปี)

³ ที่มา : กรมปลัสต์ว์

2.2 สภาพภูมิประเทศ (คุณสมบัติดินเหมาะสมสำหรับการปลูกพืชอาหารสัตว์: pH / EC)

ค่าความเป็นกรด - ด่าง (pH) หมายถึง การพิจารณาคุณภาพของดินที่มีความเป็นกรด - ด่าง และเหมาะสมในการปลูกพืชอาหารสัตว์ โดยค่าความเป็นกรด-ด่าง (pH) ที่เหมาะสมต่อการปลูกพืชอาหารสัตว์ อยู่ระหว่าง 6.6 - 7.3 pH ซึ่งหากค่า pH ต่ำหรือสูงกว่านี้ จะทำให้ผลผลิตและคุณภาพของพืชอาหารสัตว์ลดลง

ค่าความเค็มของดิน (ค่าการนำไฟฟ้าของดิน Electric Conductivity: EC)

หมายถึง การพิจารณาค่าความเค็มของดิน ซึ่งมีผลต่อค่าความจุในการดูดซับธาตุอาหารในดิน โดยค่าความเค็มของดินที่มีค่าน้อยจะเหมาะสมกับการปลูกพืชเนื่องจากการดูดซับธาตุอาหารในดินมีน้อยทำให้พืชสามารถดูดธาตุอาหารในดินไปใช้ได้มากขึ้น และในทางตรงกันข้ามหากค่าความเค็มของดินมีมาก ก็จะไม่เหมาะสมต่อการปลูกพืชเนื่องจากพืชสามารถดูดธาตุอาหารในดินไปใช้ได้น้อยลง ทั้งนี้ค่าความเค็มในดินที่เหมาะสมต่อการปลูกพืชอาหารสัตว์ควรมีค่าน้อยกว่า 2 mmho/cm

ที่มา : ข้อมูลจากกรมพัฒนาที่ดิน

2.3 ความเหมาะสมของพื้นที่

หมายถึง การพิจารณาพื้นที่ว่ามีแหล่งน้ำเพียงพอต่อการเลี้ยงสัตว์ตลอดปีหรือไม่ และเป็นพื้นที่ที่น้ำไม่ท่วมหรือแล้งซ้ำซาก เพราะเป็นปัจจัยที่สำคัญในการพิจารณาพื้นที่ที่เหมาะสม

ที่มา : ข้อมูลจากกระทรวงมหาดไทย

2.4 แหล่งอาหารอุดมสมบูรณ์ (วัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร/อุตสาหกรรมทางการเกษตร/โรงงานอาหารสัตว์สำเร็จรูป และแหล่งวัตถุดิบอาหารสัตว์)

หมายถึง พื้นที่เลี้ยงสัตว์ของเกษตรกร มีแหล่งอาหารสำหรับสัตว์ที่จัดหาซื้อได้สะดวกและพอเพียง ไม่ว่าจะเป็นวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร/อุตสาหกรรมทางการเกษตร (by product)/โรงงานอาหารสัตว์สำเร็จรูป (feed) และแหล่งวัตถุดิบอาหารสัตว์ (raw material)

- กรณีโคนมและโคนเนื้อ หมายถึง มีแหล่งอาหารนอกเหนือจากการปลูกพืชอาหารสัตว์ภายในฟาร์ม ได้แก่ อาหารหยาบจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร เช่น ฟางข้าว ต้นข้าวโพดหลังการเก็บเกี่ยว ฯลฯ และผลพลอยได้จากอุตสาหกรรมทางการเกษตร เช่น เปลือกข้าวโพด เปลือกสับปะรดกากปาล์ม กากถั่วเหลือง กากเบียร์ กากมอลต์ กากมัน ฯลฯ และแหล่งวัตถุดิบอาหารชั้น เช่น มันเส้นจากลานมัน เมล็ดข้าวโพดจากลานข้าวโพด รำข้าวและปลายข้าวจากโรงสี ฯลฯ

- กรณีสัตว์ปีกและสุกร หมายถึง ระยะทางระหว่างแหล่งวัตถุดิบอาหารสัตว์หรือโรงงานผลิตอาหารสัตว์สำเร็จรูป มาถึงฟาร์มหรือสหกรณ์ ซึ่งมีผลต่อราคาอาหารสัตว์ในด้านค่าขนส่ง

2.5 จำนวนประชากรสัตว์

หมายถึง จำนวนประชากรสัตว์ที่เลี้ยงอยู่ในแต่ละจังหวัดนั้นเป็นข้อมูลได้มาจากการสำรวจประชากรสัตว์ของสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดประจำปี 2556 ซึ่งจำนวนของประชากรสัตว์ในแต่ละจังหวัด จะเป็นการบ่งบอกทางกายภาพของพื้นที่และความพร้อมของปัจจัยที่เอื้อต่อการประกอบอาชีพการเลี้ยงสัตว์ เช่น ราคาค่าจำหน่ายปัจจัยการผลิต โรงงานแปรรูป เป็นต้น

2.6 การขนส่งสู่ตลาด

หมายถึง มีระบบการขนส่งสินค้าปศุสัตว์จากแหล่งผลิตไปสู่ตลาดได้อย่างรวดเร็ว ทำให้มีต้นทุนในการขนส่งน้อย

ตลาด หมายถึง แหล่งรับซื้อสัตว์มีชีวิตหรือผลผลิตจากสัตว์ โดยเป็นตลาดหลักในพื้นที่ของจังหวัดและหรือพื้นที่จังหวัดใกล้เคียง ที่มีความมั่นคงสามารถรองรับผลผลิตได้ทั้งหมด เช่น

โคนม	คือ โรงงานแปรรูปผลิตภัณฑ์นม
โคนเนื้อ	คือ โรงฆ่าสัตว์หรือโรงงานแปรรูปเนื้อสัตว์
สุกร และ ไก่เนื้อ	คือ โรงฆ่าสัตว์หรือโรงงานแปรรูปเนื้อสัตว์
ไข่ไก่	คือ ผู้ค้าส่งไข่ไก่ / ตลาดในพื้นที่

การขนส่ง หมายถึง การขนส่งผลผลิตจากฟาร์ม/สหกรณ์หรือแหล่งรวบรวมผลผลิตสู่ตลาด ระยะทางมีผลต่อต้นทุนค่าขนส่งและความเสียหายในระหว่างการขนส่ง

3. แบบฟอร์มการสำรวจและรายงานผล จะมี 2 แบบ คือ

3.1 แบบตรวจสอบและประเมินความเหมาะสมของพื้นที่ในการเลี้ยงสัตว์รายชนิด มี 5 ชนิดสัตว์ ดำเนินการสำรวจโดยสำนักงานปศุสัตว์อำเภอ คือ

- แบบ 001 คือ แบบตรวจสอบและประเมินความเหมาะสมของพื้นที่ในการเลี้ยงโคนม

- แบบ 002 คือ แบบตรวจสอบและประเมินความเหมาะสมของพื้นที่ในการเลี้ยงโคเนื้อ
- แบบ 003 คือ แบบตรวจสอบและประเมินความเหมาะสมของพื้นที่ในการเลี้ยงสุกร
- แบบ 004 คือ แบบตรวจสอบและประเมินความเหมาะสมของพื้นที่ในการเลี้ยงไก่เนื้อ
- แบบ 005 คือ แบบตรวจสอบและประเมินความเหมาะสมของพื้นที่ในการเลี้ยงไก่ไข่

3.2 แบบรายงานสรุปผลการตรวจสอบและประเมินความเหมาะสมของพื้นที่ในการเลี้ยงสัตว์รายชนิด ดำเนินการโดยสำนักงานปศุสัตว์จังหวัด มี 3 แบบ คือ

- แบบ 101 คือ แบบรายงานสรุปผลคะแนนการตรวจสอบและประเมินความเหมาะสมของพื้นที่ในการเลี้ยงสัตว์รายชนิด (ทุกตำบล)
- แบบ 102 คือ แบบรายงานสรุปผลคะแนนการตรวจสอบและประเมินความเหมาะสมของพื้นที่ในการเลี้ยงสัตว์รายชนิด (เฉพาะที่ผ่านการประเมิน)
- แบบ 103 คือ แบบรายงานสรุปผลคะแนนจำแนกตามประกาศกระทรวง

4. ตัวชี้วัดตามแบบตรวจสอบและประเมินความเหมาะสมของพื้นที่ในการเลี้ยงสัตว์รายชนิด (แบบ 001 - 005)

ตัวชี้วัดตามแบบตรวจสอบและประเมินฯ จะมีทั้งหมด 6 ตัวชี้วัด ดังนี้

1. สภาพภูมิอากาศ (ดัชนีความร้อนชื้น: THI)
2. สภาพภูมิประเทศ (ค่าความเป็นกรด - ด่าง (pH) และ ค่าความเค็มของดิน (EC)
3. ความเหมาะสมของพื้นที่
4. แหล่งอาหารอุดมสมบูรณ์
5. จำนวนประชากรสัตว์
6. การขนส่งสู่ตลาด

5. การถ่วงน้ำหนัก และเกณฑ์การให้คะแนนตัวชี้วัดในแต่ละชนิดสัตว์ (แบบ 001 - 005)

การถ่วงน้ำหนักและเกณฑ์การให้คะแนนของตัวชี้วัดในแต่ละชนิดสัตว์ จะมีความแตกต่างกันเนื่องจาก ความต้องการของสัตว์ในแต่ละชนิดจะมีความแตกต่างกัน โดยมีรายละเอียดในแต่ละชนิดสัตว์ดังนี้

โคนม (แบบ 001)

1.1 สภาพภูมิอากาศ (ดัชนีความร้อนชื้น: Temperature Humidity Index - THI)

ตัวชี้วัด	น้ำหนัก	ค่าคะแนน				
		5	4	3	2	1
ดัชนีความร้อนชื้น (THI)	5	ตั้งแต่ 77 ลงมา	78	79	80	ตั้งแต่ 81 ขึ้นไป

คำอธิบาย :

- น้ำหนัก = 5 (จากน้ำหนักรวม = 20) หมายถึง เป็นค่าถ่วงน้ำหนักของตัวชี้วัดค่าดัชนีความร้อนชื้น ที่มีผลต่อความเหมาะสมในการเลี้ยงโคนม ทั้งนี้การให้คะแนนระดับตำบล ให้ใช้ข้อมูลระดับจังหวัดเป็นตัวแทนการให้คะแนนระดับตำบล ฉะนั้นในทุกตำบลภายในจังหวัดจะมีค่าคะแนนเท่ากับทุกตำบล

- ค่าคะแนน มี 5 ระดับ คือ

ดัชนีความร้อนชื้น ตั้งแต่ 77 ลงมา	มีค่าเท่ากับ 5 คะแนน
ดัชนีความร้อนชื้น เท่ากับ 78	มีค่าเท่ากับ 4 คะแนน
ดัชนีความร้อนชื้น เท่ากับ 79	มีค่าเท่ากับ 3 คะแนน
ดัชนีความร้อนชื้น เท่ากับ 80	มีค่าเท่ากับ 2 คะแนน
ดัชนีความร้อนชื้น ตั้งแต่ 81 ขึ้นไป	มีค่าเท่ากับ 1 คะแนน

ตัวอย่าง การคำนวณหาค่าคะแนนถ่วงน้ำหนักของตัวชี้วัด ดำเนินการนำค่าคะแนนที่ได้ คูณกับ ค่าถ่วงน้ำหนักของตัวชี้วัดนั้น เช่น ในจังหวัดหนึ่งมีระดับความร้อนชื้นที่ระดับ 79 จะได้ 3 คะแนน นำมาคูณกับค่าถ่วงน้ำหนัก 5 คะแนน ดังนั้นค่าคะแนนถ่วงน้ำหนักดัชนีความร้อนชื้นของทุกตำบลภายในจังหวัด จะมีค่าเท่ากับ $3 \times 5 = 15$ คะแนน

1.2 สภาพภูมิประเทศ (คุณสมบัติความเหมาะสมของดินสำหรับการผลิตพืชอาหารสัตว์: pH / EC)

การพิจารณาคุณภาพความสมบูรณ์ของดิน จะพิจารณาจากคุณสมบัติความเป็นกรด-ด่าง (pH) และค่าความเค็ม (EC) ของดิน โดยพิจารณาจากค่าใดค่าหนึ่งเป็นตัวแทนในการให้คะแนน ดังนี้

- กรณีตำบลใด ระบุว่าพื้นที่ดินเค็ม ให้ใช้ค่าความเค็มของดิน เป็นตัวแทนการให้คะแนนสภาพภูมิประเทศ โดยมีค่าคะแนน = 1 คะแนน

- กรณีตำบลใด ไม่ได้ระบุว่าพื้นที่ดินเค็มและค่าความเป็นกรด-ด่าง แต่ระบุเป็นค่าอื่นๆ เช่น ที่อยู่อาศัย พื้นที่ลาดชัน พื้นที่ประมง เป็นต้น ให้เป็นตัวแทนการให้คะแนนสภาพภูมิประเทศ โดยมีค่าคะแนน = 1 คะแนน

- กรณีตำบลใด ไม่ได้ระบุว่าพื้นที่ดินเค็ม แต่ระบุค่าความเป็นกรด - ด่าง ให้ประเมินคะแนนสภาพภูมิประเทศ โดยใช้ค่าความเป็นกรด - ด่าง ตามเกณฑ์ที่กำหนด

ตัวชี้วัด	น้ำหนัก	ค่าคะแนน				
		5	4	3	2	1
สภาพภูมิประเทศ	4					
- ค่าความเป็นกรด-ด่าง		6.6 - 7.3	6.1 - 6.5 หรือ 7.4 - 7.8	5.5 - 6.0 หรือ 7.9 - 8.4	5.1 - 5.4 หรือ 8.5 - 9.0	4.5 - 5.0 หรือ มากกว่า 9.0
- ค่าความเค็มของดิน						เป็นพื้นที่ ดินเค็ม

คำอธิบาย :

- น้ำหนัก = 4 (จากน้ำหนักรวม = 20) หมายถึง เป็นค่าถ่วงน้ำหนักของตัวชี้วัดสภาพภูมิประเทศ โดยวัดค่าความเป็นกรด - ด่าง และ ค่าความเค็มของดิน ที่มีผลต่อความเหมาะสมในการปลูกพืชอาหารสัตว์เพื่อเลี้ยงโคนม โดยในการพิจารณาตัวชี้วัดค่าความเป็นกรด - ด่าง และ ค่าความเค็มของดิน ดังนี้

ค่าความเป็นกรด-ด่าง (pH) ค่าคะแนน มี 5 ระดับ คือ

ค่าความเป็นกรด-ด่าง (pH) = อยู่ระหว่าง 6.6 – 7.3 มีค่าเท่ากับ 5 คะแนน

ค่าความเป็นกรด-ด่าง (pH) = อยู่ระหว่าง 6.1 – 6.5 มีค่าเท่ากับ 4 คะแนน
หรือระหว่าง 7.4 – 7.8

ค่าความเป็นกรด-ด่าง (pH) = อยู่ระหว่าง 5.5 – 6.0 มีค่าเท่ากับ 3 คะแนน
หรือระหว่าง 7.9 – 8.4

ค่าความเป็นกรด-ด่าง (pH) = อยู่ระหว่าง 5.1 – 5.4 มีค่าเท่ากับ 2 คะแนน
หรือระหว่าง 8.5 – 9.0

ค่าความเป็นกรด-ด่าง (pH) = อยู่ระหว่าง 4.5 – 5.0 มีค่าเท่ากับ 1 คะแนน
หรือ มากกว่า 9.0

ค่าความเค็มของดิน (ค่าการนำไฟฟ้าของดิน : EC) ค่าคะแนน มี 1 ระดับ คือ

กรณีระบุว่าพื้นที่ดินเค็ม มีค่าเท่ากับ 1 คะแนน

ตัวอย่างที่ 1 ในตำบลหนึ่ง ระบุว่าพื้นที่ดินเค็ม ให้ใช้พื้นที่ดินเค็มเป็นหลักในการให้คะแนน โดยให้คะแนนเท่ากับ 1 คะแนน นำมาคูณกับค่าถ่วงน้ำหนัก 4 คะแนน ดังนั้นค่าคะแนนถ่วงน้ำหนักสภาพภูมิประเทศ ของตำบลนี้ จะเท่ากับ $1 \times 4 = 4$ คะแนน

ตัวอย่างที่ 2 ในตำบลหนึ่ง ไม่ได้ระบุว่าพื้นที่ดินเค็ม และมีค่าเฉลี่ยความเป็นกรด-ด่าง (pH) = 5.9 จะได้คะแนนเท่ากับ 3 คะแนน นำมาคูณกับค่าน้ำหนัก 4 คะแนน ดังนั้นค่าคะแนนถ่วงน้ำหนักสภาพภูมิประเทศ ของตำบลนี้ จะเท่ากับ $3 \times 4 = 12$ คะแนน

ตัวอย่างที่ 3 ในตำบลหนึ่ง ไม่ได้ระบุว่าพื้นที่ดินเค็มและค่าเฉลี่ยความเป็นกรด-ด่าง (pH) แต่ระบุเป็นค่าอื่นๆ เช่น เป็นพื้นที่ป่า ประมง พื้นที่ภูเขา ที่อยู่อาศัย เป็นต้น ให้คะแนนเท่ากับ 1 คะแนน มาคูณกับค่าถ่วงน้ำหนัก 4 คะแนน ดังนั้นค่าคะแนนถ่วงน้ำหนักสภาพภูมิประเทศ ของตำบลนี้ จะเท่ากับ $1 \times 4 = 4$ คะแนน

1.3 ความเหมาะสมของพื้นที่

พิจารณาพื้นที่ว่ามีแหล่งน้ำเพียงพอต่อการเลี้ยงสัตว์ตลอดปีหรือไม่ และเป็นพื้นที่ที่น้ำไม่ท่วมหรือแล้งซ้ำซาก เพราะเป็นปัจจัยที่สำคัญในการพิจารณาพื้นที่ที่เหมาะสม

ตัวชี้วัด	น้ำหนัก	ค่าคะแนน				
		5	4	3	2	1
ความเหมาะสมของพื้นที่	3	มีแหล่งน้ำเพียงพอตลอดทั้งปีและน้ำไม่ท่วม	มีแหล่งน้ำเพียงพอตลอดทั้งปีและน้ำไม่ท่วมซ้ำซาก	ไม่แล้งซ้ำซากและน้ำไม่ท่วมซ้ำซาก	แล้งซ้ำซาก	ท่วมซ้ำซาก

คำอธิบาย :

- น้ำหนัก = 3 (จากน้ำหนักรวม = 20) หมายถึง เป็นค่าถ่วงน้ำหนักของตัวชี้วัดความเหมาะสมของพื้นที่ที่มีผลต่อความเหมาะสมในการเลี้ยงโคนม

- ค่าคะแนน มี 5 ระดับ คือ

มีแหล่งน้ำเพียงพอตลอดทั้งปีและน้ำไม่ท่วม	มีค่าเท่ากับ 5 คะแนน
มีแหล่งน้ำเพียงพอตลอดทั้งปีและ น้ำไม่ท่วมซ้ำซาก	มีค่าเท่ากับ 4 คะแนน
ไม่แล้งซ้ำซากและน้ำไม่ท่วมซ้ำซาก	มีค่าเท่ากับ 3 คะแนน
แล้งซ้ำซาก	มีค่าเท่ากับ 2 คะแนน
ท่วมซ้ำซาก	มีค่าเท่ากับ 1 คะแนน

ตัวอย่าง การคำนวณหาค่าคะแนนถ่วงน้ำหนักของตัวชี้วัด ดำเนินการนำค่าคะแนนที่ได้ คูณกับค่าถ่วงน้ำหนักของตัวชี้วัดนั้น เช่น ในตำบลหนึ่งมีแหล่งน้ำเพียงพอตลอดทั้งปีและน้ำไม่ท่วมซ้ำซาก จะได้ 4 คะแนน นำมาคูณกับค่าถ่วงน้ำหนัก 3 คะแนน ดังนั้นค่าคะแนนถ่วงน้ำหนักความเหมาะสมของพื้นที่ของตำบลนี้ จะได้เท่ากับ $4 \times 3 = 12$

1.4 แหล่งอาหารอุดมสมบูรณ์ (วัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร/อุตสาหกรรมทางการเกษตร/โรงงานอาหารสัตว์ สำเร็จรูป และแหล่งวัตถุดิบอาหารสัตว์)

ตัวชี้วัด	น้ำหนัก	ค่าคะแนน				
		5	4	3	2	1
แหล่งอาหารอุดมสมบูรณ์	3	มีวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรฯ ที่เกษตรกรจัดหาได้ไม่น้อยกว่า 4 ชนิด	มีวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรฯ ที่เกษตรกรจัดหาได้ไม่น้อยกว่า 3 ชนิด	มีวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรฯ ที่เกษตรกรจัดหาได้ไม่น้อยกว่า 2 ชนิด	มีวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรฯ ที่เกษตรกรจัดหาได้ไม่น้อยกว่า 1 ชนิด	ไม่มีวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรฯ

คำอธิบาย :

- น้ำหนัก = 3 (จากน้ำหนักรวม = 20) หมายถึง เป็นค่าถ่วงน้ำหนักของตัวชี้วัดแหล่งอาหารอุดมสมบูรณ์ที่มีผลต่อความเหมาะสมในการเลี้ยงโคนม (ทั้งนี้จะไม่รวมกับการมีแปลงปลูกพืชอาหารสัตว์ เนื่องจากการปลูกพืชอาหารสัตว์ได้จัดการให้คะแนนในตัวชี้วัดสภาพภูมิประเทศ ซึ่งวัดคุณภาพดินสำหรับการปลูกพืชอาหารสัตว์แล้ว)

- ค่าคะแนน มี 5 ระดับ คือ

มีวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรฯ ที่เกษตรกรจัดหาได้ไม่น้อยกว่า 4 ชนิด	มีค่าเท่ากับ 5 คะแนน
มีวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรฯ ที่เกษตรกรจัดหาได้ไม่น้อยกว่า 3 ชนิด	มีค่าเท่ากับ 4 คะแนน
มีวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรฯ ที่เกษตรกรจัดหาได้ไม่น้อยกว่า 2 ชนิด	มีค่าเท่ากับ 3 คะแนน
มีวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรฯ ที่เกษตรกรจัดหาได้ไม่น้อยกว่า 1 ชนิด	มีค่าเท่ากับ 2 คะแนน
ไม่มีวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรฯ	มีค่าเท่ากับ 1 คะแนน

ตัวอย่าง การคำนวณหาค่าคะแนนถ่วงน้ำหนักของตัวชี้วัด ดำเนินการนำค่าคะแนนที่ได้ คูณกับ ค่าถ่วงน้ำหนักของตัวชี้วัดนั้น เช่น ในตำบลหนึ่งมีวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรฯ ที่เกษตรกรจัดหาเป็นอาหารโคนมได้ 2 ชนิด จะได้คะแนนเท่ากับ 3 คะแนน นำมาคูณกับค่าถ่วงน้ำหนัก 3 คะแนน ดังนั้นค่าคะแนนถ่วงน้ำหนักของตัวชี้วัดแหล่งอาหารอุดมสมบูรณ์ของตำบลนี้ จะได้เท่ากับ $3 \times 3 = 9$ คะแนน

1.5 จำนวนประชากรสัตว์

ตัวชี้วัด	น้ำหนัก	ค่าคะแนน				
		5	4	3	2	1
จำนวนประชากรสัตว์ (ตัว)	3	50,001 ตัวขึ้นไป	10,001 - 50,000	5,001 - 10,000	2,000 - 5,000	ต่ำกว่า 2,000

คำอธิบาย :

- น้ำหนัก = 3 (จากน้ำหนักรวม = 20) หมายถึง เป็นค่าถ่วงน้ำหนักของตัวชี้วัดจำนวนประชากรสัตว์ ซึ่งบ่งบอกถึงสถานการณ์การเลี้ยงสัตว์ในพื้นที่ ณ ปัจจุบันว่ามีความเหมาะสมทางกายภาพมากน้อยเพียงใดในการเลี้ยงโคนม ทั้งนี้การให้คะแนนระดับต่ำลง ให้ใช้ข้อมูลระดับจังหวัดเป็นตัวแทนการให้คะแนนระดับต่ำลง ฉะนั้นในทุกตำบลภายในจังหวัดจะมีค่าคะแนนเท่ากันทุกตำบล

- ค่าคะแนน มี 5 ระดับ คือ

จำนวนประชากรสัตว์ ตั้งแต่ 50,001 ตัวขึ้นไป มีค่าเท่ากับ 5 คะแนน

จำนวนประชากรสัตว์ 10,001 - 50,000 ตัว มีค่าเท่ากับ 4 คะแนน

จำนวนประชากรสัตว์ 5,001 - 10,000 ตัว มีค่าเท่ากับ 3 คะแนน

จำนวนประชากรสัตว์ 2,000 - 5,000 ตัว มีค่าเท่ากับ 2 คะแนน

จำนวนประชากรสัตว์ ต่ำกว่า 2,000 ตัว มีค่าเท่ากับ 1 คะแนน

ตัวอย่าง การคำนวณหาค่าคะแนนถ่วงน้ำหนักของตัวชี้วัด ดำเนินการนำค่าคะแนนที่ได้ คูณกับ ค่าถ่วงน้ำหนักของตัวชี้วัดนั้น เช่น ในจังหวัดมีจำนวนโคนม 2,500 ตัว จะได้คะแนนเท่ากับ 2 คะแนน และนำมาคูณกับค่าถ่วงน้ำหนัก 3 คะแนน ดังนั้นค่าคะแนนถ่วงน้ำหนักของตัวชี้วัดจำนวนประชากรสัตว์ จะได้เท่ากับ $2 \times 3 = 6$ คะแนน และทุกตำบลภายในจังหวัดจะมีค่าคะแนนเท่ากับ 6 คะแนน

1.6 การขนส่งสู่ตลาด

ตัวชี้วัด	น้ำหนัก	ค่าคะแนน				
		5	4	3	2	1
การขนส่งสู่ตลาด (กิโลเมตร)	2	0 - 50	51-100	101 - 150	151- 200	มากกว่า 200

คำอธิบาย :

- น้ำหนัก = 2 (จากน้ำหนักรวม = 20) หมายถึง เป็นค่าถ่วงน้ำหนักของตัวชี้วัดการขนส่งสู่ตลาด โดยวัดระยะทางในการขนส่งจากศูนย์รวบรวมนํ้านมดิบไปยังโรงงานแปรรูปผลิตภัณฑ์นม ซึ่งเป็นองค์ประกอบหนึ่งในการเลี้ยงโคนม เพราะค่าขนส่งจะมีผลต่อต้นทุนการผลิตและความเสียหายในระหว่างการขนส่ง

- ค่าคะแนน มี 5 ระดับ คือ

ระยะทางจากศูนย์รวบรวมนํ้านมดิบไปยังโรงงานแปรรูปไม่เกิน 50 กม. มีค่าเท่ากับ 5 คะแนน

ระยะทางจากศูนย์รวบรวมนํ้านมดิบไปยังโรงงานแปรรูปอยู่ระหว่าง 51-100 กม. มีค่าเท่ากับ 4 คะแนน

ระยะทางจากศูนย์รวบรวมนํ้านมดิบไปยังโรงงานแปรรูปอยู่ระหว่าง 101 - 150 กม. มีค่าเท่ากับ 3 คะแนน

ระยะทางจากศูนย์รวบรวมนํ้านมดิบไปยังโรงงานแปรรูปอยู่ระหว่าง 151- 200 กม. มีค่าเท่ากับ 2 คะแนน

ระยะทางจากศูนย์รวบรวมนํ้านมดิบไปยังโรงงานแปรรูป มากกว่า 200 กม. มีค่าเท่ากับ 1 คะแนน

ตัวอย่าง การคำนวณหาค่าคะแนนถ่วงน้ำหนักของตัวชี้วัด ดำเนินการนำค่าคะแนนที่ได้ คูณกับ ค่าถ่วงน้ำหนักของตัวชี้วัดนั้น เช่น ในตำบลหนึ่งมีระยะทางการขนส่งนํ้านมดิบจากศูนย์รวบรวมนํ้านมดิบไปยังโรงงานแปรรูปผลิตภัณฑ์นํ้านม 25 กิโลเมตร จะได้ 5 คะแนน นำมาคูณกับค่าถ่วงน้ำหนัก 2 คะแนน ดังนั้นค่าคะแนนถ่วงน้ำหนักของตัวชี้วัดการขนส่งสู่ตลาดของตำบลนี้ จะได้เท่ากับ $5 \times 2 = 10$ คะแนน

โคเนื้อ (แบบ 002)

1.1 สภาพภูมิอากาศ (ดัชนีความร้อนชื้น: Temperature Humidity Index - THI)

ตัวชี้วัด	น้ำหนัก	ค่าคะแนน				
		5	4	3	2	1
ดัชนีความร้อนชื้น (THI)	2	ตั้งแต่ 77 ลงไป	78	79	80	ตั้งแต่ 81 ขึ้นไป

คำอธิบาย :

- น้ำหนัก = 2 (จากน้ำหนักรวม = 20) หมายถึง เป็นค่าถ่วงน้ำหนักของตัวชี้วัดค่าดัชนีความร้อนขึ้น ที่มีผลต่อความเหมาะสมในการเลี้ยงโคเนื้อ สำหรับค่าถ่วงน้ำหนักของโคเนื้อจะมีค่าน้อยกว่าโคนม เพราะค่าดัชนีความร้อนขึ้นในประเทศไทยจะไม่มีผลต่อการเลี้ยงโคเนื้อมากนัก ทั้งนี้การให้คะแนนระดับตำบล ให้ใช้ข้อมูลระดับจังหวัดเป็นตัวแทนการให้คะแนนระดับตำบล ฉะนั้นในทุกตำบลภายในจังหวัดจะมีค่าคะแนนเท่ากันทุกตำบล

- ค่าคะแนน มี 5 ระดับ คือ

ดัชนีความร้อนขึ้น ตั้งแต่ 77 ลงมา	มีค่าเท่ากับ 5 คะแนน
ดัชนีความร้อนขึ้น เท่ากับ 78	มีค่าเท่ากับ 4 คะแนน
ดัชนีความร้อนขึ้น เท่ากับ 79	มีค่าเท่ากับ 3 คะแนน
ดัชนีความร้อนขึ้น เท่ากับ 80	มีค่าเท่ากับ 2 คะแนน
ดัชนีความร้อนขึ้น ตั้งแต่ 81 ขึ้นไป	มีค่าเท่ากับ 1 คะแนน

1.2 สภาพภูมิประเทศ (คุณสมบัติความเหมาะสมของดินสำหรับการผลิตพืชอาหารสัตว์: pH / EC)

การพิจารณาคุณภาพความสมบูรณ์ของดิน จะพิจารณาจากคุณสมบัติความเป็นกรด-ด่าง (pH) และค่าความเค็ม (EC) ของดิน โดยพิจารณาจากค่าใดค่าหนึ่งเป็นตัวแทนในการให้คะแนน ดังนี้

- กรณีตำบลใด ระบุว่าเป็นพื้นที่ดินเค็ม ให้ใช้ค่าความเค็มของดิน เป็นตัวแทนการให้คะแนนสภาพภูมิประเทศ โดยมีค่าคะแนน = 1 คะแนน

- กรณีตำบลใด ไม่ได้ระบุว่าเป็นพื้นที่ดินเค็มและค่าความเป็นกรด-ด่าง แต่ระบุเป็นค่าอื่นๆ เช่น ที่อยู่อาศัย พื้นที่ลาดชัน พื้นที่ประมง เป็นต้น ให้เป็นตัวแทนการให้คะแนนสภาพภูมิประเทศ โดยมีค่าคะแนน = 1 คะแนน

- กรณีตำบลใด ไม่ได้ระบุว่าเป็นพื้นที่ดินเค็ม แต่ระบุค่าความเป็นกรด - ด่าง ให้ประเมินคะแนนสภาพภูมิประเทศ โดยใช้ค่าความเป็นกรด - ด่าง ตามเกณฑ์ที่กำหนด

ตัวชี้วัด	น้ำหนัก	ค่าคะแนน				
		5	4	3	2	1
สภาพภูมิประเทศ	4					
- ค่าความเป็นกรด-ด่าง		6.6 - 7.3	6.1 - 6.5 หรือ 7.4 - 7.8	5.5 - 6.0 หรือ 7.9 - 8.4	5.1 - 5.4 หรือ 8.5 - 9.0	4.5 - 5.0 หรือ มากกว่า 9.0
- ค่าความเค็มของดิน						เป็นพื้นที่ดินเค็ม

คำอธิบาย :

- น้ำหนัก = 4 (จากน้ำหนักรวม = 20) เป็นค่าถ่วงน้ำหนักของตัวชี้วัดสภาพภูมิประเทศ โดยวัดค่าความเป็นกรด - ด่าง และ ค่าความเค็มของดิน ที่มีผลต่อความเหมาะสมในการปลูกพืชอาหารสัตว์เพื่อเลี้ยงโคเนื้อ โดยในการพิจารณาตัวชี้วัดค่าความเป็นกรด - ด่าง และ ค่าความเค็มของดิน ดังนี้

ค่าความเป็นกรด-ด่าง (pH) ค่าคะแนน มี 5 ระดับ คือ

ค่าความเป็นกรด-ด่าง (pH) = อยู่ระหว่าง 6.6 - 7.3	มีค่าเท่ากับ 5 คะแนน
ค่าความเป็นกรด-ด่าง (pH) = อยู่ระหว่าง 6.1 - 6.5 หรือระหว่าง 7.4 - 7.8	มีค่าเท่ากับ 4 คะแนน
ค่าความเป็นกรด-ด่าง (pH) = อยู่ระหว่าง 5.5 - 6.0 หรือระหว่าง 7.9 - 8.4	มีค่าเท่ากับ 3 คะแนน
ค่าความเป็นกรด-ด่าง (pH) = อยู่ระหว่าง 5.1 - 5.4 หรือระหว่าง 8.5 - 9.0	มีค่าเท่ากับ 2 คะแนน
ค่าความเป็นกรด-ด่าง (pH) = อยู่ระหว่าง 4.5 - 5.0 หรือ มากกว่า 9.0	มีค่าเท่ากับ 1 คะแนน

ค่าความเค็มของดิน (ค่าการนำไฟฟ้าของดิน : EC) ค่าคะแนน มี 1 ระดับ คือ

กรณีระบุว่าเป็นพื้นที่ดินเค็ม มีค่าเท่ากับ 1 คะแนน

1.3 ความเหมาะสมของพื้นที่

พิจารณาพื้นที่ว่ามีแหล่งน้ำเพียงพอต่อการเลี้ยงสัตว์ตลอดปีหรือไม่ และเป็นพื้นที่ที่น้ำไม่ท่วมหรือแล้งซ้ำซาก เพราะเป็นปัจจัยที่สำคัญในการพิจารณาพื้นที่ที่เหมาะสม

ตัวชี้วัด	น้ำหนัก	ค่าคะแนน				
		5	4	3	2	1
ความเหมาะสมของพื้นที่	3	มีแหล่งน้ำเพียงพอตลอดทั้งปีและน้ำไม่ท่วม	มีแหล่งน้ำเพียงพอตลอดทั้งปีและน้ำไม่ท่วมซ้ำซาก	ไม่แล้งซ้ำซากและน้ำไม่ท่วมซ้ำซาก	แล้งซ้ำซาก	ท่วมซ้ำซาก

คำอธิบาย :

- น้ำหนัก = 3 (จากน้ำหนักรวม = 20) หมายถึง เป็นค่าถ่วงน้ำหนักของตัวชี้วัดความเหมาะสมของพื้นที่ที่มีผลต่อความเหมาะสมในการเลี้ยงโคเนื้อ

- ค่าคะแนน มี 5 ระดับ คือ

มีแหล่งน้ำเพียงพอตลอดทั้งปีและน้ำไม่ท่วม	มีค่าเท่ากับ 5 คะแนน
มีแหล่งน้ำเพียงพอตลอดทั้งปีและ น้ำไม่ท่วมซ้ำซาก	มีค่าเท่ากับ 4 คะแนน
ไม่แล้งซ้ำซากและน้ำไม่ท่วมซ้ำซาก	มีค่าเท่ากับ 3 คะแนน
แล้งซ้ำซาก	มีค่าเท่ากับ 2 คะแนน
ท่วมซ้ำซาก	มีค่าเท่ากับ 1 คะแนน

1.4 แหล่งอาหารอุดมสมบูรณ์ (วัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร/อุตสาหกรรมทางการเกษตร/โรงงานอาหารสัตว์สำเร็จรูป และแหล่งวัตถุดิบอาหารสัตว์)

ตัวชี้วัด	น้ำหนัก	ค่าคะแนน				
		5	4	3	2	1
แหล่งอาหารอุดมสมบูรณ์	5	มีวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรฯ ที่เกษตรกรจัดหาได้ไม่น้อยกว่า 4 ชนิด	มีวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรฯ ที่เกษตรกรจัดหาได้ไม่น้อยกว่า 3 ชนิด	มีวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรฯ ที่เกษตรกรจัดหาได้ไม่น้อยกว่า 2 ชนิด	มีวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรฯ ที่เกษตรกรจัดหาได้ไม่น้อยกว่า 1 ชนิด	ไม่มีวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรฯ

คำอธิบาย :

- น้ำหนัก = 5 (จากน้ำหนักรวม = 20) หมายถึง เป็นค่าถ่วงน้ำหนักของตัวชี้วัดแหล่งอาหารอุดมสมบูรณ์ที่มีผลต่อความเหมาะสมในการเลี้ยงโคเนื้อ

- ค่าคะแนน มี 5 ระดับ คือ

มีวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรฯ ที่เกษตรกรจัดหาได้ไม่น้อยกว่า 4 ชนิด	มีค่าเท่ากับ 5 คะแนน
มีวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรฯ ที่เกษตรกรจัดหาได้ไม่น้อยกว่า 3 ชนิด	มีค่าเท่ากับ 4 คะแนน
มีวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรฯ ที่เกษตรกรจัดหาได้ไม่น้อยกว่า 2 ชนิด	มีค่าเท่ากับ 3 คะแนน
มีวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรฯ ที่เกษตรกรจัดหาได้ไม่น้อยกว่า 1 ชนิด	มีค่าเท่ากับ 2 คะแนน
ไม่มีวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรฯ	มีค่าเท่ากับ 1 คะแนน

1.5 จำนวนประชากรสัตว์

ตัวชี้วัด	น้ำหนัก	ค่าคะแนน				
		5	4	3	2	1
จำนวนประชากรสัตว์ (ตัว)	4	200,001 ตัวขึ้นไป	100,001 - 200,000	50,001 - 100,000	20,000 - 50,000	ต่ำกว่า 20,000

คำอธิบาย :

- น้ำหนัก = 4 (จากน้ำหนักรวม = 20) หมายถึง เป็นค่าถ่วงน้ำหนักของตัวชี้วัดจำนวนประชากรสัตว์ของการเลี้ยงโคเนื้อ ซึ่งบ่งบอกถึงสถานการณ์การเลี้ยงสัตว์ในพื้นที่ ณ ปัจจุบันว่ามีความเหมาะสมทางกายภาพมากน้อยเพียงใดในการเลี้ยง

โคเนื้อ ทั้งนี้การให้คะแนนระดับตำบล ให้ใช้ข้อมูลระดับจังหวัดเป็นตัวแทนการให้คะแนนระดับตำบล ฉะนั้นในทุกตำบลภายในจังหวัดจะมีค่าคะแนนเท่ากันทุกตำบล

- ค่าคะแนน มี 5 ระดับ คือ

จำนวนประชากรสัตว์ ตั้งแต่ 200,001 ตัวขึ้นไป	มีค่าเท่ากับ 5 คะแนน
จำนวนประชากรสัตว์ 100,001 - 200,000 ตัว	มีค่าเท่ากับ 4 คะแนน
จำนวนประชากรสัตว์ 50,001 - 100,000 ตัว	มีค่าเท่ากับ 3 คะแนน
จำนวนประชากรสัตว์ 20,000 - 50,000 ตัว	มีค่าเท่ากับ 2 คะแนน
จำนวนประชากรสัตว์ ต่ำกว่า 20,000 ตัว	มีค่าเท่ากับ 1 คะแนน

1.6 การขนส่งสู่ตลาด

ตัวชี้วัด	น้ำหนัก	ค่าคะแนน				
		5	4	3	2	1
การขนส่งสู่ตลาด (กิโลเมตร)	2	0 - 50	51-100	101 - 150	151- 200	มากกว่า 200

คำอธิบาย :

- น้ำหนัก = 2 (จากน้ำหนักรวม = 20) หมายถึง เป็นค่าถ่วงน้ำหนักของตัวชี้วัดการขนส่งสู่ตลาด โดยวัดระยะทางในการขนส่งจากฟาร์มไปยังตลาดนัดหรือโรงฆ่าสัตว์ภายในประเทศ ซึ่งเป็นองค์ประกอบหนึ่งในการเลี้ยงโคเนื้อ เพราะค่าขนส่งจะมีผลต่อต้นทุนการผลิต

- ค่าคะแนน มี 5 ระดับ คือ

ระยะทางจากฟาร์มไปยังตลาดนัด/โรงฆ่าสัตว์ ไม่เกิน 50 กม.	มีค่าเท่ากับ 5 คะแนน
ระยะทางจากฟาร์มไปยังตลาดนัด/โรงฆ่าสัตว์ อยู่ระหว่าง 51-100 กม.	มีค่าเท่ากับ 4 คะแนน
ระยะทางจากฟาร์มไปยังตลาดนัด/โรงฆ่าสัตว์ อยู่ระหว่าง 101 - 150 กม.	มีค่าเท่ากับ 3 คะแนน
ระยะทางจากฟาร์มไปยังตลาดนัด/โรงฆ่าสัตว์ อยู่ระหว่าง 151- 200 กม.	มีค่าเท่ากับ 2 คะแนน
ระยะทางจากฟาร์มไปยังตลาดนัด/โรงฆ่าสัตว์ มากกว่า 200 กม.	มีค่าเท่ากับ 1 คะแนน

สูตร (แบบ 003)

1.1 สภาพภูมิอากาศ (ดัชนีความร้อนชื้น: Temperature Humidity Index - THI)

ตัวชี้วัด	น้ำหนัก	ค่าคะแนน				
		5	4	3	2	1
ดัชนีความร้อนชื้น (THI)	4	ตั้งแต่ 77 ลงไป	78	79	80	ตั้งแต่ 81 ขึ้นไป

คำอธิบาย :

- น้ำหนัก = 4 (จากน้ำหนักรวม = 20) หมายถึง เป็นค่าถ่วงน้ำหนักของตัวชี้วัดค่าดัชนีความร้อนชื้น ที่มีผลต่อความเหมาะสมในการเลี้ยงสุกร ทั้งนี้การให้คะแนนระดับตำบล ให้ใช้ข้อมูลระดับจังหวัดเป็นตัวแทนการให้คะแนนระดับตำบล ฉะนั้นในทุกตำบลภายในจังหวัดจะมีค่าคะแนนเท่ากันทุกตำบล

- ค่าคะแนน มี 5 ระดับ คือ

ดัชนีความร้อนชื้น ตั้งแต่ 77 ลงมา	มีค่าเท่ากับ 5 คะแนน
ดัชนีความร้อนชื้น เท่ากับ 78	มีค่าเท่ากับ 4 คะแนน
ดัชนีความร้อนชื้น เท่ากับ 79	มีค่าเท่ากับ 3 คะแนน
ดัชนีความร้อนชื้น เท่ากับ 80	มีค่าเท่ากับ 2 คะแนน
ดัชนีความร้อนชื้น ตั้งแต่ 81 ขึ้นไป	มีค่าเท่ากับ 1 คะแนน

หมายเหตุ : สำหรับสัตว์ที่เลี้ยงในโรงเรือนระบบปิด หากเป็นพื้นที่ที่มีค่าดัชนีความร้อนชื้นสูง จะส่งผลให้มีต้นทุนเพิ่มขึ้น เนื่องจากจำเป็นต้องใช้พลังงานไฟฟ้าเพื่อปรับอากาศ

1.2 สภาพภูมิประเทศ

ในกรณีสุกรและสัตว์ปีก คุณสมบัติของดินมีผลต่อน้ำที่ใช้ในฟาร์มเท่านั้น จึงให้ค่าถ่วงน้ำหนักน้อย เนื่องจากอาหารสัตว์ไม่ได้มาจากการปลูกพืชอาหารสัตว์ในฟาร์ม การพิจารณาคุณภาพความสมบูรณ์ของดิน จะพิจารณาจากคุณสมบัติความเป็นกรด-ด่าง (pH) และค่าความเค็ม (EC) ของดิน โดยพิจารณาจากค่าใดค่าหนึ่งเป็นตัวแทนในการให้คะแนน ดังนี้

- กรณีตำบลใด ระบุว่าพื้นที่ดินเค็ม ให้ใช้ค่าความเค็มของดิน เป็นตัวแทนการให้คะแนนสภาพภูมิประเทศ โดยมีค่าคะแนน = 1 คะแนน

- กรณีตำบลใด ไม่ได้ระบุว่าพื้นที่ดินเค็มและค่าความเป็นกรด-ด่าง แต่ระบุเป็นค่าอื่นๆ เช่น ที่อยู่อาศัย พื้นที่ลาดชัน พื้นที่ประมง เป็นต้น ให้เป็นตัวแทนการให้คะแนนสภาพภูมิประเทศ โดยมีค่าคะแนน = 1 คะแนน

- กรณีตำบลใด ไม่ได้ระบุว่าพื้นที่ดินเค็ม แต่ระบุค่าความเป็นกรด - ด่าง ให้ประเมินคะแนนสภาพภูมิประเทศ โดยใช้ค่าความเป็นกรด - ด่าง ตามเกณฑ์ที่กำหนด

ตัวชี้วัด	น้ำหนัก	ค่าคะแนน				
		5	4	3	2	1
สภาพภูมิประเทศ	2					
- ค่าความเป็นกรด-ด่าง		6.6 - 7.3	6.1 - 6.5 หรือ 7.4 - 7.8	5.5 - 6.0 หรือ 7.9 - 8.4	5.1 - 5.4 หรือ 8.5 - 9.0	4.5 - 5.0 หรือ มากกว่า 9.0
- ค่าความเค็มของดิน						เป็นพื้นที่ ดินเค็ม

คำอธิบาย :

- น้ำหนัก = 2 (จากน้ำหนักรวม = 20) หมายถึง เป็นค่าถ่วงน้ำหนักของตัวชี้วัดสภาพภูมิประเทศ โดยวัดค่าความเป็นกรด - ด่าง และ ค่าความเค็มของดิน ที่มีผลต่อความเหมาะสมในการการเลี้ยงสุกร โดยในการพิจารณาตัวชี้วัดค่าความเป็นกรด - ด่าง และ ค่าความเค็มของดิน ดังนี้

ค่าความเป็นกรด-ด่าง (pH) ค่าคะแนน มี 5 ระดับ คือ

ค่าความเป็นกรด-ด่าง (pH) = อยู่ระหว่าง 6.6 - 7.3 มีค่าเท่ากับ 5 คะแนน

ค่าความเป็นกรด-ด่าง (pH) = อยู่ระหว่าง 6.1 - 6.5
หรือระหว่าง 7.4 - 7.8 มีค่าเท่ากับ 4 คะแนน

ค่าความเป็นกรด-ด่าง (pH) = อยู่ระหว่าง 5.5 - 6.0
หรือระหว่าง 7.9 - 8.4 มีค่าเท่ากับ 3 คะแนน

ค่าความเป็นกรด-ด่าง (pH) = อยู่ระหว่าง 5.1 - 5.4
หรือระหว่าง 8.5 - 9.0 มีค่าเท่ากับ 2 คะแนน

ค่าความเป็นกรด-ด่าง (pH) = อยู่ระหว่าง 4.5 - 5.0
หรือ มากกว่า 9.0 มีค่าเท่ากับ 1 คะแนน

ค่าความเค็มของดิน (ค่าการนำไฟฟ้าของดิน: EC) ค่าคะแนน มี 1 ระดับ คือ

กรณีระบุว่าพื้นที่ดินเค็ม มีค่าเท่ากับ 1 คะแนน

1.3 ความเหมาะสมของพื้นที่

พิจารณาพื้นที่ว่ามีแหล่งน้ำเพียงพอต่อการเลี้ยงสัตว์ตลอดปีหรือไม่ และเป็นพื้นที่ที่น้ำไม่ท่วมหรือแล้งซ้ำซาก เพราะเป็นปัจจัยที่สำคัญในการพิจารณาพื้นที่ที่เหมาะสม

ตัวชี้วัด	น้ำหนัก	ค่าคะแนน				
		5	4	3	2	1
ความเหมาะสมของพื้นที่	3	มีแหล่งน้ำเพียงพอตลอดทั้งปีและน้ำไม่ท่วม	มีแหล่งน้ำเพียงพอตลอดทั้งปีและน้ำไม่ท่วมซ้ำซาก	ไม่แล้งซ้ำซากและน้ำไม่ท่วมซ้ำซาก	แล้งซ้ำซาก	ท่วมซ้ำซาก

คำอธิบาย :

- น้ำหนัก = 3 (จากน้ำหนักรวม = 20) หมายถึง เป็นค่าถ่วงน้ำหนักของตัวชี้วัดความเหมาะสมของพื้นที่ ที่มีผลต่อความเหมาะสมในการเลี้ยงสุกร

- ค่าคะแนน มี 5 ระดับ คือ

มีแหล่งน้ำเพียงพอตลอดทั้งปีและน้ำไม่ท่วม มีค่าเท่ากับ 5 คะแนน

มีแหล่งน้ำเพียงพอตลอดทั้งปีและ น้ำไม่ท่วมซ้ำซาก มีค่าเท่ากับ 4 คะแนน

ไม่แล้งซ้ำซากและน้ำไม่ท่วมซ้ำซาก มีค่าเท่ากับ 3 คะแนน

แล้งซ้ำซาก
ท่วมซ้ำซาก

มีค่าเท่ากับ 2 คะแนน

มีค่าเท่ากับ 1 คะแนน

1.4 แหล่งอาหารอุดมสมบูรณ์ (แหล่งวัตถุดิบอาหารสัตว์ และ โรงงานอาหารสัตว์สำเร็จรูป)

ตัวชี้วัด	น้ำหนัก	ค่าคะแนน				
		5	4	3	2	1
แหล่งอาหารอุดมสมบูรณ์ (กิโลเมตร)	4	0 - 50	51-100	101 - 150	151- 200	มากกว่า 200

คำอธิบาย :

- น้ำหนัก = 4 (จากน้ำหนักรวม = 20) หมายถึง เป็นค่าถ่วงน้ำหนักของตัวชี้วัดแหล่งอาหารอุดมสมบูรณ์โดยเป็นการวัดระยะทางจากฟาร์มถึงแหล่งวัตถุดิบหรือโรงงานผลิตอาหารสัตว์สำเร็จรูป เนื่องจากเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรจะใช้ส่วนผสมอาหารเอง หรือหากเป็นอาหารสำเร็จรูป บริษัทจะมาส่งอาหารสัตว์ที่ฟาร์ม ซึ่งหากระยะทางไกลก็จะมีค่าขนส่งเพิ่มขึ้น ทำให้มีผลต่อต้นทุนค่าอาหารสัตว์

แหล่งวัตถุดิบ หมายถึง เป็นแหล่งที่มีการผลิตวัตถุดิบที่ใช้ประกอบในการผสมอาหารให้กับสุกร เช่น มีรำข้าวและปลายข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มันเส้น กากถั่วเหลือง หรือ ร้านค้าจำหน่ายวัตถุดิบอาหารสัตว์ เป็นต้น

- ค่าคะแนน มี 5 ระดับ คือ

ระยะทางจากฟาร์มถึงแหล่งวัตถุดิบหรือโรงงานผลิตอาหารสัตว์สำเร็จรูป ไม่เกิน 50 กม.	= 5 คะแนน
ระยะทางจากฟาร์มถึงแหล่งวัตถุดิบหรือโรงงานผลิตอาหารสัตว์สำเร็จรูป 51 - 100 กม.	= 4 คะแนน
ระยะทางจากฟาร์มถึงแหล่งวัตถุดิบหรือโรงงานผลิตอาหารสัตว์สำเร็จรูป 101 - 150 กม.	= 3 คะแนน
ระยะทางจากฟาร์มถึงแหล่งวัตถุดิบหรือโรงงานผลิตอาหารสัตว์สำเร็จรูป 151 - 200 กม.	= 2 คะแนน
ระยะทางจากฟาร์มถึงแหล่งวัตถุดิบหรือโรงงานผลิตอาหารสัตว์สำเร็จรูป มากกว่า 200 กม.	= 1 คะแนน

1.5 จำนวนประชากรสัตว์

ตัวชี้วัด	น้ำหนัก	ค่าคะแนน				
		5	4	3	2	1
ความหนาแน่นของประชากรสัตว์	3	500,001 ตัวขึ้นไป	250,001 – 500,000	100,001 – 250,000	50,000 – 100,000	ต่ำกว่า 50,000

คำอธิบาย :

- น้ำหนัก = 3 (จากน้ำหนักรวม = 20) หมายถึง เป็นค่าถ่วงน้ำหนักของตัวชี้วัดจำนวนประชากรสัตว์ของการเลี้ยงสุกรซึ่งบ่งบอกถึงสถานการณ์การเลี้ยงสัตว์ในพื้นที่ ณ ปัจจุบันว่ามีความเหมาะสมทางกายภาพมากน้อยเพียงใดในการเลี้ยงสุกร ทั้งนี้การให้คะแนนระดับตำบล ให้ใช้ข้อมูลระดับจังหวัดเป็นตัวแทนการให้คะแนนระดับตำบล ฉะนั้นในทุกตำบลภายในจังหวัดจะมีค่าคะแนนเท่ากันทุกตำบล

- ค่าคะแนน มี 5 ระดับ คือ

จำนวนประชากรสัตว์ ตั้งแต่ 500,001 ตัวขึ้นไป	= 5 คะแนน
จำนวนประชากรสัตว์ 250,001 - 500,000 ตัว	= 4 คะแนน
จำนวนประชากรสัตว์ 100,001 - 250,000 ตัว	= 3 คะแนน
จำนวนประชากรสัตว์ 50,000 - 100,000 ตัว	= 2 คะแนน
จำนวนประชากรสัตว์ ต่ำกว่า 50,000 ตัว	= 1 คะแนน

1.6 การขนส่งสู่ตลาด

ตัวชี้วัด	น้ำหนัก	ค่าคะแนน				
		5	4	3	2	1
การขนส่งสู่ตลาด (กิโลเมตร)	4	0 - 25	26-50	51 –75	76- 100	มากกว่า 100

คำอธิบาย :

- น้ำหนัก = 4 (จากน้ำหนักรวม = 20) หมายถึง เป็นค่าถ่วงน้ำหนักของตัวชี้วัดการขนส่งสู่ตลาด โดยวัดระยะทางในการขนส่งจากฟาร์มสุกร ไปยังโรงฆ่าสัตว์หรือโรงงานแปรรูปเนื้อสัตว์ ซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งในการเลี้ยงสุกร เพราะค่าขนส่งจะมีผลต่อต้นทุนการผลิต

- ค่าคะแนน มี 5 ระดับ คือ

ระยะทางจากฟาร์มสุกรไปยังโรงฆ่าสัตว์หรือโรงงานแปรรูป ไม่เกิน 25 กม.	= 5 คะแนน
ระยะทางจากฟาร์มสุกรไปยังโรงฆ่าสัตว์หรือโรงงานแปรรูป อยู่ระหว่าง 26 - 50 กม.	= 4 คะแนน
ระยะทางจากฟาร์มสุกรไปยังโรงฆ่าสัตว์หรือโรงงานแปรรูป อยู่ระหว่าง 51 - 75 กม.	= 3 คะแนน
ระยะทางจากฟาร์มสุกรไปยังโรงฆ่าสัตว์หรือโรงงานแปรรูป อยู่ระหว่าง 76 - 100 กม.	= 2 คะแนน
ระยะทางจากฟาร์มสุกรไปยังโรงฆ่าสัตว์หรือโรงงานแปรรูป มากกว่า 100 กม.	= 1 คะแนน

ไก่น้ำ (แบบ 004)

1.1 สภาพภูมิอากาศ (ดัชนีความร้อนชื้น: Temperature Humidity Index - THI)

ตัวชี้วัด	น้ำหนัก	ค่าคะแนน				
		5	4	3	2	1
ดัชนีความร้อนชื้น (THI)	5	ตั้งแต่ 77 ลงไป	78	79	80	ตั้งแต่ 81 ขึ้นไป

คำอธิบาย :

- น้ำหนัก = 5 (จากน้ำหนักรวม = 20) หมายถึง เป็นค่าถ่วงน้ำหนักของตัวชี้วัดค่าดัชนีความร้อนชื้น ที่มีผลต่อความเหมาะสมในการเลี้ยงไก่น้ำ ทั้งนี้การให้คะแนนระดับตำบล ให้ใช้ข้อมูลระดับจังหวัดเป็นตัวแทนการให้คะแนนระดับตำบล ฉะนั้นในทุกตำบลภายในจังหวัดจะมีค่าคะแนนเท่ากันทุกตำบล

- ค่าคะแนน มี 5 ระดับ คือ

ดัชนีความร้อนชื้น ตั้งแต่ 77 ลงมา	มีค่าเท่ากับ 5 คะแนน
ดัชนีความร้อนชื้น เท่ากับ 78	มีค่าเท่ากับ 4 คะแนน
ดัชนีความร้อนชื้น เท่ากับ 79	มีค่าเท่ากับ 3 คะแนน
ดัชนีความร้อนชื้น เท่ากับ 80	มีค่าเท่ากับ 2 คะแนน
ดัชนีความร้อนชื้น ตั้งแต่ 81 ขึ้นไป	มีค่าเท่ากับ 1 คะแนน

หมายเหตุ : สำหรับสัตว์ที่เลี้ยงในโรงเรือนระบบปิด หากเป็นพื้นที่ที่มีค่าดัชนีความร้อนชื้นสูง จะส่งผลให้มีต้นทุนเพิ่มสูงขึ้น เนื่องจากจำเป็นต้องใช้พลังงานไฟฟ้าเพื่อปรับอากาศ ดังนั้นค่าคะแนนถ่วงน้ำหนักจึงมาก

1.2 สภาพภูมิประเทศ

ในกรณีของไก่น้ำ คุณสมบัติของดินมีผลต่อน้ำที่ใช้ในฟาร์มเท่านั้น จึงให้ค่าถ่วงน้ำหนักน้อย เนื่องจากอาหารสัตว์ไม่ได้มาจากการปลูกพืชอาหารสัตว์ในฟาร์ม การพิจารณาคุณภาพความสมบูรณ์ของดิน จะพิจารณาจากคุณสมบัติความเป็นกรด-ด่าง (pH) และค่าความเค็ม (EC) ของดิน โดยพิจารณาจากค่าใดค่าหนึ่งเป็นตัวแทนในการให้คะแนน ดังนี้

- กรณีตำบลใด ระบุว่าพื้นที่ดินเค็ม ให้ใช้ค่าความเค็มของดิน เป็นตัวแทนการให้คะแนนสภาพภูมิประเทศ โดยมีค่าคะแนน = 1 คะแนน

- กรณีตำบลใด ไม่ได้ระบุว่าพื้นที่ดินเค็มและค่าความเป็นกรด-ด่าง แต่ระบุเป็นค่าอื่นๆ เช่น ที่อยู่อาศัย พื้นที่ลาดชัน พื้นที่ประมง เป็นต้น ให้เป็นตัวแทนการให้คะแนนสภาพภูมิประเทศ โดยมีค่าคะแนน = 1 คะแนน

- กรณีตำบลใด ไม่ได้ระบุว่าพื้นที่ดินเค็ม แต่ระบุค่าความเป็นกรด - ด่าง ให้ประเมินคะแนนสภาพภูมิประเทศ โดยใช้ค่าความเป็นกรด - ด่าง ตามเกณฑ์ที่กำหนด

ตัวชี้วัด	น้ำหนัก	ค่าคะแนน				
		5	4	3	2	1
สภาพภูมิประเทศ	2					
- ค่าความเป็นกรด-ด่าง		6.6 - 7.3	6.1 - 6.5 หรือ 7.4 - 7.8	5.5 - 6.0 หรือ 7.9 - 8.4	5.1 - 5.4 หรือ 8.5 - 9.0	4.5 - 5.0 หรือ มากกว่า 9.0
- ค่าความเค็มของดิน						เป็นพื้นที่ดินเค็ม

คำอธิบาย :

- น้ำหนัก = 2 (จากน้ำหนักรวม = 20) หมายถึง เป็นค่าถ่วงน้ำหนักของตัวชี้วัดสภาพภูมิประเทศ โดยวัดค่าความเป็นกรด - ด่าง และ ค่าความเค็มของดิน ที่มีผลต่อความเหมาะสมในการการเลี้ยงไก่เนื้อ โดยในการพิจารณาตัวชี้วัดค่าความเป็นกรด - ด่าง และ ค่าความเค็มของดิน ดังนี้

ค่าความเป็นกรด-ด่าง (pH) ค่าคะแนน มี 5 ระดับ คือ

ค่าความเป็นกรด-ด่าง (pH)	= อยู่ระหว่าง 6.6 – 7.3	มีค่าเท่ากับ 5 คะแนน
ค่าความเป็นกรด-ด่าง (pH)	= อยู่ระหว่าง 6.1 – 6.5 หรือระหว่าง 7.4 – 7.8	มีค่าเท่ากับ 4 คะแนน
ค่าความเป็นกรด-ด่าง (pH)	= อยู่ระหว่าง 5.5 – 6.0 หรือระหว่าง 7.9 – 8.4	มีค่าเท่ากับ 3 คะแนน
ค่าความเป็นกรด-ด่าง (pH)	= อยู่ระหว่าง 5.1 – 5.4 หรือระหว่าง 8.5 – 9.0	มีค่าเท่ากับ 2 คะแนน
ค่าความเป็นกรด-ด่าง (pH)	= อยู่ระหว่าง 4.5 - 5.0 หรือ มากกว่า 9.0	มีค่าเท่ากับ 1 คะแนน

ค่าความเค็มของดิน (ค่าการนำไฟฟ้าของดิน: EC) ค่าคะแนน มี 1 ระดับ คือ

กรณีระบุว่าเป็นพื้นที่ดินเค็ม มีค่าเท่ากับ 1 คะแนน

1.3 ความเหมาะสมของพื้นที่

พิจารณาพื้นที่ว่ามีแหล่งน้ำเพียงพอต่อการเลี้ยงสัตว์ตลอดปีหรือไม่ และเป็นพื้นที่ที่น้ำไม่ท่วมหรือแล้งซ้ำซาก เพราะเป็นปัจจัยที่สำคัญในการพิจารณาพื้นที่ที่เหมาะสม

ตัวชี้วัด	น้ำหนัก	ค่าคะแนน				
		5	4	3	2	1
ความเหมาะสมของพื้นที่	3	มีแหล่งน้ำเพียงพอตลอดทั้งปีและน้ำไม่ท่วม	มีแหล่งน้ำเพียงพอตลอดทั้งปี และ น้ำไม่ท่วมซ้ำซาก	ไม่แล้งซ้ำซากและน้ำไม่ท่วมซ้ำซาก	แล้งซ้ำซาก	ท่วมซ้ำซาก

คำอธิบาย :

- น้ำหนัก = 3 (จากน้ำหนักรวม = 20) หมายถึง เป็นค่าถ่วงน้ำหนักของตัวชี้วัดความเหมาะสมของพื้นที่ ที่มีผลต่อความเหมาะสมในการเลี้ยงไก่เนื้อ

- ค่าคะแนน มี 5 ระดับ คือ

มีแหล่งน้ำเพียงพอตลอดทั้งปีและน้ำไม่ท่วม	มีค่าเท่ากับ 5 คะแนน
มีแหล่งน้ำเพียงพอตลอดทั้งปีและ น้ำไม่ท่วมซ้ำซาก	มีค่าเท่ากับ 4 คะแนน
ไม่แล้งซ้ำซากและน้ำไม่ท่วมซ้ำซาก	มีค่าเท่ากับ 3 คะแนน
แล้งซ้ำซาก	มีค่าเท่ากับ 2 คะแนน
ท่วมซ้ำซาก	มีค่าเท่ากับ 1 คะแนน

1.4 แหล่งอาหารอุดมสมบูรณ์ (แหล่งวัตถุดิบอาหารสัตว์ และโรงงานอาหารสัตว์สำเร็จรูป)

ตัวชี้วัด	น้ำหนัก	ค่าคะแนน				
		5	4	3	2	1
แหล่งอาหารอุดมสมบูรณ์ (กิโลเมตร)	4	0 - 50	51-100	101 - 150	151- 200	มากกว่า 200

คำอธิบาย :

- น้ำหนัก = 4 (จากน้ำหนักรวม = 20) หมายถึง เป็นค่าถ่วงน้ำหนักของตัวชี้วัดแหล่งอาหารอุดมสมบูรณ์โดยเป็นการวัดระยะทางระหว่างแหล่งวัตถุดิบอาหารสัตว์หรือโรงงานผลิตอาหารสัตว์สำเร็จรูปมาถึงฟาร์ม ซึ่งมีผลต่อต้นทุนค่าอาหารสัตว์เนื่องจากหากระยะทางไกลก็มีผลต่อด้านราคาอาหารสัตว์และค่าขนส่ง

แหล่งวัตถุดิบ หมายถึง เป็นแหล่งที่มีการผลิตวัตถุดิบที่ใช้ประกอบในการผสมอาหารให้กับไก่เนื้อ เช่น มีรำข้าวและปลายข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มันเส้น กากถั่วเหลือง หรือ ร้านค้าจำหน่ายวัตถุดิบอาหารสัตว์ เป็นต้น

- ค่าคะแนน มี 5 ระดับ คือ

ระยะทางจากฟาร์มถึงแหล่งวัตถุดิบหรือโรงงานผลิตอาหารสัตว์สำเร็จรูป ไม่เกิน 50 กม.	= 5 คะแนน
ระยะทางจากฟาร์มถึงแหล่งวัตถุดิบหรือโรงงานผลิตอาหารสัตว์สำเร็จรูป 51 - 100 กม.	= 4 คะแนน
ระยะทางจากฟาร์มถึงแหล่งวัตถุดิบหรือโรงงานผลิตอาหารสัตว์สำเร็จรูป 101 - 150 กม.	= 3 คะแนน
ระยะทางจากฟาร์มถึงแหล่งวัตถุดิบหรือโรงงานผลิตอาหารสัตว์สำเร็จรูป 151 - 200 กม.	= 2 คะแนน
ระยะทางจากฟาร์มถึงแหล่งวัตถุดิบหรือโรงงานผลิตอาหารสัตว์สำเร็จรูป มากกว่า 200 กม.	= 1 คะแนน

1.5 จำนวนประชากรสัตว์

ตัวชี้วัด	น้ำหนัก	ค่าคะแนน				
		5	4	3	2	1
จำนวนประชากรสัตว์ (ตัว)	3	20,000,001 ตัวขึ้นไป	10,000,001 - 20,000,000	3,000,001 - 10,000,000	1,000,000 - 3,000,000	ต่ำกว่า 1,000,000

คำอธิบาย :

- น้ำหนัก = 3 (จากน้ำหนักรวม = 20) หมายถึง เป็นค่าถ่วงน้ำหนักของตัวชี้วัดจำนวนประชากรสัตว์ของการเลี้ยงไก่เนื้อซึ่งบ่งบอกถึงสถานการณ์การเลี้ยงสัตว์ในพื้นที่ ณ ปัจจุบันว่ามีความเหมาะสมทางกายภาพมากน้อยเพียงใดในการเลี้ยงไก่เนื้อ ทั้งนี้การให้คะแนนระดับต่ำลง ให้ใช้ข้อมูลระดับจังหวัดเป็นตัวแทนการให้คะแนนระดับต่ำลง ฉะนั้นในทุกตำบลภายในจังหวัดจะมีค่าคะแนนเท่ากันทุกตำบล

- โดยค่าคะแนน มี 5 ระดับ คือ

จำนวนประชากรสัตว์ ตั้งแต่ 20,000,001 ตัวขึ้นไป	มีค่าเท่ากับ 5 คะแนน
จำนวนประชากรสัตว์ 10,000,001 - 20,000,000 ตัว	มีค่าเท่ากับ 4 คะแนน
จำนวนประชากรสัตว์ 3,000,001 - 10,000,000 ตัว	มีค่าเท่ากับ 3 คะแนน
จำนวนประชากรสัตว์ 1,000,000 - 3,000,000 ตัว	มีค่าเท่ากับ 2 คะแนน
จำนวนประชากรสัตว์ต่ำกว่า 1,000,000 ตัว	มีค่าเท่ากับ 1 คะแนน

1.6 การขนส่งสู่ตลาด

ตัวชี้วัด	น้ำหนัก	ค่าคะแนน				
		5	4	3	2	1
การขนส่งสู่ตลาด (กิโลเมตร)	3	0 - 50	51-100	101 - 150	151- 200	มากกว่า 200

คำอธิบาย :

- น้ำหนัก = 3 (จากน้ำหนักรวม = 20) หมายถึง เป็นค่าถ่วงน้ำหนักของตัวชี้วัดการขนส่งสู่ตลาด โดยวัดระยะทางในการขนส่งจากฟาร์มไก่เนื้อ ไปยังโรงฆ่าสัตว์หรือโรงงานแปรรูปเนื้อสัตว์ ซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งในการเลี้ยงไก่เนื้อ เพราะค่าขนส่งจะมีผลต่อต้นทุนการผลิต

- ค่าคะแนน มี 5 ระดับ คือ

ระยะทางจากฟาร์มไปยังโรงฆ่าสัตว์หรือโรงงานแปรรูป ไม่เกิน 50 กม.	= 5 คะแนน
ระยะทางจากฟาร์มไปยังโรงฆ่าสัตว์หรือโรงงานแปรรูประหว่าง 51-100 กม.	= 4 คะแนน
ระยะทางจากฟาร์มไปยังโรงฆ่าสัตว์หรือโรงงานแปรรูประหว่าง 101-150 กม.	= 3 คะแนน
ระยะทางจากฟาร์มไปยังโรงฆ่าสัตว์หรือโรงงานแปรรูประหว่าง 151-200 กม.	= 2 คะแนน
ระยะทางจากฟาร์มไปยังโรงฆ่าสัตว์หรือโรงงานแปรรูปมากกว่า 200 กม.	= 1 คะแนน

ไก่ไข่ (แบบ 005)

1.1 สภาพภูมิอากาศ (ดัชนีความร้อนชื้น: Temperature Humidity Index - THI)

ตัวชี้วัด	น้ำหนัก	ค่าคะแนน				
		5	4	3	2	1
ดัชนีความร้อนชื้น (THI)	5	ตั้งแต่ 77 ลงไป	78	79	80	ตั้งแต่ 81 ขึ้นไป

คำอธิบาย :

- น้ำหนัก = 5 (จากน้ำหนักรวม = 20) หมายถึง เป็นค่าถ่วงน้ำหนักของตัวชี้วัดค่าดัชนีความร้อนขึ้น ที่มีผลต่อความเหมาะสมในการเลี้ยงไก่ไข่ ทั้งนี้การให้คะแนนระดับตำบล ให้ใช้ข้อมูลระดับจังหวัดเป็นตัวแทนการให้คะแนนระดับตำบล ฉะนั้นในทุกตำบลภายในจังหวัดจะมีค่าคะแนนเท่ากับทุกตำบล

- ค่าคะแนน มี 5 ระดับ คือ

ดัชนีความร้อนขึ้น ตั้งแต่ 77 ลงมา	มีค่าเท่ากับ 5 คะแนน
ดัชนีความร้อนขึ้น เท่ากับ 78	มีค่าเท่ากับ 4 คะแนน
ดัชนีความร้อนขึ้น เท่ากับ 79	มีค่าเท่ากับ 3 คะแนน
ดัชนีความร้อนขึ้น เท่ากับ 80	มีค่าเท่ากับ 2 คะแนน
ดัชนีความร้อนขึ้น ตั้งแต่ 81 ขึ้นไป	มีค่าเท่ากับ 1 คะแนน

หมายเหตุ : สำหรับสัตว์ที่เลี้ยงในโรงเรือนระบบปิด หากเป็นพื้นที่ที่มีค่าดัชนีความร้อนขึ้นสูง จะส่งผลให้มีต้นทุนเพิ่มสูงขึ้น เนื่องจากจำเป็นต้องใช้พลังงานไฟฟ้าเพื่อปรับอุณหภูมิ

1.2 สภาพภูมิประเทศ

ในกรณีของไก่ไข่ คุณสมบัติของดินมีผลต่อน้ำที่ใช้ในฟาร์มเท่านั้น จึงให้ค่าถ่วงน้ำหนักน้อย เนื่องจากอาหารสัตว์ไม่ได้มาจากการปลูกพืชอาหารสัตว์ในฟาร์ม โดยการพิจารณาคุณภาพความสมบูรณ์ของดิน จะพิจารณาจากคุณสมบัติความเป็นกรด-ด่าง (pH) และค่าความเค็ม (EC) ของดิน โดยพิจารณาจากค่าใดค่าหนึ่งเป็นตัวแทนในการให้คะแนน ดังนี้

- กรณีตำบลใด ระบุว่าพื้นที่ดินเค็ม ให้ใช้ค่าความเค็มของดิน เป็นตัวแทนการให้คะแนนสภาพภูมิประเทศ โดยมีค่าคะแนน = 1 คะแนน

- กรณีตำบลใด ไม่ได้ระบุว่าพื้นที่ดินเค็มและค่าความเป็นกรด-ด่าง แต่ระบุเป็นค่าอื่นๆ เช่น ที่อยู่อาศัย พื้นที่ลาดชัน พื้นที่ประมง เป็นต้น ให้เป็นตัวแทนการให้คะแนนสภาพภูมิประเทศ โดยมีค่าคะแนน = 1 คะแนน

- กรณีตำบลใด ไม่ได้ระบุว่าพื้นที่ดินเค็ม แต่ระบุค่าความเป็นกรด - ด่าง ให้ประเมินคะแนนสภาพภูมิประเทศ โดยใช้ค่าความเป็นกรด - ด่าง ตามเกณฑ์ที่กำหนด

ตัวชี้วัด	น้ำหนัก	ค่าคะแนน				
		5	4	3	2	1
สภาพภูมิประเทศ	2					
- ค่าความเป็นกรด-ด่าง		6.6 - 7.3	6.1 - 6.5 หรือ 7.4 - 7.8	5.5 - 6.0 หรือ 7.9 - 8.4	5.1 - 5.4 หรือ 8.5 - 9.0	4.5 - 5.0 หรือ มากกว่า 9.0
- ค่าความเค็มของดิน						เป็นพื้นที่ ดินเค็ม

คำอธิบาย :

- น้ำหนัก = 2 (จากน้ำหนักรวม = 20) หมายถึง เป็นค่าถ่วงน้ำหนักของตัวชี้วัดสภาพภูมิประเทศ โดยวัดค่าความเป็นกรด - ด่าง และ ค่าความเค็มของดิน ที่มีผลต่อความเหมาะสมในการเลี้ยงไก่ไข่ โดยในการพิจารณาตัวชี้วัดค่าความเป็นกรด - ด่าง และ ค่าความเค็มของดิน ดังนี้

ค่าความเป็นกรด-ด่าง (pH) ค่าคะแนน มี 5 ระดับ คือ

ค่าความเป็นกรด-ด่าง (pH) = อยู่ระหว่าง 6.6 - 7.3	มีค่าเท่ากับ 5 คะแนน
ค่าความเป็นกรด-ด่าง (pH) = อยู่ระหว่าง 6.1 - 6.5 หรือระหว่าง 7.4 - 7.8	มีค่าเท่ากับ 4 คะแนน
ค่าความเป็นกรด-ด่าง (pH) = อยู่ระหว่าง 5.5 - 6.0 หรือระหว่าง 7.9 - 8.4	มีค่าเท่ากับ 3 คะแนน
ค่าความเป็นกรด-ด่าง (pH) = อยู่ระหว่าง 5.1 - 5.4 หรือระหว่าง 8.5 - 9.0	มีค่าเท่ากับ 2 คะแนน
ค่าความเป็นกรด-ด่าง (pH) = อยู่ระหว่าง 4.5 - 5.0 หรือ มากกว่า 9.0	มีค่าเท่ากับ 1 คะแนน

ค่าความเค็มของดิน (ค่าการนำไฟฟ้าของดิน: EC) ค่าคะแนน มี 1 ระดับ คือ

กรณีระบุว่าเป็นพื้นที่ดินเค็ม มีค่าเท่ากับ 1 คะแนน

1.3 ความเหมาะสมของพื้นที่

พิจารณาพื้นที่ว่ามีแหล่งน้ำเพียงพอต่อการเลี้ยงสัตว์ตลอดปีหรือไม่ และเป็นพื้นที่ที่น้ำไม่ท่วมหรือแล้งซ้ำซาก เพราะเป็นปัจจัยที่สำคัญในการพิจารณาพื้นที่ที่เหมาะสม

ตัวชี้วัด	น้ำหนัก	ค่าคะแนน				
		5	4	3	2	1
ความเหมาะสมของพื้นที่	3	มีแหล่งน้ำเพียงพอตลอดทั้งปีและน้ำไม่ท่วม	มีแหล่งน้ำเพียงพอตลอดทั้งปีและน้ำไม่ท่วมซ้ำซาก	ไม่แล้งซ้ำซากและน้ำไม่ท่วมซ้ำซาก	แล้งซ้ำซาก	ท่วมซ้ำซาก

คำอธิบาย :

- น้ำหนัก = 3 (จากน้ำหนักรวม = 20) หมายถึง เป็นค่าถ่วงน้ำหนักของตัวชี้วัดความเหมาะสมของพื้นที่ที่มีผลต่อความเหมาะสมในการเลี้ยงไก่ไข่

- ค่าคะแนน มี 5 ระดับ คือ

มีแหล่งน้ำเพียงพอตลอดทั้งปีและน้ำไม่ท่วม	มีค่าเท่ากับ 5 คะแนน
มีแหล่งน้ำเพียงพอตลอดทั้งปีและน้ำไม่ท่วมซ้ำซาก	มีค่าเท่ากับ 4 คะแนน
ไม่แล้งซ้ำซากและน้ำไม่ท่วมซ้ำซาก	มีค่าเท่ากับ 3 คะแนน
แล้งซ้ำซาก	มีค่าเท่ากับ 2 คะแนน
ท่วมซ้ำซาก	มีค่าเท่ากับ 1 คะแนน

1.4 แหล่งอาหารอุดมสมบูรณ์ (แหล่งวัตถุดิบอาหารสัตว์ และโรงงานอาหารสัตว์สำเร็จรูป)

ตัวชี้วัด	น้ำหนัก	ค่าคะแนน				
		5	4	3	2	1
แหล่งอาหารอุดมสมบูรณ์ (กิโลเมตร)	4	0 - 50	51-100	101 - 150	151- 200	มากกว่า 200

คำอธิบาย :

- น้ำหนัก = 4 (จากน้ำหนักรวม = 20) หมายถึง เป็นค่าถ่วงน้ำหนักของตัวชี้วัดแหล่งอาหารอุดมสมบูรณ์โดยเป็นการวัดระยะทางระหว่างแหล่งวัตถุดิบอาหารสัตว์หรือโรงงานผลิตอาหารสัตว์สำเร็จรูปมาถึงฟาร์ม ซึ่งมีผลต่อต้นทุนค่าอาหารสัตว์ เนื่องจากหากระยะทางไกลจะมีผลต่อด้านราคาอาหารสัตว์และค่าขนส่ง

แหล่งวัตถุดิบ หมายถึง เป็นแหล่งที่มีการผลิตวัตถุดิบที่ใช้ประกอบในการผสมอาหารให้กับไก่ไข่ เช่น มีรำข้าวและปลายข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มันเส้น กากถั่วเหลือง หรือ ร้านค้าจำหน่ายวัตถุดิบอาหารสัตว์ เป็นต้น

- ค่าคะแนน มี 5 ระดับ คือ

ระยะทางจากฟาร์มถึงแหล่งวัตถุดิบหรือโรงงานผลิตอาหารสัตว์สำเร็จรูป ไม่เกิน 50 กม.	= 5 คะแนน
ระยะทางจากฟาร์มถึงแหล่งวัตถุดิบหรือโรงงานผลิตอาหารสัตว์สำเร็จรูป 51 - 100 กม.	= 4 คะแนน
ระยะทางจากฟาร์มถึงแหล่งวัตถุดิบหรือโรงงานผลิตอาหารสัตว์สำเร็จรูป 101 - 150 กม.	= 3 คะแนน
ระยะทางจากฟาร์มถึงแหล่งวัตถุดิบหรือโรงงานผลิตอาหารสัตว์สำเร็จรูป 151 - 200 กม.	= 2 คะแนน
ระยะทางจากฟาร์มถึงแหล่งวัตถุดิบหรือโรงงานผลิตอาหารสัตว์สำเร็จรูป มากกว่า 200 กม.	= 1 คะแนน

1.5 จำนวนประชากรสัตว์

ตัวชี้วัด	น้ำหนัก	ค่าคะแนน				
		5	4	3	2	1
จำนวนประชากรสัตว์ (ตัว)	2	5,000,001 ตัวขึ้นไป	1,000,001 - 5,000,000	500,001 - 1,000,000	200,000 - 500,000	ต่ำกว่า 200,000

คำอธิบาย :

- น้ำหนัก = 2 (จากน้ำหนักรวม = 20) หมายถึง เป็นค่าถ่วงน้ำหนักของตัวชี้วัดจำนวนประชากรสัตว์ซึ่งบ่งบอกถึงสถานการณ์การเลี้ยงสัตว์ในพื้นที่ ณ ปัจจุบันว่ามีความเหมาะสมทางกายภาพมากน้อยเพียงใดในการเลี้ยงไก่ไข่ ทั้งนี้การให้

คะแนนระดับตำบล ให้ใช้ข้อมูลระดับจังหวัดเป็นตัวแทนการให้คะแนนระดับตำบล ฉะนั้นในทุกตำบลภายในจังหวัดจะมีค่าคะแนนเท่ากันทุกตำบล

- ค่าคะแนน มี 5 ระดับ คือ

จำนวนประชากรสัตว์ ตั้งแต่ 5,000,001 ตัวขึ้นไป	มีค่าเท่ากับ 5 คะแนน
จำนวนประชากรสัตว์ 1,000,001 - 5,000,000 ตัว	มีค่าเท่ากับ 4 คะแนน
จำนวนประชากรสัตว์ 500,001 - 1,000,000 ตัว	มีค่าเท่ากับ 3 คะแนน
จำนวนประชากรสัตว์ 200,000 - 500,000 ตัว	มีค่าเท่ากับ 2 คะแนน
จำนวนประชากรสัตว์ต่ำกว่า 200,000 ตัว	มีค่าเท่ากับ 1 คะแนน

1.6 การขนส่งสู่ตลาด

ตัวชี้วัด	น้ำหนัก	ค่าคะแนน				
		5	4	3	2	1
การขนส่งสู่ตลาด (กิโลเมตร)	4	0 - 50	51-100	101 - 150	151- 200	มากกว่า 200

คำอธิบาย :

- น้ำหนัก = 4 (จากน้ำหนักรวม = 20) หมายถึง เป็นค่าถ่วงน้ำหนักของตัวชี้วัดการขนส่งสู่ตลาด โดยวัดระยะทางในการขนส่งจากฟาร์มไก่ไข่ ไปยังผู้ค้าส่งไข่ไก่/ตลาดในพื้นที่ ซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งในการเลี้ยงไก่ไข่ เพราะค่าขนส่งจะมีผลต่อต้นทุนการผลิต

- ค่าคะแนน มี 5 ระดับ คือ

ระยะทางจากฟาร์มไปยังผู้ค้าส่งไข่ไก่/ตลาดในพื้นที่ไม่เกิน 50 กม.	มีค่าเท่ากับ 5 คะแนน
ระยะทางจากฟาร์มไปยังผู้ค้าส่งไข่ไก่/ตลาดในพื้นที่ อยู่ระหว่าง 51-100 กม.	มีค่าเท่ากับ 4 คะแนน
ระยะทางจากฟาร์มไปยังผู้ค้าส่งไข่ไก่/ตลาดในพื้นที่ อยู่ระหว่าง 101 - 150 กม.	มีค่าเท่ากับ 3 คะแนน
ระยะทางจากฟาร์มไปยังผู้ค้าส่งไข่ไก่/ตลาดในพื้นที่ อยู่ระหว่าง 151- 200 กม.	มีค่าเท่ากับ 2 คะแนน
ระยะทางจากฟาร์มไปยังผู้ค้าส่งไข่ไก่/ตลาดในพื้นที่มากกว่า 200 กิโลเมตร	มีค่าเท่ากับ 1 คะแนน

6. การแปรผลค่าคะแนน

- การแปรผลค่าคะแนน เป็นการนำค่าคะแนนถ่วงน้ำหนักที่ได้จากตัวชี้วัดทั้ง 6 ตัวชี้วัด โดยมีคะแนนสูงสุดที่ระดับ 100 คะแนน และคะแนนต่ำสุดที่ระดับ 20 คะแนน แบ่งช่วงคะแนนการแปรผล ออกเป็น 4 ระดับ คือ

- 1) ระดับคะแนนถ่วงน้ำหนัก ตั้งแต่ 20 - 39 = เป็นพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมต่อการเลี้ยงสัตว์ชนิดนั้น
- 2) ระดับคะแนนถ่วงน้ำหนัก ตั้งแต่ 40 - 59 = เป็นพื้นที่ที่เหมาะสมต่อการเลี้ยงสัตว์ชนิดนั้นน้อย
- 3) ระดับคะแนนถ่วงน้ำหนัก ตั้งแต่ 60 - 79 = เป็นพื้นที่ที่เหมาะสมต่อการเลี้ยงสัตว์ชนิดนั้นปานกลาง
- 4) ระดับคะแนนถ่วงน้ำหนัก ตั้งแต่ 80 - 100 = เป็นพื้นที่ที่เหมาะสมต่อการเลี้ยงสัตว์ชนิดนั้นมาก

- พื้นที่เหมาะสมต่อการเลี้ยงสัตว์ในแต่ละชนิด จะต้องมีความเหมาะสมถ่วงน้ำหนัก ตั้งแต่ 60 - 100 คะแนน หรือ เป็นพื้นที่เหมาะสมต่อการเลี้ยงสัตว์ปานกลาง - มาก

ภาคผนวก ข หลักเกณฑ์การกำหนดเขตเหมาะสมสำหรับการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ⁴

ในการพิจารณาหลักเกณฑ์การกำหนดเขตเหมาะสมสำหรับการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ กรมประมงได้แต่งตั้งคณะทำงานวิเคราะห์และประมวลผลความเหมาะสมของพื้นที่เพื่อการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ตามคำสั่งกรมประมงที่ 748/2555 ลงวันที่ 12 ตุลาคม 2555 เพื่อทำหน้าที่พิจารณากำหนดแนวทางและหลักเกณฑ์ในการจัดเขตพื้นที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำของประเทศ โดยคณะทำงานฯ ดังกล่าว ได้กำหนดค่าคะแนนของแต่ละปัจจัยเพื่อพิจารณาความเหมาะสมของพื้นที่เพื่อการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ดังนี้

1. ตารางการให้ความสำคัญ ค่าคะแนนของแต่ละปัจจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ กำหนดให้คะแนนความเหมาะสมเป็น 5 ระดับ คือ ไม่เหมาะสมที่สุด (1), ไม่เหมาะสม (2), ปานกลาง (3), เหมาะสม (4), เหมาะสมที่สุด (5)

LAYER (ตัวแปร)	CRITERIA	ค่าความเหมาะสมที่เสนอ
pH ดิน	< 4.0	1
	4.1 – 5.0	2
	5.1-6.4	3
	6.5 – 8.5	5
	8.6 – 10.0	3
	> 10.0	1
การอุ้มน้ำของดิน	การระบายน้ำเลวมาก	5
	การระบายน้ำเลว	4
	การระบายน้ำค่อนข้างเลว	3
	การระบายน้ำดีปานกลาง	2
	การระบายน้ำดี	1
	การระบายน้ำค่อนข้างมากไป	1
Texture ของดิน	การระบายน้ำมากเกินไป	1
	ดินร่วน (Loam)	2
	ดินร่วนปนทราย	1
	ดินเหนียว (Clay)	5
	ดินเหนียวปนทราย	4
	ดินทราย (Sand)	1
ระยะทางจากลำน้ำที่มีน้ำตลอดปี	น้อยกว่า 250 เมตร	5
	251-500 เมตร	4
	501-750 เมตร	3
	751 – 1,000 เมตร	2
	มากกว่า 1,000 เมตร	1
ระยะทางจากลำน้ำที่มีน้ำไม่แน่นอน	น้อยกว่า 50 เมตร	2
	มากกว่า 51 เมตร	1

⁴ ที่มา : กรมประมง

LAYER (ตัวแปร)	CRITERIA	ค่าความเหมาะสมที่เสนอ
การเข้าถึงถนน	น้อยกว่า 100 เมตร	5
	101 - 200 เมตร	4
	201 - 300 เมตร	3
	301 - 400 เมตร	2
	มากกว่า 400 เมตร	1
ปริมาณน้ำฝน	<700 mm.	1
	701-900 mm.	3
	901-1100 mm.	5
	1101-1300 mm.	3
	>1300 mm.	1
ความลาดชัน (%)	0-5	5
	5-10	3
	>10	1

2. คำอธิบายเพิ่มเติม ดังนี้

1) Requirement ของการเลี้ยงสัตว์น้ำจะมีความแตกต่างจากพืช กล่าวคือ ปัจจัยหลักที่เกี่ยวข้อง (จะประกอบด้วย ความเป็นกรดเป็นด่างของดิน การอุ้มน้ำของดิน เนื้อดิน ระยะทางห่างจากแหล่งน้ำ ระยะทางห่างจากเส้นทางคมนาคม ความลาดชันและปริมาณน้ำฝน) มีผลต่อการพัฒนาพื้นที่ใน การขุดบ่อเลี้ยงสัตว์น้ำเพื่อกักขังน้ำและปล่อยสัตว์น้ำ แต่ละชนิดที่ต้องการเลี้ยงและจับขายได้เมื่อถึงขนาดตลาด (Market size)

2) ในพื้นที่ ที่มีความเหมาะสมสูง หมายความว่า เกษตรกรอาจไม่ต้องปรับปรุงพื้นที่ หรือเสียค่าใช้จ่ายที่น้อยกว่าเมื่อเทียบกับพื้นที่ที่มีความเหมาะสมน้อยกว่า เช่น พื้นที่เขตเหมาะสมของการเลี้ยงสัตว์น้ำ ถึงแม้ว่าจะเหมาะสมน้อย เกษตรกรยังสามารถปรับปรุงพื้นที่เพื่อทำกิจกรรมการเลี้ยงสัตว์น้ำได้ ซึ่งอาจจะมีค่าใช้จ่ายในการปรับปรุงพื้นที่ในแต่ละพื้นที่แตกต่างกันไปในแต่ละด้าน เช่น ความเป็นกรดเป็นด่างของดิน (ต้องใส่ปูนขาว) ความลาดชันของพื้นที่ (ต้องปรับพื้นที่) เนื้อดินไม่อุ้มน้ำ (ใช้พลาสติกกรองพื้นบ่อ) เป็นต้น นอกจากนี้ ระบบการเลี้ยงสัตว์น้ำยังมีแบบระบบปิด (Closed System) ซึ่งเกษตรกรสามารถควบคุมตัวแปรที่มีผลต่อการเลี้ยงได้ หากแต่จะมีต้นทุนที่สูงขึ้น แสดงให้เห็นว่าถึงแม้พื้นที่จะไม่เหมาะสม ก็สามารถเลี้ยงสัตว์น้ำได้ หากผลตอบแทนที่ได้ยังคุ้มค่าเป็นแรงจูงใจ

3) ในกรณี ชนิดสัตว์น้ำ เขตเหมาะสมเพื่อการเลี้ยงสัตว์น้ำ กรมประมงแบ่งเป็น 2 เขต คือเขตน้ำจืดและเขตชายฝั่งทะเล ซึ่งเขตเหมาะสมสำหรับการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด เกษตรกรสามารถเลี้ยง ปลานิล กุ้งก้ามกราม หรือสัตว์น้ำจืดเศรษฐกิจอื่นๆ ตามความต้องการของตลาดในพื้นที่นั้นๆได้ เนื่องจาก สัตว์น้ำจืดทุกชนิดสามารถอยู่ในบ่อเลี้ยงได้ จะเห็นได้จากบ่อเลี้ยงสัตว์น้ำในปัจจุบัน เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์น้ำมีการเลี้ยงสัตว์น้ำแบบผสม เช่น ในหนึ่งบ่อมีการปล่อยสัตว์น้ำ 2-3 ชนิดรวมกันอยู่ เช่น กุ้งก้ามกรามกับปลานิล หรือแม้กระทั่งบ่อเลี้ยงบริเวณชายฝั่งทะเล มีการเลี้ยง กุ้งขาว ปลากะพงขาว และ หอยทะเลในบ่อเดียวกันก็มีให้เห็น ดังนั้นเขตเหมาะสม จึงไม่ควรประกาศเป็นรายชนิดสัตว์น้ำ หากแต่เห็นควรประกาศเป็นเขตเหมาะสมสำหรับการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งทะเล(กุ้งทะเล)และสัตว์น้ำจืด ตามที่กรมประมงได้ดำเนินการเป็นที่เรียบร้อยแล้ว

3. ข้อควรคำนึงการใช้ข้อมูลเขตเหมาะสมสำหรับการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

1) ข้อมูลเชิงพื้นที่เพื่อกำหนดเขตเหมาะสมสำหรับการเพาะเลี้ยงกุ้งทะเลและสัตว์น้ำจืด (เช่น ปลา นิลกึ่งก้ามกราม หรือสัตว์น้ำจืดเศรษฐกิจอื่นๆ) จำแนกตามรายภาค จังหวัด อำเภอ และตำบล ในครั้งนี้ ได้จากการวิเคราะห์และประมวลผลปัจจัยต่างๆ (common factors) ที่มีผลต่อความเหมาะสมของพื้นที่เพื่อการเตรียมพื้นที่ขุดบ่อเลี้ยงสัตว์น้ำเพื่อกักขังน้ำและปล่อยสัตว์น้ำแต่ละชนิดที่ต้องการเลี้ยงและจับขายได้เมื่อถึงขนาดตลาด (market size) ประกอบด้วย ความเป็นกรดเป็นด่างของดิน การอุ้มน้ำของดิน เนื้อดิน ระยะทางห่างจากแหล่งน้ำ ระยะทางห่างจากเส้นทางคมนาคม ความลาดชันและปริมาณน้ำฝน และไม่รวมพื้นที่ดินเค็ม ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (อีกประมาณ 40 ล้านไร่) รวมถึงพื้นที่อนุรักษ์ต่างๆ และได้ใช้แนวเขตชายฝั่งทะเลเพื่อแบ่งพื้นที่การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งออกจากพื้นที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดและขอบเขตการปกครองปี พ.ศ. 2556 โดยมาจากความเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำของประเทศและผู้บริหารกรมประมงที่เกี่ยวข้องรวมกว่า 19 ราย ทั้งนี้ชุดข้อมูลต่างๆ ได้รับความอนุเคราะห์จากกรมพัฒนาที่ดิน กรมควบคุมมลพิษ และกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม ที่มาตราส่วน 1:50,000

2) ความเหมาะสมพื้นที่เพื่อการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ จะรวมถึงความเหมาะสมตั้งแต่ระดับปานกลาง (S3) ความเหมาะสมสูง (S2) และความเหมาะสมสูงที่สุด (S1) ซึ่งอาจจะมีค่าใช้จ่ายในการปรับปรุงพื้นที่ในแต่ละพื้นที่แตกต่างกันไปในแต่ละด้าน เช่น ความเป็นกรดเป็นด่างของดิน (ต้องใส่ปูนขาว) ความลาดชันของพื้นที่ (ต้องปรับพื้นที่) เนื้อดินไม่อุ้มน้ำ (อาจใช้พลาสติกกรองพื้นบ่อ) เป็นต้น

3) สำหรับพื้นที่เลี้ยงกุ้งขาวในเขตพื้นที่น้ำจืด ในกรณีมาตรา 9 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 เพื่อระงับการใช้ความเค็มในการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในพื้นที่น้ำจืด นั้น ได้รวมไว้ในบัญชีแนบท้ายประกาศนี้ด้วย โดยถือว่าเป็นเขตพื้นที่เหมาะสมสำหรับการเลี้ยงกุ้งขาวโดยใช้ความเค็มต่ำที่มีการกำกับดูแลอย่างเข้มงวดเพื่อไม่ให้ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

4) ข้อมูลเชิงพื้นที่เพื่อกำหนดเขตเหมาะสมสำหรับการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับผู้ใช้อย่างน้อยถึงระดับประเทศเพื่อใช้เป็นแนวทางในการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่นั้นๆ เพื่อการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำตามวัตถุประสงค์ต่างๆ เช่น เพื่อส่งเสริมเกษตรกรปัจจุบันให้มีอาชีพเสริมหรือให้มีอาชีพหลักจากการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ โดยการปรับเปลี่ยนอาชีพจากการปลูกพืชชนิดเดิมที่มีผลตอบแทนทางเศรษฐกิจที่ไม่คุ้มค่า หรือเพื่อส่งเสริมการขยายพื้นที่เพื่อการเพาะเลี้ยงของเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงในปัจจุบัน เป็นต้น

5) ทั้งนี้ ก่อนการตัดสินใจของเกษตรกร (ผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ) ในการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการเลี้ยงสัตว์น้ำชนิดใดๆ เช่น กุ้งทะเล ปลานิล กุ้งก้ามกราม หรือสัตว์น้ำจืดเศรษฐกิจอื่นๆ ผู้ใช้ข้อมูลควรทำการตรวจสอบพื้นที่จริงร่วมกับนักวิชาการประมงในแต่ละพื้นที่อีกครั้งหนึ่งเพื่อความมั่นใจในการดำเนินการต่างๆ และที่สำคัญควรประสานนักวิชาการจากกรมพัฒนาที่ดิน หรือกรมปศุสัตว์เพื่อประกอบการตัดสินใจใช้ประโยชน์จากที่ดินเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่เกษตรกร (ผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ) ในแต่ละพื้นที่นั้นๆ รวมถึงมาตรการสนับสนุนจากภาครัฐต่อไป

ภาคผนวก ข สรุปผลการสำรวจความต้องการพัฒนาการเกษตรภายใต้การบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning) จากจังหวัด

ชนิดสินค้า	การดำเนินงาน ปี 2557										คำขอ ปี 2558		
	พื้นที่สำรวจ		การจัดการสินค้า (ตัน)			การพัฒนาระบบการผลิต					เป้าหมาย		งบประมาณ
	ราย	ไร่	ผลผลิต (ตัน)	จัดการได้ (ตัน)	จัดการไม่ได้ (ตัน)	เพิ่มประสิทธิภาพ		ปรับเปลี่ยน			ราย	ไร่	
						ราย	ไร่	ราย	ไร่	เป็นสินค้า (ระบุ)			
1. ข้าว (66 จว.)	2,307,357	47,108,471	34,196,732	33,671,538	525,194	200,279	1,352,408	43,876	431,408	ผลไม้, อ้อยโรงงาน, ไร่นาสวนผสม, เกษตรผสมผสาน, ปาล์มน้ำมัน, เพาะเลี้ยงปลานิล, หญ้าเลี้ยงสัตว์, มันสำปะหลัง, ไข่, ปศุสัตว์, ประมง, เกษตร, โคขุน, พืชอาหารสัตว์, กล้วยเนเปียร์	861,520	18,173,864	3,221,801,121
2. มันสำปะหลัง (35 จว.)	163,893	4,139,343	27,403,269	27,045,930	357,338	20,139	198,303	40	160	ข้าว	96,169	2,451,328	636,819,000
3. ยางพารา (41 จว.)	663,693	13,466,683	3,894,646	3,779,156	115,490	188,306	1,043,209	1,036	39,118	พืชผสมผสาน, ปาล์มน้ำมัน, ไม้ยืนต้น, เพาะเลี้ยงปลานิล, พืชผักและพืชไร่	347,455	7,352,484	2,008,657,233
4. ปาล์มน้ำมัน (18 จว.)	98,384	2,535,421	10,035,238	10,010,448	24,790	11,366	113,448	2,099	13,939	เพาะเลี้ยงปลานิล, เกษตรผสมผสาน, ทุเรียน	53,015	1,096,676	1,883,073,631
5. อ้อยโรงงาน (31 จว.)	106,019	3,866,556	56,163,227	56,147,291	15,936	12,142	120,236	8,710	70,488		60,168	2,061,707	584,636,250
6. ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ (17 จว.)	90,258	1,360,906	2,799,193	2,095,800	703,393	7,445	109,045	730	2,915	เกษตรผสมผสาน, พืชทางเลือก	44,319	549,408	280,165,820
7. สับปะรดโรงงาน (8 จว.)	26,322	802,857	2,233,373	2,132,262	101,111	6,968	98,877	-	-		9,755	140,125	62,813,783

ชนิดสินค้า	การดำเนินงาน ปี 2557										คำขอ ปี 2558		
	พื้นที่สำรวจ		การจัดการสินค้า (ตัน)			การพัฒนาระบบการผลิต					เป้าหมาย		งบประมาณ
	ราย	ไร่	ผลผลิต (ตัน)	จัดการได้ (ตัน)	จัดการไม่ได้ (ตัน)	เพิ่มประสิทธิภาพ		ปรับเปลี่ยน			ราย	ไร่	
						ราย	ไร่	ราย	ไร่	เป็นสินค้า (ระบุ)			
8. ลำไย (8 จว.)	19,611	130,620	559,789	487,233	72,556	4,785	33,147	304	1,765		15,942	100,946	42,917,500
9. มังคุด (6 จว.)	38,015	129,289	186,156	169,636	16,520	2,658	15,493	-	-		2,440	37,244	17,080,917
10. ทุเรียน (9 จว.)	36,332	176,825	432,054	432,054	-	1,232	6,407	-	-		5,171	56,172	47,287,733
11. เงาะ (6 จว.)	25,213	201,608	248,025	218,477	29,548	694	2,904	-	-		1,590	38,122	15,079,133
12. มะพร้าว (8 จว.)	47,962	597,618	549,946	549,946	-	1,175	56,768	-	-		1,300	40,070	18,732,080
13. กาแฟ (1 จว.)	-	-	664	664	-	-	-	-	-		300	300	40,678,800
14. กุ้งทะเล (15 จว.)	9,878	219,515	195,637	195,637	-	2,292	67,777	-	-		6,106	163,074	158,433,600
15. สัตว์น้ำจืด (44 จว.)	118,062	568,947	140,329	140,529	-	15,126	32,876	4,394	4,961		75,353	137,929	225,064,432
16. โคเนื้อ (24 จว.)	168,445	1,338,581	193,280	193,280	-	110,976	3,824,353	19,470	312,515	หญ้าเนเปียร์, ไถดำภูพาน, พืชอาหารสัตว์	121,629	2,806,381	653,559,518
17. ไก่เนื้อ (10 จว.)	6,045	5,765	305,677	305,677	-	1,580	4,587	-	-		6,602	4,868	55,773,250
18. สุกร (18 จว.)	34,943	559,162	407,045	398,583	8,462	5,653	45,932	-	-		25,555	426,856	73,728,360
19. ไก่เนื้อ (17 จว.)	30,689	6,437,650	1,019,744	1,019,744	-	2,313	10,468,498	7	7	เกษตรผสมผสาน, ไก่พื้นบ้าน	2,159	1,511,211	29,991,506
20. ไก่ไข่ (7 จว.)	2,400	525,744	329,662	329,662	-	642	99,179	19	81		2,237	430,740	94,505,460
รวม	3,993,521	84,171,559	141,293,686	139,323,548	1,970,338	595,771	17,693,446	80,685	877,357		1,738,785	37,579,504	10,150,799,127

หมายเหตุ: จังหวัดสามารถตรวจสอบข้อมูลรายสินค้าของจังหวัดได้ที่สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด

ภาคผนวก ฅ Zoning Information Matrix

[illegible]

หมายเหตุ : ระดับการประเมินความสมบูรณ์ของข้อมูล

❶ ไม่มีข้อมูล	❷ มีข้อมูลสำหรับใช้งานได้
❸ มีข้อมูลเบื้องต้นและไม่มีเพียงพอต่อการใช้งาน	❹ ข้อมูลครบถ้วน ถูกต้อง และมีการปรับปรุงอยู่เสมอ
❺ มีข้อมูลแต่เป็นข้อมูลเก่า ต้องปรับปรุง	

ภาคผนวก ญ รายชื่อผู้จัดทำคู่มือ

ที่ปรึกษา

รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (นายยุคล ลิ้มแหลมทอง)

พิจารณาและให้ข้อเสนอแนะ

1. รองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	(นายเลิศศักดิ์ รัฐตระกูลไพบูลย์)
2. รองเลขาธิการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร	(นางอารีย์ โสมวดี)
3. ผู้ช่วยปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	(นายสุรพงษ์ เจียสกุล)
4. คณะทำงานโครงการบริหารจัดการเขตเกษตรเศรษฐกิจสำหรับสินค้าเกษตรที่สำคัญ	
5. ผู้อำนวยการสำนักแผนงานและโครงการพิเศษ
สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	(นายรัตนะ สวามีชัย)
6. เกษตรและสหกรณ์จังหวัดนครนายก	(นางสาวรัชณี เพชรสม)
7. หัวหน้ากลุ่มแผนงาน สำนักแผนงานและโครงการพิเศษ
สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	(นายธิตี โลหะปิยะพรรณ)

ค้นคว้าและเรียบเรียง

ฝ่ายเลขานุการคณะทำงานโครงการบริหารจัดการ เขตเกษตรเศรษฐกิจสำหรับสินค้าเกษตรที่สำคัญ	นายรัชฎพงศ์ เศรษฐวัฒน์ นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ กลุ่มแผนงาน สำนักแผนงานและโครงการพิเศษ สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
---	---